

Sisällysluettelo

HALL, 2.3.2020 15:30, Pöytäkirja

§ -3 Pöytäkirjan kansilehti (läsnäolijat)	1
§ -1 Pöytäkirjan kansilehti (vakiopykälät)	3
§ 40 Konsernipalvelut/rahoituspalvelujen kassaraportti	4
§ 41 Tiedote jaostojen asioista	5
§ 42 Lausunto Lahden seudun kierrätyspuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta	6
Liite: Liite 1 Lausuntopyyntö	15
§ 43 Lausunto Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen (Lahden seudun kierrätyspuisto) vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineist	17
Liite: Liite 1 Lausuntopyyntö	24
§ 44 Valtuustoaloite: Kaupungin edustus-, virka- ja ekskursionmatkojen lentomatkojen CO2- päästöjen kompensoiminen KV	26
Liite: Vihreä valtuustoryhmän valtuustoaloite: Kaupungin edustus-, virka- ja ekskursionmatkojen lentomatkojen CO2-päästöjen kompensoiminen	29
Liite: Liite 2. Kaupunginhallituksen päätös 27.1.2020 § 14	30
§ 45 Suomen Muotoilusäätiön avustus	53
§ 46 Eron myöntäminen Markus Jokiselle kiinteistötoimitusten uskotun miehen tehtävästä ja uuden jäsenen valitseminen KV	56
§ 47 Päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2020	58
Liite: Valtiovarainministeriön päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2020	61
§ 48 Valtuustoaloite: Lahden kaupunki yhteistyöhön pääkaupunkiseudun kanssa edistämään huumehaittojen hoidon mahdollistavaa lainsäädäntöä ja kehittämään uusia keinoja huumehaittojen ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi KV	66
Liite: Elisa Lientolan ym. valtuustoaloite: Lahden kaupunki yhteistyöhön pääkaupunkiseudun kanssa edistämään huumehaittojen hoidon mahdollistavaa lainsäädäntöä ja kehittämään uusia keinoja huumehaittojen ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi	70
Liite: Helsingin kaupungin selvitystyö 1.2.2019	72
Liite: Phhyky selvitys 2.10.2019	104
Liite: Selviämisaseman selvitysraportti 8/2017	106
§ 49 Pysäköinninvalvonnan kenttäesimiehen viran perustaminen	116
§ 50 Asemakaavan muutosehdotus A-2763a sekä siihen liittyvä tonttijakoehdotus M-19-244 Mukkulan (7.) kaupunginosaan, Mukkulun liikuntahalli KV	117
Liite: Liite 1. Kaavaselostus ja seurantalomake A-2763a	122
Liite: Liite 2. Kaavaehdotuskartta A-2763a	138
Liite: Liite 3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)	141
Liite: Liite 4. Luonnosvaiheen lausunnot	149
Liite: Liite 5. Tonttijakokartta M-19-244, kh	157
§ 51 Lähiöohjelmaan 2020-2022 hakeminen	158

§ 52 Sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelma vuodelle 2019 ja vuosiraportti 2020	161
Liite: Ehdotus sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelmaksi vuodelle 2020	163
Liite: Vuosiraportti 2019, sisältäen vuoden 2019 toimintasuunnitelman toteutumisen	168
§ 53 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä 2019	173
Liite: Ehdotus kaupunginhallituksen selonteoksi sisäisen valvonnan järjestämisestä vuodelta 2019	174
§ 54 Lahden kaupungin tilinpäätös vuodelta 2019, sitovuustasojen poikkeamat KV	179
§ 55 Luettelo kuntalain 23 §:n mukaisista kunnan asukkaiden aloitteista v. 2019 KV	183
§ 56 Luettelo valtuustoaloitteista, joita kaupunginvaltuusto ei ole käsitellyt vuoden 2019 loppuun mennessä KV	186
§ 57 Lahden kaupungin osakkuus Suomi-Rata Oy -hankeyhtiössä KV	191
Liite: Kuntaliiton lausunto	194
§ 58 Lahden pysäköintipolitiikan päivitys	198
Liite: Lahden pysäköintipolitiikka 2020	207
Liite: Äänestyslista TYLA_Liite 1 § 18_11.2.2020	247
Liite: Äänestyslista TYLA_Liite 2 § 18_11.2.2020	248
§ 59 Saapuneet ja lähteneet asiakirjat 2.3.2020	249
Liite: Saapuneet 2.3.2020	250
§ 60 Kestävä Lahti -säätiön perustaminen	251
Liite: Kestävä Lahti -säätiön perustamiskirja	254
Liite: Kestävä Lahti -säätiön säännöt	256
§ 9998 Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus	260

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

n:o 5/2020

Aika: 02.03.2020 klo 15.30 – 19.48**Paikka:** Kaupunginhallituksen sali**Läsnä:****Varsinaiset jäsenet:**

Sirkku Hildén, puheenjohtaja

Juha Rostedt, I vpj

Aleksi Mäntylä, II vpj

Pekka Komu

Alettin Basboga

Jetta Laakso

Toni Putula

Merja Vahter

Rami Lehto

Jenna Koskelo

Sonja Falk

Valtuuston puheenjohtajat:

Hannu Rahkonen

Antti Holopainen, saapui klo 15.45

Jarkko Nissinen, saapui klo 17.02 § 54
aikana, poistui klo 19.25 § 60 jälkeen

kaupunginvaltuuston pj

kaupunginvaltuuston II vpj

kaupunginvaltuuston III vpj

Viranhaltijat:

Pekka Timonen

Mika Mäkinen

Olli Alho

Mikko Komulainen

Tiina Granqvist

Pekka Virkkunen

Heini Moisio

kaupunginjohtaja

konsernipalvelujohtaja

kaupunkikehitysjohtaja

hyvinvointijohtaja

sivistysjohtaja

kaupunginlakimies

viestintäjohtaja

Poissa:

Mika Kari

kaupunginvaltuuston I vpj

Asiantuntijat:

Sanna Suokas

yleiskaavoittaja, klo 15.30-16.10/42-43 §:t

Pöytäkirjanpitäjä:

Janne Mäki

kaupunginsihteeri

KAUPUNGINHALLITUKSEN puolesta:

Sirkku Hildén

Janne Mäki

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty Lahdessa maaliskuun 9. päivänä 2020

Merja Vahter

Sonja Falk

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://www.lahti.fi> maaliskuun 10. päivänä 2020; todistaa

viran puolesta:

Kaupunginsihteeri

Janne Mäki

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös: Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin kaupunginhallituksen jäsenet Merja Vahter ja Sonja Falk.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan sen pöytäkirja tarkastetaan viimeistään kokousta seuraavana maanantaina tai mikäli se on pyhäpäivä, seuraavana arkipäivänä.

Pöytäkirja asetetaan tarkastettavaksi luottamushenkilöiden Extranettiin ja se on mahdollista käydä tarkastamassa myös kaupungintalolla konsernipalvelujen kansliassa. Kokouksen puheenjohtajalle ja pöytäkirjan tarkastajille ilmoitetaan sähköpostilla, milloin pöytäkirja on tarkastettavissa.

Sähköinen tarkastaminen ilmoitetaan sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 40

Konsernipalvelut/rahoituspalvelujen kassaraportti

D/38/02.02.02.00.00/2020

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Kaupunginjohtaja Pekka Timonen Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.
Muutoksenhaku	muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 41

Tiedote jaostojen asioista

D/39/00.02.01.00.00/2020

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Merkitään tiedoksi konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan Aleksi Mäntylän, elinvoima- ja työllisyysjaoston puheenjohtajan Juha Rostedin ja osallisuuden ja hyvinvoinnin jaoston puheenjohtajan Sirku Hildénin tiedote jaostojen asioista.
Muutoksenhaku	muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 42

Lausunto Lahden seudun kierrätyspuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

D/244/11.01.00.07/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Yleiskaava-arkkitehti Johanna Sääksniemi, puh. 050 518 4445
Vesiensuojelupäällikkö Ismo Malin, puh. 050 525 9579
Kestävän kehityksen koordinaattori Eira Rosberg-Airaksinen, puh.
044 416 3499
Terveystarkastaja Petro Sormunen, puh. 0505184478

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus päättää antaa alla olevan lausunnon Hämeen ELY-keskukselle Lahden seudun kierrätyspuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Lausunto on valmisteltu Kaupunkiympäristön palvelualueella ja se sisältää kaupungin kaavoitusviranomaisen, terveydensuojeluviranomaisen ja ympäristönsuojeluviranomaisen kannanoton YVA-selostuksesta. Lausunnon valmisteluun on lisäksi osallistunut elinvoima- ja kilpailukykypalveluiden ympäristökehitysyksikkö.

Lahden kaupungin kaavoitusviranomainen toteaa seuraavaa:

Vaihtoehtojen riittävydestä

Kujalan jäteaseman laajentamismahdollisuuksia on tarkasteltu YVA-selostuksessa, sekä hankkeen aikaisemmissa vaihtoehdoissa. Kolavan pohjavesialueen tippuminen pois luokituksesta vuonna 2018 laaditun selvityksen jälkeen, antaa vähäisiä kiertotalouden laajentamismahdollisuuksia Kujalan alueelle. Junaradan ja Nastolantien välillä on muutamia rakentamattomia, asemakaavassa teollisuudelle osoitettuja tontteja, jotka voivat tarjota lähinnä laajenemismahdollisuuksia jo nykyisellään Kujalassa toimiville yrityksille. Nämä alueet eivät kuitenkaan tule riittämään elinkeinoelämän jätteiden seudullisen vastaanoton, käsittelyn ja hyödyntämisen tarpeisiin. Tämä voidaan huomioida VE0 vaihtoehtoa arvioitaessa.

Vaihtoehtojen sisällön riittävydestä

Vaihtoehdon VE0 osalta YVA-selostuksessa on useampien vaikutuksien osalta todettu, ettei vaikutuksista ole mahdollista saada riittävästi tietoa arvion tekemiseksi, eikä vaikutuksia ole arvioitu.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 42

Vaikutuksia on luonnollisesti vaikea arvioida, jos ei tiedetä mihin paikkaan vaikutukset kohdistuvat. Osasta vaikutuksista voidaan kuitenkin tunnistaa niiden merkittävyys myös ilman tarkkaa paikkasidonnaisuutta.

Esimerkiksi liikenteen osalta VE0 vaihtoehdon vaikutukset on vaikea arvioida, kun ei ole tietoa mihin liikennevirrat suuntautuvat. Tärkeää YVA-selostuksessa olisi kuitenkin tunnistaa, että VE0 vaihtoehdossa liikennemäärät ovat toiminnan osalta samat kuin muissakin vaihtoehdoissa, liikenne vain jakautuu eri kohteisiin ja todennäköisesti myös maakunnan ulkopuolelle.

YVA-selostuksessa on tuotu esiin liikenteeseen kohdistuvien vaikutuksien osalta, että toiminta ja liikennemäärät säilyvät aluksi nykyisellään ja loppusijoitusalueiden täytyttyä ja toiminnan loputtua kuljetukset hajaantuvat useisiin kohteisiin tai suuntautuvat maakunnan ulkopuolelle. Tämän lisäksi olisi hyvä tunnistaa, että jo nyt jatkuvasti uuden kiertotalouden toimijat sijoittuvat nykyisen jätekeskuksen ulkopuolelle, seudun eri teollisuusalueille. Tämän toiminnan jatkuessa ja loppusijoitettavan jätteen sijoituessa maakunnan ulkopuolelle, jätekuljetusten pituudet tulevat kasvamaan merkittävästi. Tämä lisää merkittävästi vaikutuksia liikenteeseen ylimaakunnallisesti ja näin ollen on merkittävä myös ilmastovaikutuksienkin osalta. Toiminnanaikaisten vaikutuksien osalta liikenteen vaikutukset ja ilmastovaikutukset tulisi VE0 vaihtoehdon osalta näkyä negatiivisena vertailutaulukoissa. VE3 Matomäen osalta liikenteen aiheuttamissa vaikutuksissa on hyvin tunnistettu merkittävä raskaan liikenteen määrän lisääntyminen Kuivannonttiellä.

Maankäytön näkökulmasta tärkeää on logistisen sijainnin lisäksi alueen sijainti yhdyskuntarakenteen ja muun maankäytön kannalta. Tältä osin vaihtoehdon VE0 vaikutuksia olisi ollut hyvä YVA-selostuksessa tuoda hieman laajemmin esiin pelkän yhteenvetotaulukon sijaan.

Vaikutusten merkittävyyden arvioinnista

Lahden seudun kierrätyspuisto tulee palvelemaan seudun elinkeinoelämän tarpeita. Kuljetuskustannuksien näkökulmasta kierrätyspuiston logistinen sijainti ja saavutettavuus ovat tärkeitä kriteerejä sijaintipaikan valinnassa. Kierrätyspuiston toiminta pyörii markkinaehtoisesti, joten sijaintipaikalla on merkitystä myös mahdollisten investoijien näkökulmasta. Tätä näkökulmaa ei YVA-selvityksessä ole tuotu esiin. Sen sijaan muut vaikutukset elinkeinoihin ja työllisyyteen on tunnistettu eri vaihtoehtojen osalta.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 42

Lahti on Euroopan ympäristöpääkaupunki vuonna 2021 ja olemme sitoutuneet kunnianhimoisiin ympäristötavoitteisiin, kuten tulla jätteettömäksi kiertotalouskaupungiksi vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteeseen ei päästä, ellei kaikkia resursseja ja materiaaleja saada viisaaseen käyttöön ja kiertämään. Tästä syystä vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen ja jätehuollon tavoitteiden toteuttamiseen on merkittävä tekijä arvioitaessa erityisesti VE0 vaihtoehdon vaikutuksia.

Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa seuraavaa:

Vaihtoehtojen riittävydestä

VE0, kierrätysaluetta ei toteuteta Lahden seudulle, on kiertotalouden toteutumisen ja ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta huonoin vaihtoehto. Arviointitaulukoissa s.333 kohdassa Ilmastovaikutukset (kiertotalous) VE0 -vaikutuksiin kirjattu ”Ei mahdollista saada riittävästi tietoa arvion tekemiseen”. Kuitenkin materiaaleja ja jätteitä syntyy ja ne menevät jonnekin – jos ei Päijät-Hämeeseen niin sitten jonnekin muualle vielä pitemmän kuljetuksen päähän, tai jäävät ns. pysyviin välivarastoihin, jolloin ne ovat poissa kiertotalouden materiaalikäytöstä. Lahti on sitoutunut olemaan kiertotalouden edelläkävijäkunta ja jätteen vuonna 2050, joten kaikki resurssit ja materiaalit pitää saada viisaaseen käyttöön.

VE0+:aa ei ole ympäristövaikutustenarvioinnissa tarkasteltu. Vaikka mikään YVA:n vaihtoehdoista ei toteudu, Kujalan alue kuitenkin kehittyy ja voisi jonkin verran laajentua. Toisin kuin YVA-selostuksen kuvassa 2 on esitetty, Kolavan pohjavesialue ei ole vuoden 2018 muutoksen jälkeen enää luokiteltu pohjavesialue. Toimintojen sijoittumisen tutkimista länteen vajaasti toteutuneelle Kujalan logistiikka-alueelle tai jonkin verran myös Kujalan alueen pohjoispuolelle olisi hyvä tarkastella. Hakkuutähteiden, energiapuun, huoltovarmuuspolttoaineen ym. materiaalien käsittely myös hajautettuna voi olla ympäristönsuojelullisesti perusteltua.

Vaihtoehtojen sisällön riittävydestä

Vaikutukset pintavesien ekologiseen tilaan

Hankkeen vesistövaikutusten arvioinnissa on puutteita. Hankkeen vaikutusten arvioimiseksi pitäisi olla tietoa vesistökuormituksesta, eli arvio hankkeen vaikutuksesta vastaanottavan vesistön ravinnekuormitukseen. Selostuksessa on kuvattu vain ravinnekuormituksen nykytila. Näillä tiedoilla on mahdotonta

arvioida, miten eri hankevaihtoehdot vaikuttaisivat vesistöjen ekologiseen tilaan. Kuormitusarvion pitäisi sisältää hulevesien johtamisesta ja jätevedenpuhdistamon kautta vesistöön päätyvät ravinnemäärät. Jätevedenpuhdistamolle johdettava vesimäärä on merkittävä. Johdettava vesi on suuren osan vuotta kylmää, mikä heikentää jätevedenpuhdistamon toimintaa etenkin typenpoiston osalta. Arvioinnissa on otettu huomioon vain vesien laimeuden vaikutuksia.

Hulevedet

Hulevesitarkastelun osalta on pitäydytty ainoastaan määrällisessä tarkastelussa. Ympäristövaikutusten arviointi hulevesien osalta edellyttää myös laadullista tarkastelua. Arvioidun hulevesikuormituksen vaikutuksia vastaanottaviin vesistöihin eri toteutusvaihtoehdoissa ei ole tarkasteltu. Toisin kuin ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa todetaan, hulevesien laadullisen tarkastelun tekeminen suuntaa antavalla tarkkuudella on mahdollista esim. vastaavien toimijoiden tarkkailutietojen tai kirjallisuuslähteiden perusteella, vaikka tarkat suunnitelmat ja toimijat eivät ole vielä tiedossa.

Hulevesien sisältämistä haitta-aineista kiintoaines ja sen poistaminen on oikein tunnistettu merkittävimmäksi huomioon otettavaksi tekijäksi haitallisten vesistö- ja ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Hulevesien hallintamenetelmiä koskeva tarkastelu on kuitenkin jäänyt pintapuoliseksi. Pelkkä altaissa tapahtuva laskeutus kiintoaineen poistamiseksi ei ole nykytiedon mukaan yksin riittävä laadullisen hallinnan hoitamiseksi asianmukaisesti, ja esim. hiekkasuodatuksen roolia laskeutuksen ja virtaaman hidastamisen jälkeisenä pääpuhdistusmenetelmänä tulisikin korostaa nykyistä enemmän. Toteutussuunnittelun aikana hulevesien laadullisen hallinnan toteuttamista on merkittävästi tarkennettava.

Ilmastovaikutukset

Suomen ympäristökeskuksen kunnille tekemät päästölaskelmat löytyvät <https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>. Esimerkiksi Orimattilan jätteiden käsittelyn päästöt vuonna 2017 ovat olleet 4,6 ktCO₂-e, tieliikenteen päästöt 46,1 ktCO₂-e ja kokonaispäästöt Orimattilassa olivat 158 ktCO₂-e. Hollolan jätehuollon päästöt vuonna 2017 olivat 7,1 ktCO₂-e, tieliikenteen 57,8 ktCO₂-e ja Hollolan kokonaispäästöt olivat 168,5 ktCO₂-e.

Ilmastovaikutuksissa on keskitytty lähinnä suoriin ja toiminnan aikaisiin vaikutuksiin ja liikennevaikutukset on laskettu eri vaihtoehdoille, mutta ei VE0:lle. Ilmastovaikutukset (liikenne) -

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 42

arviointitaulukko sivulla 333 on jäänyt jostain syystä kokonaan valkoiseksi. VE1:ssä arvioidaan olevan pienimmät liikenteen ilmastovaikutukset ja VE3:lla suurimmat. Kuitenkin VE0-ilmastovaikutukset (liikenne) voivat olla vielä suuremmat, mikäli kuljetuksia suuntautuu muihin maakuntiin.

Kiertotalouden tuomat päästösäästöt jäävät esimerkkien tasolle ja niitä ei ole laskettu eri vaihtoehdoille. Kuitenkin siirtyminen kiertotalouteen on erittäin tärkeää rakentamisen ja kulutuksen ilmastopäästöjen pienentämisessä. Keskeisiä keinoja ovat materiaalien saaminen kiertoon yhä uudelleen, tuotteiden materiaalitehokkuus ja kiertotalouden liiketoimintamallien käyttöönotto. Kiertotalous on myös olennaisessa roolissa, kun ratkaistaan luonnonvarojen niukkuuteen, kuten maametallien riittävyyteen liittyviä haasteita (Sitran Tiekartta kiertotalouteen 2.0).

Vaikutusten merkittävyyden arvioinnista

Vaihtoehto 1 Kehätie on luonnon ydinaluetta, viheryhteysaluetta ja biodiversiteettialuetta. Alue omaa luontoarvoja kuten hömötiainen, viirupöllö, pyy, teeri ja mahdollisesti saukko sekä sosiaalisia arvoja. Hankkeen vesistövaikutukset ulottuvat Vähäjokeen, jossa elää alkuperäinen taimenkanta. Arvioinnissa todetaan, että kanta voi kärsiä. Tämä on vähättelyä, sillä kanta on niin pieni, että kärsiminen tarkoittaa käytännössä kannan häviämistä, minkä jälkeen ainoa jäljellä oleva alkuperäinen taimenkanta olisi hävinnyt Porvoonjoen vesistöstä. Erityisesti Vähäjoen Rautatienkoskella on keskeinen merkitys taimenpopulaation säilymiselle. Hankealueelta purettavat hulevedet virtaavat Rautatienkosken kautta ja mahdollisten päästöjen laimeneminen on pienessä vesistössä vähäistä. Erityisesti alkuperäisen taimenkannan olemassaolon vuoksi vaihtoehtoon 1 liittyvät riskit ovat suurempia kuin muissa vaihtoehdoissa.

Vaihtoehto 2 Marjasuo on jo teollisuuden alueeksi kaavoitettua Hennan osayleiskaavassa. Alueella leikkausmäärät ovat pienimpiä ja niitä voidaan suhteessa eniten hyödyntää alueella. Alueella on luontoarvoja, kuten pyy, teeri, hömötiainen ja viirupöllö.

Vaihtoehto 3 Matomäki on irrallaan yhdyskuntarakenteesta ja vaatii paljon louhimista. Alueella on luontoarvoja, kuten metso, palokärki, pyy ja teeri sekä sosiaalisia arvoja. Suunnittelualue menee osittain luonnon ydinalueen päälle.

Vaihtoehto 4 Loukkaanmäki on biodiversiteettialuetta ja viheryhteysaluetta ja siellä on luontoarvoja kuten metso, pyy,

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 42

viirupöllö ja rantasipi. Alue on jo irrallaan yhdyskuntarakenteesta sijaiten kuitenkin vt 4:n varrella ja on jo melualueita.

Ympäristövaikutusten tiivistelmätaulukossa sivulla 23 on todettavissa, että VE2 Marjasuo on vähiten haitallinen ja VE4 Loukkaanmäki toiseksi vähiten haitallinen. Johtopäätöksissä tätä ei ole kuitenkaan tuotu esiin. Lisäksi vaihtoehto 0 puuttuu yhteenvetotaulukosta.

Lahden kaupungin ympäristöterveysviranomaisen toteaa seuraavaa:

Lahden ympäristöterveydellä ei ole kommentoitavaa YVA-selostuksesta.

Perusteluosa

Hämeen ELY-keskus pyytää lausuntoa Lahden kaupungin kaupunginhallitukselta, kaavoitusviranomaiselta, kaupunginmuseolta, terveydensuojeluviranomaiselta ja ympäristönsuojeluviranomaiselta Lahden seudun kierrätyspuisto hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus).

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy on toimittanut Hämeen ELY-keskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen arviointiselostuksen. YVA-selostus on hankkeesta vastaavan arvio hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

YVA-menettelyn rinnalla on käynnissä ollut Päijät-Hämeen vaihemaakuntakaavan laatiminen seudullisen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen sijoittamiseen liittyen. Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n, YVA-yhteysviranomaisena toimivan Hämeen ELY-keskuksen ja Päijät-Hämeen liiton kesken on sovittu YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen vaihemaakuntakaavatyön yhteen sovittamisesta kuulemisten osalta.

Hankkeiden yhteen sovitettu kuuleminen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ja Päijät-Hämeen vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kartasta ja selostuksesta (luonnos) lain ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 22 §:n ja maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 62 a §:n mukaisesti on kuulutettu 13.1.2020. Aineisto on julkisesti nähtävillä 15.1.-28.2.2020.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 42

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy toimii ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä hankevastaavana, hankekumppaneinaan Hollolan kunta, Lahden ja Orimattilan kaupungit sekä Lahti Energia Oy. Arviointityön ovat suorittaneet Sweco Ympäristö Oy ja Vahanen Environment Oy. Yhteysviranomaisena toimii Hämeen ELY-keskus. Päijät-Hämeen liitto käynnisti rinnalle hankkeen edellyttämän vaihemaakuntakaavatyön.

Hankkeen taustaa

Lahden seudulla kehitetään ympäristöliiketoimintaa, jonka tavoitteena on edesauttaa olemassa olevien yritysten toimintaa sekä synnyttää uutta liiketoimintaa keskitetylle kierrätyspuistoalueelle, jolloin toiminnoista saataisiin synergiaetuja liiketoiminnan sekä tukipalvelujen kannalta. Kierrätyspuiston alueella on tarkoitus harjoittaa kierrätysliiketoimintaa siten, että alueesta tulisi teollisen kierrätysliiketoiminnan kansallisen tason yrityskeskittymä. Ympäristövaikutuksien arvioinnissa tarkastellaan neljää aluetta, joista yhdelle kierrätyspuisto voitaisiin mahdollisesti toteuttaa.

Uusien toimintojen lisäksi taustalla on myös olemassa olevien jätteen käsittelyalueiden rajallinen koko, minkä vuoksi tarvitaan käsittely- ja loppusijoitusalueiden lisäkapasiteettia. Kierrätyspuiston alueelle pyritään sijoittamaan jätteen kierrätykseen soveltuvia teollisuustontteja sekä loppusijoitusalueita maa-aineksille, tuhille ja hyödyntämiskelvottomille mineraalisille jätejakeille.

Kierrätyspuistossa vastaanotetaan ja käsitellään kierrätettäviä ja hyötykäyttöön toimitettavia materiaaleja. Kotitalouksien yhdyskuntajäte menee myös tulevaisuudessa Kujalaan käsiteltäväksi. Kierrätyspuiston alueelle rakennetaan loppusijoitusalue, mihin loppusijoitetaan hyödyntämiskelvottomia maa-aineksia, tuhkia ja mineraalisia epäorgaanisia jätejakeita. Loppusijoitusalue muodostuu valtioneuvoston kaatopaikoista antaman asetuksen (kaatopaikka-asetus, 331/2013) mukaisista pysyvän jätteen, tavanomaisen jätteen sekä vaarallisen jätteen loppusijoitusalueista. Kierrätyspuiston alueelle on suunniteltu myös kiinteän polttoaineen välivarastointialuetta eli terminaalia, missä käsitellään ja välivarastoidaan biopolttoaineita ja huoltovarmuuspolttoainetta (esim. pelletti tai kivihiili). Kierrätyspuiston alueelle sijoittuvilla teollisuustonteilla on mahdollista käsitellä ja jalostaa myös muita kuin em. jätejakeita raaka-aineiksi ja tuotteiksi. Kierrätyspuiston toimintakokonaisuuksiin sisältyy lisäksi liike- ja yritystoiminnalle varattavia tontteja, joiden rakentaminen ja toiminta eivät erikseen edellytä ympäristövaikutusten arviointia.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 42

Alueella tullaan vastaanottamaan ja käsittelemään vuodessa maksimissaan noin 740 000 tonnia jätteitä, joista noin 500 000 tonnia on pilaantumattomia maa- ja kiviaineksia, 200 000 tonnia pysyviä ja tavanomaisia jätteitä ja 40 000 tonnia vaarallisia jätteitä. Em. Kokonaismäärästä loppusijoitetaan maksimissaan noin 240 000 tonnia vuodessa, josta noin 150 000 tonnia on pilaantumattomia maa- ja kiviaineksia, 50 000 tonnia pysyviä ja tavanomaisia jätteitä ja 40 000 tonnia vaarallisia jätteitä. Vuosittaisesta kokonaisvastaanotettavasta määrästä varastoidaan kerrallaan maksimissaan noin 315 000 tonnia, josta noin 200 000 tonnia on pilaantumattomia maa- ja kiviaineksia, 100 000 tonnia pysyviä ja tavanomaisia jätteitä ja 15 000 tonnia vaarallisia jätteitä.

Lisäksi vastaanotetaan ja käsitellään vuodessa maksimissaan noin 200 000 tonnia metsätähteitä ja vastaavia energijakeita kertavarastoinnin ollessa enintään 100 000 tonnia. Tämän lisäksi huoltovarmuuspolttoainetta varastoidaan enintään 50 000 tonnia kerrallaan.

Hankkeen vaihtoehdot

Tulevaisuuden jätehuollon aluetarpeita varten Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy osallistui vuonna 2017 yhdessä Päijät-Hämeen liiton, Lahden kaupungin, Lahti Energia Oy:n, LABIO Oy:n ja Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n kanssa seudullisen kierrätyspuiston sijaintipaikkaselvitykseen. Sijaintipaikkaselvityksessä jatkotarkasteluun valikoitui neljä aluetta, joiden osalta käynnistettiin ympäristövaikutusten arviointimenettely.

Kierrätyspuiston sijaintipaikaksi on ehdolla neljä aluetta, joista kolme sijaitsee Orimattilassa ja yksi Hollolassa. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan seuraavia hankkeen vaihtoehtoja:

- VE0: Hanketta ei toteuteta.
- VE1: Hanke toteutetaan Hollolan Kehätien alueella.
- VE2: Hanke toteutetaan Orimattilan Marjasuon alueella.
- VE3: Hanke toteutetaan Orimattilan Matomäen alueella.
- VE4: Hanke toteutetaan Orimattilan Loukkaanmäen alueella.

Merkittävät ympäristövaikutukset

Hankkeen kannalta keskeisiä arvioitavia ympäristövaikutuksia ovat olleet vaikutukset kasvillisuuteen, eliöihin ja monimuotoisuuteen, maaperään ja kallioperään, luonnonvarojen hyödyntämiseen ja jätehuoltoon sekä ilmastovaikutukset (erityisesti liikennevaikutukset), meluvaikutukset, ilmanlaatuvaikutukset sekä ihmisten asumiseen ja virkistyskäyttöön kohdistuvat vaikutukset. Myös vesistö-,

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 42

kulttuurimaisema- ja hulevesivaikutuksia on selvitetty.

Arvioinnissa on keskitytty erityisesti toiminnan aikaisiin vaikutuksiin, mutta myös rakentamisen aikaiset ja toiminnan jälkeiset vaikutukset on huomioitu. Toiminnan aikaisia riskejä ja ympäristöonnettomuuksien mahdollisuuksia on tuotu esille ja esitetty menetelmiä niihin ennalta varautumiseksi.

Vaihtoehdon VE0 osalta vaikutukset ovat on merkittävästi erilaiset kuin neljällä eri sijaintipaikkavaihtoehdolla. Vaihtoehdossa VE0 ei pystytä ennalta arvioimaan kaikkia vaikutuksia toimintojen hajasijoituessa eri puolille maakuntaa ja osan vaikutuksista ulottuessa myös maakunnan ulkopuolelle.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote Hämeen ELY-keskus

Liitteenä

1. Lausuntopyyntö

Lausunto Lahden seudun kierrätyspuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen aineisto löytyy Ympäristöhallinnon verkkopalvelusta: [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankkeet/PaijatHameen_Jatehuolto_Oyn_Lahden_seudun_kierratyspuisto_Hollola_Orimattila/Lahden_seudun_kierratyspuisto_Hollola_Or\(49005\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankkeet/PaijatHameen_Jatehuolto_Oyn_Lahden_seudun_kierratyspuisto_Hollola_Orimattila/Lahden_seudun_kierratyspuisto_Hollola_Or(49005))

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

LAUSUNTOPYYNTÖ

HAMELY/1330/2018

HÄME
Ympäristö ja luonnonvarat
Ympäristöyksikkö

7.1.2020

Jakelun mukaan

Viite: Lahden seudun kierrätyspuiston YVA-hanke

LAUSUNTOPYYNTÖ YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy on toimittanut Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenetelmästä annetun lain mukaisen arviointiselostuksen Lahden seudun alueelle suunnittelusta kierrätyspuistohankkeesta. YVA-selostus on hankkeesta vastaavan arvio hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Hämeen ELY-keskus pyytää toimittamaan lausunnon **28.2.2020** mennessä ELY-keskuksen kirjaamoon käyttämällä yleistä sähköistä asiointilomaketta (valitse kunnille tarkoitettu lomake tai muille viranomaisille tarkoitettu [lomake](http://www.ely-keskus.fi/web/ely/asioiverkossa), <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/asioiverkossa>) tai sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.hame@ely-keskus.fi tai kirjallisesti osoitteeseen Hämeen ELY-keskus, PL 29, 15141 Lahti.

Arviointiselostus on sähköisesti ympäristöhallinnon [verkkopalvelussa](http://www.ymparisto.fi/LahdenseudunkierratyspuistoYVA) www.ymparisto.fi/LahdenseudunkierratyspuistoYVA (tai www.ymparisto.fi > Asiointi, luvat ja ympäristövaikutusten arviointi > Ympäristövaikutusten arviointi YVA-hankkeet > YVA-hankehaku, julkaisijaksi valitaan Hämeen ELY-keskus).

Arviointiselostusta ja vaihemaakuntaluonnosta esitellään keskiviikkona 5.2. klo 17.30 alkaen Lahden kaupungin pääkirjaston auditoriossa, osoitteessa Kirkkokatu 31, Lahti.

Hämeen ELY-keskus toimii hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena. Lisätietoja antaa ylitarkastaja Kari Leinonen, puh. 0295 025 198, kari.p.leinonen@ely-keskus.fi.

Asiakirjan on sähköisesti hyväksynyt ylitarkastaja Kari Leinonen.

JAKELU

Lahden kaupunki

- kaupunginhallitus
- kaavoitusviranomainen
- kaupunginmuseo
- terveydensuojeluviranomainen
- ympäristönsuojeluviranomainen

Orimattilan kaupunki

- kaupunginhallitus
- kaavoitusviranomainen
- ympäristönsuojeluviranomainen

Hollolan kunta

- kunnanhallitus
- kaavoitusviranomainen
- ympäristönsuojeluviranomainen

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä/terveydensuojelu

Päijät-Hämeen liitto

Päijät-Hämeen pelastuslaitos

Etelä-Suomen aluehallintovirasto/ympäristöterveys

Pohjois-Savon ELY-keskus/kalatalous

Uudenmaan ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Puolustusvoimat

Väylävirasto

Liikenne ja viestintävirasto Traficom

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 43

Lausunto Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen (Lahden seudun kierrätyspuisto) vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineistosta

D/192/10.02.02.00.05/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Yleiskaava-arkkitehti Johanna Sääksniemi, puh. 0505 184 445
Vesiensuojelupäällikkö Ismo Malin, puh. 050 525 9579
Kestävän kehityksen koordinaattori Eira Rosberg-Airaksinen, puh.
044 416 3499
Terveystarkastaja Petro Sormunen, puh. 050 518 4478

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus päättää antaa alla olevan lausunnon Päijät-Hämeen liitolle Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineistosta.

Lausunto on valmisteltu kaupunkiympäristön palvelualueella ja se sisältää kaavoitusviranomaisen, terveydensuojeluviranomaisen ja ympäristönsuojeluviranomaisen kannanoton vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineistosta. Lausunnon valmisteluun on lisäksi osallistunut elinvoima- ja kilpailukykypalveluiden ympäristökehitys yksikkö.

Kiertotaloutta palvelevan kierrätyspuiston saaminen Lahden kaupunkiseudulle on ensiarvoisen tärkeää seudun kilpailukyvyyn ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksien kehittämiseksi. Alue tulee palvelemaan seudun elinkeinoelämän tarpeita. Hanke mahdollistaa kiertotalouden kehittämisen Lahden seudulle kilpailukykystrategian mukaisesti. Lahden kaupunkiseudun kunnat ovat syksyllä 2019 hyväksyneet seudullisen kilpailukykystrategian päivityksen. Kilpailukykystrategiassa on tuotu esiin uusien teknologioiden ja trendien tuomia muutoksia ja haasteita alueiden kilpailukyky ja elinkeinopolitiikalle. Lahden kaupunkiseudun liiketoimintaekosysteemien kannalta yhdeksi tärkeäksi ja potentiaalisemmaksi teemaksi kilpailukykystrategiassa on määritelty kiertotalous. kaupunki on strategiassa sitoutunut kiertotalouden kehittämiseen.

Kiertotalous ja jätteenkäsittely ovat seudullisia asioita. Tästä syystä kierrätyspuiston sijaintipaikka tulee ratkaista vaihemaakuntakaavassa ja hanketta edistää tämän jälkeen

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 43

seudullisesti, jotta alue toteutuisi mahdollisimman pian. Kiertotalous on nopeasti kehittymässä ja Lahden kaupunkiseudun pitää olla kehityksen eturintamassa. Kyseessä on uuden yritystoiminnan ja arviolta noin 250 työpaikan syntyminen seudulle.

Lahden kaupungin kaavoitusviranomainen toteaa seuraavaa:

Maailmanlaajuinen CDP-järjestö on nostanut Lahden maailman johtavien ilmastokaupunkien listalle tunnustuksena ilmastonmuutoksen vastaisesta työstään. Listalla on kaikkiaan 105 kaupunkia eri puolilta maailmaa. Suomesta Lahden lisäksi mukana on ainoastaan Turku. Lisäksi Lahti on ensimmäisenä suomalaisena kaupunkina nimetty Euroopan ympäristöpääkaupungiksi vuodelle 2021. Ympäristöpääkaupunkivuoden teemoja ovat hiilineutraali elämä, osallisuus, kiertotalous, luonto ja vesi. Lahti on sitoutunut kunnianhimoisiin ympäristötavoitteisiin. Lahdesta tulee hiilineutraali vuonna 2025, ensimmäisenä kaupunkina Suomessa ja lisäksi tavoitteena on olla jätteen kierrätyskaupunki vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteeseen ei päästä, ellei kaikkia resursseja ja materiaaleja saada viisaaseen käyttöön ja kiertämään.

Kiertotalous pyrkii maksimoimaan tuotteiden, komponenttien ja materiaalien kiertoa taloudessa mahdollisimman pitkään. Taustajatuksena on, että ihmiskunta ei pysty loputtomasti käyttämään neitseellisiä luonnonvaroja, vaan on kiinnitettävä huomiota resurssiviisauteen.

Sijaintipaikka ratkaistava vaihemaakuntakaavassa

Kiertotalous ja jätteenkäsittely ovat seudullisia kysymyksiä ja tästä syystä Lahden seudun kierrätyspuiston sijainti tulee ratkaista maakuntakaavassa. Vastaavanlaista hanketta ei pystytä sijoittamaan Päijät-Hämeeseen kunnan laatimalla yleiskaavalla ratkaisun ollessa maakuntakaavan vastainen. Voimassa olevassa Päijät-Hämeen maakuntakaavassa seudullinen jätehuolto on teemana ratkaistu seudullisen jätteenkäsittelyalueen sijoituessa Lahden Kujalaan, jolloin vastaavanlaista aluetta ei voida muualle toistaiseksi sijoittaa.

Hankkeen toteuttamatta jättäminen synnyttää lisääntyvää tarvetta tulevaisuudessa sijoittaa kierrätystalouden eri toimijoita hajallaan kaupunkiseudulle eri teollisuusalueille, jolloin haitalliset vaikutukset ovat arvaamattomia ja kohdistuvat usealle alueelle. Lisäksi jätekuljetuksien etäisyydet tulevat kasvamaan aiheuttaen vaikutuksia liikenteeseen ja ilmanlaatuun jopa yli maakuntarajan. Muita vaikutuksia maakuntakaavallisen ratkaisun pois jäämisestä oli kuvattu hyvin kaavaselostuksessa.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 43

Kujalan jäteaseman toiminta tulee jatkumaan tulevaisuudessakin ja seudun yhdyskuntajätteet käsitellään Kujalassa jatkossakin. Kiertotalouden kehittämiseen ja uusien yrityksen sijoittumiseen Kujalan alueella ei kuitenkaan ole tilaa. Kujalan laajentamismahdollisuuksia on tarkasteltu mm. Lahden seudun kierrätyspuisto-hankkeen YVA-selostuksessa, sekä hankkeen aikaisemmissa vaihtoehdoissa. Kolavan pohjavesialueen tippuminen pois luokituksesta vuonna 2018 laaditun selvityksen jälkeen, antaa vähäisiä kiertotalouden laajentamismahdollisuuksia Kujalan alueelle. Junaradan ja Nastolantien välillä on muutamia rakentamattomia, asemakaavassa teollisuudelle osoitettuja tontteja, jotka voivat tarjota lähinnä laajenemismahdollisuuksia jo nykyisellään Kujalassa toimiville yrityksille. Nämä alueet eivät kuitenkaan tule riittämään elinkeinoelämän jätteiden seudullisen vastaanoton, käsittelyn ja hyödyntämisen tarpeisiin.

Jätteen vastaanotto, käsittely ja hyödyntäminen ovat tänä päivänä jo pitkälle kehittyneitä teollisuutta osana kiertotaloutta. Kiertotalous tulee tulevaisuudessa kehittymään merkittävästi ja tavoitteena on, että tuotanto ja kulutus synnyttävät jatkossa mahdollisimman vähän hukkaa ja jätettä. Kierrätyspuiston toiminta sijoittuu kiertotalouden toimintaketään loppupäähän hyödyntämällä jätteenä käsittelyyn tuotua raaka-ainetta loppusijoittamisen sijaan.

Vaikutuksien painottaminen

Vaihemaakuntakaavan käsittäessä koko maakunnan tasoista kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen sijoittumista, tulisi MRL 1 §:n vaikutuksissa painottaa kiertotalouden toimintamahdollisuuksien kannalta oleellisimpiin vaikutuksiin kuten vaikutuksiin elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittämiseen, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen, liikenteeseen. Sekä luonnonvaroihin. Kierrätyspuistohankkeen aikaisemmissa vaiheissa tutkittaessa mahdollisia sijaintivaihtoehtoja, on pyritty rajaamaan jo lähtökohtaisesti pois alueet, joilla olisi merkittäviä vaikutuksia mm. pohjaveteen, kulttuuriperintöön, maisemaan tai rakennettuun ympäristöön. Vaikutuksiin ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön tulee kiinnittää erityisesti huomiota tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Vaihtoehtojen toteutuskelpoisuus

Lahden seudun kierrätyspuisto tulee palvelemaan seudun elinkeinoelämän tarpeita. Kuljetuskustannusten näkökulmasta kierrätyspuiston logistinen sijainti ja saavutettavuus ovat tärkeitä kriteerejä sijaintipaikan valinnassa. Lahden kaupungin kannalta

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 43

logistisesti järkevää olisi löytää alue, joka sijoittuu lähelle Lahden keskustaaajamaa. Seudun elinkeinoelämän jätteistä suuri osuus syntyy Lahden kaupungin ja kaupunkiseudun alueella. Kierrätyspuiston toiminta pyörii markkinaehtoisesti, joten sijaintipaikalla on merkitystä myös mahdollisten investoijien näkökulmasta. VE1 Kehätien alue vaikuttaa tältä kannalta toteutuskelpoisimmalta.

VE1 Kehätien kierrätyspuistoalue sijoittuu elinkeinoelämän selvityksen mukaan Päijät-Hämeen merkittävimpien teollisuus-, varastointi- ja logistiikkapainotteisten elinkeinoelämän kasvualueiden joukkoon. Alue on Paassillan yritysalueen sekä Nostavan logistiikka-alueen välimaastossa, mihin on sijoittunut jo samankaltaista toimintaa ja yhteisvaikutukset Nostavan-alueen kanssa ovat mahdollisia. Alueen toimivuus yritysalueena nähdään elinkeinoelämän selvityksessä kierrätyspuistoaluevaihtoehdoista toimivimpana; alueen sijainti, työvoiman saatavuus, synergiaedut sekä vuorovaikutus ja keskinäisriippuvuus toteutunevat.

Muut vaihtoehdot sijaitsevat logistisesti heikommassa paikassa irrallaan yhdyskuntarakenteesta. Sijainti vaikuttaa myös työvoiman saatavuuteen ja alueen houkuttelevuuteen elinkeinoelämän kannalta ja kaavaselostuksen mukaan erityisesti VE2 Marjasuo ja VE4 Loukkaanmäki eivät olisi työllisyyden näkökulmasta parhaita vaihtoehtoja.

Vaihtoehto V3 Matomäki on sijainniltaan heikoin sijaitessa irrallaan yhdyskuntarakenteesta ja logistisesti heikoimmassa paikassa. Joitakin mahdollisia synergiaetuja voisi syntyä valtatie 12 Uudenkylän eritasoliittymän ympäristöön osoitettujen teollisuusalueiden kanssa.

Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa seuraavaa:

Vaihemaakuntakaavassa on ratkaistava kierrätyspuiston sijainti Lahden seudulla. Mikäli sijaintipaikka ei saada ratkaistua vaihemaakuntakaavassa, johtaa se tulevaisuudessa vaikeuksiin kiertotalouden toteuttamisessa. Valtakunnallisen jätehuoltosuunnitelman toteutuminen tulee alueella olemaan tehotonta ja kallista; synergiaedut jäävät saavuttamatta ja teolliset symbioosit muodostumatta. Pienempiä kiertotalousalueita sijoittuu hajalleen, haitallisia ympäristövaikutuksia aiheutuu laajemmille alueille ja haitalliset ilmastovaikutukset kasvavat.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 43

Ve 1 Kehätie vesistövaikutukset ulottuvat Vähäjokeen, jossa elää alkuperäinen taimenkanta. Ympäristövaikutusten arvioinnissa todetaan, että kanta voi kärsiä. Tämä on vähättelyä, sillä kanta on niin pieni, että kärsiminen tarkoittaa käytännössä kannan häviämistä, minkä jälkeen ainoa jäljellä oleva alkuperäinen taimenkanta olisi hävinnyt Porvoonjoen vesistöstä. Erityisesti Vähäjoen Rautatienkoskella on keskeinen merkitys taimenpopulaation säilymiselle. Hankealueelta purettavat hulevedet virtaavat Rautatienkosken kautta ja mahdollisten päästöjen laimeneminen on pienessä vesistössä vähäistä. Erityisesti alkuperäisen taimenkannan olemassaolon vuoksi vaihtoehtoon 1 liittyvät riskit ovat suurempia kuin muissa vaihtoehdoissa.

Ympäristövaikutusten tiivistelmätaulukossa sivulla 23 on todettavissa, että VE2 Marjasuo on vähiten haitallinen ja VE4 Loukkaanmäki toiseksi vähiten haitallinen. Johtopäätöksissä tätä ei ole kuitenkaan tuotu esiin. Lisäksi vaihtoehto 0 puuttuu yhteenvetotaulukosta.

Lahden kaupungin ympäristöterveysviranomaisen toteaa seuraavaa:

Vaihtoehdot VE1 (Kehätie) ja VE3 (Matomäki) sijoittuisivat toteutuessaan lähelle Lahden kaupungin rajaa. Mikäli niiden rakentamisen ja toiminnan vaikutukset ulottuvat Lahden kaupungin alueelle, ei näistä saa aiheutua terveydensuojelulaissa tarkoitettua terveyshaittaa alueen asukkaille.

Perusteluosa

Päijät-Hämeen liitto pyytää Lahden kaupungilta lausuntoa Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineistosta. Kaava-aineistoa koskevan palautteen lisäksi Päijät-Hämeen liitto toivoo kannanottoa siitä, miten maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:ssä esitettyjä vaikutuksia tulisi painottaa maakuntakaavatasolla vaihtoehtoja vertailtaessa. Liitto toivoo lausunnoissa myös kannanottoa siitä, mikä vaihtoehdoista olisi mielestänne toteuttamiskelpoisin ja millä perusteilla.

Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto päätti 18.6.2018 käynnistää 2.12.2016 hyväksytyn Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 päivityksen vaihekaavalla, jonka tarkoituksena on ratkaista kiertotaloutta ja jätteen loppusijoitusta palvelevan jätteenkäsittelyalueen eli Lahden seudun Kierrätyspuiston sijoittuminen.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 43

Vaihemaakuntakaavan kanssa rinnakkain on käynnissä Lahden seudun kierrätyspuiston YVA-menettely. Päijät-Hämeen liiton, Kierrätyspuiston YVA-menettelystä vastaavan Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n ja YVA-yhteysviranomaisena toimivan Hämeen ELY-keskuksen kesken on sovittu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen vaihemaakuntakaavatyön ja YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn yhteen sovittamisesta kuulemisten osalta.

Hankkeiden yhteen sovitettu kuuleminen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ja Päijät-Hämeen vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kartasta ja selostuksesta (luonnos) lain ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 22 §:n ja maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 62 a §:n mukaisesti on kuulutettu 13.1.2020. Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti (MRL § 62, MRA § 30) nähtävillä 15.1 – 28.2.2020.

Hankkeen taustaa

Lahden seudulla jätteen käsittely on nyt keskitetty Lahden Kujalan jätekeskukseen ja muutamalle teollisuusalueelle. Jätteen teollinen käsittely ja kierrätys tulevat lisääntymään ja seutukunta tarvitsee lisäalueen tulevaisuuden kiertotalouden haasteiden toteuttamiseen. Kujalan jätekeskuksen alue on täyttymässä, eikä uusille toiminnoille ole enää juurikaan tilaa. Uuden alueen tarve on vähintään 100 hehtaaria ja alue tulee palvelemaan ennen kaikkea seudun elinkeinoelämän tarpeita jätteiden käsittelyssä ja kierrätyksessä. Tarkoituksena on, että yhdyskuntajätteen käsittely jatkuu tulevaisuudessakin edelleen Kujalan jätekeskuksessa.

Tulevaisuuden jätehuollon aluetarpeita varten Päijät-Hämeen Jätehuolto OY osallistui vuonna 2017 yhdessä Päijät-Hämeen liiton, Lahden kaupungin, Lahti Energia Oy:n, LABIO Oy:n ja Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n kanssa seudullisen kierrätyspuiston sijaintipaikkaselvitykseen.

Sijaintipaikkaselvityksessä jatkotarkasteluun valikoitui neljä aluetta, joista yksi sijaitsee Hollolassa tulevan Kehätien varrella ja kolme Orimattilassa Marjasuon, Matomäen ja Loukkaanmäen alueilla. Hankevaihtoehtojen osalta käynnistettiin ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA-menettely), jossa Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy toimii hankevastaavana. Päijät-Hämeen liitto käynnisti rinnalle hankkeen edellyttämän vaihemaakuntakaavatyön.

Vaihemaakuntakaava

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 43

Päijät-Hämeessä on voimassa lainvoimainen, vuonna 2016 hyväksytty kokonaismaakuntakaava Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014.

Maakuntakaava voidaan laatia koko maakuntaa koskevana kokonaismaakuntakaavana, tiettyyn aihealueeseen keskittyvänä vaihemaakuntakaavana tai osa-alueelle laadittavana kaavana. Laadittavasta kaavasta käytetään laatimisen aikana nimeä Päijät-Hämeen jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava ja siinä ratkaistaan kiertotaloutta ja jätteen loppusijoitusta palvelevan jätteenkäsittelyalueen sijoittuminen Lahden seudulle. Vaihemaakuntakaavakartta esitetään maakuntakaavan 2014 kartan päällä valmistelu- ja ehdotusvaiheissa. Hyväksytty vaihekaava korvaa ne alleen jäävät maakuntakaavan 2014 alueet, joita vaihekaava koskee. Samalla syntyy uusi kokonaismaakuntakaava, joka nimetään Päijät-Hämeen maakuntakaavaksi hyväksymisvuotensa mukaisesti.

Vaihemaakuntakaavakartta sisältää ympäristövaikutusten arvioinnissa mukana olevat vaihtoehtoiset sijaintipaikat Lahden seudun kierrätyspuistolle. Kaavakartan lisäksi valmisteluvaiheeseen liittyy selostus, jossa on kuvattu vaihtoehtoisten alueiden vaikutuksia ja vertailtu alueita keskenään. Selostuksessa on myös arvioitu sitä, mitä merkitsee, jos alueen sijaintia ei maakuntakaavalla ratkaista.

Päijät-Hämeen maakuntahallitus linjaa valmisteluvaiheen aineiston, ELY-keskuksen YVA-selostuksesta antaman perustellun päätelmän sekä saatujen mielipiteiden ja lausuntojen perusteella keväällä, mistä vaihtoehtoisesta alueesta valmistellaan kaavaehdotus. Se on tarkoitus laittaa nähtäville alkusyksystä ja tuoda maakuntavaltuuston käsiteltäväksi joulukuussa 2020.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote Päijät-Hämeen liitto

Liitteenä

1. Lausuntopyyntö

Päijät-Hämeen kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen (Lahden seudun kierrätyspuisto) vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineisto löytyy Päijät-Hämeen liiton nettisivuilta: <https://pajjat-hame.fi/vaihemaakuntakaava-2/>

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

The Regional Council of Päijät-Häme

Arvoisa vastaanottaja

LAUSUNTOPYYNTÖ PÄIJÄT-HÄMEEN KIERTOTALOUTTA PALVELEVAN JÄTTEENKÄSITTELYALUEEN (LAHDEN SEUDUN KIERRÄTYSPUISTO) VAIHEMAAKUNTAKAAVA VALMISTELUVAIHEEN AINEISTOSTA

Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto päätti 18.6.2018 käynnistää 2.12.2016 hyväksytyyn Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 päivityksen vaihekaavalla, jonka tarkoituksena on ratkaista kiertotaloutta ja jätteen loppusijoitusta palvelevan jätteenkäsittelyalueen eli Lahden seudun Kierrätyspuiston sijoittuminen.

Vaihemaakuntakaavan kanssa rinnakkain on käynnissä Lahden seudun kierrätyspuiston YVA-menettely. Päijät-Hämeen liiton, Kierrätyspuiston YVA-menettelystä vastaavan Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n ja YVA-yhteysviranomaisena toimivan Hämeen ELY-keskuksen kesken on sovittu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen vaihemaakuntakaavatyön ja YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn yhteen sovittamisesta kuulemisten osalta.

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti (MRL § 62, MRA § 30) nähtävillä 15.1 – 28.2.2020 välisen ajan Päijät-Hämeen liiton virastossa, liiton jäsenkuntien ilmoitustauluilla ja liiton kotisivuilla www.paijat-hame.fi. Kierrätyspuiston YVA-selostus on samaan aikaan nähtävillä Hollolassa, Orimattilassa ja Lahdessa sekä ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/LahdenseudunkierratyspuistoYVA.

Pyydämme palautettanne vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineistosta 28.2.2020 mennessä Päijät-Hämeen liittoon mieluiten sähköpostilla toimisto@paijat-hame.fi tai kirjepostina Päijät-Hämeen liitto, PL 50, 15111 LAHTI klo 15.00 mennessä. Kaava-aineistoa koskevan palautteen lisäksi toivoisimme kannanottoa siitä, miten maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:ssä esitetyt vaikutuksia tulisi painottaa maakuntakaavatasolla vaihtoehtoja vertailtaessa. Toivomme myös kannanottoa siitä, mikä vaihtoehtoista olisi mielestänne toteuttamiskelpoisin ja millä perusteilla.

Valmisteluvaiheen aineistona esitetään lainvoimaisen Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 kartan päällä neljä vaihtoehtoista kierrätyspuiston sijaintipaikkaa. Selostuksessa kuvataan kaavatyön tarvetta, etenemistä ja tehtyjä selvityksiä sekä tarkasteltavia vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja ja niistä tehtyjä vaikutusten arviointeja maakuntakaavatyön tehtävä ja tarkoitus huomioon ottaen.

Päijät-Hämeen maakuntahallitus linjaa valmisteluvaiheen aineiston, ELY-keskuksen YVA-selostuksesta antaman perustellun päätelmän sekä saatujen mielipiteiden ja lausuntojen perusteella keväällä, mistä vaihtoehtoisesta alueesta valmistellaan kaavaehdotus. Se on tarkoitus laittaa nähtäville alkusyksystä ja tuoda maakuntavaltuuston käsiteltäväksi joulukuussa 2020.

Lisätietoja antavat erityisasiantuntija Jaana Martikainen puh. 044 3719 467 ja aluesuunnittelujohtaja Riitta Väänänen puh. 040 5317 628.

Lahdessa 13.1.2020

Riitta Väänänen
Aluesuunnittelujohtaja
Päijät-Hämeen liitto

Liitteet	Valmisteluvaiheen kartta Valmisteluvaiheen selostus
Jakelu	Päijät-Hämeen kunnat Päijät-Hämeen naapurimaakunnat ja Päijät-Hämeeseen rajoittuvat kunnat Etelä-Suomen AVI Hämeen ELY-keskus Hämeen kauppakamari Hämeen-Uudenmaan metsäkeskus Kierrätysalan yritykset (otos) Lahden seudun yrityskeskus LADEC Ministeriöt: YM, TEM, LVM, MMM Museovirasto, Lahden kaupunginmuseo/maakuntamuseo, arkeologian ja rakennuskulttuurin yksiköt MTK:n Päijät-Hämeen alueella toimivat yhdistykset Pro Agria Häme Puolustusvoimat Päijät-Hämeen pelastuslaitos Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä, ympäristöterveydenhuolto Päijät-Hämeen yrittäjät Suomen luonnonsuojeluliitto, Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri, Itä-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys, Itä-Uudenmaan luonnon- ja ympäristönsuojeluyhdistys, Birdlife Finland, Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys, Hollolan ympäristöyhdistys, Salpausselän luonnonystävät Uudenmaan ELY-keskus Väylävirasto

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 44

Valtuustoaloite: Kaupungin edustus-, virka- ja ekskursionmatkojen lentomatkojen CO2-päästöjen kompensoiminen KV

D/1257/00.02.00.00.03/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Ympäristöjohtaja Elina Ojala puh. 044 482 6376

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa Lahden Vihreät -valtuustoryhmä 13.5.2019:

”Lahden kaupungin tulee vähentää lentämistä ja kompensoida sen aiheuttamia päästöjä.

Lahden tämänhetkisenä tavoitteena on olla hiilineutraali kaupunki vuonna 2040. Lentäminen on ilmaston kannalta kaikkein haitallisin liikennemuoto ja sitä tulisi välttää. Kaupungin tulisi miettiä keinoja, miten lentomatkustamista vähennetään. Lentämisen sijaan tulee suosia juna- ja linja-automatkustamista sekä korvata matkoja mahdollisuuksien mukaan kokonaan etäyhteyksien avulla.

Kaupunki tekee tiivistä kansainvälistä yhteistyötä eri hankkeiden parissa ja vie kestävästä kehityksen osaamistaan muualle maailmaan. Toimiva kansainvälinen yhteistyö vaatii jonkin verran matkustamista.

Lahden kaupunki voi näyttää esimerkkiä asukkailleen ja yhteistyökumppaneineen siitä, että mikäli valitaan matkustustavaksi lentäminen, tulee sen aiheuttamista päästöistä kantaa vastuu. Lentomatkojen CO2-päästöjen kompensoimista toisi myös esille jokaisen matkan vaikutukset ilmastolle ja tekisi näkyvämmäksi eri matkustustapojen eroja päästöjen kannalta.

Tapoja kompensoida lentomatkustamisen päästöt on monia: panostuksia uusiutuviin energiahankkeisiin, metsitysprojektien rahoittamista, soiden ennallistamista, päästöoikeuksien pois

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 44

ostamista jne. Päätöksen tueksi tulee selvittää Lahden kannalta toimivin tapa kompensoida päästöt. Päästökompensaatiokeinon tulee olla sellainen, joka aidosti vähentää maailmanlaajuisesti CO₂-päästöjä eikä voi olla osa Lahdessa muutenkin tapahtuvaa ilmastotyötä. Yleensä lentomatkojen päästökompensaation hinta on murto-osa lentolipun hinnasta ja se voitaisiin laskea osaksi matkakuluja siinä missä matkaliput, majoitukset ja mahdolliset ruoatkin.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Lahdessa:

-otetaan käyttöön tapoja vähentää lentomat kustamista,

-osana edustus-, virka- ja ekskursion matkojen matkakuluja aletaan kompensoida Lahden kaupungin työntekijöiden ja luottamushenkilöiden lentomatkojen CO₂-päästöjä ja

-päättökseen pohjaksi vertaillaan erilaisia keinoja toteuttaa päästökompensatio. Niistä valitaan Lahdelle parhaiten sopivin vaihtoehto, joka vähentää maailmanlaajuisesti CO₂-päästöjä.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

13.5.2019 tehdyssä valtuustoaloitteessa esitetään keinojen etsimistä lentomat kustamisen vähentämiseksi, Lahden kaupungin työntekijöiden ja luottamushenkilöiden lentopäästöjen kompensoimista sekä toteutettavien päästökompensatioiden vertailua.

Kaupunginhallitus teki 27.1.2020 § 14 päätöksen, jossa hyväksyttiin Lahden kaupungin hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma sekä sitouduttiin kaupungin henkilökunnan ja luottamushenkilöiden lentopäästöjen kompensointiin vuodesta 2019 alkaen.

Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelmassa on toimenpiteenä kaupungin matkustusohjeesta ja matkustuksen ympäristövaikutuksista viestiminen henkilökunnalle tarpeettomien lentomatkojen välttämiseksi. Henkilökuntaa ohjeistetaan mm. ottamaan huomioon matkan tarkoituksenmukaisuus ja etäneuvottelumahdollisuus.

Lentopäästöjen kompensoimiseksi vertailtiin erilaisia kompensointia tarjoavia yrityksiä ja vertailun perusteella valittiin vuoden 2019 lentopäästöjen osalta toteuttajaksi Nordic Offset Oy.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 44

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan Ympäristökehitys valtuutettiin tekemään päästökompensoinnit vuoden 2019 lentopäästöistä alkaen ja kehittämään prosessia edelleen. Matkatoimiston seuraavan kilpailutuksen yhteydessä otetaan huomioon mahdollisuus kompensoida lentopäästöt matkan oston yhteydessä.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: -

Liitteenä

1. Valtuustoaloite
2. Kaupunginhallituksen päätös 27.1.2020 § 14

LAHDEN KAUPUNKI
14.05.2019 08:51

1257/00.02.00.00.03/2019

Valtuustoaloite kaupungin edustus-, virka- ja ekskursionmatkojen lentomatkojen CO2-päästöjen kompensoinnista

Lahden kaupungin tulee vähentää lentämistä ja kompensoida sen aiheuttamia päästöjä.

Lahden tämänhetkisenä tavoitteena on olla hiilineutraali kaupunki vuonna 2040. Lentäminen on ilmastoon kannalta kaikkein haitallisimmin liikennemuoto ja sitä tulisi välttää. Kaupungin tulisi miettiä keinoja, miten lentomatkestamista vähennetään. Lentämisen sijaan tulee suosia juna- ja linja-automatkestamista sekä korvata matkoja mahdollisuuksien mukaan kokonaan etäyhteyksien avulla.

Kaupunki tekee tiivistä kansainvälistä yhteistyötä eri hankkeiden parissa ja vie kestävän kehityksen osaamistaan muualle maailmaan. Toimiva kansainvälinen yhteistyö vaatii jonkin verran matkestamista.

Lahden kaupunki voi näyttää esimerkkiä asukkailleen ja yhteistyökumppaneilleen siitä, että mikäli valitaan matkestustavaksi lentäminen, tulee sen aiheuttamista päästöistä kantaa vastuu. Lentomatkojen CO2-päästöjen kompensointi toisi myös esille jokaisen matkan vaikutukset ilmastolle ja tekisi näkyvämmäksi eri matkestustapojen eroja päästöjen kannalta.

Tapoja kompensoida lentomatkestamisen päästöt on monia: panostuksia uusiutuviin energiahankkeisiin, metsitysprojektien rahoittamista, soiden ennallistamista, päästöoikeuksien pois ostamista jne. Päätöksen tueksi tulee selvittää Lahden kannalta toimivin tapa kompensoida päästöt. Päästökompensaatiokeinoon tulee olla sellainen, joka aidosti vähentää maailmanlaajuisesti CO2-päästöjä eikä voi olla osa Lahdessa muutenkin tapahtuvaa ilmastotyötä. Yleensä lentomatkojen päästökompensaation hinta on murto-osa lentolipun hinnasta ja se voitaisiin laskea osaksi matkakuluja siinä missä matkaliput, majoitukset ja mahdolliset ruoatkin.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Lahdessa:

- otetaan käyttöön tapoja vähentää lentomatkestamista,
- osana edustus-, virka- ja ekskursionmatkojen matkakuluja aletaan kompensoida Lahden kaupungin työntekijöiden ja luottamushenkilöiden lentomatkojen CO2-päästöt ja
- päätöksen pohjaksi vertaillaan erilaisia keinoja toteuttaa päästökompensaatio. Niistä valitaan Lahdelle parhaiten sopivin vaihtoehto, joka vähentää maailmanlaajuisesti CO2-päästöjä.

Lahdessa 13.5.2019

Riina Punsanen
Salla Peltola
Oona Peltola
Päivi Järvi

Jani Kallio
Nelli Kallio
Nelli Kallio

NB 13.5.2019

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
27.01.2020 § 14

Lahden hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma sekä osittainen vuoden 2019 päästöjen kompensointi

D/1399/11.00.04.00/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Ympäristöjohtaja Elina Ojala, puh. 044 482 6376

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Kaupunginhallituksen jäsen Rami Lehto ilmoitti asiaan eriävän mielipiteensä.

Käsittely kaupungin- hallituksessa

Kaupunginjohtaja täydensi päätösesitystään seuraavasti:

”4) kaupunginhallitukselle saatetaan tiedoksi hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelman vuotuiset toimenpiteet.”

Kaupunginhallituksen jäsen Rami Lehto esitti, että päätösesitys hylätään. Esitystä ei kannatettu, joten se raukesi.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus päättää

- 1) hyväksyä liitteenä olevan hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelman osaksi kaupunki- ja konsernistrategiaa. Yksittäiset toimenpiteet jalkautetaan kunkin vuoden talousarvioprosessiin. Ympäristökehitysyksikkö kehittää ja seuraa suunnitelmaa ja raportoi osana ilmastoseurantaa ja EU Covenant of Mayorsin SECAP-seurantaa.
- 2) että aloitetaan Lahden kaupungin henkilöstön ja luottamushenkilöiden lentopäästöjen kompensointi. Vuoden 2019 lentopäästökompensointi ostetaan sertifioidulta Nordic Offset Oy:ltä, joka tarjoaa Gold Standard -sertifioituja päästökompensatioita. Lahden kaupungin lentomatkoista aiheutuvat kompensatiotarve on suuruusluokaltaan 12,5 €/tonnia CO₂ekv eli 2 625 €. Kaupunginhallitus valtuuttaa Ympäristökehityksen hoitamaan vuoden 2019 ja tulevien vuosien lentokompensoinnit ja kehittämään prosessia edelleen. Kompensoinnin kustannukset katetaan kaupungin budjetin sisältä.
- 3) että aloitetaan Lahden kaupungin henkilöstön km-korvausten

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
27.01.2020 § 14

perusteella laskettujen työasiointiajojen päästöjen kompensointi. Vuoden 2019 työasia-ajojen kompensointi ostetaan sertifioidulta Nordic Offset Oy:ltä, joka tarjoaa Gold Standard -sertifioituja päästökompensaatioita. Suuruusluokka on 12,5 €/ tonnia CO₂ekv eli 1580 € – ja valtuuttaa Ympäristökehityksen hoitamaan vuoden 2019 ja tulevien vuosien kompensoinnit ja kehittämään prosessia edelleen. Kompensoinnin kustannukset katetaan kaupungin budjetin sisältä.

Perusteluosa

Lahden visiona on olla rohkea ympäristökaupunki. Lahti on ottanut tavoitteekseen olla hiilineutraali jo vuonna 2025, jonka saavuttamiseksi on laadittu hiilinielu- ja kompensaatiosuunnitelma. Suunnitelma liittyy myös Kestävän energian ja ilmastonmuutoksen toimenpidesuunnitelmaan vuoteen 2030 (SECAP). Lahti on valittu Euroopan ympäristöpääkaupungiksi vuodelle 2021.

Suunnitelman kuvaus:

Kaupunginhallitus päätti 3.6.2019 asettaa kunnianhimoisen hiilineutraaliustavoitteen vuoteen 2025, mikä tarkoittaa päästöjen vähentämistä -80% vuoden 1990 tasosta (1 176 000 tonnia CO₂ekv) ja loppujen sitomista tai kompensointia (jää arviolta 235 000 tonnia CO₂ekv). Päästövähennyksiä toteutetaan monipuolisesti mm. Kestävän energian ja ilmastonmuutoksen toimenpidesuunnitelman toimenpiteiden avulla.

Hiilinieluja voidaan kasvattaa muuttamalla peltoalueita metsämaaksi tai ostamalla ojitettuja soita, jotka kunnostetaan tarvittaessa ja jätetään kasvamaan hiilivarastoksi. Hiilinielujen vahvistaminen on pitkäjänteistä työtä, minkä lisäksi tarvitaan päästöjen kompensointia. Vaihtoehtoina on ostaa kaupallisen palvelun kautta EU:n päästökaupasta päästöoikeuksia, jotka kuoletetaan eli päästö jää syntymättä. Toinen vaihtoehto on maksaa palveluntarjoajalle, joka sijoittaa rahat kompensatiorahankkeeseen kuten tuulivoiman rakentamiseen, metsän istutukseen tai uusiutuvan energian hankkeeseen. Tällä hetkellä hankkeet toteutetaan muualla kuin Suomessa.

Ottamalla käyttöön hiilinielu- ja kompensaatiosuunnitelman Lahden kaupunki varmistaa, että päästövähennysten rinnalla huolehditaan hiilinieluista ja -kompensaatioista. Siten ilmastoasioita tarkastellaan kokonaisvaltaisesti ja kustannustietoisesti. Muista kaupungeista Joensuu on hyväksynyt hiilinielu- ja kompensatietiekartan syksyllä 2019 ja Tampere on kompensoinut lentopäästönsä jo vuodesta 2008.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
27.01.2020 § 14

Ensimmäisinä toimenpiteinä suunnitelmassa on kaupungin työntekijöiden ja luottamushenkilöiden lentojen sekä omilla autoilla tehtyjen työasia-ajojen päästöjen kompensoinnin aloittaminen. Se voidaan parhaiten tehdä ostamalla päästöoikeuksia tai tukemalla kompensatiorankkeita. Lahden kaupungin käyttämän matkatoimisto HRG:n kautta lentomatkoja ei voi suoraan kompensoida lentolipun oston yhteydessä. Päästöt on syytä laskea CO₂-ekvivalentteina, joten vuoden 2019 lentopäästöt ovat 210 tonnia CO₂ekv. Omilla autoilla tehtyjä työasia-ajoja kertyi vuodelta 2019 yhteensä 745 866 km, josta keskiarvoisen bensiiniauton päästön mukaan laskettuna tulee noin 126 tonnia CO₂ekv.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi

Valmistelun aikana toteutettiin EVA eli päätöksen vaikutusten ennakoarviointi. Taulukko on liitteenä, alla yhteenveto suurimmista myönteisistä ja kielteisistä vaikutuksista.

Yleishuomiona todetaan, että vaikutusten arvioinnin kannalta on keskeistä, mitä vaihtoehtoa painotetaan: paikallisten hiilinielujen kasvattamista, päästöoikeuksien ostoa vai kompensatiorankkeita.

Vaihtoehtoina olivat VE0, nykytila jatkuu ja hiilineutraaliustavoitetta ei todennäköisesti saavuteta ja VE1, hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma toteutetaan.

Suurimmat positiiviset vaikutukset arvioitiin olevan VE1:ssä innovaatiovaikutuksissa ja vaikutuksissa kuntatalouteen pitkällä aikavälillä. Näissä molemmissa lyhyellä aikavälillä vaikutukset voivat olla negatiiviset esimerkiksi kustannusten takia.

Suuret positiiviset vaikutukset suunnitelman toteuttamisessa on myös yritysvaikutuksissa sekä vaikutuksissa asukkaiden elinoloihin. Samoin, mikäli lisätään monimuotoisia vihernieluja kaupunkialueella ja toteutetaan niiden yhteyteen hulevesiratkaisuja, vaikutukset vesiin, pilaantumisriskiin, kasvillisuuteen ja luonnon monimuotoisuuteen ovat myönteiset. Samoin vihernielujen lisääminen vaikuttaa positiivisella tavalla maisemaan ja kaupunkikuvaan.

Suuret positiiviset vaikutukset suunnitelman toteuttamisen vaihtoehdossa arviointiin olevan myös ilmastonmuutoksen hillintään, elinkaaren ja hiilijalanjäljen tunnistamiseen ja asukkaiden kestäväan kulutukseen.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
27.01.2020 § 14

VE1 eli hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelman toteuttaminen arvioidaan myös toteuttavan vahvalla tavalla Hiilineutraali Lahti 2025 -tavoitetta sekä Ympäristöpääkaupunki 2021 -tavoitteita.

Suurimmat negatiiviset vaikutukset VE1:ssa tunnistettiin olevan, mikäli arvokkaita peltoalueita metsitetään, menetetään maisema- ja kulttuuriarvoja.

Muuten suurimmat negatiiviset vaikutukset arvioitiin olevan VE0:ssa eli nykytila jatkuu ja hiilineutraaliustavoitetta ei todennäköisesti saavuteta: kuntalaisvaikutukset, etenkin lapsivaikutukset, ovat negatiiviset, sillä ilmastonmuutoksen suurimmat seuraukset näkyvät vuoden 2050 jälkeen. Pitkällä tähtäimellä vaikutukset kuntatalouteen ovat negatiiviset, mikäli ilmastonmuutosta ei hillitä, riskit ja kustannukset nousevat ja mm. Lahden mahdollisuus toimia talviurheilukaupunkina heikkenee. Suuret negatiiviset vaikutukset arvioitiin myös asukkaiden elinoloihin ja etenkin erityisryhmiin; erityisryhmät kuten lapset ja vanhuksat ovat haavoittuvimpia.

Lisäksi mikäli hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelmaa ei toteuteta, se vähentää Lahden hiilineutraaliustavoitteen uskottavuutta sekä heikentää Ympäristöpääkaupunkivuoden tavoitteita.

Arvioinnin toteuttivat Eira Rosberg, Sami Kuikka, Johanna Sääksniemi, Päivi Sieppi ja Henna Eskonsipo-Bradshaw. Sivupalvelualueelta arviointia ei saatu.

Muutoksenhaku	oikaisuvaatimusohje
Toimenpiteet	ote Elina Ojala, kopa/taloussuunnittelu
Liitteenä	1. Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma 2. Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi

Lahden hiilinielu- ja kompensaationsuunnitelma

Tavoitteena hiilineutraalius 2025

Lahti KH 27.1.2020

LAHTI

Toim. Eira Rosberg & Päivi Sieppi
eira.rosberg-airaksinen@lahti.fi
paivi.sieppi@lahti.fi

Lahden hiilinielu- ja kompensaatiosuunnitelma tukee Lahden hiilineutraaliustavoitetta 2025 ja Kestävän energian ja ilmastomuutoksen toimenpidesuunnitelmaa vuoteen 2030 (SECAP).

Suunnitelma toimii esimerkkinä kaupunkilaisille, yrityksille ja koko maakunnalle. Lahti on mukana ja seuraa hiilinielu- ja kompensaatiotiedon ja -laskentatapojen kehittymistä ja päivittää suunnitelmaa tarvittaessa. Tieto laskennasta lisääntyy koko ajan.

Tällä hetkellä hiilinielu- ja kompensatioarviossa (kuvat 1 ja 2) ovat mukana Lahden maantieteellisen alueen maankäytön nettohiilinielu, henkilöstön ja luottamushenkilöiden lentopäästöjen sekä työasia-ajojen eli haettujen kilometrikorvausten perusteella laskettujen päästöjen kompensointi. Nettohiilinielun on selvittänyt konsulttitoimisto FCG vuonna 2019. Lisäksi arviossa ovat mukana tiedossa olevat kaupungin tekemät metsittämiset, todennäköinen puurakentaminen (vuoteen 2025) sekä maltillinen peltojen hiilinielupotentiaalin käyttöönotto.

Tuulivoimaa ei ole otettu kompensatioksi mukaan laskelmaan, koska tuulivoimaloista ei ole päätöksiä Lahden maantieteelliselle alueelle. Suomen polussa hiilineutraaliksi tuulivoimaa kuitenkin ehdotetaan lisättävän 10-kertaiseksi. Aurinkovoimaloita ja lämpöpumppuja ei lasketa kompensatioksi, vaan niiden mahdollinen vaikutus näkyy päästövähennyksenä. Hiilidioksidin talteenottoa teollisesti eli CCS-teknologiaa ei ole otettu mukaan laskelmaan, vaikka on mahdollista, että Lahden alueella jokin tehdas tai laitos sellaisen asentaa.

Suuri osa Lahden hiilineutraaliustavoitteen nielusta tai kompensoinnista on vielä avoinna. Vaihtoehtoina ovat esimerkiksi paikallinen nielujen lisääminen, nielujen lisääminen muualla kompensatioprojekteissa, tuulivoiman rakentaminen alueelle, uusiutuvan energian lisääminen muualla kompensatioprojekteissa tai päästöoikeuksien ostaminen pois päästömarkkinoilta.

Yksi mahdollisuus on ilmastotili, jollainen on ollut esimerkiksi Tampereella käytössä. Siinä kerätään organisaatiossa kompensatiomaksuja keskimääräisen päästöoikeuden hinnalla ja käytetään paikalliseen ilmasto- ja asukastoimintaan ja omaehtoiseen suojeluun. Tässä ongelmana on päästövähennyksen todentamisen vaikeus. Tampere onkin siirtymässä tästä kompensointimuodosta pois ja siirtymässä sertifioituihin kompensatiotuotteisiin.

Lahden kaupungin omistamia metsiä on **7078 ha**, joissa metsänhoidon periaatteena on jatkuvan kasvatuksen menetelmä. Luku sisältää Sysmässä olevat metsät. Lahden kaupungin omistamia soita on **445 ha**. Lahden kaupungin omistamia peltoja on **605 ha**, joista **20,4 ha** turvemaille. Pelloista suurin osa on vuokrattu.

Itse omistamallaan alueilla kaupunki voi tehdä hiilinieluja vahvistavia tekoja, mutta lisäksi tarvitaan suuri joukko muita maanomistajia mukaan, jotta koko Lahden maantieteellisen alueen hiilinielut vahvistuvat. Sekä metsien että peltojen hiilinielujen vahvistamisen tekoja tarvitaan. Yleisesti voidaan todeta, että metsien kiertoajan pidentämisellä ja hakkuiden vähentämisellä on positiivinen ilmastovaikutus. Kiertoajan pidentämisen myötä nostetaan tukkipuun saantoa, jolloin mahdollisuudet pitkäikäisten puutuotteiden tuottamiseen paranevat.

Puutuotteet, kuten puurakennukset, toimivat hiilen varastona – ja jos varasto kasvaa, se toimii nieluna. Puurakentamisen edistäminen on toimenpide, jossa kaupungilla on erittäin hyvä mahdollisuus vaikuttaa hiilitaseeseen.

Tämän tiekartan tarkoituksena on luonnostella polku, jota edeten voimme tietää, millaisia toimia Lahden on mahdollista tehdä hiilineutraaliuden saavuttamiseksi. Suunnitelmaan on tarkoitus tuottaa tietoa siitä, millaiset kustannus- ja ympäristövaikutukset sekä sosiaaliset vaikutukset tarvittavilla hiilinieluilla tai hiilen kompensatiolla on.

Tämä suunnitelma ei koske ekologisia kompensatioita. Asiat tosin liittyvät toisiinsa, sillä ekologisessa kompensatiossa hiili voidaan ottaa mukaan yhdeksi asiaksi laskennassa. Monimuotoisuutta tukevat teot yleensä tukevat hiilinielua, esimerkiksi lisälahopuun jättäminen hakkuualueelle puunkorjuussa.

Toimenpiteistä

Konkreettiset toimenpiteet ja projektit valmistellaan ja hyväksytään kunkin vuoden talousarvio-prosessissa ja projektien hyväksymismenettelyssä.

Yhtenä ensimmäisistä toimenpiteistä suunnitelmassa on kaupungin työntekijöiden ja luottamushenkilöiden lentopäästöjen kompensoinnin aloittaminen. Se voidaan parhaiten tehdä ostamalla päästöoikeuksia tai tukemalla kompensatiorahankkeita. Lahden kaupungin käyttämän matkatoimisto HRG:n kautta lentomatkoja ei voi suoraan kompensoida lentolipun oston yhteydessä. Vuonna 2019 lentopäästöt ovat lisääntyneet edellisvuodesta lähes kolmanneksella. Päästöt on syytä laskea CO₂-ekvivalentteina, joten vuoden 2019 lentopäästöt ovat **210 tonnia CO₂ekv**.

Toisena toimenpiteenä on omilla autoilla tehtyjen työasia-ajojen päästöjen kompensointi. Vuodelta 2019 kertyi 745 866 km asiointiajota, josta keskiarvoisen bensiinauton päästön mukaan laskettuna tulee noin **126 tonnia CO₂ekv**. Verrattuna vuoteen 2018 omalla autolla ajettujen työasiakilometrien määrä on laskenut 3 %. Työasia-ajot lasketaan haettujen kilometrikorvausten perusteella.

Lahden matkustusohjeet tulee päivittää, neuvota työntekijöitä, viedä ohjeistus käytäntöön sekä seurata toteutumista. Lyhyiden lentojen sekä välilaskujen välttäminen kuuluu tähän, samoin etäosallistuminen silloin, kun se on mahdollista. Työasia-ajojen CO₂-päästöjä voidaan tehokkaasti vähentää hankkimalla vähäpäästöisiä leasing-autoja, kannustamalla henkilöstöä kaupungin sähköpyörien järkevään käyttöön tai ohjeistamalla työasiointimatkustamiseen joukkoliikenteellä aina silloin, kun se on mahdollista ja järkevää.

Maakunnallisen hiilinielu- ja kompensatiorahankkeen edistäminen ja käynnistäminen ovat tärkeitä. Projektin pitää keskittyä merkittävimpiin hiilinielupotentiaalin lisäämisen toimiin Päijät-Hämeessä. Tämä on tärkeää, sillä Lahden maantieteellisen alueen hiilinielut eivät todennäköisesti riitä kaikkien jäljellä olevien päästöjen nielemiseen. Projektin tai projektien lisäksi Lahti seuraa ja osallistuu aktiivisesti kansallisten linjausten selkiyttämiseen mm. laskennassa.

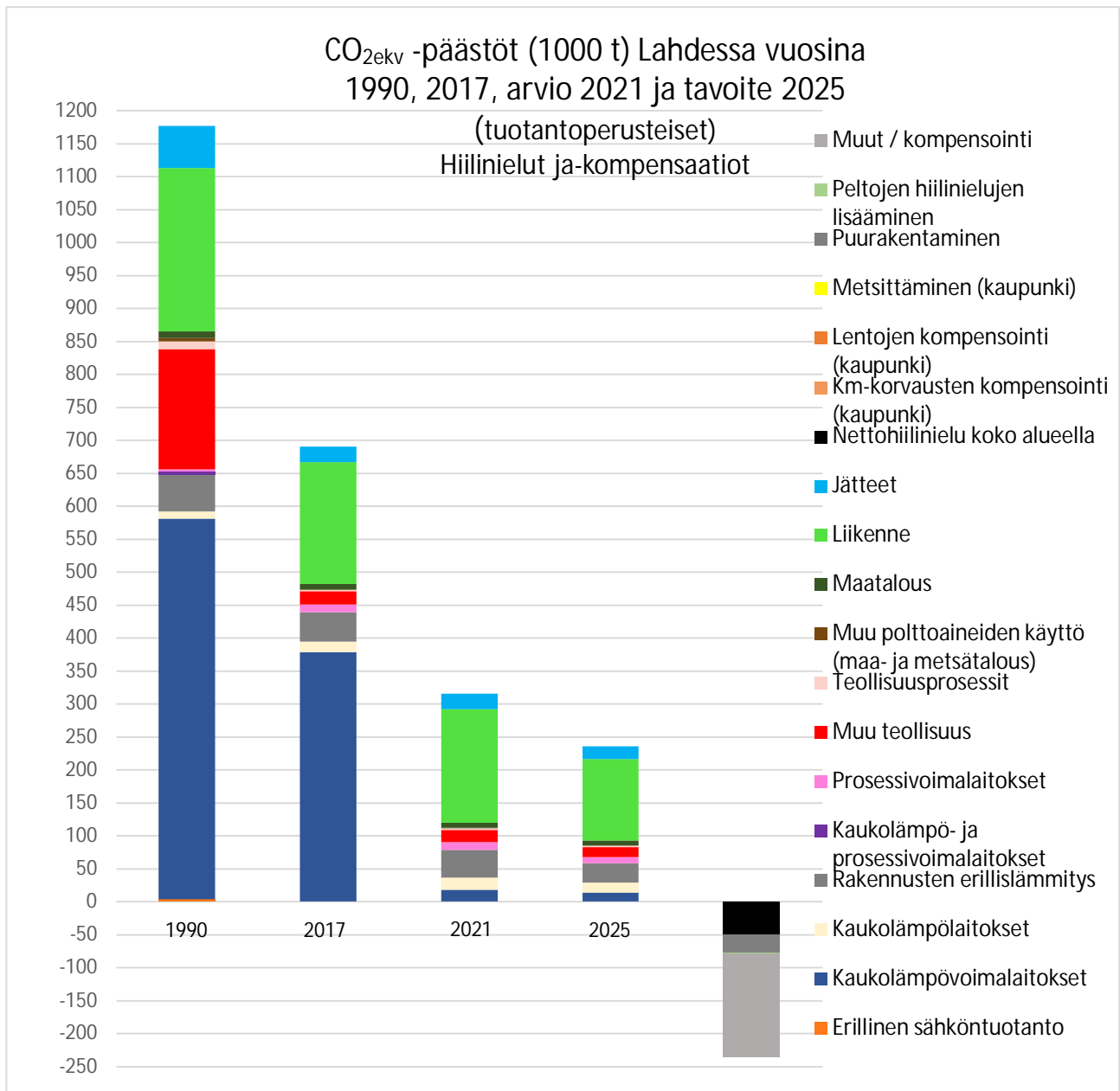
Vuosi 2024 on tärkeä, sillä silloin tehdään tilannekatsaus ja lisätään toimivaksi osoittautuneita ratkaisuja päästövähennyksiin tai päästökompensatioihin.

Tavoitteena on, että vuonna 2025 Lahdella on käytössä ilmaston, kustannusten ja sosiaalisten vaikutusten kannalta järkevät toimintamallit ja välineet päästövähennyksissä ja -kompensatioissa. Nämä asiat tulee huomioida myös MAL-sopimuksessa /-toimissa, maa- ja metsätalouspolitiikassa Suomen, maakunnan ja Lahden tasolla sekä Lahden strategisessa yleiskaavassa, Lahden suunta -työssä sekä muussa Lahden päätöksenteossa.

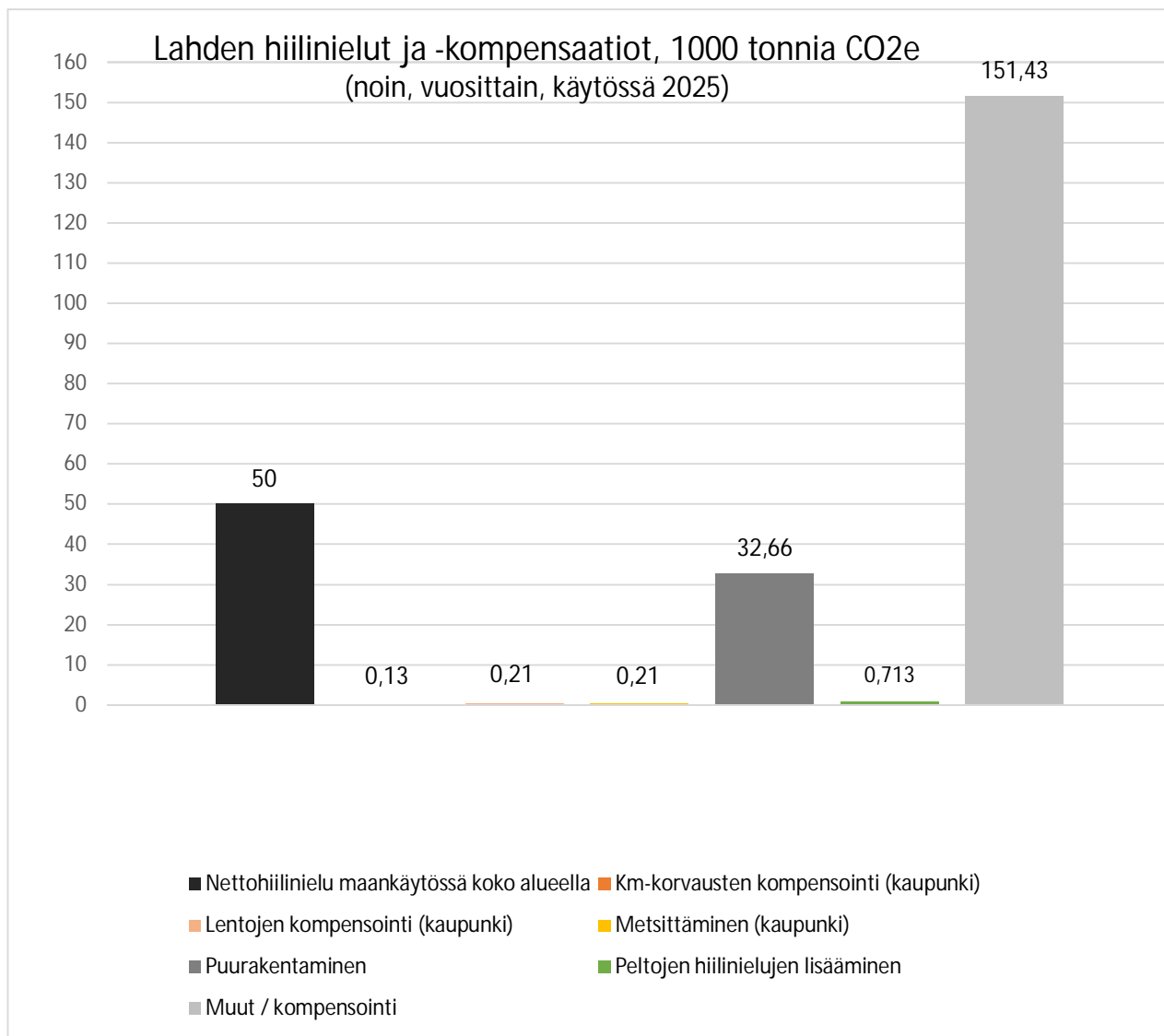
Aikataulu

Vuosi	Toimenpide	Vastuutaho
2020	Suunnitelman runko ja aikataulutus hyväksytään kaupunginhallituksessa	KH
	Päätös, että kaupungin henkilöstön ja luottamushenkilöiden lentopäästöjen kompensointi alkaa vuoden 2019 päästöistä.	KH
	Päätös, että kaupungin henkilöstön kilometrikorvausten eli autolla tehtyjen työasiamatkojen perusteella laskettujen päästöjen kompensointi alkaa vuoden 2019 päästöistä.	KH
	Kaupungin matkustusohjeesta ja matkustuksen ympäristövaikutuksista viestitään (Kuva 3).	Henkilöstöpalvelut ja viestintä
	Ilmastojohtajuus-arviointien perusteella tehdyt toimenpide-ehdotukset käsitellään ja päätetään toimenpiteistä.	Palvelualueet, KH
	Suunnitellaan Päijät-Hämeen liiton, LABin, LUTin ja muiden kanssa hiilinieluja ja kompensatioita edistävä hanke/ hankkeita, toteutus esim. 2021-23	Ympäristökehitysyksikkö, P-H liitto, LAB, LUT
	Lahti käynnistää puurakentamisen edistämiseen tähtäävän työn	Tilakeskus, Lahden Talot, palvelualueet, kaupunkisuunnittelu, rakennusvalvonta, Lahden suunta -ohjausryhmä
	Lahti vahvistaa rakentamisen kaupunkitasoiset tavoitteet vuoteen 2025	KH, Ympäristöpääkaupunkisäätiö, Tilakeskus, konserniyhtiöt
	Lahti seuraa ja osallistuu kansallisesti tehtävään hiilinielutarkastelun ja päästökompensatioiden linjauksiin	Ympäristökehitysyksikkö, kaupunkisuunnittelu, metsätoimi
	Lentämisen päästöjen kompensointi laajenee kaupunkikonserniin	Konserniohjaus, konserniyhtiöt
	Matkatoimiston kilpailutus; hankinnassa pitää huomioida kompensointi	Hankintayksikkö
	Ilmastolaskenta vuodesta 2019, ilmasto- ja hiilinielu- sekä kompensatiosuunnitelman päivitys ja arvio tarvittavien kompensatioiden suuruudesta (tiedon lisääntyminen)	Ympäristökehitysyksikkö
	2021	Ympäristöpääkaupunkivuosi. Hiilinielujen tärkeydestä viestiminen esim. puiden-istutustapahtumissa.
Kaupungin strategian ja Lahden suunta -työn päivitys alkaa. Hiilinielujen nostaminen mukaan esimerkiksi kaupunkivihreän lisäämisellä ja puurakentamisen pilottialueella.		Kaupunginvaltuusto, strategiaryhmä, Lahden suunta -ohjausryhmä, ympäristökehitysyksikkö

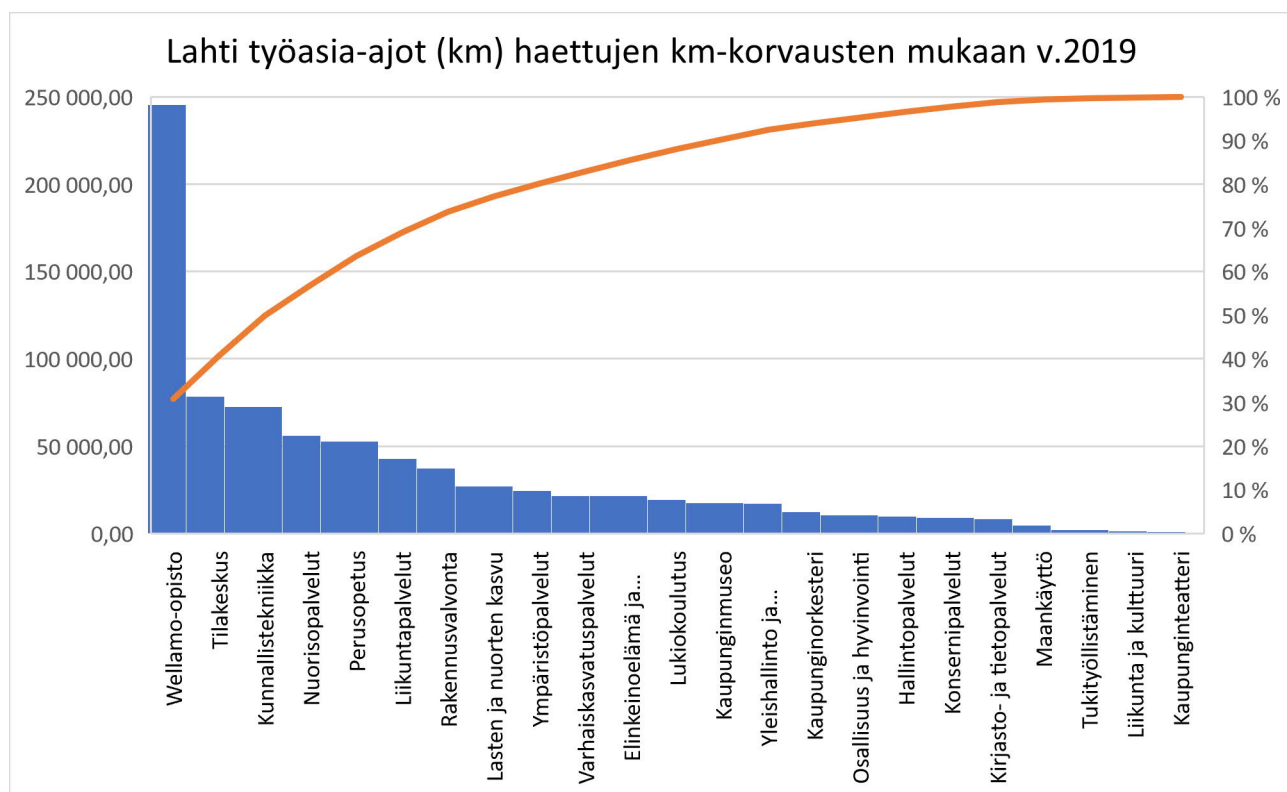
	SECAP- eli ilmastotoimenpiteiden seuranta ja raportointi	Ympäristökehitysyksikkö, kaikki yksiköt, joilla nieluihin liittyviä toimia SECAPissa.
	Hiilinielu- ja kompensointihanke / -hankkeet alkavat. Hankkeiden on syytä keskittyä suurimman potentiaalinieluihin / kompensointitoimiin.	Ympäristökehitysyksikkö, P-H liitto ja projektiosapuolet
	Uusi EU-rahoituskausi alkaa – tavoitteisiin sopivat hankerahoitukset seurannassa	Kaikki projekteja hakevat
2022	Lahden suunta -osallistumisvaihe. Asukkaiden / maanomistajien osallistaminen ja kannustaminen hiilinielu- ja kompensointitoimiin.	Kaupunkisuunnittelu, ympäristökehitysyksikkö
	Valmistaudutaan rakennusten elinkaarilaskennan käyttöönottoon	Tilakeskus, Lahden Talot, kaupunkisuunnittelu, rakennusvalvonta
	Puurakentamisen edistäminen. Puurakentamisen edistämisen ohjelma ja pilottialue.	Tilakeskus, Lahden Talot, palvelualueet, kaupunkisuunnittelu, rakennusvalvonta, Lahden suunta -ohjausryhmä
	Ilmastolaskenta vuodesta 2021 ja arvio tarvittavien hiilinielujen/kompensointitoimien tai lisäpäästövähennysten suuruudesta	Ympäristökehitysyksikkö
2023	Lahden maantieteellisen alueen vuosittaisen nettohiilinielun uudelleenlaskenta ja Lahden suunta -vaikutusten arviointivaiheessa nieluasioiden huomiointi.	Kaupunkisuunnittelu
	SECAP- eli ilmastotoimenpiteiden seuranta ja raportointi	Ympäristökehitysyksikkö, kaikki yksiköt, joilla nieluihin liittyviä toimia SECAPissa.
2024	Ilmastolaskenta vuodesta 2023 ja arvio tarvittavien hiilinielujen/kompensointitoimien tai lisäpäästövähennysten suuruudesta.	Ympäristökehitysyksikkö
	Hiilinielu- ja päästövähennys- ja kompensointitoimien laajentaminen sekä mahdollisten lisäkompensointitoimien valinta.	KH, ympäristökehitysyksikkö
	Tavoitevuoden 2025 käyttöönotettavien kuntatason päästökompensaatioiden valmistelu ja päätöksenteko	KH, ympäristökehitysyksikkö
2025	Päästökompensaatiojärjestely käytössä ja tukemassa hiilineutraaliustavoitetta	Ympäristökehitysyksikkö
	SECAP- eli ilmastotoimenpiteiden seuranta ja raportointi	Ympäristökehitysyksikkö, kaikki yksiköt, joilla nieluihin liittyviä toimia SECAPissa.
2026	Ilmastolaskenta vuodesta 2025 ja korjataan ennakoitu kompensointitoimi koskemaan vuoden 2025 tilannetta.	Ympäristökehitysyksikkö, KH, viestintä

Kuva 1. Tavoitteen mukaan vuonna 2025 päästöjä on jäljellä noin 235 000 tonnia CO₂ekv, joista yli 150 000 tonnin CO₂ekv nieleminen tai kompensoiminen puuttuu vielä suunnitelmasta (vaaleanharmaalla kohta Muut/kompensointi).

Kuva 2. Hiilinielut ja -kompensaatiot.

Kuva 3: Omalla autolla tehtyjen työasia-ajojen lisäksi työajalla tehtäviä siirtymisiä tehdään myös kaupungin omilla ja leasing-ajoneuvoilla, mitkä eivät näy tässä kuvassa. Työasiointimatkojen CO₂-päästöjä voidaan tehokkaasti vähentää hankkimalla vähäpäästöisiä leasing-autoja ja kannustamalla kaupungin sähköpyörien käyttöön.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi

Valmisteltavan asian aihe	Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma
Valmistelija	Eira Rosberg-Airaksinen
Esittelijä	Pekka Timonen
Vaikutusten arvioinnin tekijä(t)	Sami Kuikka, Johanna Sääksniemi, Henna Eskonsipo-Bradshaw, Eira Rosberg, Päivi Sieppi
Päivämäärä	KH 27.1.2020

Vaikutusten luokittelu:

- +2 Suuri tai pitkäaikainen positiivinen vaikutus
- +1 Positiivinen vaikutus
- 0 neutraali vaikutus tai ei vaikutusta
- 1 Negatiivinen vaikutus
- 2 Suuri tai pitkäaikainen negatiivinen vaikutus

Huom. Arvioinnin kannalta on keskeistä miten eri vaihtoehtoja painotetaan: kasvatetaanko hiilinieluja, ostetaanko päästöoikeuksia vai tuetaanko kompensatiorankkeita.

KUNTALAISVAIKUTUKSET	VE0 Nykymalli jatkuu ja hiilineutraaliustavoitetta ei saavuteta	VE1 Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma viedään toteutukseen
Kuntalaisvaikutukset, erityisesti lapsivaikutukset	-2 , jos ilmastonmuutoksen hillintä ei onnistu, pahimmat vaikutukset näkyvät 2050-luvusta eteenpäin	0 / +1 , jos päästöoikeuksien osto +1 , jos lisätään vihernieluja kaupunkialueella
Vaikutukset kuntalaisten ympäristötietoisuuteen	-1 / 0	+1 Esimerkin näyttäminen
Asukkaiden osallistumiseen	0 osallisuustyötä tehdään joka tapauksessa	0 osallisuustyötä tehdään joka tapauksessa +1 , jos toteutetaan erityinen osallistumisprojekti liittyen hiilinieluihin

ORGANISAATIOVAIKUTUKSET	VE0 Nykymalli jatkuu ja hiilineutraaliustavoitetta ei saavuteta	VE1 Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma viedään toteutukseen
Organisaation tehtäviin tai menettelytapoihin	0	+1 Mahdollisesti vähentää lentomat kustamista ja työasiointiajoja omalla autolla ja lisää etäosallistumista. -1 Muutokset voivat aiheuttaa muutosvastarintaa +1 / -1 Työtehtävät voivat muuttua hiilinielujen kasvattamisessa
Vaikutukset organisaatioiden välisiin suhteisiin	0	-1 jos vähentää tapaamisia ja yhteistyötä + 1 jos ilmastonmuutoksen hillintä ymmärretään yhteisenä tavoitteena, se lisää yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä
Luottamuselinten toimintaan	0	-1 / +1 Jos lentopäästöjen kompensointi käyttöön, voi nostaa kustannuksia ja sitä kautta vähentää matkustamista. Ilmastotietoisuuden lisääntyminen
Henkilöstöön tai hallintoon	0	-1 / +1 Mahdollisesti vähentää lentomat kustamista ja työasiointiajoja omalla autolla, jolloin saattaa lisätä matkustusaikoja. Mahdollisesti lisää etäosallistumista, joka tuo ajansäästöä. Lisää turvallisuutta (oman auton käytöstä siirtyminen uusiin leasing-autoihin)

TALOUSVAIKUTUKSET	VE0 Nykymalli jatkuu ja hiilineutraaliustavoitetta ei saavuteta	VE1 Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma viedään toteutukseen
Innovaatiovaikutukset	-1 Negatiivinen vähintäänkin pitkällä aikavälillä	+ 2 Positiivinen vaikutus pitkällä aikavälillä, sillä uudenlainen ajattelumalli ja konsepti mahdollistaa uudenlaiset innovaatiot korkeakoulujen, yritysten ja eri alojen yhteistyössä. Jos näiden innovaatioiden kaupallistaminen onnistuu, tämä tarjoaa merkittäviä uusia liiketoiminta- ja start-up-mahdollisuuksia sekä kasvupotentiaalia tulevaisuudessa. - 1 Lyhyellä aikavälillä vaikutukset voivat olla negatiivisia. Uuden omaksuminen ja haltuunotto sekä innovaatiopotentialin hahmottaminen vaatii ymmärrystä, osaamista ja osittain ennalta arvaamattomia resursseja eri toimijoilta.
Vaikutukset kuntatalouteen	-2 Jos ilmastonmuutos etenee, riskit ja kustannukset lisääntyvät etenkin pitkällä tähtäimellä ja mm. Lahden mahdollisuus jatkaa talviurheilukaupunkina heikkenee	-1 Lyhyellä tähtäimellä lisää kuluja +2 Pitkällä tähtäimellä on mahdollisuus nähdä kustannuksissa yhteys hiilinielujen ja päästövähennysten välillä; esim jos hiilinielut pienenevät, tarvitaan lisää päästövähennyksiä tai ostettavia kompensatioita. Mahdollisesti vähentää lentomatkustamista ja työasiointiajoja omalla autolla ja näiden kustannuksia. Hiilinieluja parantamalla vältetään ilmastonmuutoksen aiheuttamia riskejä ja sitä kautta tulevia kustannuksia esim. äärisäiden aiheuttamat ongelmat

TALOUSVAIKUTUKSET	VE0 Nykymalli jatkuu ja hiilineutraaliustavoitetta ei saavuteta	VE1 Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma viedään toteutukseen
Työllisyysvaikutukset	-1 Negatiivinen vaikutus ainakin pitkällä tähtäimellä	+1 positiivinen vaikutus pitkällä tähtäimellä: syntyy uusia työpaikkoja ja uudenlaisia ansaintamahdollisuuksia. Ajasta ja paikasta riippumaton työskentelymahdollisuus: etätyö=työhyvinvointi=tuottavuus. Työt enemmän asiantuntijatehtäviä, joita tehdään verkostoissa –tämä luo uusia mahdollisuuksia, mutta toisaalta syrjäyttää osan työvoimasta. Toisaalta hiilinielujen kasvattaminen voi tarjota lisää työpaikkoja maa- ja metsätaloudessa.
Yritysvaikutukset	-1 Negatiivinen vaikutus ainakin pitkällä tähtäimellä	+2 positiivinen vaikutus pitkällä tähtäimellä. Esim. kiertotalous: uudenlaisia bisnesmahdollisuuksia syntyy; tuotteiden määrä vähenee, mutta erilaisten palveluiden kysyntä kasvaa. ==> aluetalous, työllisyys, kilpailukyky. Puurakentamisen edistäminen voi tuoda lisää mahdollisuuksia alueen yrityksille.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET	VE0 Nykymalli jatkuu ja hiilineutraaliustavoitetta ei saavuteta	VE1 Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma viedään toteutukseen
Väestöön, esimerkiksi väestön osaamistasoon	-1 Ilmastoahdistus varsinkin nuorilla lisääntyy	0 / +1 , jos osaamistaso paranee tutkimuksen, uusien ratkaisujen, kouluttamisen ja tiedottamisen myötä
Elinoloihin, kuten vaikutusten kohdistumiseen ikä- tai erityisryhmiin ja osallisuuteen	0 osallistumistyötä tehdään joka tapauksessa osana kaupunki- ja muuta suunnittelua -2 erityisryhmät ovat haavoittuvimpia ilmastonmuutoksen edetessä	0 osallistumistyötä tehdään joka tapauksessa osana kaupunki- ja muuta suunnittelua +2 Ilmastonmuutoksen hillinnällä on positiivisia vaikutuksia kaikkien elinolosuhteisiin
Viihtyvyyteen, kuten turvallisuuteen	-1 äärisääilmiöiden aiheuttamat riskit turvallisuudelle. Pimeä aika pitenee.	0 , jos ostetaan päästöoikeuksia +1 , jos esteettinen viihtyvyys ja mm. ilmanlaatu paranevat kun lisätään vihernieluja kaupunkialueella
Yhdyskuntarakenteeseen, kuten palvelu- ja asuntorakenteeseen ja liikenteeseen	0	0 / +1 , vähentää parhaimmillaan hieman kaupungin omaa autoliikennettä ja kasvatuksen myötä voi vaikuttaa asukkaiden liikkumisvalintoihin -1 / +1 Kaupunkirakenteen tiivistäminen ja vihernielujen lisääminen vaikuttavat yhdyskuntarakenteeseen

VAIKUTUKSET	VE0 Nykymalli jatkuu ja hiilineutraaliustavoitetta ei saavuteta	VE1 Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma viedään toteutukseen
Ihmisten terveyteen, kuten sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja virkistysmahdollisuuksiin	0 / -1 pimeä aika pitenee	0 tai +1 , jos ostetaan päästöoikeuksia +2 , jos lisätään vihernieluja kaupunkialueella
Aineelliseen omaisuuteen, kuten asuntojen arvoon	0	0 / +1 Vihernielujen lisääminen: asuntojen arvo on korkeampi viheralueiden lähellä
Jätteiden muodostumiseen, kiertotalouteen	0	0 tai +1 , jos esimerkiksi vanhoja rakennuksia kunnostetaan uuteen käyttöön

VAIKUTUKSET	VE0 Nykymalli jatkuu ja hiilineutraaliustavoitetta ei saavuteta	VE1 Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma viedään toteutukseen
Maahan, kuten maamassoihin ja siirtelyyn	0	+1 jos neitseellisten alueiden rakentaminen vähenee, tarve maamassojen siirtelylle vähenee
Maaperään, kuten päästöt ja riski pilaantumiseen	0	+1 jos entisöidään suo
Vesiin, kuten päästöt pinta- tai pohjavesiin ja riski pilaantumiseen	0	0 jos ostetaan päästöoikeuksia +2 , jos lisätään vihernieluja kaupunkialueella ja toteutetaan niiden yhteyteen hulevesiratkaisuja
Ilmaan, kuten päästöt ja melu	+1 toimenpiteitä tehdään joka tapauksessa	0 jos ostetaan päästöoikeuksia +1, jos lisätään vihernieluja kaupunkialueella
	0	

VAIKUTUKSET	VE0 Nykymalli jatkuu ja hiilineutraaliustavoitetta ei saavuteta	VE1 Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma viedään toteutukseen
Energiantuotantoon tai sähkön- ja lämmön käyttöön (ilmastonmuutoksen hillintä)	0 Kestävän energian ja ilmastonmuutoksen toimenpidesuunnitelmaa toteutetaan joka tapauksessa	+2 Nähdään yhteys hiilinielujen ja päästövähennysten välillä; esim jos hiilinielut pienenevät, tarvitaan lisää päästövähennyksiä tai rahalla maksettavia kompensatioita
Vaikutukset elinkaareen, hiilijalanjälkeen, asukkaiden kestävään kulutukseen (ilmastonmuutoksen hillintä)	0 Kestävän energian ja ilmastonmuutoksen toimenpidesuunnitelmaa toteutetaan joka tapauksessa	+2 Etenkin esimerkkinä toimiminen ja hiilinielumallin kehittämisessä mukana oleminen
Ilmastonmuutokseen varautumiseen ja sopeutumiseen	+1 Kestävän energian ja ilmastonmuutoksen toimenpidesuunnitelmaa sopeutumistoimenpiteineen toteutetaan joka tapauksessa. Varautumisen tietoa viedään henkilöstölle ja asukkaille.	+1 Kestävän energian ja ilmastonmuutoksen toimenpidesuunnitelmaa sopeutumistoimenpiteineen toteutetaan joka tapauksessa. Varautumisen tietoa viedään henkilöstölle ja asukkaille.
Liikenteeseen, kuten määrään ja kulkutapajakaumaan (ilmastonmuutoksen hillintä)	0 Kestävän energian ja ilmastonmuutoksen toimenpidesuunnitelmaa toteutetaan joka tapauksessa	+1 Henkilöstön liikkuminen muuttuu kestävämpään suuntaan ja vähäpäästöisiin leasing-autoihin

LAHTI

VAIKUTUKSET	VE0 Nykymalli jatkuu ja hiilineutraaliustavoitetta ei saavuteta	VE1 Hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelma viedään toteutukseen
Kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen erityisesti ns direktiivilajeihin	0	0 , jos ostetaan päästöoikeuksia +2 , jos lisätään monimuotoisia vihernieluja kaupunkialueella +1 jos turvemaiden ennallistaminen
Kulttuuriperintöön, maisemaan tai kaupunkikuvaan	0	0 , jos ostetaan päästöoikeuksia +2 , jos lisätään monimuotoisia vihernieluja kaupunkialueella -2 , jos metsitetään arvokkaita peltomaisemia

Yhteys Lahden strategiaan *Rohkea ympäristökaupunki*:

- Hiilineutraali Lahti 2025 -tavoitteeseen	-2 Hiilineutraaliutta ei todennäköisesti saavuteta	+2 Näytämme, että tavoittelemme hiilineutraaliutta tosissamme
- Kiertotalouden edelläkävijyyteen	0	0 , jos ostetaan päästöoikeuksia +2 , jos edistetään rakennusten uusiokäyttöä / massojen kiertoa / puurakentamista
- Ympäristöpääkaupunkivuoteen -21	-2 Vähentää Lahden uskottavuutta rohkeana ympäristöpääkaupunkina	+2 Toteuttaa ympäristöpääkaupunkivuoden tavoitteita Hiilineutraali elämäntapa, Osallistuminen

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 45

Suomen Muotoilusäätiön avustus

D/451/02.05.01.03.01/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Yhteysjohtaja Mari Kuparinen, puh. 044 371 9450

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus päättää luopua säätiön toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi säätiön perustamisen yhteydessä määritellystä rajasta, että kaupungin avustus ei saa ylittää 10%:a säätiön vuosittaisista kokonaiskustannuksista.

Samalla kaupunginhallitus päättää 50.000 euron vuosiavustuksen myöntämisestä Suomen Muotoilusäätiölle vuosina 2020 - 2022 edellyttäen, että Muotoilusäätiö osallistuu Lahti Design Week - tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä Lahden kaupungin ja LAB-ammattikorkeakoulun kanssa. Avustus maksetaan kustannuspaikalta 101014036. Suomen Muotoilusäätiön tulee raportoida vuosittain toiminnastaan ja avustuksen käytöstä Lahden kaupungille 28.2. mennessä.

Perusteluosa Elinvoima- ja työllisyysjaosto 17.2.2020 § 11:

”Lahden kaupunkiseudun kilpailukykystrategian yhtenä strategisena teemana on muotoilun ja digitalisaation yhdistäminen. Tämä yhdistettynä Lahden ammattikorkeakoulun siirtymiseen uudelle kampukselle ja liittyminen osaksi LUT-konsernia luo erinomaiset puitteet Lahden alueen muotoilukeskittymän uudelleensyntymiselle.

Kansainväliset ja kotimaiset selvitykset osoittavat muotoilulla olevan selkeä positiivinen vaikutus yritysten kilpailukykyyn ja alueen elinvoiman lisäämisessä (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2015). Suomi laati yhtenä ensimmäisistä valtioista kansallisella tason muotoilupoliittisen ohjelman ”Muotoilu 2005!”, jonka valtioneuvosto hyväksyi vuonna 2000 ja täydensi sittemmin ohjelmakokonaisuutta vuonna 2013 uudella ”Muotoile Suomi” –ohjelmalla. Vuonna 2012 Euroopan Unioni laati puolestaan osana Innovaatiounioni-kokonaisuutta ohjelman ”Design for Growth & Prosperity”, jonka tavoitteena on muotoilun käyttö osana eurooppalaista tuotantorakenteiden uudistamista ja kilpailukykyyn vahvistamista.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 45

Suomen Muotoilusäätiö pyrkii madaltamaan muotoilun käytön kynnystä ja tästä syystä säätiö myös uudistaa toimintamallejaan siten, että palveluiden saavutettavuutta helpotetaan digitaalisten kanavien kautta. Säätiö on perustettu vuonna 2009 ja sen tehtävänä on auttaa yrityksiä parantamaan kilpailukykyään muotoilun avulla. Säätiö toteuttaa toimintaansa yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, muotoilu- ja suunnittelutoimistojen sekä yritysten kanssa.

Lahden kaupunki on yksi säätiön säädekirjan allekirjoittajista ja on alusta asti sitoutunut säätiön rahoitukseen. Kaupunginhallitus on vuonna 2009 säätiön perustamista ja rahoitusta koskevassa päätöksessään (KH §579/2009) edellyttänyt, että Lahden kaupungin rahoitusosuus voi kuitenkin olla enintään 10 % säätiön vuosittaisista kokonaiskustannuksista. Tällöin säätiöllä oli yli miljoonan euron vuosibudjetti ja kaupungin avustus oli 100.000 euroa/vuosi. Suomen Muotoilusäätiön tilanne ja toimintaympäristö on kuitenkin muuttunut merkittävästi sen kymmenvuotisen toiminnan aikana. Viime vuosina säätiön budjetti on ollut merkittävästi aiempaa pienempi ja kaupungin avustus on ollut 50.000 euroa/vuosi.

Suomen Muotoilusäätiöllä on kaksi päätehtävää:

- o muotoilun käytön tukeminen erityisesti pk-yrityksissä ja
- o muotoilukoulutuksen tukeminen harjoittelun ja työnsaannin osalta.

Vuonna 2019 Muotoilusäätiö on toteuttanut ns. Valmo-hankkeen, jonka tavoitteena oli kartoittaa yritysten kiinnostusta asiakas- ja käyttäjälähtöiseen tuotekehitykseen/muotoiluun. Hankkeessa oli mukana 30 mikro- ja pienyritystä. Lisäksi säätiö toteutti noin 10 yritysprojektia, jossa yrityksille tehtiin teollisen tai palvelumuotoilun projekteja, mallinrakennusta, konseptointia ja materiaalitutkimusta. Säätiö osallistui myös Lahti Design Week -tapahtumaan omalla, yrityksille suunnatulla osastollaan.

Suomen Muotoilusäätiö on hakenut Lahden kaupungilta 50.000 euroa/vuosi avustusta toimintaansa vuosille 2020 - 2022. Säätiön budjetti vuodelle 2020 on 200.000 euroa. Vuoden 2020 toiminnan painopisteitä toiminnan uudistamisessa ovat mm.

- o Yritys-Muotoiluverkoston rakentaminen (jäsenpohjainen toimintamalli)
- o LDW 2021 -suunnitteluun ja toteutukseen osallistuminen
- o yritysprojektit, joiden tarkoituksena on luoda opintojen loppuvaiheessa oleville muotoilun opiskelijoille kontakteja

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 45

alueen yrityksiin sekä madaltaa yritysten kynnystä
käyttää muotoilun keinoja kilpailukyvyyn lisäämiseksi

Päätösehdotus:

Kaupunginjohtajan varahenkilö, konsernipalvelujohtaja Mika Mäkinen

Elinvoima- ja työllisyysjaosto päättää esittää kaupunginhallitukselle,
että

- kaupunginhallitus luopuu säätiön toimintaympäristössä
tapahtuneiden muutosten vuoksi säätiön perustamisen yhteydessä
määritellystä rajasta, että kaupungin avustus ei saa ylittää 10%:a
säätiön vuosittaisista kokonaiskustannuksista ja

- kaupunginhallitus päättää 50.000 euron vuosivavustuksen
myöntämistä Suomen Muotoilusäätiölle vuosina 2020 - 2022
edellyttäen, että Muotoilusäätiö osallistuu Lahti Design Week -
tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä Lahden
kaupungin ja LAB-ammattikorkeakoulun kanssa. Avustus maksetaan
kustannuspaikalta 101014036. Suomen Muotoilusäätiön tulee
raportoida vuosittain toiminnastaan ja avustuksen käytöstä Lahden
kaupungille 28.2. mennessä.

Päätös:
Päätösehdotus hyväksyttiin.”

Muutoksenhaku Jaosto: muutoksenhakukielto
Kh: oikaisuvaatimus

Toimenpiteet Jaosto: kh
Kh: ote: Suomen Muotoilusäätiö

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 46

Eron myöntäminen Markus Jokiselle kiinteistötoimitusten uskotun miehen tehtävästä ja uuden jäsenen valitseminen KV

D/1502/00.00.01.00.12/2017

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, puh. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto myöntää Markus Jokiselle eron kiinteistötoimitusten uskotun miehen tehtävästä ja valitsee jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden jäsenen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Markus Jokinen on 14.2.2020 ilmoittanut konsernipalveluihin, että hänelle myönnettäisiin ero kiinteistötoimitusten uskotun miehen tehtävästä paikkakunnalta muuton vuoksi.

Kaupunginvaltuuston 19.6.2017 (§ 105) ja 11.12.2017 (§ 155) valitsemat kiinteistötoimitusten uskotut miehet ajalle 1.6.2017-31.5.2021:

verhoilija työsuojeluvaltuutettu Markus Jokinen
restonomi AMK Anja Sagulin
kartoittaja Heikki Johannes Ulvila
opiskelija, yhteiskuntatieteiden kandidaatti (YTK) Emmi Leppänen
DI, siivooja Mette Christensen
merkonomi Jukka Ruuth

Kiinteistönmuodostamislain 6 §:n mukaan valtuuston tulee valita kunnan kiinteistötoimitusten uskotuiksi miehiksi vähintään kuusi henkilöä valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Käytännössä on tarkoituksenmukaista valita heitä enemmän. Pinta-alaltaan suuressa kunnassa uskottuja miehiä olisi hyvä olla eri puolilta kuntaa.

Uskotun miehen tulee olla kiinteistöasioihin perehtynyt ja paikalliset olot tunteva henkilö. Vaalikelpoisuudesta uskotun miehen toimeen

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 46

on voimassa, mitä käräjäoikeuden lautamiehistä säädetään. Uskotuksi mieheksi ei siten saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 65 vuotta.

Uskotuista miehistä tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kiinteistötoimitusten luonteesta johtuen tulisi uskotuiksi miehiksi valita sellaisia henkilöitä, joilla on mahdollisuus suorittaa tätä luottamustehtävää päiväsaikaan ja maasto-olosuhteissa. Myös aiemmin uskottuna miehenä toimineiden uudelleentalinta olisi suositeltavaa. Kiinteistötoimitukset ovat usein pitkäkestoisia ja monimutkaisia, jolloin jatkuvuudesta ja kokemuksesta olisi hyötyä. Kunnan valitsemaan valtion luottamushenkilöihin sovelletaan kuntalain 32.1 §:n mukaan kunnan luottamushenkilöitä koskevia säännöksiä, jollei asianomaisessa erityislaissa muuta säädetä.

Tasa-arvolain 4a §:n 1 momentti:

”Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.”

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: valitusosoitus

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: Markus Jokinen, valittu, Päijät-Hämeen käräjäoikeus, Etelä-Suomen maanmittaustoimisto:
kirjaamo.esuomi@maanmittauslaitos.fi,
päättövalmistelupalvelut

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 47

Päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2020

D/161/02.05.01.00.00/2020

Asian valmistelija / Lisätietojen antaja Konsernipalvelujohtaja Mika Mäkinen, puh. 050 556 9815
Laskentasuunnittelija Lasse Puhakka, puh. 044 416 3655

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus merkitsee valtionvarainministeriön päätöksen tiedokseen, hyväksyy oikeaksi päätöksessä todetut laskentaperusteet ja tyytyy Valtiovarainministeriössä tehtyyn päätökseen Lahden kaupungin valtionosuuksiksi vuodelle 2020.

Perusteluosa Konsernipalvelut 14.2.2020:

JHTT suosituksen (20.4.2016) mukaisesti kaupunginhallitukselle tuodaan osana sisäistä valvontaa päätettäväksi, että kunta on tarkastanut valtionosuuspäätöksen laskentaperusteiden oikeellisuuden ja tyytyy Valtiovarainministeriön päätökseen. Laskentaperusteet on taloussuunnittelussa tarkastettu ja todettu niiden oikeellisuus.

Suositus: ”Muut toimenpiteet kunnan valtionosuuksiin liittyen Osana hallinnon ja sisäisen valvonnan järjestämisen asianmukaisuuden tarkastusta tarkastetaan, onko kunta tehnyt päätöksen valtionosuuksista ja valtionosuuksiin tyytymisestä. Päätöksen perusteista tulee käydä ilmi, että kunta on itse varmistanut saamansa valtionosuuspäätöksen laskentaperusteiden oikeellisuuden.”

Valtiovarainministeriön päätös valtionosuusrahoituksesta 2020 (kokonaisuudessaan liite 1):

”Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjajeroja.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu myös hallinnollisesti

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 47

kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja

2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtionosuusrahoitus maksetaan kunnille ja muille rahoituksen saajille yhtenä eränä jokaisen kuukauden 11. päivään mennessä. Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Jos kunta on tyytymätön valtiovarainministeriön kunnan peruspalvelujen myöntämistä tai kunnan verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasausta koskevaan päätökseen, sillä on kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain 64§:n oikeus kolmen kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus valtiovarainministeriölle.

Peruspalvelujen valtionosuus (VM) ja opetustoimen (OKM) muu rahoitus 2020:

	TA 2020	Päätös	Ero
Peruspalvelujen valtionosuus (VM)	215 390 000	215 532 630	142 630
- mistä verotuloihin perustuva tasaus	32 800 000	33 541 575	741 575
- mistä veromenetysten korvaus (uusi)		49 079 229	
OKM:n valtionosuudet	-5 600 000	-5 087 858	512 142
KÄYTTÖTALOUDEN VALTIONOSUUDET	209 790 000	210 444 772	654 772
Kotikuntakorvaustulot (VM)	3 368 000	2 805 859	-562 141
Kotikuntakorvausmenot (VM)	-8 369 400	-9 142 574	-773 174
Kotikuntakorvaus (netto)	-5 001 400	-6 336 715	-1 335 315
MAKSATUS YHTEENSÄ	204 788 600	204 108 057	-680 543

Lahden kaupungille myönnettyt valtionosuudet 2020 yhteensä (peruspalvelujen valtionosuus, veromenetysten korvaus ja OKM:n valtionosuus) ovat 210 444 772 euroa. Lahden kaupungin talousarviossa valtionosuudet yhteensä ovat 209 790 000 euroa eli myönnettyt valtionosuudet ovat 654 772 euroa talousarviota suuremmat. Kotikuntakorvaustulot ja -menot (netto) on 1 335 315 euroa talousarviota heikompi. Maksatus yhteensä on 680 543 euroa

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 47

talousarviota pienempi.

Valtionosuuden lisäys (n. 650 000 milj. euroa) talousarvioon verrattuna otetaan huomioon helmikuun 2020 talouden seurantaraportin ennusteessa ja se tuodaan päätettäväksi muiden vuodelle 2020 kohdistuvien talousarviomuutosten yhteydessä.

Ylläolevat summat täsmentyvät talousarviovuoden aikana.

Muutoksenhaku

muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Konsernipalvelut /talouspalvelut, esko.saila(at)kpmg.fi

Liitteenä

1. Valtiovarainministeriön päätös valtionosuusrahoituksesta 2020

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Päätös

VN/14481/2019

1 (3)

Kunta- ja aluehallinto-osasto

30.12.2019

LAHDEN KAUPUNKI
10.01.2020 08:31

161/02.05.01.00.00/act

Kunnanhallituksille

**PÄÄTÖS KUNNAN PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUDESTA JA
VEROPERUSTEMUUTOKSISTA JOHTUVIEN VEROTULOMENETYSTEN
KORVAUKSESTA VUONNA 2020**

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden koostuminen:

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 5 §:n mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuus koostuu seuraavista valtionosuusperusteista:

- 1) 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista ja
- 2) syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden ja saamelaisten kotiseutualueen kunnan lisäosien määräytymisperusteista.

Kunnalle myönnetään valtionosuutta 1 §:ssä tarkoitettujen valtionosuustehtävien järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin euromäärä, joka saadaan, kun 6–13 §:n mukaisesti määräytyvät laskennalliset kustannukset lasketaan yhteen ja saadusta summasta vähennetään 56 §:ssä tarkoitettu kunnan omarahoitusosuus. Vuonna 2020 kunnan omarahoitusosuus on 3 654,72 euroa asukasta kohden. Näin saatuun euromäärään lisätään kunnan 26–28 §:ssä tarkoitettua syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden ja saamelaisten kotiseutualueen kunnan lisäosat

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta lisätään ja vähennetään lain 7 luvussa tarkoitetuilla erillä. Näitä ovat

- verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus,
- verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen muutoksen neutralisointi kunta-valtio suhteessa
- vuoden 2010 valtionosuusjärjestelmämuutoksen tasaus,
- työmarkkinatuen ja toimeentulotuen huomioon ottaminen valtionosuudessa,
- vuoden 2015 työmarkkinatuki uudistukseen liittyvä tasaus,
- maakuntien liittojen tehtäviin liittyvä rahoituksen siirto
- perustoimeentulotuen KELA siirtoon liittyvä vähennys
- kilpailukykypakettiin liittyvä vähennys
- eläketukeen liittyvä vähennys sekä

- määräaikaiset kuntien valtionosuuteen kohdistuvat vähennykset ja lisäykset.

Veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvaus:

Varainhoitovuodesta 2010 lähtien toteutetuista veroperustemuutoksista johtuvia kunnallisverotulomuutoksia vastaava euromäärä maksetaan kunnille valtionosuuden yhteydessä. Kunnalle maksetaan sen verotulojen menetystä vastaava euromäärä.

Kunnan kunkin varainhoitovuoden verotulojen menetystä laskettaessa sovelletaan varainhoitovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen vuoden verotustietoja ja varainhoitovuotta edeltäneen vuoden veroprosenttia sekä asukaslukua varainhoitovuotta edeltäneen vuoden lopussa.

Veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausten hallintoihin ja maksamiseen sovelletaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 48 §:n 1 momenttia, 49 §:n 1 ja 2 momenttia, 50—53 §:ää ja 61—63 §:ää. Muutoksenhausta säädetään mainitun lain 12 luvussa.

Toimivalta:

Lain 48 §:n mukaan valtiovarainministeriö myöntää kunnan peruspalvelujen valtionosuuden sekä korvauksen veroperustemuutoksista johtuvista verotulomenetyksistä.

Päätös:

Valtiovarainministeriö on tänään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 48 §:n nojalla myöntänyt kunnille kunnan peruspalvelujen valtionosuutta sekä päättänyt kuntien veroperustemuutoksista johtuvista verotulomenetysten korvauksista vuodelle 2020 liitteen 1 mukaisesti.

Myönnetyn valtionosuuden määrä ja sen laskentaperusteet sekä veroperustemuutoksista johtuvista verotulomenetysten korvauksen laskentaperusteet ilmenevät asianomaiselle kunnalle valtiovarainministeriön verkkosivuilta osoitteesta: www.vm.fi/kunta_asiat.

Helsingissä 30. päivänä joulukuuta 2019

Kuntaministeri

Sirpa Paatero

Neuvotteleva virkamies

Ville Salonen

Oikaisuvaatimusosoitus:

Jos kunta on tyytymätön valtiovarainministeriön kunnan peruspalvelujen valtionosuuden myöntämisestä tai veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta koskevaan päätökseen, sillä on kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain 64 §:n nojalla oikeus kolmen kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus valtiovarainministeriölle. Oikaisuvaatimusohjeet ovat tämän päätöksen liitteenä 2.

LIITTEET

Maksuerittely (Liite 1)
Oikaisuvaatimusohjeet (Liite 2)

TIEDOKSI

Valtiovarainministeriö/Kehittämis- ja hallintotoiminto
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Opetushallitus
Suomen Kuntaliitto

30.12.2019

Lahti

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvaus ja opetustoimen muu rahoitus vuonna 2020

Valtiovarainministeriö myöntää kunnan peruspalveluiden valtionosuuden sekä päättää veroperustemuutoksista johtuvista verotulomenetysten korvauksista. Valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta sekä kotikuntakorvauksista säädetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009).

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (1765/2009) tarkoitetut valtionosuudet.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus maksaa valtionosuudet ja muun rahoituksen kunnille ja muille valtionosuuden tai rahoituksen saajille yhtenä kokonaisuutena varainhoitovuoden alusta kuukausittain yhtä suurina erinä, viimeistään kuukauden 11. päivänä. Yhdistettyyn maksatukseen sisältyvät valtiovarainministeriön myöntämä kunnan peruspalvelujen valtionosuus, verotulomenetysten korvaukset ja kotikuntakorvaukset sekä opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus.

	<i>euroa / kuukausi</i>	<i>euroa / vuosi</i>
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (sis. verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen)	13 871 117	166 453 401
- mistä verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	2 795 131	33 541 575
- mistä osakuntaliitoksen osuus	0	0
Kotikuntakorvaustulot	233 822	2 805 859
Kotikuntakorvausmenot	-761 881	-9 142 574
Yksityisten opetuksen järjestäjien arvonlisävero	0	0
Veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvaus	4 089 936	49 079 229
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus	-423 994	-5 087 858
Yhteensä	17 008 999	204 108 057

Tarkempi erittely kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja sen laskentatekijöistä sekä kotikuntakorvauksista löytyy valtiovarainministeriön verkkosivuilta:

Vuoden 2020 valtionosuuspäätökset ja niihin liittyvät laskentatiedot:
- www.vm.fi/kunta_asiat

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettu rahoitus:
- www.oph.fi/rahoitus/valtionosuudet

Lisätietoja:

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, verotulomenetysten korvaus ja kotikuntakorvaukset

Valtiovarainministeriö

sähköposti: etunimi.sukunimi@vm.fi

- Ville Salonen, neuvotteleva virkamies
p. 0295 530 388

- Markku Nissinen, finanssineuvos
p. 0295 530 314.

*Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä
annetussa laissa tarkoitetut valtionosuudet ja muu rahoitus*

Yksikön päällikkö

Kouluneuvos Antti Markkanen

puh. 029 533 1423

Erityisasiantuntija Seppo Hänninen

ammattillinen lisäkoulutus, erikoisoppilaitokset

puh. 029 533 1598

Erityisasiantuntija Lea Juhola

ammattillinen peruskoulutus, oppisopimuskoulutus

puh. 029 533 1300

Erityisasiantuntija Sirpa Kesti

lukiokoulutus, vapaa sivistystyö

puh. 029 533 1094

Erityisasiantuntija Leena Matilainen

esi- ja perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta, taiteen perusopetus

puh. 029 533 1691

etunimi.sukunimi@oph.fi

Jakelu

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden ja kotikuntakorvaustulojen saajat

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö/Kehittämisen- ja hallintotoiminto

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetushallitus

Suomen Kuntaliitto

Yksityisen opetusalan liitto

Koulutuksen järjestäjien yhdistys KJY ry

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 48

Valtuustoaloite: Lahden kaupunki yhteistyöhön pääkaupunkiseudun kanssa edistämään huumehaittojen hoidon mahdollistavaa lainsäädäntöä ja kehittämään uusia keinoja huumehaittojen ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi KV

D/1919/00.02.00.00.03/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Erityisasiantuntija Pia Haverinen, puh. 050 398 7621

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa

Valtuutettu Elisa Lientola ja 24 muuta valtuutettua 9.9.2019:

”Lahden kaupunki yhteistyöhön pääkaupunkiseudun kanssa edistämään huumehaittojen hoidon mahdollistavaa lainsäädäntöä ja kehittämään uusia keinoja huumehaittojen ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi

Helsingin kaupunki ryhtyi muuttamaan huumestrategiaansa huumehaittojen vähentämisen suuntaan 1997 alkaen hyväksymällä huumehaittojen vähentämiseen suuntautuneet terveysneuvontapisteet ja opioidiriippuvaisten korvaushoito-ohjelmat. Muutokset toteutettiin muuttamalla tartuntatautilakia ja ohjaamalla korvaushoittojen kehittämistä asetuksella.

Uudet käytännöt levisivät pääkaupungista muualle Suomeen ja ovat jo vakiintunutta toimintaa.

Helsingin kaupunginhallitus on keväällä 2019 päättänyt ottaa seuraavan askeleen huumehaittojen vähentämistä koskevassa strategiassa esittämällä valtioneuvostolle lainsäädäntöaloitetta, jolla oikeutettaisiin erillislailla huumeiden käyttöhuonekokeilu. Toimintamallista on kokemusta useissa Länsi-Euroopan kaupungeissa. Terveystieteiden valvonnassa tavoitetaan hoitopalvelujen ulkopuolella olevia vaikeasti huumeriippuvaisia asiakkaita, jotka hoitamattomina levittävät mm

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 48

tarttuvia tauteja ja ovat usein välittömässä hengenvaarassa riippuvuudesta johtuvan hallitsemattoman huumeiden käyttönsä takia.

Kontakti hoitohenkilökuntaan käyttöhuoneissa tarjolla olevan terveysneuvonnan kautta voisi olla tälle hoitopalvelujen ulkopuolella olevalle käyttäjäjoukolle tie terveempään elämään, jossa hoidon ja kuntoutuksen kautta paluu yhteiskuntaan tulisi mahdolliseksi.

Toimintamallista on kokemusta useissa länsieurooppalaisissa kaupungeissa keinona edistää huumeiden käyttäjien terveyttä ja hyvinvointia sekä mahdollistaa elämäntapamuutosten kautta irrottautuminen huumeriippuvaisten käyttöä ylläpitävistä verkostoista.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Lahden kaupunki lähtisi mukaan Helsingin kaupungin aloitteeseen ja ryhtyisi kehittämään yhteistyössä pääkaupunkiseudun kanssa huumestrategiaa, jossa Lahdessakin otettaisiin käyttöön keinoja kaikkein syrjäytyneimpien huumeongelmaisten ryhmien saattamiseksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoimien piiriin.”

Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto 13.2.2020/8 §:

”Valtuutettu Elisa Lientola ja 24 muuta valtuutettua tekivät 9.9.2019 valtuustoaloitteen (liite 1), jossa he esittävät, että Lahden kaupunki lähtee mukaan Helsingin kaupungin valtioneuvostolle esittämään lainsäädäntöaloitteeseen, jolla oikeutettaisiin erillislailla huumeiden käyttöhuonekokeilu. Lisäksi aloitteessa esitetään, että Lahden kaupunki ryhtyy kehittämään yhteistyössä pääkaupunkiseudun kanssa huumestrategiaa, jossa Lahdessakin otettaisiin käyttöön keinoja kaikkein syrjäytyneimpien huumeongelmaisten ryhmien saattamiseksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoimien piiriin.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialalla on tehty laaja selvitystyö 1.2.2019 (liite 2) liittyen mahdollisuuteen avata avoimia ja valvottuja huumeiden käyttöön tarkoitettuja tiloja Helsingissä. Selvitystyön mukaan valvottuja tiloja, joissa sallitaan käyttää huumeita puhtaissa ja valvotuissa oloissa, on perustettu moniin läntisen Euroopan maihin 1980-luvun lopulta alkaen. Näitä tiloja on maailmanlaajuisesti noin sata.

Valvotut käyttötilat täydentävät muuta huumehaittoja vähentävää toimintaa. Keskeisimpiä tavoitteita ovat marginalisoituneimpien huumeidenkäyttäjien tavoittaminen ja saattaminen kontaktiin terveys- ja sosiaalipalvelujen kanssa, huumeisiin liittyvän kuolleisuuden ja sai-

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 48

rastavuuden vähentäminen, suonensisäisesti huumeita käyttävien terveysneuvonta, riskien vähentäminen turvallisempaan pistämiseen opastamalla, virusinfektioiden testaus ja hoitoonohjaus, käyttäjien huumehoitoon hakeutumisen edistäminen sekä huumeiden pistokäyttöön liittyvien häiriöiden ja käytettyjen pistovälineiden vähentäminen julkisissa tiloissa. Selvitystyössä on viitattu kansainvälisiin kokemuksiin, joiden perusteella voidaan todeta, että valvotut, huolellisesti suunnitellut ja oikein sijoitetut käyttötilat vähentävät huumehaittoja. Myönteisten terveysvaikutusten lisäksi niillä voi olla suotuisia vaikutuksia myös yleiseen järjestykseen, julkisten tilojen siisteyteen ja asuinympäristöjen turvallisuuden tunteeseen.

Lahden kaupungin sosiaali- ja terveystalvetut tuottaa Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä. Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialalta/psykososiaaliset palvelut on pyydetty vastaus aloitteeseen (liite 3). Hyvinvointiyhtymän vastineessa (2.10.2019) todetaan, että Helsingin kaupungin tekemän lainsäädäntöaloitteen tukeminen on tarkoituksenmukaista ja kannatettavaa. Erillislainsäädännön edetessä toimintamallin rakentamisessa olisi huomioitava Lahden lisäksi myös maakunnan muiden kuntien ja kuntalaisten tarpeet. Kokeiluun liittyminen edellyttäisi Helsingin ja Päijät-Hämeen kokeilujen vahvaa integroitumista ja yhteistyötä. Huumeiden käyttötilan perustamista pohdittaessa on tärkeää tarkastella ja arvioida mielenterveys- ja päihdepalvelujen kokonaisuutta ja resursointia sekä lisäkustannusten kattamista.

Osallisuus ja hyvinvointipalvelujen vastuualue näkee käyttöhuonekokeilun mahdollisuutena vähentää huumeista aiheutuvia haittoja ja tavoittaa kaikkein vaikeimmissa olevia huumeidenkäyttäjiä edistämällä heidän terveyttä ja hyvinvointia. Tämän lisäksi käyttöhuonekokeilu nähdään mahdollisuutena vaikuttaa yleiseen järjestykseen ja turvallisuuden tunteeseen kaupungissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä päihdehaittojen ennaltaehkäisyssä ja hoitoon ohjauksessa selviämishoitoaseman perustaminen Akuutti 24:n yhteyteen nähdään ensisijaisena ja sen perustaminen tulisikin asettaa lähitulevaisuuden tavoitteeksi käyttöhuonekokeilujen sijaan. Hyvinvointiyhtymän perhe- ja sosiaalipalvelujen vuoden 2017 yhtenä toiminnallisena tavoitteena oli selviämishoitoaseman perustaminen Akuutti24:n yhteyteen. Selviämishoitoaseman perustamisesta on tehty esiselvitys vuonna 2017 (liite 4), mutta muutoin tavoite ei toteutunut.

Yhteenvetona todetaan, että erillislainsäädäntöä edellyttävä käyttöhuonekokeilu olisi hyvä lisä huumehaittoja vähentävässä työssä. Resurssien rajallisuus huomioiden selviämishoitoaseman perustaminen

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 48

nähdään ensisijaisena hyvinvointia ja terveyttä edistävänä toimenpiteenä. Lahden kaupungin ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma laaditaan vuoden 2020 aikana. Tässä työssä on tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyötä muiden kaupunkien kanssa.

Käsittely:

Asian käsittelyn kuluessa puheenjohtaja Sirkku Hildén ehdotti, että päätökseen lisätään seuraava:

”Lisäksi jaosto edellyttää, että Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa käydään neuvotteluja siitä, kuinka selviämisaseman toiminta saadaan käynnistettyä.” Jaosto hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Päätösehdotus:

Hyvinvointijohtaja Mikko Komulainen

Jaosto päättää antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle alla olevan vastauksenaan valtuustoaloitteeseen.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Lisäksi jaosto edellyttää, että Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa käydään neuvotteluja siitä, kuinka selviämisaseman toiminta saadaan käynnistettyä.”

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto, osallisuuden ja hyvinvointipalvelujen vastuualue

Liitteenä

1. Valtuustoaloite 9.9.2019
2. Helsingin kaupungin selvitystyö 1.2.2019
3. Phhyky selvitys 2.10.2019
4. Selviämisaseman selvitysraportti 8/2017

LAHDEN KAUPUNKI
10.09.2019 09:34

1919/00.02.00.00.03/2019

MB 9.9.2019

3

Valtuustoaloite

Lahden kaupunki yhteistyöhön pääkaupunkiseudun kanssa edistämään huumehaittojen hoidon mahdollistavaa lainsäädäntöä ja kehittämään uusia keinoja huumehaittojen ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi

Helsingin kaupunki ryhtyi muuttamaan huumestrategiaansa huumehaittojen vähentämisen suuntaan 1997 alkaen hyväksymällä huumehaittojen vähentämiseen suuntautuneet terveysneuvontapisteet ja opioidiriippuvaisten korvaushoito-ohjelmat. Muutokset toteutettiin muuttamalla tartuntatautilakia ja ohjaamalla korvaushoittojen kehittämistä asetuksella.

Uudet käytännöt levisivät pääkaupungista muualle Suomeen ja ovat jo vakiintunutta toimintaa.

Helsingin kaupunginhallitus on keväällä 2019 päättänyt ottaa seuraavan askeleen huumehaittojen vähentämistä koskevassa strategiassa esittämällä valtioneuvostolle lainsäädäntöaloitetta, jolla oikeutettaisiin erillislailla huumeiden käyttöhuonekokeilu.

Toimintamallista on kokemusta useissa Länsi-Euroopan kaupungeissa. Terveystuoltohenkilöstön valvomissa pisteissä tavoitetaan hoitopalvelujen ulkopuolella olevia vaikeasti huumeriippuvaisia asiakkaita, jotka hoitamattomina levittävät mm tarttuvia tauteja ja ovat usein välittömässä hengenvaarassa riippuvuudesta johtuvan hallitsemattoman huumeiden käyttönsä takia.

Kontakti hoitohenkilökuntaan käyttöhuoneissa tarjolla olevan terveysneuvonnan kautta voisi olla tälle hoitopalvelujen ulkopuolella olevalle käyttäjäjoukolle tie terveempään elämään, jossa hoidon ja kuntoutuksen kautta paluu yhteiskuntaan tulisi mahdolliseksi.

Toimintamallista on kokemusta useissa länsieurooppalaisissa kaupungeissa keinona edistää huumeiden käyttäjien terveyttä ja hyvinvointia sekä mahdollistaa elämäntapamuutosten kautta irrottautuminen huumeriippuvaisten käyttöä ylläpitävistä verkostoista.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Lahden kaupunki lähtisi mukaan Helsingin kaupungin aloitteeseen ja ryhtyisi kehittämään yhteistyössä pääkaupunkiseudun kanssa huumestrategiaa, jossa Lahdessakin otettaisiin käyttöön keinoja kaikkein syrjäytyneimpien huumeongelmaisten ryhmien saattamiseksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoimien piiriin.

Lahdessa 9.9.2019

Antti Holopainen (vas)

Elisa Lientola (vas)

Vuokko Kautto (vas)

Pasi Kousa

Jari

Sanna Korhonen

Ulla Koskinen-Chine

Mingna Lampinen

Mingna Lampinen

Mingna Lampinen

Samu-Pekka

Pekka Arvola

Sade Peltola

Jouko Oksanen

Marja Marjanne

Pekka Järvinen

Pasi Karjalainen

Ulla Koskinen-Chine

Mingna Lampinen

Mingna Lampinen

→

Riina Pusaari

HANNU KAASINEN

Simone Ruuska
Maria Matyren

LAHDE KAUPUNKI
10.09.2019 09:34

HELSINGIN KAUPUNKI
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA
Terveys- ja päihdepalvelut
Psykiatria- ja päihdepalvelut

SELVITYSTYÖ

1 (32)

1.2.2019

Valvotun huumeidenkäyttötilan selvitysryhmä

Selvitystyö
1.2.2019

SISÄLLYSLUETTELO

1	Selvitysryhmän tehtävä ja jäsenet.....	3
2	Johdanto	3
3	Asiakaskysely ja asiakasraati	5
3.1	Asiakaskysely	5
3.1.1	Kyselyn toteutus.....	5
3.1.2	Kyselyn tulokset	6
3.2	Asiakasraati	7
3.3	Yhteenvedo ja johtopäätökset.....	9
4	Oikeudellinen arviointi	9
5	Järjestys ja turvallisuus, kaupunkiympäristö ja alueanalyysi	11
6	Terveysturvallisuus.....	12
7	Esitys valvotun huumeidenkäyttötilan perusmalliksi	13
7.1	Sijainti, tilat ja toiminta-aika.....	13
7.1.1	Sijainti.....	13
7.1.2	Tilat	14
7.1.3	Toiminta-aika.....	14
7.2	Kustannukset.....	14
7.3	Toiminnan kuvaus ja vastuutahot	15
8	Ainetunnistus.....	15
9	Viestintä ja ympäristötyö	16
10	Toiminnan seuranta ja arviointi	18
11	Johtopäätökset.....	19
12	Kokeiltavalla toimintamallilla saavutettavat hyödyt.....	20
13	Kokeiltavaan toimintamalliin liittyvät mahdolliset riskit.....	20
14	Ennen käyttötilakokeilun aloittamista ratkaistavat asiat.....	21

- Liite 1 Asiakaskyselylomake
Liite 2 Lausunto, Infektiolääkärit, Helsingin kaupunki
Liite 3 Lausunto, Infektiolääkäri, HUS
Liite 4 Lausunto, Valtakunnansyyttäjävirsto

1 SELVITYSRYHMÄN TEHTÄVÄ JA JÄSENET

Sosiaali- ja terveystoimialajohtajan nimittämän (22.11.2018 § 165) työryhmän tehtävänä oli selvittää mahdollisuutta avata Helsinkiin valvottuja huumeiden käyttötiloja. Työryhmän työ liittyi kaupunginvaltuuston hyväksymään aloitteeseen (7.11.2018 § 362). Työryhmä kokoontui seitsemän (7) kertaa 3.10. – 22.1.19 välisellä ajalla.

Työryhmän jäseninä olivat

- Brown Linda, johtava sosiaaliohjaaja, Itiksen ja Kontulan Symppis, Psykiatria- ja päihdepalvelut
- Brummer-Korvenkontio Henriikki, tutkimuspäällikkö, Infektiotautien torjunta ja rokotukset – yksikkö, THL
- Koponen Mira, kaupunginasiamies, Oikeuspalvelut, Helsingin kaupunki
- Kujala Seppo, ylikomisario, Hälytys- ja valvontayksikön johtaja, Helsingin poliisilaitos
- Peltola Elli, osastonhoitaja, Auroran päiväkeskus, Psykiatria- ja päihdepalvelut
- Pääskysaari Juha-Pekka, työvalmennuksen esimies, Sininauha Oy
- Silvennoinen Mirjami, asiantuntija, Turvallisuus ja valmius, Helsingin kaupunki
- Tammi Tuukka, johtava asiantuntija, Päihteet ja riippuvuudet, THL
- Tamminen Mikko, Psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja (puheenjohtaja)
- Asikainen Mirja, toiminnansuunnittelija, Hallinto, Sosiaali- ja terveystoimiala (sihteeri).

Työryhmä kuuli myös Helsingin poliisilaitoksen Ennalta estävän toiminnan johtaja Juha Taposta, Päivätoiminta Kontulan Symppiksen sairaanhoitaja Joni Lambergia Psykiatria- ja päihdepalveluista, HUS infektiolääkäri Matti Ristolaa sekä ensihoidon lääkäri James Boydia. Helsingin kaupungin infektiolääkäreiden lausunto on työryhmäraportin liitteenä 2.

Juridisessa arvioinnissa on konsultoitu seuraavia henkilöitä:

- Elina Kotovirta, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö
- Jukka Rappe, apulaisvaltakunnansyyttäjä ja Leena Metsäpelto, valtionsyyttäjä, Valtakunnansyyttäjävirsto (lausunto liitteenä 4).

2 JOHDANTO

Valvottuja tiloja, joissa sallitaan käyttää huumeaineita puhtaissa ja valvotuissa olosuhteissa, on perustettu moniin läntisen Euroopan maihin 1980-luvun lopulta alkaen. Toimipisteitä nimitetään turvallisemman pistämisen tiloiksi (safer injection facilities), valvotuiksi

pistohuoneiksi, -tiloiksi tai palveluiksi (supervised injecting rooms/sites/facilities/services) tai huumeiden käyttöhuoneiksi (drug consumption rooms). Euroopassa vakiintunein termi on huumeiden käyttöhuone tai -tila.

Valvottuja pistotiloja on maailmanlaajuisesti noin 100. Niistä suurin osa sijaitsee Euroopassa: Ranskassa, Norjassa, Tanskassa, Saksassa, Sveitsissä, Alankomaissa, Belgiassa, Luxemburgissa ja Espanjassa. Myös Portugalissa ja Irlannissa on hiljattain päätetty käyttötilan perustamisesta. Euroopan ulkopuolella käyttötiloja on Kanadassa ja Australiassa.

Valvotut pistotilat täydentävät muuta huumehaittoja vähentävää toimintaa. Käyttötilojen toteutustavat vaihtelevat maittain ja kaupungeittain. Yleisesti keskeisimpiä tavoitteita ovat: 1) marginalisoituneimpien huumeidenkäyttäjien tavoittaminen ja saattaminen kontaktiin terveys- ja sosiaalipalveluiden kanssa, 2) huumeisiin liittyvän kuolleisuuden ja sairastavuuden vähentäminen, 3) suonensisäisesti huumeita käyttävien terveysneuvonta, 4) riskien vähentäminen turvallisempaan pistämiseen opastamalla, 5) virusinfektioiden testaus ja hoitoonohjaus, 6) käyttäjien huumehoitoon hakeutumisen edistäminen, 7) huumeiden pistokäyttöön liittyvien häiriöiden ja käytettyjen pistovälineiden vähentäminen julkisissa tiloissa. Käyttötilojen säännöt vaihtelevat, mutta pääsääntöisesti niihin on pääsy kiellettyä alaikäisiltä, raskaana olevilta naisilta, satunnaisilta vierailijoilta ja/tai tuntemattomilta käyttäjiltä. Huumeiden välittäminen on tiloissa kielletty.

Käyttötiloista tehdyistä tutkimuksista voidaan yleisesti todeta, että valvotut pistotilat vetävät puoleensa kaikkein marginalisoituneinta huumeiden käyttäjäkuntaa, jonka yhteydet muihin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ovat heikot. Tutkimuksista käy ilmi, että valvotut pistotilat tarjoavat suonensisäisesti huumeita käyttäville ihmisille useita hyötyjä: turvallisemmat pisto-olosuhteet ja pistovälineet, yliannostustilanteiden tehokkaan käsittelyn, turvallisemman pistotekniikan neuvonnan, veriteitse tarttuvien tautien ehkäisyyn sekä entistä paremmat yhteydet täydentäviin ja muihin haittoja ehkäiseviin palveluihin.

Kansainvälisten kokemusten perustella voidaan todeta, että sikäli kun valvotut käyttötilat suunnitellaan huolellisesti ja ne kyetään sijoittamaan oikein, ne vähentävät huumehaittoja. Myönteisten terveysvaikutusten lisäksi niillä voi olla suotuisia vaikutuksia myös yleiseen järjestykseen, julkisten tilojen siisteyteen ja asuinympäristöjen turvallisuudentunteeseen. Jos valvottuja käyttötiloja käynnistetään, niin parhaimman toimintamallin löytämiseksi niitä on syytä seurata ja arvioida monipuolisesti.

Helsingissä käyttötilojen tarpeellisuutta ja vaikutuksia voidaan arvioida monesta näkökulmasta. Suomessa käyttötiloilla voisi olla suuri ympäristöhygieeninen ja katuruuvallisuutta parantava vaikutus. Käyttö saataisiin osittain pois kaduilta, julkisista wc-tiloista, rappukäytävistä ja pihoilta. Vaikka Suomessa on kansainvälisesti verrattain paljon huumemyrkytyskuolemia, käyttötilat eivät välttämättä suuressa määrin vaikuttaisi kuolleisuuteen, koska Suomessa kuolla yleisimmin pidempivaikutteisen buprenorfiinin ja rauhoittavien lääkkeiden yhteisvaikutuksiin: hengenvaaran aiheuttava tila syntyy hitaammin kuin esimerkiksi heroiinista, jonka vaikutukset ovat nopeammat. Kuitenkin myös Suomessa saatettaisiin käyttötiloilla pystyä ehkäisemään yksittäisiä yliannostuskuolemia. Tilanne huumemarkkinoilla voi myös muuttua nopeasti: heroiini

tai sitä vahvemmat synteettiset opioidit saattavat lisääntyä Suomessa kuten Virossa ja joissakin muissa EU-maissa on käynyt.

Pääkaupunkiseudulla käyttötiloilla voidaan saavuttaa tuloksia huumeiden käyttäjien vakavien iho- ja yleisinfektioiden ehkäisyssä (kts. lisää kappale 6).

Useimmissa maissa, joissa käyttötiloja on perustettu, on tehty lainsäädäntöön asetusmuutoksia, jotka mahdollistavat toiminnan. Lainsäädännön muutostarpeet on syytä kartoittaa myös Suomessa.

3 ASIAKASKYSELY JA ASIAKASRAATI

Sote-palveluiden saaminen asiakaslähtöisiksi edellyttää asiakkaiden mukaan ottamista palveluiden suunnitteluun. Tämä tarkoittaa asiakkaiden näkemysten huomioon ottamista mm. uusien toimintamuotojen kehittämisessä ja palvelujen toteuttamisessa. Asiakkaiden tietämys ja osaaminen sekä heiltä saatava tieto nähdään tärkeänä ja arvokkaana hyötynä palvelujärjestelmän kehittämistyössä. Tämän vuoksi käyttötilaselvityksessä haluttiin kuulla huumeidenkäyttäjiä. Asiakkaiden kuuleminen on tärkeää myös siksi, jotta palvelutarpeet osataan huomioida laaja-alaisesti ja palvelut kohdentaa tarkoituksenmukaisesti. Käyttötilaselvityksessä asiakasnäkemyksiä kerättiin kahdella tavalla; asiakkaille suunnatulla lomakekyselyllä sekä asiakasraadilla.

3.1 ASIAKASKYSELY

3.1.1 Kyselyn toteutus

Lomakekyselyn avulla haluttiin kuulla mahdollisten käyttötilan asiakkaiden ajatuksia käyttötilan sijainnista, aukioloajoista ja palvelutarpeista. Lisäksi kartoitettiin mahdollisten asiakkaiden asiointitihelyttä, kuinka moni kaveripiiriin kuuluva asioisi käyttötilassa sekä koetaanko käyttötila tarpeelliseksi. Kyselylomake (liitteenä 1) suunniteltiin yhteistyössä käyttötilaselvitystyöryhmän kanssa. Toteutuksesta ja kyselyn organisoimisesta vastasi Elli Peltola.

Tavoitteena oli saada mahdollisimman paljon huumeidenkäyttäjien vastauksia eri puolelta Helsinkiä, jotta saataisiin kattava kuva asiakaskunnan tarpeista ja ajatuksista käyttötilan suhteen. Tämän vuoksi kysely haluttiin pitää mahdollisimman yksinkertaisena, selkeänä sekä helposti vastattavana.

Kysely toteutettiin yhdessä verkostoyhteistyökumppaneiden kanssa. Mukana kyselyä jakamassa olivat Helsingin kaupungin Lähityö, Sympikset ja Auroran päiväkeskus, A-klinikkasäätiön Katuklinikka, HDL Hoiva Oy:n terveysneuvontapisteet, DÖSÄ-hanke, Tukikohta, Osis-hanke sekä Sininauhasäätiö¹. Vastausaikaa kyselyssä oli 29.10 – 7.11.2018.

¹ Kysely toimitettiin yhteistyökumppaneille sähköpostitse saatekirjeellä: "Helsingin kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti 2018 loppuvuoden aikana toteutetaan selvityshuumeidenkäyttäjille tarkoitetun valvotun pistostilapilotin käynnistämisen edellytyksistä Helsingissä. Tietoa siitä, perustetaanko käyttötila Helsinkiin, ei vielä ole. Päätös mahdollisen pilotin käynnistämisestä tehdään selvityksen valmistuttua kaupunginhallituksessa erikseen. Selvitykseen liittyen tehdään liitteenä oleva, anonyymi asiakaskysely. Jotta asiakkaiden ääni tulisi selvityksessä kuuluviin, olisi tärkeää saada mahdollisimman paljon vastauksia."

3.1.2 Kyselyn tulokset

Vastauksia kyselyyn saatiin yhteensä 364. Tuloksissa huomioitavia asioita ovat se, että osassa lomakkeista oli jätetty joitain kohtia tyhjiksi sekä kohdassa 1 ja 3 oli monivalinnan mahdollisuus. Mahdollisen käyttötilan sijaintivaihtoehtoista eniten kannatusta sai Sörnäinen (32 %). Toiseksi eniten toivottiin käyttötilaa Itäkeskukseen (22 %). Keskustaan käyttötilaa toivoi 17 % ja Kampin alueelle 15 % vastaajista. Vastaajien toiveesta mahdollisen käyttötilan suhteen nousi esiin se, että tilan tulisi sijaita hyvien kulkuyhteyksien, mielellään metron, varrella, siellä missä päihdeidenkäyttäjää liikkuu. Moni vastaajista oli toivonut käyttötilaa sekä Itä-Helsinkiin että Sörnäisiin, Keskustaan tai Kampiin eli eri puolille kaupunkia.

Alueen lisäksi kysyttiin, tulisiko huumeiden käyttötila sijaita terveysneuvontapisteen / päiväkeskuksen yhteydessä. 76 % vastaajista kannatti käyttötilaa em. paikkojen yhteyteen, 23 % ei.

Aukioloajoista kysyttäessä suurin osa, 56 %, vastaajista toivoi 24/7 aukioloa. Maanantaista sunnuntaihin klo 12.00 – 00.00 toivoi 15 %, maanantaista – sunnuntaihin klo 9.00 – 22.00 14 % ja maanantaista – perjantaihin klo 10.00 – 18.00 13 % vastaajista.

Käyttötilasta saatavista palveluista kysyttäessä vastaukset jakoutuivat melko tasaisesti (11 – 17 %) ja moni vastaajista oli toivonut saavansa useita palveluita mahdollisesta käyttötilasta. Vastaajat toivoivat selvästi käyttötilasta saatavan terveysneuvontaa, sairaanhoitajan vastaanottoa, kahvia/teetä/ruokaa, palveluohjausta, sosiaalityötä sekä vertaistukea. Toisaalta taas 16 % oli vastannut saatavista palveluista pelkkä tila huumeidenkäyttöön. Vapaaseen tekstikenttään vastaajat olivat nostaneet esiin yksilöllisen avun tarpeen huomioimisen, lääkärin vastaanoton, tilan, jossa voi odottaa olojen tasoittumista sekä psyykkistä tukea.

Asiointitiheydestä kysyttäessä suurin osa vastaajista, 42 %, asioisi käyttötilassa satunnaisesti, 26 % joitakin kertoja viikossa ja 22 % päivittäin. Vastaajista 10 % ei asioisi käyttötilassa. Syyksi tähän vastaajat nimesivät mm. oman kodin missä voi käyttää, korvaushoidon, ei käytä, yrittää lopettaa, asuu eri paikkakunnalla sekä sen, ettei halua leimautua.

Kyselyssä tiedusteltiin myös sitä, kuinka monen tuttavapiiriin kuuluvan vastaaja uskoisi asioivan käyttötilassa. 52 % vastaajista uskoo, että yli 20 henkilöä tuttavapiiristään käyttäisi käyttötilaa, 24 % vastaajista uskoo 0-10 henkilön käyttävän mahdollista palvelua ja 24 % arvioi 11–20 henkilön asioivan käyttötilassa.

Valvotun huumeiden käyttöön tarkoitettun tilan koki tärkeäksi ja tarpeelliseksi 88 % vastaajista, 12 % ei.

3.2 ASIAKASRAATI

Työryhmän selvitystyöhön liittyen haastateltiin 5.11.18 kolme henkilöä, jotka allekirjoittivat luvan käyttää haastattelussa kertomiaan asioita niin, että tiedoista poistetaan kaikki tunnistettavuustiedot. Haastattelu toteutettiin suullisesti ja vastauksista tehtiin muistiinpanoja.

Haastattelussa käytiin läpi henkilöiden näkemyksiä mahdollisen käyttötilan eduista ja haitoista, aukiolo-ajoista, sijainnista sekä mahdollisesta käyttötilasta saatavista palveluista.

Mahdollisesta käyttötilasta keskusteltaessa henkilöt toivat kokonaisuudessaan esiin enemmän hyötyjä kuin haittoja. Henkilöt kertoivat, että etenkin vanhemmat huumeidenkäyttäjät ovat odottaneet valvottua käyttötilaa pitkään. Mahdollinen käyttötila siistisi haastateltavien mukaan huomattavasti ympäristöä käytetyistä pistosvälineistä. Jotta mahdollinen käyttötila toisi hyötyjä, haastateltavat korostivat anonyymiyden ja henkilökunnan asenteen tärkeyttä sekä sitä, ettei poliisi tekisi kiinniottoja lähiympäristössä.

"Pitäs olla niin anonyymii, jos halutaan tavottaa jengii."

"Kyttien kans pitäs tehdä semmonen sopimus, et ne ei parveile siinä edessä."

"Et uskaltaa tulla sinne."

"Neulat saatas pois leikkipuistoista."

"Nyt ku käy nopeesti vedoilla jossain niin värkit pitää hävittää samantien. Jos kytät pysäyttää ja sult löytyy likaset värkit saa syytteen käyttörikoksesta. Ei niit värkkei voi säilöö mukana."

Haastateltavien mukaan mahdollinen käyttötila mahdollistaisi pistoshuumeiden käytön "steriilisti" ja puhtailla pistosvälineillä.

Mahdollisina haittana nähtiin se, että "uudet käyttäjät, nuoret tulee opettelemaan sinne pistämistä". Tähän ratkaisuehdotuksena nostettiin esiin vertaistoiminta. Vanhemmat pistoshuumeidenkäyttäjät voisivat vaikuttaa nuorten käyttäytymiseen ja asenteeseen henkilökuntaa paremmin.

"Tääлки ne usko ja kuuntelee meitä vanhempii."

Ympäristöhaitoista kysyttäessä haastateltavat eivät usko, että käyttötila lisäisi ainakaan suurempaa huumeakauppaa ympäristössä.

"Pikkunilkkit liikkuu aina näis mut ei mitää isompia."

Haastateltavilta kysyttiin, mitä palveluita he näkisivät tarpeelliseksi mahdollisessa käyttötilassa. Esiin nousi puhtaiden pistosvälineiden ja niiden asianmukaisen hävittämismahdollisuuden lisäksi terveysneuvonta, sairaanhoitajan läsnäolo, mahdollisuus konsultoida lääkäriä tai lääkärin vastaanotto kerran viikossa sekä palveluohjaus. Tärkeänä asiana nousi esiin myös huumeidenkäyttäjille järjestettävät ensiapukoulutukset yliannostustilanteisiin liittyen.

"Monilla on toistuvii ruusuja, jalat mätii. Joku vois kädestä pitäen näyttää mihin lyödään."

"Yhteisvaikutuksista puhutaan liian vähän ja siitä miks sekakäyttö on niin vaarallista. Sit pitäs saada tietoo ajankohtasista aineista mitä liikkuu."

"Se terveysneuvonta on niin tärkeätä."

Haastateltavilta kysyttiin ajatuksia mahdollisen käyttötilan sijainnista sekä aukioloajoista. Kaikki kolme haastateltavaa olivat yhtä mieltä siitä, ettei käyttötilaa tulisi sijoittaa päiväkeskuksen/terveysneuvontapisteen yhteyteen.

"Jos halutaan tavottaa niitä jotka ei käy missään nii ei kannata kyl laittaa päiväkeskukseen. Ku ei ne mee ees terveysneuvontapisteisiin hakee värkkejä."

"Ympäristö on jo nyt leimannun noi paikat ja tulis vaa lisäharmii."

"Työssäkäyvät ei voi näyttää naamaa missää päiväkeskuksissa."

"Vartija lähtee nytki seuraa ku lähtee Itiksen Sympiksessä ku mennään jengillä ja tulee Tallinanaukiolle asti perässä."

Mahdollisen käyttötilan haastateltavat sijoittaisivat Hakaniemi – Keskusta alueelle, jotta se tavoittaisi mahdollisimman paljon ihmisiä.

"Jengi pääsis tuolt Espoosta ja Vantaaltaki tulemaan ja tuolla tavottas porukkaa."

Myös Sörnäinen nousi esiin keskustelussa, mutta haastateltavat jäivät miettimään sitä, että Kurvissa on jo terveysneuvontapiste ja *"sit siel on kaikkee nuorten toimintaa"*.

"Ois ehkä hyvä jos se ois liikehuoneistojen keskellä vaik ympyrätalon lähellä. Ei ainakaa lähiössä. Ettei tuu haittaa." "Niinku se negatiivinen aina leviää eikä ne hyödyt mitä siit ois."

Aukioloajoista kysyttäessä haastateltavat pitivät tärkeänä ilta/yö painotteista aukioloa. Perusteiksi nostettiin, se että tuolloin tavoitettaisiin eniten huumeidenkäyttäjiä ja tarve käyttötilalle olisi suurin. Suurin osa muista paikoista ovat käyttäjien mukaan tuohon aikaan kiinni. Toive aukioloajasta 24 h vuorokaudessa nostettiin esiin, mutta haastateltavat miettivät, olisiko se mahdollista.

"Pollenistit alkaa vaappuu aamusta hakee tuotetta ja pirinistit menee sillo nukkuu."

"Yöllä ku o kylmä ni ei tarvis kohmees vetää mihi sattuu."

Lopuksi haastateltavia pyydettiin kertomaan mahdolliseen käyttötilaan liittyen kolme mielestään tärkeintä asiaa.

"No se yliannostus ensiapukoulutus ja sit naloksonin käyttö. Ja nuorten käyttäjien ohjeistus ja neuvonta ja siinä just vertaistyö. Anonyymius. Ja viranomaisten kans pitäis tehdä se sopimus ettei ne tuu sinne kyyttää."

"Sieltä sais neuvoo jos vaik asunnottomalle sattuu jotain...niinku tipsei mihi pitäs mennä. Ja ei se haittaa jos vaikka ois oheistoimintaa niinku takkia...ois joku lumppulaatikko. Ja sit terotettais sitä et puhdistettais se pistokohta ennen ku pistää."

"Terveysneuvontahan ois tärkeintä. Neuvot siitä miten pistetään. Kakarat jolla on vaikee pistää ja kama hyytyy mäntää nii ne vetää silti."

3.3 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Vastauksia kyselyyn saatiin paljon ja tätä kautta arvokasta tietoa mahdollisen käyttötilan asiakkaiden ajatuksista sekä palveluntarpeesta. Vastausten määrä kertoo, että aihe on nyt ajankohtainen ja huumeiden käyttäjät haluavat saada äänensä kuuluviin. Asiakasnäkökulmasta voidaan yleisesti todeta, että valvottu, turvallinen huumeidenkäyttötila koetaan tärkeäksi ja tarpeelliseksi ja siellä asioivia henkilöitä riittäisi.

Vastausten perusteella käyttötiloja toivotaan eri puolille kaupunkia; Itä-Helsinkiin sekä Sörnäinen-Keskusta-Kamppi alueelle. Vastauksista voidaan myös todeta, että palvelulle olisi tarvetta ympärivuorokautisesti, mutta etenkin seitsemänä (7) päivänä viikossa aamupäivästä yöhön asti.

Palvelukartoituksen mukaan asiakkaat toivovat käyttötilaa, jonka yhteydestä saa laaja-alaisesti eri palveluita sekä ns. riisutumpaa palvelua eli turvallista, valvottua huumeidenkäyttötilaa. Kokonaisuudessaan vastaukset saavat pohtimaan sitä, olisiko tarkoituksenmukaista ja perusteltua pilotoida esim. kaksi hieman erityyppistä huumeidenkäyttötilaa siten, että tilat sijaitisivat eri puolella Helsinkiä ja olisivat palveluvalikoimaltaan erilaiset. Toisesta pisteestä saisi monipuolisemmat palvelut ja toinen olisi nk. riisutumpi versio, joka painottuisi enemmän käyttötilaan ja lepotiloihin.

4 OIKEUDELLINEN ARVIOINTI

Rikoslain 50 luvussa säädetään huumausainerikoksista. Rikoslain 50 luvun 2 a §:n mukaan huumausaineen käyttö ja hallussapito omaa käyttöä varten on säädetty rangaistavaksi huumausaineen käyttörikoksena. Huumausainerikoksesta on puolestaan säädetty saman luvun 1 §:ssä. Huumausainerikoksen edistäminen ja valmistelu ovat rangaistavaksi säädettyjä tekoja, mutta huumausaineen käyttörikoksen edistäminen tai valmistelu ei ole rikos.

Huumausainelain 5 §:ssä on lisäksi yleiskielto, jonka mukaan mm. huumausaineen hallussapito, käsittely ja käyttö on kielletty.

Mikäli käyttötilassa työskentelevät kaupungin työntekijät eivät itse käsittele tai pidä hallussaan huumausainetta, ei heidän kohdallaan täytyne mikään rangaistavaksi säädettyistä huumausainerikosten muodoista eli huumausainerikos, huumausaineen käyttörikos, huumausainerikoksen edistäminen tai valmistelu.

Huumausaineen käyttötilassa olisi oltava kaupungin taholta järjestettynä riittävä valvonta, jotta tiloissa ei tapahtuisi muuta kuin henkilön omaa huumausaineen käyttöä. Lisäksi on huolehdittava siitä, että kaupungin työntekijät eivät itse käsittele huumausainetta. Mikäli työntekijät käsittelevät itse huumausainetta, olisi sillä suuri ero rikosoikeudellisen vastuun kannalta, koska työntekijät voisivat tällöin syyllistyä huumausainerikokseen.

Huumausaineiden käytön salliminen kaupungin tiloissa ei kuitenkaan näyttäydy nykylainsäädännön valossa mahdolliselta, sillä käyttötilassa tapahtuisi tällä hetkellä riidattomasti laissa rangaistavaksi säädettyjä tekoja. Poliisin tai syyttäjän kanta on sen suhteen selkeä, että heitä velvoittavat esitutkinnan toimittamista ja syytteen nostamista koskevat säännökset, ja heillä on lähtökohtaisesti toimimisvelvollisuus rikoksen tapahduttua.

Rikoslain 50 luvun 7 §:ssä säädetään toimenpiteistä luopumisesta. Pykälän mukaan syyte voidaan mm. jättää nostamatta huumausaineen käytöstä, mikäli epäiltyä rikosta on pidettävä kokonaisuutena arvostellen vähäisenä. Syyte voidaan jättää nostamatta tai rangaistus tuomitsematta myös, mikäli rikoksesta epäilty on hakeutunut hoitoon. Näin ollen tässäkin tapauksessa poliisin on ensin suoritettava esitutkinta, jonka jälkeen syyttäjä voi olla nostamatta syytettä.

Rikoslain 4 luvussa on säädetty lisäksi rangaistavaksi sekä yllytys että avunanto tahalliseen rikokseen. Vaikka poliisilla olisi korkea puuttumiskynnys huumausaineen käyttörikokseen, ei kuitenkaan voida täysin poissulkea mahdollisuutta, etteikö käyttötilassa ohjeistavien ja opastavien kaupungin työntekijöiden kohdalla voisi tulla nämä tekemuodot sovellettaviksi.

Tulkinnanvaraisia kysymyksiä voisi aiheutua myös tilanteissa, joissa huumausaineen käyttäjä saisi terveyttään ja henkeään vaarantavan kohtauksen, tai menehtyisi. Omaiset voisivat mahdollisesti vaatia asian tutkittavaksi vamma- tai kuolemantuottamuksena ja myös tässä tilanteessa työntekijät voisivat joutua osaksi rikosprosessia ja vahingonkorvausvaatimuksia.

Erilaisten vastuukysymysten vuoksi sekä asian käytännön toteutuksen kannalta asiassa olisi selkeintä, että lainsäädännössä olisi nimenomaisesti säädetty sellaisista huumausaineen käyttötiloista, joissa huumausaineiden käyttö ei olisi kriminalisoitu.

Valtakunnansyyttäjänvirasto (VKSV) on antanut asiaan lausunnon 5.12.2018. VKSV:n kanta asiaan on, että jo käyttöhuoneen kokeilu edellyttää toiminnan oikeuttavan lain säätämistä esim. määräaikaikaisena pilottilakina. Laissa tulisi VKSV:n mukaan olla säännökset ainakin siitä, onko huumeen käyttäminen ja hallussapito rangaistavaa myös käyttöhuoneen tiloissa, mitkä ovat henkilökunnan velvollisuudet ja oikeudet suhteessa käyttäjiin, miten käyttöhuoneet rahoitetaan, millaisia niiden tulee olla ja mikä on niiden suhde muihin haittoja vähentäviin palveluihin. Lisäksi pitäisi säätää siitä, miten käyttöhuoneessa asioivien käyttäjien ja siellä työskentelevän henkilökunnan turvallisuudesta huolehditaan sekä onko poliisilla ja syyttäjällä oikeus saada tietoa käyttöhuoneen henkilökunnalta salassapitosäännösten estämättä, jos käyttöhuoneessa epäillä tapahtuneen rikos.

5 JÄRJESTYS JA TURVALLISUUS, KAUPUNKIYMPÄRISTÖ JA ALUEANALYYSI

Mahdollisen pilottikohteen sijainnin valitseminen on keskeinen arvioinnin kohde, sillä ympäristövaikutukset voivat olla suuret, mikäli mahdollisiin lieveilmiöihin ei varauduta ennaltaehkäisevästi. Oikeanlainen ympäristö takaa sen, että käyttötilan asiakkaat saavat käyttää palveluita tuntematta stigmatisoitumista, ympäristö siistiytyy ja asukkaat eivät koe, että heidän alueensa maine heikentyy.

Yksi käyttötilan saavutettavista hyödyistä on ympäristön siistiytyminen. On selvää, että alueen siistiytymistä tapahtuu vain, mikäli käyttötilan sijainti on sellainen, jossa myös käyttäjät jo muutenkin liikkuvat. Käyttäjien aluemieltymyksiä voidaan mitata paitsi käyttäjille kohdistetuin kyselyin, myös maastosta ja julkisista paikoista löytyneiden käytettyjen huumeiden perusteella. Yksi käyttötilan selkeistä hyödyistä olisi se, että käyttövälineet hävitettäisiin asiaan kuuluvalla tavalla, ja myös pistäminen tapahtuisi sisätiloissa. Parhaassa tapauksessa käyttötila siirtää olemassa olevat ongelmat sisätiloihin, jolloin ympäristön viihtyisyys kohenee.

Ympäristön viihtyisyys voisi epäedullisella sijoittumisella myös vähentyä. Jos esitetyn kaltainen palvelu sijoitettaisiin paikalle, jonka välittömässä läheisyydessä on runsasta asutusta, elinkeinotoimintaa tai haasteita järjestyksenpidon kanssa jo muutenkin, voi käyttötilan sijoittaminen samaan yhteyteen olla alueen imagon kannalta erityisen haitallinen. Käyttötilan sijoittaminen hieman syrjempään keskeisimmiltä solmukohdilta voisi olla parempi vaihtoehto. Myös lähitöillä olevat mahdolliset haavoittuvat kohteet, kuten esimerkiksi varhaiskasvatuksen toimipisteet ja koulut, on huomioitava. Näiden kohteiden toiminta ja turvallisuus on priorisoitava käyttötilan sijoittelua suunniteltaessa.

Käyttötila ei kuitenkaan voisi olla niin syrjässä, etteivät käyttäjät löydä perille. Lisäksi on hyvä huomioida, ettei palveluun siirtymisen varrella ole esimerkiksi vilkkaita alikulkutunneleita tai näkösuojia, jossa voisi käydä huumausainekauppaa tai aiheuttaa ohikulkijoille häiriötä. Sijaintiin vaikuttaa toki muutkin tekijät, kuten soveltuvien tilojen löytyminen, joten asiassa pitää käyttää harkintaa ja kaikkien etujen tasapainon löytämistä.

Viestinnän ja yhteistyön rooli käyttötilan perustamisvaiheessa on keskeinen. Viestinnän on oltava oikea-aikaista, ja sen tulisi korostaa sitä, että toiminnalla pyritään vaikuttamaan terveyteen ja vähentämään haittoja. Käyttötilan lähellä asuvia asukkaita, kivijalkayrittäjiä ja muita toimijoita on informoitava ajoissa tulevista palveluista. Olisi hyödyllistä tehdä yhteistyötä suunnitelmallisesti alueen toimijoiden kanssa, ja ottaa alusta lähtien heidät mukaan suunnitteluun.

Käyttötilan mahdolliset lieveilmiöt voivat olla muun muassa huumekaupan lisääntyminen, huumeidenkäyttäjien kerääntyminen alueelle, meteli, roskaaminen, järjestyshäiriöt ja omaisuusrikokset, kuten polkupyörävarkaudet tai näpistely. Lieveilmiöihin voidaan vaikuttaa etukäteispainotteisesti käyttötilan henkilökunnan, siellä asioivien asiakkaiden ja poliisin aktiivisella yhteistyöllä sekä ympäristötyöllä.

Alueen viihtyisyyden ylläpitämiseksi käyttötilan ympäristöön olisi jalkauduttava jatkuvasti näkyvän valvonnan, jalkautuvien/etsivien palveluiden ja vertaisasiantuntijoiden avuin. Huumausaineiden käyttäjiä voisi ohjata käyttötilaan, mikäli heidät kohdataan käyttöaikeissa julkisella paikalla.

6 TERVEYSTURVALLISUUS

Pistämällä huumeita käyttävillä on keskimääräistä suurempi riski sairastua tartuntatauteihin, kuten hiv-infektioon ja hepatiitteihin. Vakavat krooniset infektiot heikentävät yksilön terveyttä ja elämänlaatua, ja niiden hoito on yhteiskunnalle kallista. Suurin yksittäinen riskitekijä verivälitteisten tautien leviämiseksi on pistovälineiden yhteiskäyttö.

Kansanterveyden näkökulmasta valvotuiden käyttötilojen tärkein tehtävä on tarjota tietoa tartuntataudeista ja niiltä suojautumisesta sekä mahdollistaa turvallinen pistäminen puhtailla välineillä. Tutkimukset osoittavat, että haittoja vähentävillä toimilla voidaan edistää turvallista pistämistä ja rajoittaa tartuntatautien leviämistä huumeita käyttävin keskuudessa ja edelleen muuhun väestöön.

Tutkimusten mukaan valvotut käyttötilat tavoittavat kaikkien syrjäytyneimpiä huumeidenkäyttäjiä, jotka usein jäävät muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ulkopuolelle. Valvotut käyttötilat tuovat pistämällä huumeita käyttäville useita hyötyjä, kuten turvalliset pistovälineet ja pistäminen, yliannostuskuolemien väheneminen ja mahdollisuus saada ohjausta päihdehoitoon sekä muihin haittoja vähentäviin palveluihin. Lisäksi toimintaan voidaan tarvittaessa yhdistää tartuntatautitestausta ja rokotuksia.

Viime vuosina huumeiden pistoskäytön kautta saatuja hiv-tartuntoja on ollut alle kymmenen vuosittain. Hivin esiintyvyys pistämällä huumeita käyttävien keskuudessa on vuosituhannen vaihteen epidemian jälkeen pysynyt noin yhdessä prosentissa. Vaikka tartuntatautilanne hivin osalta onkin tällä hetkellä hyvä pistämällä huumeita käyttävien keskuudessa, riski uuden epidemian käynnistymiseksi on edelleen olemassa. Mahdollisen uuden epidemian estämiseksi on välttämätöntä tavoittaa tartunnan saaneet mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Hepatiitti C on yleisin huumeiden pistoskäytön yhteisillä välineillä kautta saatu tartuntatauti, ja hepatiitti C:n aiheuttamat infektiot ovat Suomessa valtaosin seurausta ruiskuhuumeiden käytöstä. Vuoden 2016 loppuun mennessä tartuntatautirekisteriin oli ilmoitettu yhteensä noin 30 000 hepatiitti C -tapausta, joista viruksen kantajia arvioidaan olevan lähes 20 000. Vuosittain uusia tartuntoja todetaan keskimäärin 1150, josta lähes 400 HUS-piirissä. Hiv ja hepatiitti tartuntojen varhainen toteaminen mahdollistaa tartunnan saaneen pääsyn seurannan ja hoidon piiriin ja estää jatkotartuntoja.

Rokotteiden antaminen on osa ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa ja niillä voidaan estää hepatiitti A- ja B -tartuntoja. Pistämällä huumeita käyttäville, heidän seksikumppaneilleen ja samassa taloudessa asuville henkilöille suositellaan kansalliseen rokotusohjemaan kuuluvia A- ja B – hepatiittirokotuksia. Hepatiitti A- ja akuutit hepatiitti B -tapaukset ovatkin selkeästi vähentyneet pistämällä huumeita käyttävien keskuudessa.

Puhtailla pistotarvikkeilla voidaan myös ehkäistä pistämiseen liittyviä bakteeri-infektioita, jotka edetessään saattavat aiheuttaa verenmyrkytyksen tai sydänlähän tulehduksen. Edellä mainittujen tulehdusten hoito on kallista ja sitoo sairaanhoidon resursseja. Vaativia kirurgisia toimenpiteitä ja amputaatioita vaativien ihoinfektioiden lisäksi epästeriileissä olosuhteissa pistettäessä bakteereita voi päästä verenkiertoon, jolloin saattaa kehittyä sepsis eli vakava yleisinfektio. Tähän liittyy usein sydänlähän tulehdus, pernan, nivelten ja luuston infektiopesäkkeitä. Helsingin päivystävissä sairaaloissa tällaisia vakavia yleisinfektioita huumeidenkäyttäjillä on vuosittain kymmeniä, joista osa johtaa kuolemaan. Pistospaikkojen infektioiden ehkäisyssä tärkeintä on aseptinen toiminta ja puhtaat välineet.

Tehtyjen tutkimusten mukaan valvottuja pistotiloja käytävillä on vähemmän neulojen yhteiskäyttöä ja ulkotiloissa tapahtuvaa pistämistä kuin muilla huumeita käytävillä. Valvotut käyttötilat vähentävät veriteitse tarttuvien tautien riskiä ja tekevät ympäristöstä turvallisemman vähentämällä sekä julkisissa paikoissa pistämistä että niistä löytyvien käytettyjen pistovälineiden määrää. Euroopan tautikeskus (ECDC) suositteli jo vuonna 2012 Suomea harkitsemaan haittoja vähentävien palveluiden laajentamista käsittämään myös valvotut käyttötilat.

Huumeita käyttäviä ei pidä sulkea palvelujärjestelmän ulkopuolelle, vaan tarjota heille terveyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluita, jotka samalla vähentävät myös muulle väestölle aiheutuvaa haittaa.

7 ESITYS VALVOTUN HUUMEIDENKÄYTTÖTILAN PERUSMALLIKSI

Selvitysryhmä on arvioinut mahdollisia huumeiden käyttötilalle sopivia malleja ja sijainteja hyödyntäen tietoa Helsingin huumetilanteesta ja kaupunkiympäristöstä, muissa maissa tehdyistä malleista sekä käyttäjäkyselystä. Kohderyhmän tavoittamisen kannalta olennaista on huumeiden käyttötilan sijainti, aukioloaika ja saatavat palvelut.

Pääkaupunkiseudulla on arviolta noin 8000 pistettävien huumeiden käyttäjää. Helsinkiläisiä on opioidikorvaushoidon piirissä noin 900 henkilöä. Hoidon ulkopuolella oleva huumeriippuvainen pistettävien huumeiden käyttäjä pistää useamman kerran päivässä. Käyttötilan asiakasmääriä on vaikea tässä vaiheessa arvioida. Huumeiden käyttäjille tehdyn kyselyn perusteella potentiaalista palvelun käyttäjäkuntaa olisi kuitenkin useita satoja.

7.1 SIJAINTI, TILAT JA TOIMINTA-AIKA

7.1.1 Sijainti

Käyttötila tulisi perustaa alueelle, jossa on jo runsaasti huumeiden ongelmakäyttäjiä ja käytöstä aiheutuvia ympäristövaikutuksia. Sijainnin pitää olla keskeinen ja alueelle on päästävää helposti julkisella liikenteellä. Käyttötilan kohderyhmään kuuluva huumeiden käyttäjä käyttää hankkimansa annoksen tyypillisesti välittömästi välttääkseen vieroitusoireet. Tämän vuoksi ei ole oletettavaa, että käyttäjät hakeutuisivat etäämmällä olevaan käyttötilaan pelkästään parempien ja turvallisten käyttöolosuhteiden vuoksi. Edellytyksen täyttäviä sijainteja on kanta-kaupungin alueella ja joidenkin lähiöalueiden liikenteellisissä keskuksissa.

7.1.2 Tilat

Käyttötiloja on toteutettu erilaisilla konsepteilla. Osa on laajemman sosiaali- ja terveyspalvelun keskuksia, osa on keskittynyt pelkästään turvallisen käyttötilan ja puhtaiden käyttövälineiden tarjoamiseen.

Pelkistetyimmässä muodossa käyttötilassa tarjotaan puhtaat käyttövälineet, muutamia käyttöpöytiä, käytettyjen välineiden turvallinen hävittäminen ja ammattilaisen tekemä neuvonta ja valvonta. Lisäksi käyttötilan yhteydessä tulisi olla tila käytön jälkeiseen palautumiseen. Pelkistetty konsepti on tarkoituksenmukainen, jos halutaan erityisesti vähentää ympäristöhaittoja, kuten julkista pistämistä ja alueelle leviäviä käytettyjä välineitä, tai jos markkinoilla olevien huumeiden vuoksi käyttäjillä on olemassa välitön yliannostusuhka.

Selvitysryhmä arvioi, että Helsingissä käyttötilan yhteydessä olisi tarkoituksenmukaista tarjota myös muita palveluja, kuten terveysneuvontaa (puhtaiden neulojen ja ruiskujen vaihtaminen, testataan tarttuvia tauteja, annetaan maksuttomia rokotuksia ja jaetaan ilmaisia kondomeja, hoidetaan vammoja jne.), palveluohjausta sekä suoria kontaktimahdollisuuksia hoito- ja sosiaalipalveluihin. Näin voidaan suorien terveys- ja ympäristöhyötyjen lisäksi rakentaa luottamusta marginalisoituneeseen käyttäjäryhmään, mahdollistaa heille palvelujen piiriin pääseminen matalalla kynnyksellä ja ehkäistä tarttuvien tautien leviämistä. Nämä työmallit ovat jo käytössä huumeidenkäyttäjien sosiaali- ja terveysneuvontapisteissä sekä matalan kynnyksen päiväkeskuksissa.

7.1.3 Toiminta-aika

Pistettävien huumeiden käyttö ei katso aikaa tai paikkaa. Terveys- ja ympäristövaikutusten saavuttamiseksi käyttötilan tulisi olla avoinna joka päivä ja riittävällä tuntimäärällä. Paikan tulisi olla auki vähintään aamupäivästä myöhäiseen iltaan.

7.2 KUSTANNUKSET

Toiminnan aiheuttamiin kustannuksiin vaikuttaa henkilöstömäärä, aukioloaika ja tilaratkaisut. Jos käyttötila olisi auki päivittäin ja se ei sijaitsisi minkään muun jo olemassa olevan sosiaali- ja terveydenhuollon terveysneuvonta- tai päiväkeskustoiminnon yhteydessä, olisi tarvittavan lisähenkilöstön määrä noin 10 työntekijää sekä läsnä oleva vartijapalvelu. Vuosittaiset henkilöstökustannukset olisivat silloin noin 550 000 euroa. Tämän lisäksi tulisivat vuokratkustannukset ja muut käyttö- ja tarvikemenot. Esimerkiksi 250 m² tilan arvioitu vuosittainen vuokratkustannus on noin 75 000 euroa.

Jos käyttötila perustettaisiin jo toiminnassa olevan huumeidenkäyttäjien sosiaali- ja terveysneuvontapisteen yhteyteen, niin kustannukset olisivat selkeästi pienemmät, koska tällöin voitaisiin hyödyntää jo olemassa olevaa henkilökuntaa ja tiloja. Toiminta olisi tällöin mahdollista aloittaa 4-5 lisätyöntekijällä ja vartiointipalvelun lisäämisellä. Toiminnassa voitaisiin myös hyödyntää jo käytössä olevia tiloja. Tällöin kustannukset puolittuisivat verrattuna erillisen yksikön perustamiseen.

Perustoiminnan lisäksi resursseja tulisi kohdentaa ympäristötyöhön ja alueen asukasyhteistyöhön sekä toiminnan tutkimukselliseen seurantaan.

7.3 TOIMINNAN KUVAUS JA VASTUUTAHOT

Palvelu on anonyymia. Palvelun käyttäjä voi antaa nimimerkin, jonka avulla voidaan seurata eri käyttäjien määriä. Vastaava järjestelmä on käytössä huumeiden käyttäjien terveysneuvontapisteissä.

Toiminta tapahtuisi siten, että asiakas tulee käyttötilan ovelle, antaa nimimerkinsä ja siirtyy vapaana olevalle käyttöpaikalle. Käyttötilassa voi olla kerrallaan vain käyttöpaikkojen mukainen määrä asiakkaita. Asiakas saa tarvitsemansa puhtaat käyttövälineet ja valmistaa itse käyttöannoksensa. Käyttötilassa on aina paikalla terveydenhuollon työntekijä, joka valvoo tilannetta ja asiakkaiden kuntoa sekä tarvittaessa antaa vaarattomampaan pistämiseen liittyvää ohjausta ja neuvontaa. Työntekijä ei voi kuitenkaan avustaa käyttäjää pistämisessä. Pistämisen jälkeen asiakas laittaa käytetyt välineet turvalliseen jäteastiaan. Tämän jälkeen asiakas poistuu käyttötilan ulkopuolella olevaan palautumistilaan, muuhun toimitaan tai jatkaa matkaansa ulos.

Henkilökunnalla tulee olla yliannostustilanteisiin liittyvät ensiaputaidot. Henkilökunnan pitää olla asenteiltaan ja kokemukseltaan sellaista, että paikan ilmapiiri pysyy rauhallisena ja marginaalissa elävät käyttäjät pystyvät luomaan heihin luottamuksellisen suhteen.

Toiminnan onnistumisen kannalta oleellista on sitouttaa asiakkaat mukaan toiminnan kehittämiseen, ylläpitoon ja tehtävään ympäristötyöhön sekä tehdä laaja-alaista yhteistyötä lähialueen asukkaiden, elinkeinoelämän, poliisin, järjestöjen, sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä kaupungin muiden toimialojen kanssa.

8 AINETUNNISTUS

Huumeiden tunnistamisen suurimpana haasteena lainsäädännön näkökulmasta on, että palvelun henkilökunta käsittelisi huumausaineita ja siihen pitäisi olla huumausainelain mukainen käsittelylupa. Tällä hetkellä käsittelyluvan kriteerit ja niiden tulkinta on sellainen, ettei käsittelylupaa vaikuta olevan mahdollista saada tähän tarkoitukseen edes tieteellisen tutkimuksen tekemisen kannalta. Nykylainsäädännön mukaan työntekijä voisi syyllistyä huumausainerikokseen käsitellessään huumausainetta testauksen yhteydessä.

Esimerkiksi Isossa-Britanniassa on tehty ainetunnistuksella täydennettyä terveysneuvontaa ilman huumausaineiden käsittelylupaa ja asia on ratkaistu niin, että poliisi on jollain tavalla toiminnassa mukana. Myös Suomessa on pohdittu keinoja soveltaa nykyistä lainsäädäntöä siten, että kerätyt anonyymit huumausainenäytteet takavarikoitaisiin poliisin toimesta ja poliisi toimittaisi ne laboratorioon.

Huumeiden käyttötilan toiminnan ja tavoitteiden kannalta ei ainetestauksen mahdollisuus ole ratkaisevin toiminto. Käyttötilan tavoitteena on ensisijaisesti vähentää huumeiden käytöstä aiheutuvia terveydellisiä haittoja, tavoittaa huumeiden ongelmakäyttäjiä palvelujen piiriin ja

vähentää alueellisesti huumeiden käytöstä aiheutuvia ympäristöhaittoja. Jotta päihderiippuvainen käyttäjä saisi käyttötilanteessa tarvittavan tiedon aineen vaarallisuudesta, pitäisi luotettava testitulos myös saada välittömästi. Erilissä laboratorioissa tehty viiveellä toimitettava luotettava testitulos ei vastaisi tähän tarpeeseen.

Kööpenhaminassa on testausmahdollisuus käyttötilan yhteydessä. Testillä saadaan nopeasti tarkka analyysi aineen sisällöstä ja pitoisuuksista. Suurin osa käyttötilan asiakkaista ei ole hyödyntänyt testausmahdollisuutta. Jos välittömän yliannostusuhan aiheuttava heroini tai fentanylili lisääntyy huumemarkkinoilla, niin välittömän testituloksen saamisella voitaisiin todennäköisesti jonkin verran vähentää yliannostuksia. Fentalyynin ainetunnistamista varten on olemassa pikatesti, jonka huumeannoksen käyttäjä voi itse toteuttaa.

Helsinki ei voi nykyisen lainsäädännön puitteissa itsenäisesti aloittaa huumeiden tunnistusta osana päihdetyötä. Toiminnan aloittaminen edellyttäisi lainsäädännön muuttamista, toiminnallista yhteistyötä poliisin kanssa sekä Suomessa toteutettua tutkimusta.

Nykytilanteessa ainoa mahdollinen käytettyjen aineiden tutkimustapa saattaisi olla hävitettäväksi menevien käytettyjen ruiskujen ainejäämien selvittäminen, jolloin tutkimus vertautuisi jätevesien huumausainejäämätutkimuksiin. Tämä tutkimustapa ei kuitenkaan vähentäisi huumeita pistävien suoria riskejä.

9 VIESTINTÄ JA YMPÄRISTÖTYÖ

Käyttötilaa perustettaessa on otettava huomioon niiden tuoma valtava mediahuomio sekä ihmisten ennakkoluulot, pelot ja kysymykset. Olisi hyvä, että jo mahdollisen kokeilun sijainnin, toiminta-ajan ja toimintaperiaatteiden suunnitteluvaiheessa pidettäisiin aluefoorumeja, jossa olisi mukana Helsingin kaupungin edustus ja kokemusasiantuntijat. Näin kaupunkilaiset saisivat kysellä ja kertoa omia mielipiteitään asiasta, pääsisivät mukaan kokeilun suunnitteluun ja saisivat samalla oikeaa ja asiantuntevaa tietoa.

Päivätoimintakeskukset ovat olleet jo pitkään aktiivinen toimija Helsingin kaupungin yhteistyöverkostoissa, kuten erilaisissa turvallisuus-, yrittäjä- ja paikallistoimijaverkostoissa sekä muissa viranomaisverkostoissa, kuten poliisin kanssa tehtävässä yhteistyössä. Tämä on edesauttanut levittämään asiallista ja oikeaa tietoa toiminnasta ja perustehtävästä sekä haittoja vähentävästä näkökulmasta. Päiväkeskukset ovat mukana myös erilaisissa ammattilaisverkostoissa, jossa toimijat pidetään ajan tasalla huumausainetilanteesta Helsingissä, muualla Suomessa ja maailmalla. Tartuntatautiverkostoissa puolestaan kerrotaan tartuntatautien tilanteesta ja huomioidaan jos jokin ilmiö on noussut akuutisti esille, kuten esimerkiksi HIV:n tilanne itärajalta. Päivätoimintakeskukset osallistuvat myös pääkaupunkiseudun terveysneuvontaverkoston ja ohjausryhmään.

Käyttötilakokeilusta tulisi kerätä seurantatietoa, jota välitettäisiin säännöllisesti medialle, kuntalaisille, päättäjille ja viranomaisille. Seurantatietojen keruussa ja raportoisissa olisi

luonteva tehdä yhteistyötä mm. Helsingin kaupunginkanslian kaupunkitutkimus ja -tilastot – yksikön sekä THL:n kanssa. Tiedottamisessa on syytä huomioida erityisesti sosiaalinen media.

Säännöllisissä aluefoorumeissa ja yhteisökokouksissa käytäisiin läpi yhteisiä pelisääntöjä ja toimintamalleja käyttötilan asiakkaiden ja eri toimijoiden kanssa. Jotta käyttötilat saisivat alueen hyväksynnän, on toiminnan oltava mahdollisimman läpinäkyvää ja siitä on mm. jokaisen siellä työskentelevän pystyttävä kertomaan ja perustelemaan toiminta asiaperustein - eli ehdottoman tärkeää on se, että henkilöstö on ammattitaitoista ja tuntee haittoja vähentävän työn teorian, tulokset ja periaatteet. Seuraavassa on esimerkkejä siitä, millaisia kokemuksia käyttötiloista on eri puolilla Eurooppaa.

Kööpenhaminan käyttötilakokemuksen perusteella jopa 80–90 % kaupunginosan ulkona tapahtuvasta käytöstä on siirtynyt sisätiloihin käyttötiloihin. Kööpenhaminan käyttötilan toimintaan on vaikuttanut merkittävästi se, että eri viranomaiset tekevät yhteistyötä (psykiatrian liikkuva yksikkö, kodittomien liikkuva yksikkö, päihdehuolto ja poliisi). Lisäksi käyttötilan asiakkaat ovat aktiivisia paikan toiminnan suhteen. Käyttötilassa järjestetään kuuden viikon väliajoin yhteisökokous. Kööpenhaminan käyttötilat ovat toimivia paikkoja, koska niillä on mm. poliittinen tuki sekä toimiva yhteistyö paikallispoliisin ja muiden viranomaisten kanssa.

Saksassa toimivien käyttötilojen toiminnan perusteella on havaittu, että Euroopan eri käyttötiloista olisi syytä saada enemmän tutkimus- ja seurantatietoa, jotta toimintaa voitaisiin suunnitella ja perustella paremmin. Saksassa käyttötilat toimivat usein muiden haittojen vähentämisen ja matalan kynnyksen palveluiden yhteydessä. Saksassa on lisäksi käytössä joissain osavaltioissa liikkuva käyttötilayksikkö sekä pelkästään naisille tarkoitettu yksikkö, joka sijaitsee Hampurissa. Heidän kokemuksensa mukaan ulkona tapahtuva huumeiden käyttö on vähentynyt merkittävästi.

Portugalissa on koettu erittäin tärkeäksi, että käyttötilaa perustettaessa eri tahot ovat tiiviissä yhteistyössä: yhteistyötä tekevät paikalliset ihmiset, yhteisöt ja huumeidenkäyttäjät. Heille järjestetään mm. koulutustilaisuuksia, joiden tarkoituksena on auttaa ymmärtämään miksi käyttötilat ovat toimivia ratkaisuja.

Ranskassa perustettiin ensimmäinen käyttötila jo 1990-luvulla, mutta koska sille ei ollut laillista perustetta eikä poliittista päätöstä, tila jouduttiin sulkemaan yliannostuskuoleman takia. Pariisiin avattiin vuonna 2016 käyttötila määräaikaisena kokeiluna: toiminnasta on tarkoitus kerätä tietoa kuuden vuoden ajan jonka jälkeen käyttötilan tilanne ja jatko arvioidaan uudelleen. Ranskan kokemuksen perusteella toiminnalle on oltava poliittinen tuki ja lainsäädännölliset edellytykset. Pariisissa perustettiin erillinen työryhmä, johon kuuluu paikallisia haittoja vähentävän kentän toimijoita ja jotka vastaavat myös yhteistyöstä erilaisten tiedotusvälineiden kanssa. Ranskassa on käyty jo 1980–90-luvun vaihteessa terveysalan ammattilaisten välinen laaja keskustelu ja väittely haittoja vähentävän näkökulman tuomisesta mukaan asiakastyöhön.

10 TOIMINNAN SEURANTA JA ARVIOINTI

Jos valvottuja käyttötiloja perustetaan, parhaimman toimintamallin löytämiseksi niitä on etenkin alkuvaiheessa syytä seurata ja arvioida monipuolisesti. Seurannan ja arvioinnin painopisteet määräytyvät lopulta käyttötiloille asetetuista tavoitteista; arvioinnissa selvitetään, muotoutuuko toiminta sellaiseksi kuin oli tarkoitus ja saavutetaanko sille asetetut tavoitteet.

Koska toiminnan tavoitteiksi mitä luultavimmin asetetaan erilaisten haittojen väheneminen – olipa kyse sitten huumeiden käyttäjille tai muille ihmisille ja ympäristölle koituvista haitoista – toiminnan vaikutusarvioinnin asetelma kannattaa rakentaa ennen-jälkeen-tyyppiseksi: tällöin kuvataan ensin mahdollisimman kattavasti ja luotettavasti alkutilanne (todennettavissa olevat haitat), ja sitten seurataan tilanteen muutosta tietyin väliajoin (todennettavissa olevat hyödyt ja muut muutokset tilanteessa).

Seuranta ja arviointi kannattaa toteuttaa siten, että se tuottaa käyttötilan toteuttajille tietoa heti prosessin alusta alkaen ja mahdollistaa siten reagoinnin ilmeneviin puutteisiin ja ongelmiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Asiakastiedon seurannassa mallissa voidaan hyödyntää terveysneuvontapisteissä vakiintunutta asiakastiedonkeruujärjestelmää ja täydentää sitä uusilla tieto-osioilla.

Toimintatietojen keruu voidaan toteuttaa tarkoitukseen erillisesti suunnitellulla ohjelmalla tai muuta tarkoitukseen soveltuvaa kirjaamistapaa käyttäen.

Tilastointia ja toiminnan seurantaa varten jokaisen asiakkaan käynnit ja saamat palvelut kirjataan ylös. Asiakastieto kerätään nimimerkkiä käyttäen, joka sisältää tiedon asiakkaan iästä ja sukupuolesta. Muita kerättäviä suureita ovat mahdolliset yliannostustapaukset ja niiden hoito sekä käytetyt huumeaineet (asiakkaan antama tieto).

Tartuntatautien testauksesta ja rokotuksia kirjataan tehdyt testit ja annetut rokotukset asiakastietoon yhdistettyinä. Jos valvotussa käyttötilassa tarjotaan mahdollisuutta puhtaiden ruiskujen, neulojen, muiden käyttövälineiden ja kondomien mukaan ottamiseksi, kirjataan annettujen välineiden määrät. Lisäksi tietoja voidaan kerätä esimerkiksi asiakkaan havaituista terveysongelmista, asumismuodosta, asuinpaikkakunnasta, pistokäytön aloitusiästä ja asiakkaan ohjauksesta muihin palveluihin.

Koska käyttötilatoiminnan perustavoitteet liittyvät terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten lisäksi myös yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, olisi hyvä, että arvioinnin suorittaisi monitieteinen tutkimusryhmä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on ilmaissut kiinnostuksensa olla mukana toiminnan seurannassa ja arvioinnissa nimenomaan sosiaali- ja terveysnäkökulmasta. Turvallisuus- ja ympäristövaikutusten osalta hyviä yhteistyötahoja olisivat esimerkiksi Helsingin yliopiston Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (KRIMO) tai Poliisiammattikorkeakoulu (POLAMK) sekä Helsingin kaupungin tietokeskus.

11 JOHTOPÄÄTÖKSET

Selvitystyöryhmä toteaa, että valvottu huumeidenkäyttötila voisi olla hyödyllinen lisä Helsingin haittoja vähentävässä työssä. Hyvin kohdennettuna ja toteutettuna huumeidenkäyttötila todennäköisesti vähentää huumeiden käytöstä aiheutuvia suoria terveyshaittoja ja oheissairastavuutta, lisää huumeidenkäyttäjien terveystaitoja ja sosiaalista osallisuutta sekä vähentää alueellisesti huumeiden käytöstä aiheutuvia häiriöitä. Euroopassa on hyviä kokemuksia käyttötilojen positiivisista vaikutuksista ja Helsingissä on tarvittava osaaminen tämän tyyppisen haittoja vähentävän yksikön toteuttamiseen.

Tehtyjen selvitysten ja saatujen lausuntojen mukaan huumeidenkäyttötilan perustaminen edellyttää lainsäädännön muuttamista. Suomen huumausainelainsäädäntö ei tällä hetkellä mahdollista edes huumeidenkäyttötilan kokeiluluontoista pilotointia. Ainetunnistuksen suhteen tilanne on vastaava.

Huumeidenkäyttötilan mahdollistamista edellyttää poliittista vaikuttamista lainsäädännön muuttamiseksi. Lainsäädännön valmistelu kuuluisi pääosin sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan.

Jos lainsäädäntö sallisi huumeidenkäyttöhuoneet, niin selvitystyöryhmän näkemyksen mukaan pilotti kannattaisi toteuttaa jo olemassa olevan sosiaali- ja terveysneuvontayksikön yhteydessä. Vaikutusten ja toiminnan skaalattavuuden tutkimisen kannalta kiinnostavaa olisi kaksi eri puolilla kaupunkia sijoitettua eri konsepteilla toimivaa yksikköä. Toiminnan aloittaminen edellyttäisi lisäresursointia päihdetyöhön.

12 KOKEILTAVALLA TOIMINTAMALLILLA SAAVUTETTAVAT HYÖDYT

OSA-ALUE	ARVIOITU HYÖTY, KONKREETTISET VAIKUTUKSET
Järjestys ja turvallisuus	alueen turvallisuus lisääntyy, koska käyttäjät siirtyvät sisätiloihin ja julkisella paikalla käyttöaikeissa olevat voidaan ohjata käyttötilaan
Kaupunkiympäristö	alueen ja julkisten tilojen siisteys ↑, maastossa ja julkisissa tiloissa olevat käytetyt neulat ja ruiskut ↓
Asiakkaat	hoitoon ohjaaminen ↑ (<i>ml. korvaushoito</i>), hoitosuhteiden ylläpito ja jatkuvuus paranee
	mahdollisuus hygieenisiin ja rauhallisiin käyttötiloihin (<i>ml. neulanvaihto, haitattoman pistotekniikan neuvominen</i>)
	sairauksien ennaltaehkäisy, testaus ja hoito mahdollistuvat (<i>tulehdukset, somaattiset sairaudet, mielenterveyshäiriöt, HIV, hepatiitti A, B ja C, sukupuolitaudit, tapaturmien hoito, myrkytys- ja vieroitusoireet, suun terveydenhoito</i>)
	koulutetun henkilökunnan ensiapuvalmiudet → <i>yliannostukset</i> ↓, <i>huumekuolemat</i> ↓, <i>itsemurhayritykset</i> ↓
	mahdollisuus toimeentuloon, asumiseen ja muihin tukipalveluihin liittyvään neuvontaan ja ohjaukseen
	mahdollisuus sosiaalisiin suhteisiin ja osallisuuteen
	asiakkaan riskikäyttäytyminen vähenee

13 KOKEILTAVAAN TOIMINTAMALLIIN LIITTYVÄT MAHDOLLISET RISKIT

OSA-ALUE	MAHDOLLINEN RISKI TAI EI-TOIVOTTU SEURAUS SEKÄ SEN TODENNÄKÖISYYS	VAROTOIMET, ENNALTAEHKÄISY
Järjestys ja turvallisuus	häiriökäyttäytyminen ↑ (<i>melu, roskat, näpistely, polkupyörävarkaudet tms.</i>), poliisihälytykset ↑, todennäköisiä	vahva ympäristötyö, alueen asukkaiden informointi, kokeilun perusteista tiedottaminen, yhteistyö asukkaiden ja järjestöjen kanssa; näkyvä poliisivalvonta, jalkautuva ja etsivä työ, vertaisten asiantuntijuuden ja kokemusasiantuntijoiden osaamisen hyödyntäminen kokeilun suunnittelussa ja toteutuksessa
Kaupunkiympäristö	koettu turvattomuuden tunne ↑, alueen segregatio ja sosiaaliset haasteet ↑, alueen epäsiisteys ↑, alueen imago ↓	käyttötilakokeilun sijainnin huolellinen arviointi ja valinta sekä mahdollisten lieveilmiöiden ennaltaehkäisy; oikea-aikainen viestintä; yhteistyö ja kokeilun suunnittelu yhdessä asukkaiden, yrittäjien ja muiden alueen toimijoiden ja viranomaisten kanssa, toiminnan seuranta- ja tutkimustiedon jakaminen ja hyödyntäminen
Asiakkaat	epäluottamus tarjottua palvelua kohtaan	vertaisuuden tukeminen toimintakäytännöissä; psykososiaalisen tuen (<i>ml. ruoka, kahvi tms.</i>) tarjoaminen

	stigmatisoituminen, leimautuminen	anonymiteetti
	palvelu ei ole tavoitettavissa (kulkuyhteydet, toiminta-aika jne.)	käyttötila on sijoitettava sinne, missä asiakkaat jo ovat; käyttötilaan on oltava hyvät julkiset kulkuyhteydet (liikenteen 'solmukohta'); avoinna joka päivä, matala kynnyks, tarkoituksenmukaiset toimintaa ohjaavat säännöt
	kokeiltavaa palvelua ei pystytä tarjoamaan kaikille sitä tarvitseville asiakkaille esim. liian pitkät odotusajat	palvelun tarjonta on suunniteltava etukäteen siten, että se on suhteutettavissa kysyntään (palvelun skaalautuvuus)
Työntekijät	epäselvät vastuukysymykset	selkeät ja sovitut työtehtävät, tehtävään liittyvät vastuut ja velvollisuudet sekä työntekijän vahva oikeusturva
	haasteet osaamisessa	lisäkoulutus (erityisesti haittoja vähentävä työote, haitaton pistotekniikka, ensiaputaidot, -välineet ja - lääkkeet, yliannostustilanteiden hoito ja somaattisen hoidon osaaminen), nopea konsultointimahdollisuus ensihoitoon; henkilöstön huolellinen rekrytointi
	turvattomuus, väkivallan uhka ↑ (asiakkaiden levottomuus, sekavuus, ahdistuneisuus, pelkotilat, aistiharhat, harhaisuus)	riittävät henkilöstöresurssit, tarkoituksenmukaiset tilat (ml. hälytyslaitteet, kameramonitorit) ja toimintaa ohjaavat säännöt, ennaltaehkäisevät ja ennakoivat toimintamallit, täydennyskoulutus, yhteys vartiointipalveluihin, yhteistyö pelastusviranomaisien ja poliisin kanssa

14 ENNEN KÄYTTÖTILAKOKEILUN ALOITTAMISTA RATKAISTAVAT ASIAT

OSA-ALUE	ASIA TAI ONGELMA, MAHDOLLISET KYSYMYKSET	RATKAISUEHDOTUS JA VASTUUTAHO (kenen vastuulla asian ratkaisu on)
Lainsäädäntö	Henkilö tuomitaan huumausaineen käyttörikoksesta, jos hän käyttää, pitää hallussaan tai yrittää hankkia huumausainetta (RL 50 luku 2a §).	Lainsäädäntöön on lisättävä käyttötilakokeilun salliva laki tai säännös.
	<i>Voiko poliisin kontrollia jättää ulottamatta käyttötilaan ts. onko huumeen hallussapito ja käyttäminen rangaistavaa käyttötilassa?</i>	
	<i>Mitä poliisi tekee silloin, jos asiakas jää kiinni hallussapidosta käyttötilan välittömässä läheisyydessä ollessaan matkalla käyttötilaan?</i>	
	RL 4 luku kriminalisoi tahalliseen rikokseen yllytyksen tai avunannon. <i>Miten toimitaan, jos joku tekee rikosilmoituksen kaupungin toiminnasta?</i>	Lain on vastattava työntekijää koskeviin oikeusturvakysymyksiin.

	<i>Millaisissa tilanteissa työntekijän täytyy estää asiakkaan pääsyn käyttötilaan? Alaikäiset? Raskaana olevat? Satunnaiset tai tuntemattomat kävijät?</i> <i>Miten työntekijät toimivat, jos he havaitsevat käyttötilassa huumeaineiden jakamista tai myymistä?</i> <i>Voivatko työntekijät antaa tietoja poliisille ja syyttäjälle jos käyttötilassa epäillään tapahtuneen rikos?</i> <i>Voiko työntekijä tai toinen asiakas avustaa pistämisessä?</i> <i>Millaisissa tilanteissa työntekijä voi kieltää tai estää huumeiden käytön asiakkaalta (esim. jos annos näyttää olevan puuroutunut tai liian iso, jos pistokohta on komplisoitunut tai pistotekniikka haitallinen)? Täytyykö työntekijän tietää, mitä ainetta asiakas aikoo käyttää?</i> <i>Tuleeko työntekijälle seuraamuksia, jos asiakas saa komplikaatioita tai kuolee käyttötilassa?</i>	

Liite 1. Asiakaskyselylomake

Helsingin kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti 2018 loppuvuoden aikana selvitetään mahdollisuuksia kokeilla huumeidenkäyttäjille tarkoitettua valvottua pistostilaa Helsingissä.

Selvitystä varten toteutamme tämän nimettömän ja luottamuksellisen kyselyn huumeidenkäyttäjille.

1. SIJAINTI

Missä Helsingin kaupunginosassa mahdollisen käyttöhuoneen tulisi mielestäsi sijaita?

- Sörnäinen []
Kamppi []
Kontula []
Itäkeskus []
Keskusta, Rautatieaseman seutu []

Muu, mikä? _____

Toivoisitko mahdollisen käyttöhuoneen sijaitsevan terveysneuvontapisteen / päiväkeskuksen yhteydessä?

Kyllä [] Ei []

2. AUKIOLOAJAT

- Maanantaista sunnuntaihin ympärivuorokautisesti []
Maanantaista sunnuntaihin klo:9.00 – 22.00 []
Maanantaista sunnuntaihin klo:12.00 – 24.00 []
Maanantaista perjantaihin klo: 10.00 – 18.00 []

Muu aukioloaika:

3. KÄYTTÖHUONEESTA SAATAVAT PALVELUT

Mitä palveluita toivot mahdollisesta käyttöhuoneesta saavasi:

- Pelkkä tila suomensisäisten huumeiden käyttöön []
Terveysneuvonta []
Sosiaalityö []
Tukea/apua asioiden hoitamiseen/palveluiden saamiseen []
Sairaanhoitajan vastaanotto []
Kahvi/tee/ruoka []
Vertaistuki []

Muuta, mitä?

4. ASIOINTI KÄYTTÖHUONEELLA

Asioisitko käyttöhuoneella, jos sellainen olisi?

Kyllä [] Päivittäin []
Joitakin kertoja viikossa []
Satunnaisesti []

En []

Miksi et asioisi? _____

Kuinka monen tuttavapiiriisi kuuluvan uskoisit asioivan käyttöhuoneella, jos sellainen olisi?

0-10 []
11-20 []
yli 20 []

5. KÄYTTÖHUONEEN TÄRKEYS / TARPEELLISUUS

Koetko valvotun, huumeiden käyttöön tarkoitetun tilan tärkeäksi ja tarpeelliseksi?

Kyllä [] En []

6. ALUE / TOIMIPISTE, MISSÄ KYSELYYN VASTASIT

Missä toimipisteessä / millä alueella vastasit tähän kyselyyn?

KIITOS VASTAUKSESTASI!

Liite 2. Lausunto, Infektiolääkärit, Helsingin kaupunki

Lausunto pistämällä huumeita käyttävien henkilöiden akuuteista pistosinfektioista ja näiden seurauksista

Huumeiden käyttö lisää infektioiden esiintymisen todennäköisyyttä muuhun väestöön verrattu. Huumeiden käyttö pistoksina on syynä suureen osaan huumeiden käyttäjien infektio-ongelmista.

Huumeiden valmistaminen pistoksina käytettäväksi tapahtuu useimmiten epästeriilisti. Pistettäviin liuoksiin päätyy bakteereita iholta tai sterilioimattomasta vedestä. Pistospaikkoihin voi syntyä iho- ja pehmytkudosinfektioita. Osa näistä tulehduksista (5 %) on niin vakavia, että tarvitaan sairaalahoitoa. Kun pistoshuumeita on käytetty vuosia, raajojen laskimot ovat usein arpeutuneita, mikä suosii pistospaikkojen infektioiden kehittymistä. Osa pistoksina käytettävistä huumeista on voimakkaasti kudoksia ärsyttäviä. Huumeiden injisoiminen nivustaipeiden tai kaulan laskimoihin tai lihakseen ei ole epätavallista, kun raajojen pinnalliset laskimot ovat tuhoutuneet. Paikallisesti leviävät pistospaikkojen infektiot voivat kehittyä tehohoitoa vaativiksi vaikeiksi infektioiksi.

Lievä pistospaikan infektio voidaan hoitaa avohoidossa terveyskeskuksissa. Levinnyt ihoinfektio kuuluu sairaalahoitoon. Bakteereita voi päästä myös verenkiertoon, jolloin saattaa kehittyä sepsis eli vakava yleisinfektio, johon liittyy usein sydänlähän tulehdus, pernan, nivelten ja luuston infektiopesäkkeitä. Helsingin päivystävissä sairaaloissa tällaisia vakavia yleisinfektioita (stafylokokkus aureus – sepsis) huumeidenkäyttäjillä on vuosittain kymmeniä. Tällainen infektio vaatii viikkojen suonensisäisen antibiootti- ja sairaalahoidon ja saattaa johtaa sydänkirurgisiin operaatioihin.

Pistospaikkojen infektioiden ehkäisyssä tärkeintä on aseptinen toiminta ja puhtaat välineet.

Helsingissä 16.11.2018

Laura Lehtola
Infektiolääkäri
Helsingin kaupunki

Laura Pakarinen
Infektiolääkäri
Helsingin kaupunki

Liite 3. Lausunto, Infektiolääkäri, HUS

Huumeiden käyttötilan selvitystyöryhmä 2.12.2018
Helsingin kaupunki

Lausunto Helsingin kaupungin Huumeiden käyttötilan selvitystyöryhmälle käyttöhuonetoiminnan vaikutuksista infektioiden esiintyvyyteen ja ilmaantuvuuteen Helsingissä

Olen toiminut vuodesta 1997 tämän vuoden syksyyn HUS Infektiosairauksien klinikan HIVpotilaiden hoidosta vastaavana lääkärinä. Vuonna 1998 havaitsimme pääkaupunkiseudulla pistohuumeita käyttävien keskuudessa HIV-epidemian. Epidemian rajoittamiseksi perustettiin joulukuussa 2000 palvelukeskus HIV-positiivisille huumeidenkäyttäjille epidemian rajoittamiseksi. Palvelukeskuksen toiminta on ollut pääasiassa Helsingin kaupungin rahoittamaa. Olen toiminut palvelukeskuksen seuranta- ja ohjausryhmässä alusta lähtien kesään 2018 asti. Lisäksi olen seurannut huumeidenkäyttöön liittyvien infektioiden esiintymistä Helsingissä 1990-luvulla jo ennen HIV-epidemian havaitsemista.

Olen ollut sosiaali- ja terveysministeriön (myöhemmin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen) HIVasiantuntijaryhmän jäsen viimeisen 20 vuoden ajan.

HIV

HIV-infektion leviäminen on ollut Helsingissä huumeidenkäyttäjien keskuudessa varsin vähäistä viime vuosina, viimeisen viiden vuoden aikana vain kahdella suomalaisella huumeidenkäyttäjällä on todettu Helsingissä ennen havaitsematon HIV-infektio. Tilastoihin on kertynyt HIV-tapauksia ulkomaalaisilla henkilöillä, joissa tartuntatavaksi on kirjattu pistohuumeiden käyttö, mutta nämä ovat tapahtuneet ennen Suomeen saapumista eikä valtaosa näistä ulkomaalaisista vaikuta olevan aktiivisia huumeidenkäyttäjiä.

Palvelukeskuksen avautuminen johti parissa vuodessa huumeidenkäyttäjillä todettujen HIVtapausten laskuun. Sen jälkeen ainoastaan vuonna 2008 – 2009 Itä-Helsingissä todettiin noin 10 huumeidenkäyttäjien tapausryvästymä, joka saatiin rajoitettua nopeasti.

On kuitenkin mahdollista, että syrjäytyneiden ja paljon pistävien huumeidenkäyttäjien keskuudessa syntyy uusia HIV-tapausten ryvästyksiä. Uuden HIV-epidemian havaitseminen voi olla aikaisempaa vaikeampaa johtuen etnisten ryhmien kasvusta Helsingissä. Käsittääkseni huumeiden käyttötila lisäisi terveydenhuollon kontakteja niihin huumeidenkäyttäjiin, joilla todennäköisesti on suuri riski saada HIV-infektio ja levittää sitä eteenpäin.

C-hepatiitti

HUS-piirissä todetaan edelleen vuosittain lähes 400 uutta C-hepatiittitapausta. Pääosin tartunnat liittyvät pistohuumeiden käyttöön. Enemmistö näistä tartunnoista todetaan helsinkiläisillä. Sosiaali- ja terveysministeriön 2016 julkaiseman Suomen C-hepatiittistrategian pitkän ajan tavoitteena on poistaa C-hepatiitti tartuntatautina Suomesta.

Yksittäisen käyttöhuoneen vaikutus Helsingin C-hepatiittitilanteeseen on tuskin välittömästi kovin suuri. Toisaalta käyttöhuoneen asiakkaat saattavat olla henkilöitä, jotka hallitsemattomasti huumeita käyttäessään levittävät C-hepatiittia muita käyttäjiä tehokkaammin eteenpäin.

Suomen C-hepatiittistrategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää käytännössä, että C-hepatiittia on hoidettava myös aktiivisesti huumeita käyttäviltä henkilöiltä. Käyttöhuone ja siihen liittyvät palvelut saattaisivat tehdä mahdolliseksi hoidon antamisen myös tälle vaikeasti hoidettavalle ryhmälle.

A- ja B-hepatiitti

Sekä A- että B-hepatiittia vastaan on olemassa tehokas rokote. Huumeidenkäyttäjien terveysneuvonnan ansiosta huumeidenkäyttäjien rokotuskattavuus on hyvä. Käyttöhuone voisi tarjota väylän rokottaa niitä käyttäjiä, jotka muuten jäisivät rokottamatta. Täten näiden hepatiittien osalta saataisiin laumaimmuneetti vielä aikaisempaa paremmaksi.

A-hepatiitti tarttuu ulosteiden ja herkästi myös ruoan välityksellä. Helsingin A-hepatiittiepidemiassa 1990-luvun puolivälissä A-hepatiittia todettiin myös joitakin tapauksia henkilöillä, joilla ei ollut kontakteja huumeidenkäyttäjiin.

B-hepatiitti voi levitä veren välityksellä tai seksin harrastamisen yhteydessä, mistä johtuen se voi levitä henkilöihin, jotka eivät käytä huumeita.

Huumeiden pistämiseen liittyvät bakteeri-infektiot

Pistohuumeita käytävillä ovat ihon ja ihonalaisten kudosten bakteeri-infektiot tavallisia. Käyttöhuone vähentäisi näiden infektioiden esiintymistä, koska tarjolla olisi steriilejä pistotarvikkeita ja ympäristö olisi muutenkin hyvä turvalliseen pistämiseen.

Toisinaan pistopaikan infektio voi edetä vakavaksi yleisinfektioksi, jonka seurauksena voi olla verenmyrkytys (sepsis) tai sydänlähän tulehdus. Näiden infektioiden hoito aiheuttaa runsaasti kustannuksia, koska antibioottihoidon täytyy olla viikkojen pituinen, voidaan joutua tehohoitojaksoihin tai asettamaan sydämeen keinoläppä.

Lääkkeille vastuskykyisten bakteerien esiintyminen on huumeidenkäyttäjillä tavallisempaa kuin muulla väestöllä. Tämä on myös peruste yrittää estää pistopaikkainfektioiden kehittymistä huumeidenkäyttäjillä.

Tuberkuloosi

HIV-positiivisten huumeidenkäyttäjien palvelukeskuksen avaamisen jälkeen todettiin vuonna 2002 asiakkailta neljä tuberkuloositapausta. Asiakkaiden hyvät kontaktit palvelukeskukseen auttoivat tunnistamaan tapaukset nopeasti ja toteuttamaan hoidollisesti vaativat tuberkuloosilääkitykset onnistuneesti. Muualta saatujen kokemusten perusteella tuberkuloosi olisi voinut leviätä nopeasti HIV-positiivisten huumeidenkäyttäjien keskuudessa.

Vuoden 2010 jälkeen on Helsingissä todettu vain yksi tuberkuloositapaus HIV-positiivisten huumeidenkäyttäjien keskuudessa. Kyseessä oli ulkomaalainen henkilö, jonka huumeidenkäyttö ei ilmeisesti ollut aktiivista. Käyttöhuone voisi lisätä mahdollisuuksia huumeidenkäyttäjien tuberkuloositapausten varhaiseen toteamiseen ja siten estää tämän ilmaitse leviävän bakteerin tarttumista muihin ihmisiin.

Yhteenveto

En näe, että käyttöhuonetoiminnan aloittaminen Helsingissä lisäisi mahdollisuuksia tartuntatautien leviämiseen. Päinvastoin toiminnalla voi olla tartuntatautien ilmaantumista ja esiintyvyyttä vähentävä vaikutus. Kannatan käyttöhuonetoiminnan aloittamista Helsingissä. Jos toiminta osoittautuu menestyksellisesti, tartuntatautien ehkäisyn kannalta olisi tehokkaampaa, jos käyttöhuonetoimintaa olisi useammassa paikassa Helsingissä.

HIV-positiivisten huumeidenkäyttäjien palvelukeskuksesta saatujen kokemusten perusteella käyttöhuoneiden rooli tartunnantorjunnassa olisi tehokkaampaa, jos toiminta voisi sisältää palveluja, joiden avulla asiakkaat saataisiin sitoutettua huolehtimaan terveydestään. Tällaisia palveluja voisivat olla esimerkiksi ateriapalvelu tai avustaminen pois asunnottomuudesta.

Matti Ristola

Infektiosairauksien ja sisätautien erikoislääkäri

Lääketieteen ja kirurgian tohtori

Dosentti, Helsingin yliopisto

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen Linja 4 A
00530 Helsinki
www.hel.fi/sote

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

VALTAKUNNANSYTTÄJÄNVIRASTO

5.12.2018

Dnro 149/62/18

Kaupunginasiames Mira Koponen
Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia
Oikeuspalvelut
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Viite: lausuntopyyntö 29.11.2018

Huumausaineita käyttävien valvotut pistotilat eli huumeiden käyttöhuoneet

Kaupunginasiames Mira Koponen on yllä mainitussa lausuntopyynnössään kertonut Helsingin kaupungin kaupunginvaltuuston päättäneen 7.11.2018 kokouksessaan, että kaupunki jatkaa selvittelyä huumeiden käyttöhuoneista ja on perustanut työryhmän tätä varten. Nyt työryhmä pyytää lausuntoa Valtakunnansyyttäjänvirastolta. Lausunnossa pyydetään ottamaan kantaa siihen, voitaisiinko Valtakunnansyyttäjänviraston käsityksen mukaan huumeiden käyttöhuone perustaa voimassa olevan lainsäädännön puitteissa vai edellyttäisikö se lakien muuttamista. Lausuntoa pyydetään myös siitä, mitä mahdollisessa lainmuutoksessa tulisi ottaa huomioon. Valtakunnansyyttäjänviraston käyttöön on toimitettu kaupunginvaltuuston 7.11.2018 kokouksen pöytäkirja ja sekä poliisin (25.4.2018) että Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen (23.5.2018) huumeiden käyttöhuoneista antamat lausunnot.

Valtakunnansyyttäjänvirasto yhtyy Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen hyvin perusteltuun käsitykseen sikäli, että huolellisesti suunnitellut valvotut pistotilat voisivat olla arvokas lisä nykyisiin terveysneuvontapisteisiin ja muihin huumehaittoja vähentäviin palveluihin pääkaupunkiseudulla ja että niillä voisi olla positiivisia vaikutuksia myös yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen.

Lausunto 2 (3)

VALTAKUNNANSYÖTTÄJÄNVIRASTO

5.12.2018

Dnro 149/62/18

Huumausainelain 5 § sisältää yleiskiellon, jonka mukaan muun ohella huumausaineen hallussapito ja käyttö on Suomessa kielletty. Rikoslain 50 luvun 2 a §:n mukaan huumausaineen käyttö ja hallussapito omaa käyttöä varten on säädetty rangaistavaksi huumausaineen käyttörikoksena. Yleiskielto ja rangaistussäännös sekä esitutkintalain ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain esitutkinnan toimittamista ja syytteen nostamista koskevat säännökset asettavat sekä esitutkintaviranomaisille (poliisi, tulli, rajavartiolaitos) että syyttävöviranomaisille lähtökohtaisen toimimisvelvollisuuden rikoksen tapahduttua. Huumeiden ongelmakäyttäjien kohdalla toimenpiteistäluopumissäännökset lieventävät käyttörikokseen syyllistyneen teon arviointia tietyillä laissa rajatuilla edellytyksillä.

Valtakunnansyyttäjänviraston käsityksen mukaan käyttöhuoneiden toteutus ilman nimenomaista lainsäädäntöpohjaa johtaa vähintään laintulkintaongelmiin käyttäjien itsensä kohdalla ja vakaviin oikeusturvaongelmiin käyttöhuoneissa työskentelevän henkilökunnan osalta, koska kysymys on monilta osin rangaistavaksi säädetystä toiminnasta. Lisäksi jos käyttöhuoneessa tapahtuu yliannostus tai pahimmassa tapauksessa yliannostuskuolema, mitkä ovat pistämistä avustaneen taikka vierestä seuranneen lääkärin, sairaanhoitajan tai päihdetyöntekijän velvollisuudet ja oikeudet? Kuolleen henkilön omaisten mielestä kysymyksessä saattaisi olla kuolemantuottamus taikka jopa tahallinen henkirikos.

Valtakunnansyyttäjänviraston käsityksen mukaan kaikissa niissä maissa, missä huumeiden käyttöhuoneita on, on myös niitä koskeva nimenomainen laki tai säännökset jossain huumausaineisiin liittyvässä laissa. Esimerkiksi Norjassa on käyttöhuoneita koskeva erillislaki, joka löytyy linkistä <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2004-07-02-64>. Norjassa käyttöhuoneiden kokeilua varten säädettiin aluksi väliaikainen laki, joka tuli voimaan helmikuussa 2005. Vuonna 2009 laki säädettiin pysyväksi. Huomiota kiinnittää lain 4 §, jonka mukaan huumeen käyttämisestä hyväksytyssä käyttöhuoneessa ja omaan käyttöön tarkoitetun huumeen hallussapidosta käyttöhuoneessa tai siihen liittyvissä muissa tiloissa ei voida rangaista käyttörikoksena.

Valtakunnansyyttäjänviraston kanta on, että jo käyttöhuoneen kokeilu edellyttää toiminnan oikeuttavan lain säätämistä esimerkiksi Norjan mallin mukaan aluksi määräaikaisena pilottilakina. Laissa tulisi olla säännökset ainakin siitä, onko huumeen käyttäminen ja hallussapito rangaistavaa myös käyttöhuoneen tiloissa, mitkä ovat henkilökunnan

VALTAKUNNANSYTTÄJÄNVIRASTO

5.12.2018

Dnro 149/62/18

velvollisuudet (terveysneuvonta, palveluohjaus, voiko auttaa pistämisessä jne.) ja oikeudet suhteessa käyttäjiin ja erityisesti yliannostustilanteissa, miten käyttöhuoneet rahoitetaan, millaisia niiden tulee olla ja mikä on niiden suhde muihin haittoja vähentäviin palveluihin, miten käyttöhuoneessa asioivien käyttäjien ja siellä työskentelevän henkilökunnan turvallisuudesta huolehditaan sekä onko poliisilla ja syyttäjällä oikeus saada tietoa käyttöhuoneen henkilökunnalta salassapitosäännösten estämättä, jos käyttöhuoneessa epäillään tapahtuneen rikos.

Valtakunnansyyttäjänviraston käsityksen mukaan työryhmän kannattaisi selvittelytyössään tehdä kansainvälinen vertailu käyttöhuonemaiden lainsäädännöstä ja hankkia tietoja myös siitä, ovatko lait näissä maissa osoittautuneet käytännössä toimivaksi ja riittäväksi sääntelyksi. Lisäksi olisi välttämätöntä kuulla sekä oikeusministeriötä että sosiaali- ja terveysministeriötä.

Apulaisvaltakunnansyyttäjä

Jukka Rappe

Valtionsyyttäjä

Leena Metsäpelto

2.10.2019

Lahden kaupunki

Osallisuus ja hyvinvointipalvelut

Hyvinvointikuntayhtymän vastaus koskien Lahden kaupunginvaltuustossa tehtyä esitystä

Lahden kaupunginvaltuustossa on tehty esitys, että Lahden kaupunki lähtisi mukaan Helsingin kaupungin aloitteeseen, joka koskee huume-strategian kehittämistä yhteistyössä pääkaupunkiseudun kanssa sekä valtioneuvostolle tehtyä lainsäädäntöaloitetta, jolla oikeutettaisiin erillis-lailla huumeiden käyttöhuoneen kokeilu. Lahden kaupungin Osallisuus ja hyvinvointipalvelut on pyytänyt Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymän näkemystä asiassa.

Helsingin kaupunki on selvittänyt mahdollisuutta avata Helsinkiin valvottuja huumeiden käyttötiloja tai -huoneita. Asiantuntijaryhmä toteaa johtopäätöksensä, että valvottu huumeiden käyttötila voisi olla hyödyllinen lisä Helsingin haittoja vähentävässä työssä. Hyvin kohdennettuna ja toteutettuna huumeiden käyttötila todennäköisesti vähentää huumeiden käytöstä aiheutuvia suoria terveyshaittoja ja oheissairastavuutta, lisää huumeidenkäyttäjien terveystaitoja ja sosiaalista osallisuutta sekä vähentää alueellisesti huumeiden käytöstä aiheutuvia häiriöitä. Edelleen työryhmä toteaa, että Helsingissä on tarvittava osaaminen tämän tyyppisten haittoja vähentävän yksikön toteuttamiseen. Mikäli lainsäädäntö sallisi huumeiden käyttötilat, selvitystyöryhmän näkemyksen mukaan pilotti kannattaisi toteuttaa jo olemassa olevan sosiaali- ja terveysneuvontayksikön yhteydessä. Vaikutusten ja toiminnan skaalattavuuden tutkimisen kannalta kiinnostavaa olisi kaksi (2) eri puolille kaupunkia sijoitettua eri konsepteilla toimivaa yksikköä. Toiminnan aloittaminen edellyttäisi lisäresursointia päihdetyöhön.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä on tutustuttu Helsingin kaupungin selvitystyöryhmän laatimaan selvitystyöhön, jossa mahdollisuutta avata Helsinkiin valvottuja huumeiden käyttötiloja tarkastellaan monipuolisesti ja kattavasti. Helsingin asiantuntijaselvityksessä todetaan, huumeiden käyttötilat täydentävät muuta huumehaittoja vähentävää toimintaa ja tavoittavat kaikkein marginalisoituneinta käyttäjäkuntaa. Valvotut pistotilat tarjoavat erityisesti suonensisäisiä huumeita käyttävälle ihmisille useita hyötyjä. Huumeiden käyttötilat on kehitetty erityisesti opioidiriippuvaisille, jotta yliannoksen aiheuttamat kuolemat voitaisiin välttää. Käyttötilan vaikutuksiin vaikuttaa siten myös se, millaisia huumeita alueella käytetään. Vaikka Lahden seudulla korostuu amfetamiinin käyttö, myös opioideja käytetään. Yksi käyttötilan tavoitteista liittyy käytettyjen neulojen vähentämiseen. Lahdessa pistovälineiden vaihto toimii hyvin (vaihdettujen neulojen määrä/käyttäjä) osana huumeiden käyttäjien terveysneuvontapalveluja, joiden järjestämisestä hyvinvointikuntayhtymä vastaa.

Valvottu huumeiden käyttötila olisi hyödyllinen lisä myös Lahden ja koko maakunnan haittoja vähentävässä työssä sekä positiivisten terveys- ja hyvinvointivaikutusten tuottamisessa. Valvottu huumeiden käyttötila lisääisi Helsingin tavoin terveystaitoja ja sosiaalista osallisuutta sekä vähentäisi huumeiden käytöstä aiheutuvia häiriöitä. Kokonaisuutta arvioidessa on huomioitava toiminnan hyötyjen lisäksi myös toiminnan järjestämisestä aiheutuvat kustannukset ja toiminnan organisointi. Huumeiden käyttötilojen ylläpitäminen perustuu vahvasti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Kuten Helsingin selvityksessä todetaan, edellyttäisi toiminnan aloittaminen lisäresursointia päihdetyöhön. Lisäresurssitarve riippuu valittavasta toimintamallista, jota ei tässä aikataulussa ollut mahdollisuutta arvioida yhtymässä. Yhtymän nykyinen taloustilanne ei mahdollista minkäänlaisia lisäresursseja tähän toimintaan. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä järjestää perustason sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä erikoissairaanhoidon palvelut mm. Lahden kaupungille. Mikäli Lahdessa toteutettaisiin huumeiden käyttötilakokeilu, sen osalta tarvittaisiin huolellista lisäselvittelyä erityisesti toteutustavasta ja kustannuksista, mutta myös maakunnallisuuden huomioimisesta aina huume-strategian kehittämisestä alkaen.

Yhteenvedona todetaan, että Helsingin kaupungin tekemän lainsäädäntöaloitteen tukeminen on tarkoituksenmukaista ja kannatettavaa. Mikäli huumeiden käyttötilan kokeilun oikeuttavan erillislain säätäminen eteni, liittyy pilotoitavan toimintamallin rakentamiseen monenlaisia suunnittelutarpeita, jossa olisi huomioitava Lahden lisäksi myös maakunnan muiden kuntien ja kuntalaisten tarpeet. Kokeiluun liittyminen edellyttää myös Helsingin ja Päijät-Hämeen kokeilujen vahvaa integroitumista mm. asiantuntijatyön ja tutkimuksen osalta. Merkittävä asia yhtymän näkökulmasta on se, miten kokeilusta aiheutuvat lisäkustannukset kate-taan alueella, jossa päihde- ja mielenterveyspalvelujen resurssit ovat valmiiksi jo niukat. Huumeiden käyttötilan perustamista pohdittaessa olisi tärkeää tarkastella ja arvioida mielenterveys- ja päihdepalvelujen kokonaisuutta ja resursointia.

Lahdessa 2.10.2019

Mika Forsberg
toimialajohtaja
Perhe- ja sosiaalipalvelut
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä

SELVIÄMISHOITOASEMA LAHDESSA

Esille on noussut selviämishoitoaseman tarve Lahdessa. **Tulee selvittää toiminnallisesti järkevä sijainti, tila- ja henkilöstötarve, millainen talousarvio.**

Käynnistetään selviämishoitoaseman selvittely mahdollisesti Akuutti24 yhteyteen. Perhe- ja sosiaalipalvelut nimeää omat edustajansa, työryhmän koolle kutsuu tulosyksikköjohtaja Liisa Kokkonen. Selvitys tulee valmistua syyskuun 2017 loppuun mennessä. (Yhtymän johtoryhmä 6/2017)

Aiemmin tehdyt selvitykset

Selviämishoitoaseman tarpeellisuutta on edellisen kerran mietitty osana MIEPÄ -hanketta. Ohessa liitteenä 1. työryhmän loppukannanotto, jossa päädyttiin suosittamaan selviämishoitoasemaa. Sittemmin on nähty hyödylliseksi yhdistää selviämishoitoon myös lyhytaikainen katkaisuhuolto Kokkolan mallin mukaisesti.

Selviämishoitoaseman toiminnallisen ratkaisun työryhmät

Tilaratkaisu tukipalvelurakenteineen: tukipalvelut Kari Ratalan johdolla

Sijoittuminen organisaatorakenteessa, raja-pinnat muihin sote -palvelun tuottajiin, Miepä -hankkeen loppuraportin läpikäynti ja päivittäminen nykytilanteeseen: Riitta Varkemaa, Päivi Parkkinen ja Kirsi Uutela mielenterveys – ja sosiaalityö. Ulla Linnajärvi, Minna Linsamo Akuutti24.

Asiakkaan nykyprosessi ja toiminnan muutos selviämishoitoaseman toiminnan alkamisen jälkeen: Risto-Matti Kuosa ja Ari Kärkkäinen

Raportin kooste ja taloudelliset laskelmat: Liisa Kokkonen

PÄIHDEASIAKAS HUKKUU SOTE -RAKENTEeseen

Päijät-Hämeestä puuttuu tärkeä osa terveydenhuollon hoitoketjua. Päihdepotilaat ovat Päijät-Hämeen terveydenhuollon järjestelmässä usein väärässä paikassa väärään aikaan. Tämä turhauttaa päihdepotilaita ja saa heidät kokemaan, että heitä ei auteta. Alueelta puuttuu paikka, joka kykenee hoitamaan kokonaisuutena asiakkaan päihdeongelman ja ohjaamaan hänet pienen toipumisajan jälkeen oikeaan hoitopaikkaan. Päihdeongelmaiset seikkailevat nykyisin eri SOTE - palveluissa kuluttaen paljon resursseja. Kontaktien hyöty jää usein kuitenkin marginaaliseksi ja päihdeongelma pahenee.

Selviämishoitoaseman sijainti Akuutti24 läheisyydessä mahdollistaa akuuttipalveluiden (lääkäri, diagnostiikka) sekä päivystyksen tukipalveluiden (vartijat, sihteeripalvelu) hyödyntämisen ilman

lisähintaa. Akuutti24:n yhteydessä aloittava sosiaalipäivystys on myös tärkeä palanen kokonaisvaltaiseen hoitoketjuun päihdeongelmaisille.

Akuutti24 päivystys hoitaa merkittävän määrän päihdeongelmaisia potilaita vuosittain. Akuutti24 pystyy auttamaan akuutissa ongelmassa, mutta päihdeongelmaan ratkaisua päivystys ei valitettavasti voi tarjota.

Poliisi on viime vuosina ottanut tiukemman linjan päihdeongelmaisten mielenterveyspotilaiden ottamiseen poliisiputkaan. Tärkeää olisikin, että päihdepotilaille olisi turvallinen hoitopaikka, jossa promilleja voitaisiin laskea valvotuissa olosuhteissa. Nykyisin laitostarkkaisuhoito toteutetaan Pitkäsämässä, jonne katkopotilaat ohjataan Akuutti24:stä joko suoraan tai usein vasta päivystysosaston kautta Pitkämäen paikkojen ollessa täynnä. Tämä nykyinen käytäntö vie hoitopaikkoja muilta päivystyshoitoa tarvitsevilta potilasryhmiltä. Päivystysosasto on somaattinen vuodeosasto ja siellä ei ole sisäänrakennettua osaamista päihdesairauksiin. Hoitojakso on siis enemmän perushoivaa kuin toipumista edistävää. Rahalle ei saada nyt riittävää hyötyä.

Päihdepotilaiden on vaikeaa löytää hoitopaikkaa humalatilaa aikana. Päihdeongelmainen potilas tarvitsisi paikan, jossa hänelle sanotaan: ”Hyvä kun tulit, tuossa on sinulle paikka lepäämiseen, nyt laitetaan sinun asiasi kuntoon”.

MITÄ SELVIÄMISHOITOASEMA ”SELVI” MUUTTAA HOITOKETJUSSA?

Akuutti24:n SELVI toimii päihdeongelmaisen (alkoholi, lääkkeet) potilaan ensisijaisena akuuttihoitoyksikkönä. SELVI:ssä hoidetaan päihdepotilaiden kommoitio seurannat, haavat, akuuttien sairauksien tilannearviot ja jatkohoitoon ohjaukset asianmukaisissa tiloissa ammattitaitoisen henkilökunnan turvin. Itsensä loukannut päihdeongelmainen voidaan hoitaa alusta loppuun tukeutuen Akuutti24 lääkäripalveluihin.

SELVI:ssä aloitetaan potilaan päihdevieroitus lyhyellä osastojaksolla 1-3 vrk ajan. Jatkohoito järjestetään joko avohoitona tai Pitkäsämässä osastohoitona. Itsetuhoiset humalassa olevat potilaat ohjataan SELVI:in ja promillejen laskettua tehdään psykiatrinen hoitoarvio.

SELVI vapauttaa päivystysosastolta paikkoja helpottaen vanhusväestön akuuttihoidon tilannetta. SELVI:n tulo myötä koko Päijät-Hämeeseen alueella on mahdollista luoda päihdepotilaille selkeä hoitostrukturi ja kokonaisvaltainen hoitoketju. Eri terveydenhuollon toimijat voivat ohjata katkaisuhoidon tarvitsevat potilaat suoraan SELVI:in. Joustava jatkohoitoon ohjaus eri päihdetoimijoiden piiriin toimii saumattomammin ja päihdeongelmaisen potilaan hoito on selkeää ja kaikkien SOTE -ammattilaisten tiedossa.

TILARATKAISU OSANA CBRN -VALMIUTTA

Tilaratkaisun mietinnän kulmakivet olivat: CBRN -valmiuden parantaminen keskussairaalassa, Akuutti24 välitön läheisyys, kaksi poistumistietä turvallisuuden sekä potilaslogistiikan näkökulmasta, ei haittaa keskussairaalan muulle tulevaisuuden kehittämiseksi ja työturvallisuus henkilöstölle. Tukipalveluiden kiinteistöhenkilöstö kartoitti Kokkolan vastaavaa ratkaisua. Lopulta parhaaksi ratkaisuksi hinnan sekä minimikriteerien osalta valikoitui Akuutti24 alakerrassa oleva nykyisin lääkärin nukkumahuoneina toimiva tila eli rakentaminen vaatii ensin näiden tilojen siirtoa toisaalle. Ohessa liitteenä 2. vaihtoehtoisia tilaratkaisuja. Arvion mukaan tilojen rakentamiskustannus on 180 000 euroa ja nukkumatiilojen siirron kustannus 40 000 euroa. Tämä yhtymän talousosaston kannanoton mukaan pitäisi kuolettaa poistoina 5 vuoden aikana (aiempi poisto-aika ollut 25 vuotta).

Näin ollen ensimmäisinä vuosina vuokrahinta nousee korkeaksi 44 euroa per neliö. Nykyisin tiloista maksetaan vuokraa 65 000 euroa ja remontin jälkeen 117 000 euroa vuodessa. Vuokra siis tuplaantuu 24 eurosta 44 euron neliö (viiden vuoden ajaksi). Nykyiset maksajat tiloille ovat Akuutti24 ja ruokahuoltopalvelu.

TOIMINNAN ORGANISOINTI, HENKILÖSTÖMITOITUS JA TALOUSLASKELMA

Yhtymän johdosta saatujen linjausten mukaan SELVI -yksikkö on osa Akuutti24 päivystyskeskusta. Päivystysosaston osastonhoitaja toimii yksikön lähiesimiehenä. Yksikköön rekrytoidaan apulaisosastonhoitaja, 4 sairaanhoitajaa ja 5 lähihoitajaa. Kaikilla pitää olla alkoholisairauksien hoitoon suuntautunut lisäkoulutus. Sijaistaminen hoidetaan Akuutti24 sisältä. Potilaita on 10 – 12 ja hoitajat työskentelevät pareittain työturvallisuus ja lääkkeenanto oikeudet huomioiden.

Lääketieteellisesti yksikkö toimii päivystyksen ylilääkärin valvonnassa, mutta yksikkö tekee läheistä yhteistyötä psykiatrisen ja yleislääketieteellisen avopalvelun lääkärin kanssa. Sosiaalityötä varten yksikkö tukeutuu joko Akuutti24 sosiaalipäivystykseen (sosiaaliohjausta) tai, jos on mahdollista, yksikköön ohjataan omaa sosiaalipuolen resurssia HYKY:stä. Laboratorio ja RTG -palvelut tulevat Akuutti24 nykyisistä resursseista. Sihteeripalveluiden tarve ei ole merkittävää.

Muut tarvittavat lisäresurssit nykytilanteeseen ovat ruokahuolto ja laitoshuolto 1 työpanos.

Talouslaskelma vuositasolla lisäresurssit

• Hoitajien palkkakulut 24/7 työmuoto sijaisineen	630 000 €
• Ravinto- ja laitoshuolto	110 000 €
• Tilojen vuokrat	117 000 €
• Muut kustannukset (yhtymän vyörytykset yms kulut)	<u>100 000 €</u>
• Yhteensä	957 000 €

Hoitovuorokausia yksikölle kertyy 1-3 vuorokauden hoitoaikojen ja 95 % nettokuormituksen mukaan laskettuna noin 3500 vuodessa. Tämä tekee noin 270 € per hoitovuorokausi eli huomattavasti edullisempi hoitomuoto kuin hoitaa näitä potilaita päivystysosastolla kuten nykyisin usein tapahtuu.

Aikataulullisesti toiminnan käynnistäminen on remonttien vuoksi mahdollista aikaisintaan vuoden 2018 syksyllä loka- marraskuussa. Luonnollisesti aikaa tarvitaan myös henkilöstön rekrytointiin, toimintamuodon hiomiseen ja eri toimijoiden kouluttamiseen uuteen hoitoketjuun.

MISTÄ SIIRTYVÄ RAHOITUS?

Vuosien ajan on ollut alueellisesti yhteneväinen näkemys siitä, että selviämishoitoasema olisi toiminnallisesti järkevä tapa hoitaa päihdeongelmista kärsiviä alueen asukkaita. Valittavasti toistaiseksi budjettivaiheessa ei ole löytynyt keinoa löytää rahoitusta toiminnan käynnistämiseen. Tämä 0.9 M € tai luultavimmin paljon enemmän kuluu joka vuosi vastaavan hoidon järjestämiseen näille asiakkaille, mutta paljon tehottomammalla lopputuloksella.

Asiakkaita hoidetaan nykyisin Akuutti24 lisäksi sosiaalihuollon palveluissa, terveysasemilla, ikäkunnan vuodeosastoilla ja jopa erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla. Rahoitus pitäisi siis siirtää kaikilta kolmelta isolta HYKY toimialueelta (tesa, ikäkunto, perhe- ja sosiaalipalvelut) laittaen vihdoin hoitoketjun kuntoon akuuttipäihdehuollon osalta. Samalla rahalla vaikuttavampaa hoitoa.

ESITYS SELVI YKSIKÖN TOIMINNAN ALOITTAMISEKSI

Yhtymä tekee päätöksen toiminnan käynnistyksestä vuoden 2019 alusta alkaen. Samalla vuoden 2018 remontti-investoinneissa otetaan huomioon tilojen saneeraus liitteen 2. mukaiseen muotoon. Vuodeksi 2018 osoitetaan pieni käynnistysrahoitus toiminnan aloittamiseen (½ vuodeksi yhden henkilön palkkavarauksella). Rahoituspäätös siirtyvistä taloudellisista resursseista tehdään aiempänä jo vuoden 2018 budjettivaiheessa niin, että toiminta voidaan käynnistää tammikuussa 2019. Yksikkö perustetaan Akuutti24 päivystyskeskukseen.

Yksikkö toimii sekä selviämishoitoasemana että lyhytaikaisena laitostarkkaisuena. Hoitoajat maksimissaan 3 vuorokautta. SELVI -yksikkö ottaa asiakkaita päivystyksen lisäksi terveysasemilta/poliklinikoilta, poliisilta tai asiakkaiden omaehtoisen yhteydenoton perusteella ollen alueen matalan kynnyksen akuuttihoitopaikka päihdeongelmista kärsiville asukkaille. Toiminta sulautetaan muihin sosiaali- ja mielenterveyspalveluihin ja yksikön hoito korvaa nyt olemassa olevaa hajautettua hoitoa.

YKSIKÖN YDINAJATUS " HYVÄ KUN TULIT, LAITETAAN ASIANSI PAREMPAAN KUNTOON YHDESSÄ "

Liite 1. *Miepä hankkeen kannanotto Selviämishoitoasemaan*

SELVIÄMISHOITOASEMA TYÖRYHMÄN JOHTOPÄÄTÖKSET

Päijät-Hämeen seudullisen selviämishoitoaseman selvittämistä varten perustettiin 2013 työryhmä, johon pyydettiin edustajat PHsotey:sta, OIVA:sta, AAVA:sta, Heinolan ja Lahden sosiaali- ja terveystoimesta ja Hämeen poliisista. Työryhmän puheenjohtajana oli Lahden sosiaali- ja terveystoimesta psykososiaalisten palvelujen päällikkö Päivi Parkkinen. Työryhmään osallistuivat PHsoteyn edustajina hallintoylilääkäri Maria Virkki, ylilääkäri Juhani Ojanen ja osastonhoitaja Kaisu Ruuti, Hämeen poliisilaitokselta apulaispoliisipäällikkö Tero Seppänen, Heinolan sosiaali- ja terveystoimesta päihdetyöntekijä Anna Hiltunen, Lahden sosiaali- ja terveystoimesta osastonhoitaja/projektipäällikkö Johanna Kinnunen ja sosiaalipalvelujen päällikkö Leila Kankainen. Työryhmä kokoontui puolentoista vuoden aikana 7 kertaa.

Työryhmä oli yksimielinen siitä, että Päijät-Hämeeseen tarvitaan selviämishoitoasema, jonka toiminta järjestetään 200 000 asukkaan väestöpohjalle. Päihtyneiden säilöönottoluvut ovat Päijät-Hämeessä, erityisesti Lahdessa, valtakunnallisessa vertailussa suuret suhteessa asukaslukuun (Lahdessa 2012; 26,7 ja 2013; 27,2 /1000 asukasta), samoin Päijät-Hämeessä on esimerkiksi päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidettujen potilaiden määrä ja alkoholin myynti asukasta kohden vertailuluvuissa koko maan keskitason yläpuolella. Työryhmä selvitteli selviämishoitoaseman toimintaa kokoamalla tietoa suurten kaupunkien ja eräiden seudullisten selviämishoitoasemien toiminnasta, selviämishoitoaseman tilavaihtoehtoja, henkilöstön tarvetta, resurssien tarvetta, selviämishoitoaseman toimintaan liittyviä yhteistyökäytäntöjä sosiaali- ja terveyspalvelujen ja poliisin kanssa sekä selviämishoitoon liittyvien oheistoimintojen integrointia selviämishoitoaseman kanssa yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

Selviämishoitoaseman toimintaa määrittelee STM:n ohjeet (STM selvityksiä 2006:65) päihtyneiden akuuttihoitojärjestämisestä, STM:n asetus (annettu 23.9.2014) kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä, Poliisilaki (872/2011) ja Laki päihtyneiden käsittelystä (461/1973).

Työryhmän esittämät johtopäätökset selviämishoitoaseman osalta

1. Selviämishoitoaseman tehtävä

- Hoidollinen tarkkailuyksikkö, jonne potilaat tulevat päihtyneinä seurantaan sairaankuljetuksen, päivystyspoliklinikoilta, terveydenhoitoyksiköiden ja poliisin siirtäminä.
- Potilaille taataan turvallinen selviäminen ja kartoitetaan päihteiden käyttö sekä ohjataan tarvittaessa päihdepalveluihin
- Hoitoasemalla on 10 potilaspaikkaa ja toiminta on 24/7. Potilas on hoidossa max 24 h.

2. Tilat

- Selviämishoitoasemalle järjestetään tilat yhteispäivystyksen Akuutti 24 yhteyteen keskussairaalaan.

- Selviämishoitoasema tarvitsee hoitotiloja noin 200 m². Hoitotila on yhteistä salitilaa, jossa on asiaan kuuluvat WC –ja suihkutilat, ja erillinen huone levottomia potilaita varten. Henkilöstölle tarvitaan oma työtila ja sosiaalitila.
- Tilojen osalta turvallisuusasiat pitää ottaa huomioon.

3. Henkilöstö

- Henkilöstö on paikalla 24 h/ 7, kolmessa vuorossa. Työvuorossa on sairaanhoitaja ja lähihoitaja työparina. Hoitotyö tarvitsee 8 – 9 työntekijää.
- Henkilöstön osalta pitää selvittää mitä, voidaanko muita oheistoimintoja liittää selviämishoitoaseman henkilöstön tehtäviin.
- Hoitohenkilöstön osaaminen edellyttää: hoitotyön kliininen osaaminen (somaattinen osaaminen, hypoglykemian hoito, tajunnantason seuranta, intoksikaatiopotilaan seuranta, eloton potilas) päihdetyön osaaminen, psykiatrinen osaaminen, eettinen osaaminen, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja ja terveyden edistämisen osaaminen.
- Sosiaalityön/sosiaaliohjauksen osuus selvitetään sosiaalihuollon vastuutahojen ja keskussairaalan kanssa.
- Henkilöstön rekrytoinnissa selvitetään kaikkien terveydenhuollon yksiköiden nykyisistä toiminnoista saatavat työntekijäsiirrot.
- Toiminnan käynnistyessä selvitetään, voidaanko työryhmän esimiestehtävät järjestää jonkun toisen terveydenhuollon yksikön kautta.

4. Kustannukset

- Selviämishoitoaseman kokonaiskustannukset ovat noin 650 000 – 750 000 € vuositasolla. Selviämishoitoaseman käynnistämiseen lisäresurssi tulee tilojen järjestämisestä ja toiminnan käynnistämiseen liittyvistä hankinnoista. Henkilöstö on tavoitteena saada henkilöstösiirtojen kautta.
- Kustannukset jakautuvat paikkojen käytön mukaan.

5. Yhteistyö

- Selviämishoitoaseman toiminnan käynnistäminen edellyttää päivystystoimintojen kiinteää yhteistyötä ja synergian hakemista. Yhteistyörakenteen kautta haetaan kustannustehokkuutta.
- Keskeiset yhteistyötahot: yhteispäivystys, sairaalahoito, kotihoito, päihdehoito; laitostarkkaisuhoito, a-klinikka ja perusterveydenhuollon päihdehoito, psykiatrinen hoito, poliisi, sosiaalipäivystys ja sosiaalipalvelut

6. SOTE –järjestämislaki

- Toimintojen suunnittelussa HUS –yhteys on otettava huomioon
- SOTE –järjestämislain voimaantulon jälkeen saadaan tietoa, mitkä työryhmät työstävät SOTE- palveluja, ja mihin selviämishoitoasema -toiminta liitetään.
- Selviämishoitoaseman jatkotyöstäminen liitetään 2015 vuoden aikana osaksi MIEPÄ – palvelurakenteen kehittämistä, kun MIEPÄ -kehittämistyö seudullistetaan. Kehittämistoiminnan tuloksena valmistuu selviämishoidon palvelutuote ja hoitoketju.

7. Toiminnan käynnistämiseen liittyvien oheistoimintojen selvittäminen

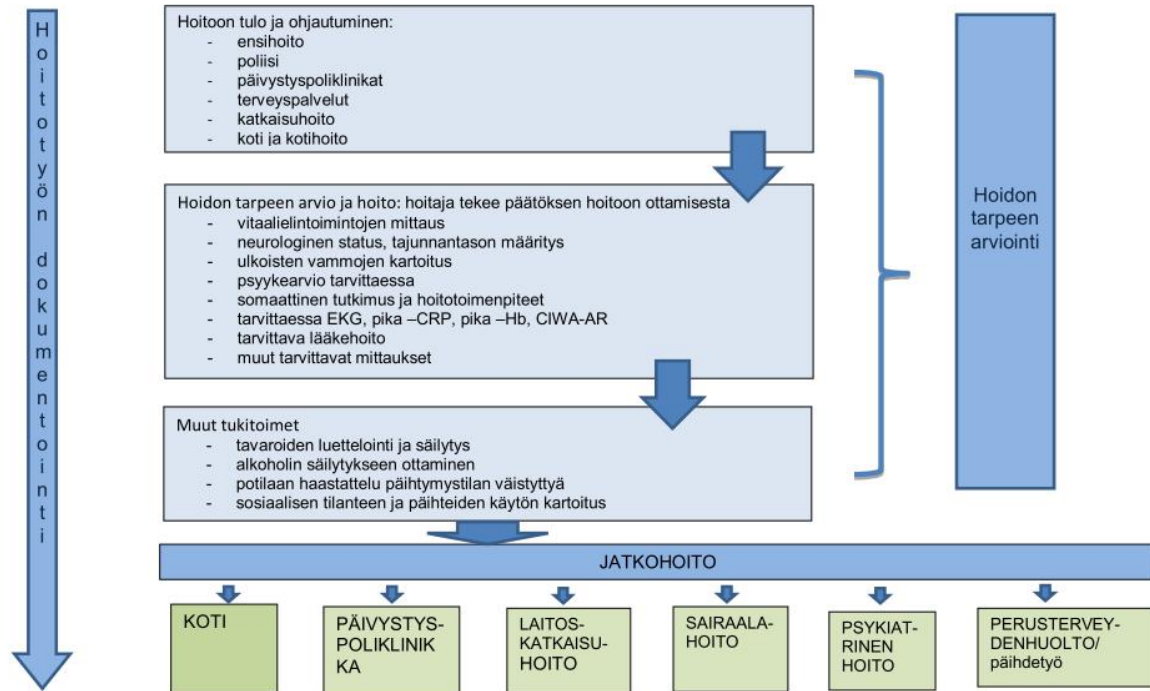
- Päihdehoitokonaisuuden osalta on tärkeää selvittää katkaisuhoidon järjestämiseen liittyvät vaihtoehdot: selviämishoitoaseman jatkona esim. samoissa tiloissa vai katkaisuhuolto kokonaan tai osin muussa yksikössä. Laitoskatkaisuhoidossa nykyisin tarve on 15 hoitopaikkaa.
- Sosiaalipäivystyksen hyödyntäminen sosiaalisen tilanteen selvittämisessä ja kriisityössä on tarpeen selvittää.
- Psykiatrian päivystykselliseen avohoitoon liittyvä yöpymismoduuli osaksi päivystyksellistä kokonaisuutta on tarpeen selvittää.
- Nuorten päihtyneiden selviämishoidon järjestäminen selviämishoitoasemalla on otettava huomioon selviämishoitoaseman toiminnan suunnittelussa.
- On varmistettava yhteistyö poliisin kanssa ja erilaisissa moniviranomaiskokoonpanoissa sekä poliisin tiloissa säilytettävien kiinniotettujen henkilöiden sairaanhoidon järjestäminen.

8. Aikataulu toimenpiteiden toteuttamiseen

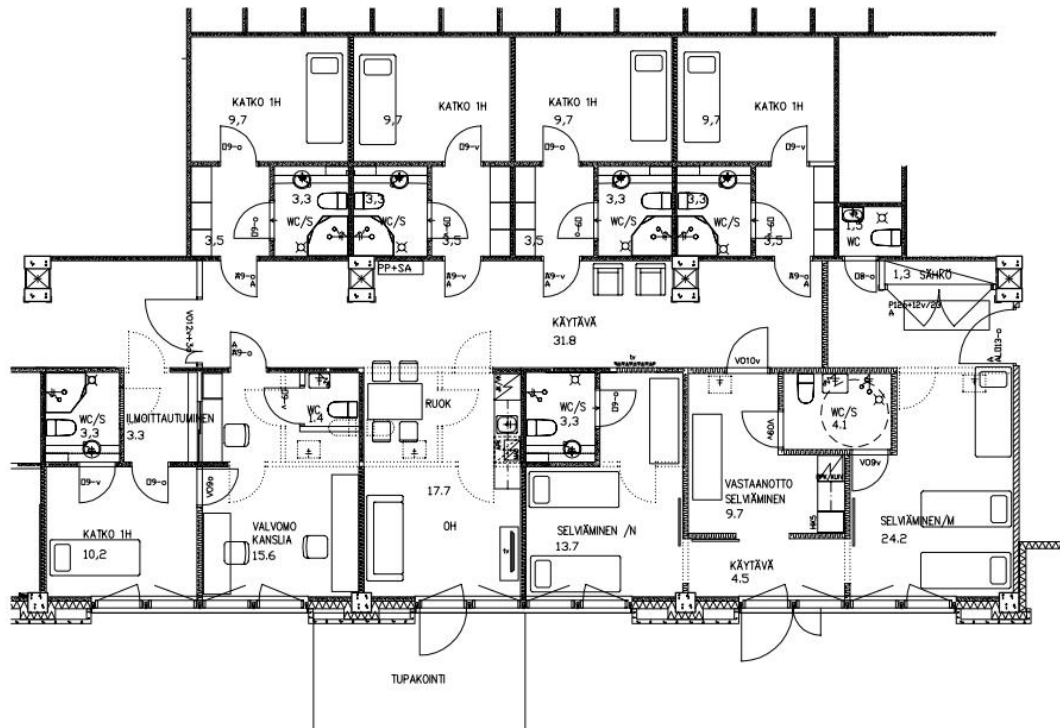
- Tavoitteena on saada selviämishoitoasemalle sopivat tilat keskussairaalan tilojen uudelleen järjestelyn kautta vuoden 2017 alusta.
- Selviämishoitoaseman toiminnan suunnittelu liitetään Päijät-Hämeen mielenterveys- ja päihdepalvelujen palvelurakenteen kehittämishankkeeseen 2015. Toiminnan sisältö ja yhteistyörakenteet mallinnetaan 2015 – 2016. Toiminnan suunnittelu tehdään yhteistyössä asiantuntijaverkoston kanssa.
- Henkilöstöjärjestelyt tehdään 2016 aikana, jotta toiminta voi alkaa vuoden 2017 alussa
- Toiminnan yksityiskohdat selvitetään vuonna 2016 SOTE –tilaajaorganisaation kanssa

SELVIÄMISHOITOASEMA

4 (4)

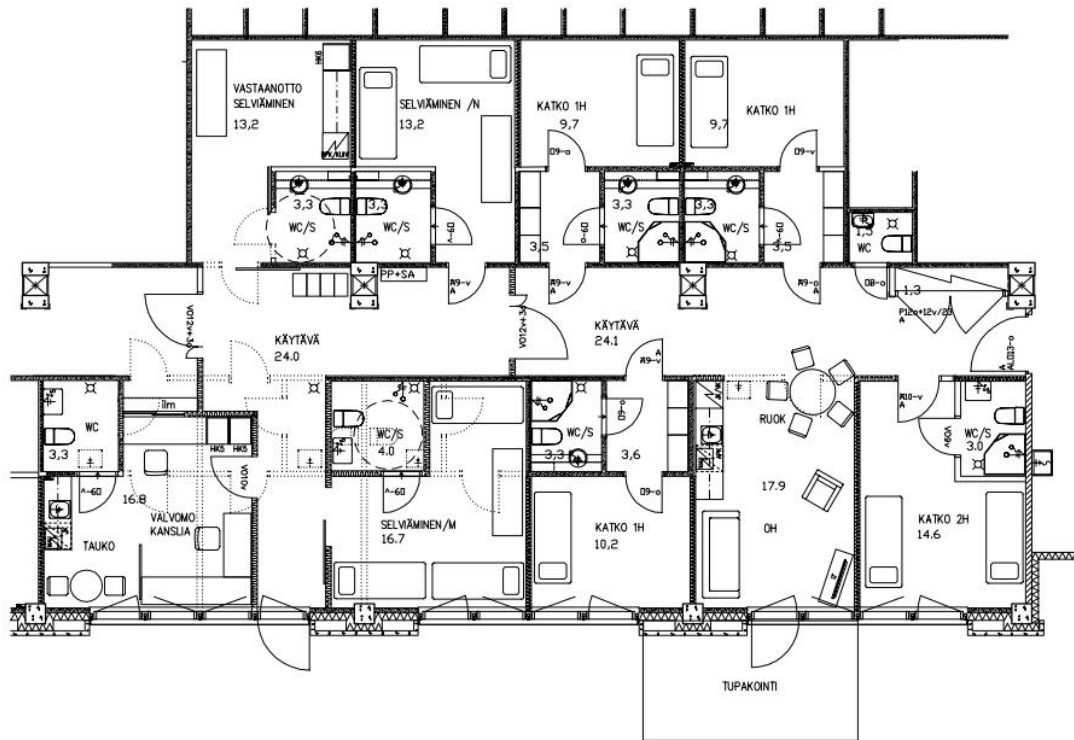
Liite 2. tilaratkaisuvaihtoehtoja (kokonaisala 222 neliötä)

PÄIJÄT-HÄMEEN
hyvinvointikuntayhtymä
KESKUSSAIRAALANKATU 7, 15850 LAHTI
puh. (03) 819 11

PÄIJÄT-HÄMEEN KESKUSSAIRAALA
KESKUSSAIRAALANKATU 7, 15850 LAHTI

POHJAPIIRUSTUS Z-OSA K2-KRS 1:100 30.8.2017
SELVIÄMISASEMA LUONNOS 1 sp

PÄIJÄT-HÄMEEN
hyvinvointikuntayhtymä
KESKUSSAIRAALANKATU 7, 15850 LAHTI
puh. (03) 819 11

PÄIJÄT-HÄMEEN KESKUSSAIRAALA
KESKUSSAIRAALANKATU 7, 15850 LAHTI

POHJAPIIRUSTUS Z-OSA K2-KRS 1:100 30.8.2017
SELVIÄMISASEMA LUONNOS 2 sp

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 49

Pysäköinninvalvonnan kenttäesimiehen viran perustaminen

D/448/01.01.00.00.00/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Henkilöstöjohtaja Mira Keitaaranta, puh 050 559 4065
Kaupungininsinööri Jukka Lindfors, puh. 050 559 4139

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus päättää perustaa pysäköinnintarkastajan kenttäesimiehen viran.

Perusteluosa

Pysäköinnintarkastajien esimiehenä toiminut liikennesuunnittelija siirtyi kesällä 2019 toisiin tehtäviin ja esimiestehtävät siirtyivät liikennesuunnittelupäällikölle. Pysäköinnintarkastustyö edellyttää kuitenkin yksityiskohtaista perehtymistä pysäköinninvalvonnassa syntyviin tilanteisiin, eikä liikennesuunnittelupäälliköllä tai liikenteenohjauksen suunnittelijoilla ole siihen mahdollisuuksia. Tiimi tarvitse kenttäesimiehen, joka tuntee työn sisältä päin, ja toimii tiimin yhteyshenkilönä ylimpään pysäköinninvalvojaan (kaupungin lakimieheen) ja muihin sidosryhmiin.

Pysäköinnintarkastajat tuottavat palkkakulujaan enemmän. Esimies vapauttaa liikenteenohjauksen suunnittelun aikaa, minkä seurauksena ei välttämättä ole tarvetta henkilöstösuunnitelmassa esitetyille lisähenkilöstölle tieliikennelain muuttuessa. Liikennesuunnittelupäällikön aikaa vapautuu kaupungin kannalta tärkeämpiin asioihin.

Viran vaatimat palkkakustannukset sisältyvät Lahden kaupunginhallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2020.

Muutoksenhaku

oikaisuvaatimusohje

Toimenpiteet

ote Jukka Lindfors, Tarja Tolvanen-Valkeapää, Provincia Oy

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 50

Asemakaavan muutosehdotus A-2763a sekä siihen liittyvä tonttijakoehdotus M-19-244 Mukkulan (7.) kaupunginosaan, Mukkulan liikuntahalli KV

D/1074/10.02.03.00.04/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Asemakaava-arkkitehti Kimmo Sutinen, puh. 050 398 5160
Tonttijaon osalta maankäyttöinsinööri Juha Uurtamo, puh. 050 398 5112

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2763a, jolla muodostuu Lahden kaupungin Mukkulan (7.) kaupunginosan korttelin 5037 tontit 5 ja 6, lähivirkistys-, urheilu- ja virkistyspalvelualueita sekä Lahden kaupungin Mukkulan (7.) kaupunginosan korttelin 5037 tontteja 5 ja 6 koskevan tonttijakoehdotuksen M-19-244.”

Perusteluosa

Lahden kaupungin Mukkulan (7.) kaupunginosan lähivirkistys-, urheilu- ja virkistyspalvelualueita koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2763 Mukkulan liikuntahalli sekä siihen liittyvä tonttijakoehdotus M-19-244.

Tavoite on mahdollistaa n. 6800 m² kokoisen liikuntahallin rakentaminen Mukkulan urheilualueelle muuttamalla osa urheilu- ja virkistyspalveluiden aluetta sekä Haavepuiston aluetta urheilutoimintaa palvelevien rakennusten tontiksi. Asemakaavan muutoksella muodostetaan YU-1-tontti, jonka pinta-ala on n. 8361 m². Tontin rakennusoikeudeksi on asemakaavan muutoksessa määritelty 6800 kem².

Kaupungin strategian (2017) mukaisesti kaava mahdollistaa yritysten sijoittumisen ja työpaikkojen lisääntymisen alueella (A1).
Kaava mahdollistaa oppilaitosten sijoittumisen alueelle (A1).
kaava edistää kestävästä kehityksestä mukaista yhdyskuntarakennetta ja liikkumista (A4).
Kaava mahdollistaa Lahden liikunta-, kulttuuri- ja tapahtumatarjonnan lisääntymisen (A5).
Kaava mahdollistaa kestävästä matkailun kehittämisen alueella (A6).

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 50

Kaava edistää kärkihanketta 1. Lahti opiskelijakaupunki mahdollistamalla oppilaitosrakennusten rakentamisen alueelle. Kärkihanketta 4. Yrittäjien Lahti lisäämällä yritystoiminnalle varattuja alueita sekä mahdollistamalla olemassa olevien yritysten kehittymistä ja toimintaedellytyksiä. Kärkihanketta 5. Luonnollisesti liikkeessä parantamalla pyöräpysäköintimahdollisuuksia ja parantamalla joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä alueella.

Asemakaavan muutoksella muodostuu Mukkulan (7.) kaupunginosan kortteliin 5037 tontit 5 ja 6 sekä lähivirkistys-, urheilu- ja virkistyspalvelualueita.

Lähtötiedot

Kaupunki omistaa kaavamuutosalueen.

Kaavatilanne

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa alue on osoitettu asumiseen. Asemakaava on valmisteltu oikeusvaikutteisen Lahden läntisten osien osayleiskaavan Y-202 mukaisesti ja suunnittelualue on siinä osin VU-7 ja osin A-27. Yleiskaavaa tarkistetaan rullaavasti valtuustokausittain.

Voimassa olevassa (5.3.2012, A-2535) asemakaavassa alue on VU, Urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta ja osin VL-lähivirkistysaluetta.

Asemakaavan muutoksen vaikutukset

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön: Asemakaavan toteutuminen tiivistää Mukkulan urheilupuiston ympäristöä.

Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön: Rakennuksen ulkomuodolle on annettu laatuvaatimus, jonka toteutuminen arvioidaan rakennusluvan yhteydessä.

Vaikutukset liikenteeseen: Uuden hallin toteutuminen lisää alueen liikennettä, mutta tähän on varauduttu hyvin.

Vaikutukset maisemaan: Uusi halli sulkee alueen näkymiä jonkin verran.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 50

Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon:
YU-1 tontilla joudutaan siirtelemään maamassoja ja tontilla kulkevaa avo-ojaa Haavepuiston puolelle. Avo-ojan uoma ei nytkään ole luonnollinen vaan rakennettu.

Vaikutukset väestörakenteeseen ja elinoloihin:
Uuden hallin rakentuminen vaikuttaa positiivisesti lisäämällä alueen liikuntapalvelutarjontaa.

Sosiaaliset vaikutukset:
Uusi halli tuo alueelle uusia harrastajaryhmiä

Vaikutukset lapsiin:
Lasten liikuntamahdollisuudet lisääntyvät.

Vaikutukset yhdyskunta- ja energiatalouteen:
Alue on hyvien liikenneyhteyksien päässä. Uusi halli on mahdollista liittää kaukolämpöverkkoon.

Vaikutukset yritystoimintaan:
Uusi halli luo mahdollisuuksia uudelle liiketoiminnalle.

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa

Vireille tulosta on ilmoitettu kaavoituskatsauksessa 2019. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on laadittu 3.5.2019 ja valmisteluvaiheen kuuleminen on suoritettu 16.5.–31.5.2019. Viranomaisneuvottelua ei ole edellytetty. Valmistelu on tarkemmin kuvattu asemakaavan muutoksen selostuksessa.

Merkittävien lausuntojen ja mielenpiteiden olennainen osa:
Kaavoitettava alue sijaitsee maakunnallisesti merkittävässä ympäristössä, joten sen toteutuksessa on kiinnitettävä huomioita ulkonäköön ja laatuun. Kaavan mahdollistama liikuntahalli kannattaa liittää kaukolämpöverkkoon.

Asemakaavakarttaan on lisätty tarkennus kaupunkikuvan kannalta sekä määräys kaukolämpöön liittämisen osalta:

YU-1 määräystä täydennetään seuraavasti:

**URHEILUTOIMINTAA PALVELEVIEN RAKENNUSTEN
KORTTELIALUE, JONNE SAADAAN
RAKENTAA MONITOIMIHALLI. MONITOIMIHALLISSA SALLITAAN**

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 50

MYÖS URHEILUSTA
POIKKEAVAA TOIMINTAA.

- Rakennuksen mittakaavan materiaalien ja yksityiskohtien tulee sopia maakunnallisesti arvokkaaseen Mukkulan asuinalueen ympäristöön.

kaukolämpö:

UUDISRAKENNUKSET ON LIITETTÄVÄ
KAUKOLÄMPÖVERKKOON POIKKEUKSENA MRL 57a
§:ssä LUETELLUT RAKENNUKSET.

Asemakaavan muutoksen yhteydessä tehdään MRL 78 §:n mukaisesti Mukkulan (7.) kaupunginosaan seuraava tonttijako: M-19-244 korttelin 5037 tonteille 5 ja 6.

Maankäyttösopimus: Asemakaava ei vaadi maankäyttösopimusta.

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli asiaa 10.12.2019 § 163.

Asian esittelijän, maankäytön johtajan Petri Honkasen päätösehdotus oli seuraava:

”Lautakunta päättää hyväksyä asemakaavan muutosehdotuksen A-2763 sekä siihen liittyvän tonttijakoehdotuksen M-19-244 asetettavaksi julkisesti nähtäville.

Mikäli mahdolliset muistutukset eivät anna muuhun aihetta, lautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2763, jolla muodostuu Lahden kaupungin Mukkulan (7.) kaupunginosan korttelin 5037 tontit 5 ja 6, lähivirkistys-, urheilu- ja virkistyspalvelualueita sekä Lahden kaupungin Mukkulan (7.) kaupunginosan korttelin 5037 tontteja 5 ja 6 koskevan tonttijakoehdotuksen M-19-244.”

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Asemakaavan muutosehdotus A-2763 on ollut maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyssä järjestyksessä julkisesti nähtävillä 16.1. – 17.2.2020, eikä sitä vastaan ole tehty muistutuksia.

Nähtävillä olon jälkeen kaavaehdotukseen on tehty tekninen korjaus 24.2.2020.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 50

YU-1 määräys on korjattu seuraavaan muotoon:

"YU-1 urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue, jonne saadaan rakentaa *myös yksityinen* monitoimihalli. Monitoimihallissa sallitaan myös urheilusta poikkeavaa toimintaa. Rakennuksen mittakaavan, materiaalien ja yksityiskohtien tulee sopia maakunnallisesti arvokkaaseen Mukkulan asuinalueen ympäristöön."

Muutoksen jälkeen asemakaavan piirustusnumero on A-2763a.

Asemakaavan muutosehdotukseen tehty tarkennus on vähäinen eikä muuta olennaisesti kaavan sisältöä, joten asemakaavan muutosehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: valitusosoitus Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä Tommi Lanki, Liikuntapalvelut, sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY -keskukselle.

Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta.

Lainvoimaiseksi tulon jälkeen: kuulutus,
sähköisesti:
jäljennös kuulutuksesta Hämeen ELY -keskus,
jäljennös kuulutuksesta + kartta Hämeen Maanmittauslaitos,
jäljennös kuulutuksesta + kartta Päijät-Hämeen liitto,
jäljennös kuulutuksesta kaupunkiympäristön palvelualueen
maankäyttö ja aluehankkeet

Liitteenä

1. Kaavaselostus + seurantalomake A-2763a
2. Kaavaehdotuskartta A-2763a
3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)
4. Luonnosvaiheenlausunnot
5. Tonttijako M-19-244

LAHTI

ASEMAKAAVAN SELOSTUS

24.2.2019

A-2763a

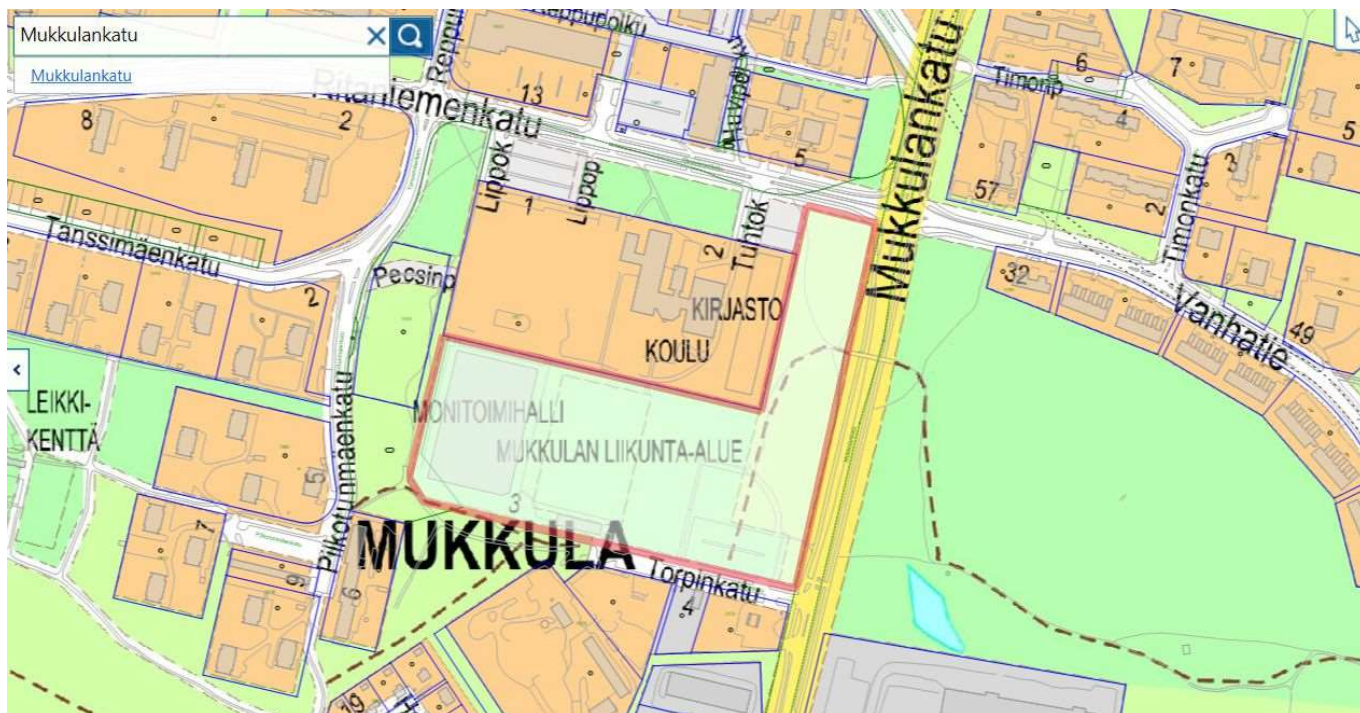
Asemakaavan muutos

Mukkulan liikuntahalli

Lahti.fi

(2.12.2019)

Asemakaavan muutoksen selostus, joka koskee 2. päivänä joulukuuta 2019 päivättyä asemakaavakarttaa nro A-2763a (sekä kaavan mukaista tonttijakoa M-19-244) (Mukkulan liikuntahalli)

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Asemakaava/asekaavan muutos koskee:
Mukkulan (7.) kaupunginosan lähivirkistys-, urheilu-, ja virkistyspalvelualueutta.

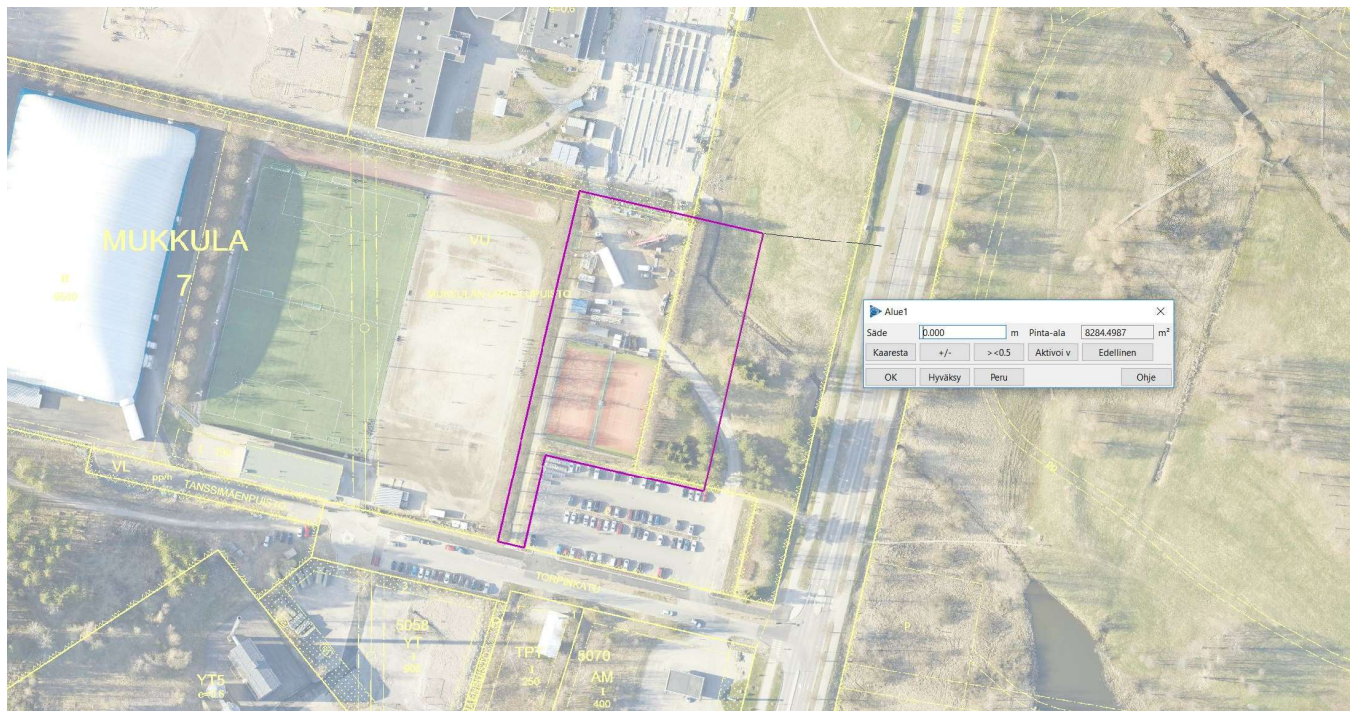
Asemakaavalla/asekaavan muutoksella muodostuvat:
Mukkulan (7.) kaupunginosan korttelin 5037 tontit 5 ja 6 sekä lähivirkistys-, urheilu- ja virkistyspalvelualueutta.

Asemakaavamuutoksen yhteydessä tehdään sitova tonttijako.

Kaavahanke sisältyy kaupungin vuoden 2019 kaavoitusohjelmaan. Kaavan vireille tulosta on kaavoituskatsauksesta tiedottamisen yhteydessä.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee Lahden kaupungin Mukkulan (7.) kaupunginosassa, Mukkulan urheilualueella. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 6.7ha.

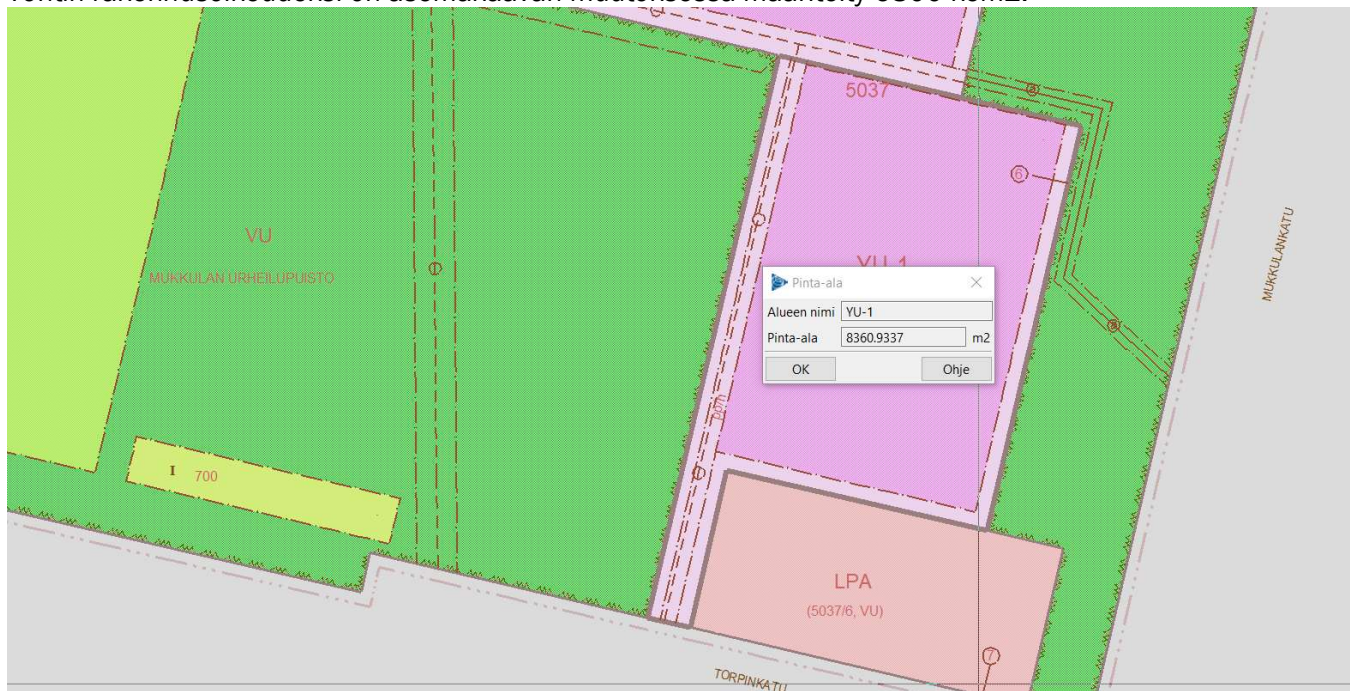

Ortokuva

1.3 Kaavan tarkoitus

Tavoite on mahdollistaa n. 6800 m² kokoisen liikuntahallin rakentaminen Mukkulan urheilualueelle muuttamalla osa urheilu- ja virkistyspalveluiden aluetta sekä Haavepuiston aluetta urheilutoimintaa palvelevien rakennusten tontiksi.

Asemakaavan muutoksella muodostetaan YU-1-tontti jonka pinta-ala on n. 8361 m²
Tontin rakennusoikeudeksi on asemakaavan muutoksessa määriteltä 6800 kem².

1.4 Kaupungin strategia

Kaupungin strategian (2017) mukaisesti kaava mahdollistaa yritysten sijoittumisen ja työpaikkojen lisääntymisen alueella (A1).

Kaava mahdollistaa oppilaitosten sijoittumisen alueelle (A1).

kaava edistää kestävä kehityksen mukaista yhdyskuntarakennetta ja liikkumista (A4).

Kaava mahdollistaa Lahden liikunta-, kulttuuri- ja tapahtumatarjonnan lisääntymisen (A5).

Kaava mahdollistaa kestävä matkailun kehittämisen alueella (A6).

Kaava edistää

kärkihanketta *1. Lahti opiskelijakaupunki* mahdollistamalla oppilaitosrakennusten rakentamisen alueelle.

Kärkihanketta *4. Yrittäjien Lahti* lisäämällä yritystoiminnalle varattuja alueita sekä mahdollistamalla olemassa olevien yritysten kehittymistä ja toimintaedellytyksiä.

Kärkihanketta *5. Luonnollisesti liikkeessä* parantamalla pyöräpysäköintimahdollisuuksia ja parantamalla joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä alueella.

1.5 Selostuksen sisällysluettelo

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT.....	2
1.1 Tunnistetiedot.....	2
1.2 Kaava-alueen sijainti.....	2
1.3 Kaavan tarkoitus	3
1.4 Kaupungin strategia.....	4
1.5 Selostuksen sisällysluettelo	5
1.6 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista.....	6
2 TIIVISTELMÄ	6
2.1 Kaavaprosessin vaiheet.....	6
2.2 Asemakaava	6
2.3 Toteuttaminen	6
3 LÄHTÖKOHDAT	6
3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista	6
3.1.1 Yleiskuvaus.....	6
3.1.2 Luonnonympäristö	6
3.1.3 Rakennettu ympäristö.....	6
3.1.4 Maanomistus.....	6
3.2 Suunnittelutilanne.....	7
3.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset.....	7
4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	8
4.1 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset.....	8
4.1.1 Aloite	8
4.1.2 Pohjakartan tarkistaminen	8
4.2 Osallistuminen ja yhteistyö.....	8
4.2.1 Osalliset	8
4.2.2 Vireilletulo	9
4.2.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt	9
4.2.4 Viranomaisyhteistyö	9
4.3 Asemakaavan tavoitteet	9
4.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet	9
4.4 Asemakaavan vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	9
4.4.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta.....	9
4.4.2 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet	9
4.4.3 Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset	11
5 KUVAUS.....	11
5.1 Asemakaavan rakenne	11
5.1.1 Kokonaisrakenne	11
5.1.2 Mitoitus ja aluevaraukset	12
5.2 VAT:in, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten toteutuminen	12
5.3 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	12
5.4 Kaavan vaikutukset	12
5.4.1 Vaikutus rakennettuun ympäristöön ja liikenteeseen	12
5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön.....	12
5.4.3 Muut vaikutukset	13
5.5 Ympäristön häiriötekijät.....	13
5.6 Nimistö.....	13
6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS.....	13
6.1 Toteuttaminen ja ajoitus.....	13
6.2 Toteutuksen seuranta.....	13
7 PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS.....	14
8 SEURANTALOMAKE	14

1.6 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

asemakaavakartta A-2763
osallistumis- ja arviointisuunnitelma
luonnosvaiheen lausunnot ja mielipiteet
tonttijakokartta M-19-244

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Asemakaavan muutos on laadittu Lahden kaupungin omasta aloitteesta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin ja asetettiin nähtäville kaavamuutoshankkeen kotisivulle 3.5.2019. Luonnosvaiheen kuuleminen järjestettiin 16.-31.5.2019, jolloin pyydettiin myös viranomaislausunnot.

2.2 Asemakaava

Asemakaavan muutos mahdollistaa n. 6800 m² kokoisen liikuntahallin rakentaminen Mukkulan urheilualueelle muuttamalla osa urheilu- ja virkistyspalveluiden aluetta sekä Haavepuiston aluetta urheilutoimintaa palvelevien rakennusten tontiksi. Tontin pinta-alaksi muodostu 8361 m²

2.3 Toteuttaminen

Asemakaavan toteutuksesta vastaavat Lahden kaupunki kunnallistekniikan osalta.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Yleiskuvaus

Kaavamuutosalueen vieressä sijaitsee Mukkulan koulu. Lähiympäristössä on pääosin kerrostalovaltaista asuntoaluetta, pohjoisessa ostoskeskus ja idässä laaja avoin puistoalue.

3.1.2 Luonnonympäristö

Maisema

Suunnittelualue on pääosin tasaista kenttää tai viheraluetta. Muodostettavan tontin kaakkoiskulmassa on keinotekoisia vallirakenteita, jotka joudutaan tasaamaan, ja suhteellisen nuorta puustoa, joka joudutaan poistamaan.

Lahti kuuluu korkean radonpitoisuuden alueeseen, minkä vuoksi radonsuojaus tulee ottaa kaikessa rakentamisessa huomioon rakennusjärjestyksen ohjeen mukaisesti.

Maa- ja metsätalous

Luonnonsuojelu (luonnonsuojelualueet, suojeluohjelmien alaiset alueet, luonnonsuojelulain mukaan suojeltavat alueet, metsälain mukaan suojeltavat alueet)

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Alueella sijaitsee tekonorumi ja hiekkakenttä, sekä katettu liikuntahalli (kuplahalli). Tenniskenttäalue purkaantuu pois tulevan hallin tieltä.

Liikennöinti tapahtuu Mukkulankadulta Torpinkadun kautta nykyisen parkkialueen vierestä.

Mukkulankadun itäpuolella on asemakaavassa varattu parkkialue, jota ei ole vielä rakennettu.

Pysäköintialue joudutaan oletettavasti toteuttamaan alueen kasvavan pysäköimistarpeen täyttämiseksi.

3.1.4 Maanomistus

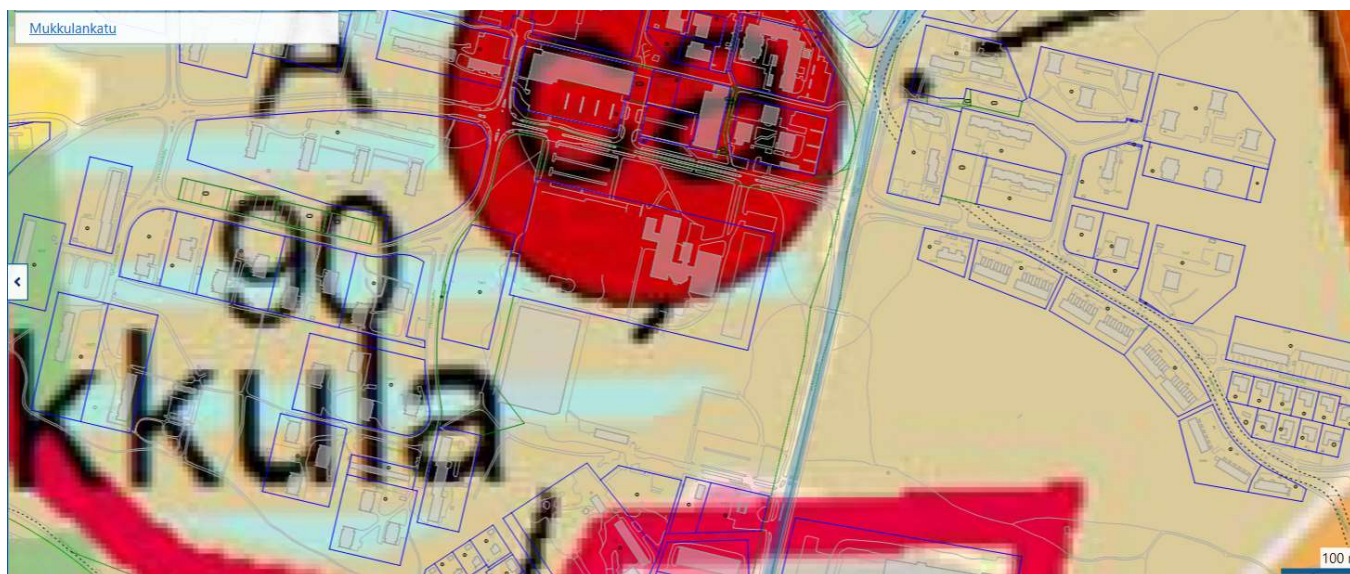
Lahden kaupunki omistaa suunnittelualueen.

3.2 Suunnittelutilanne

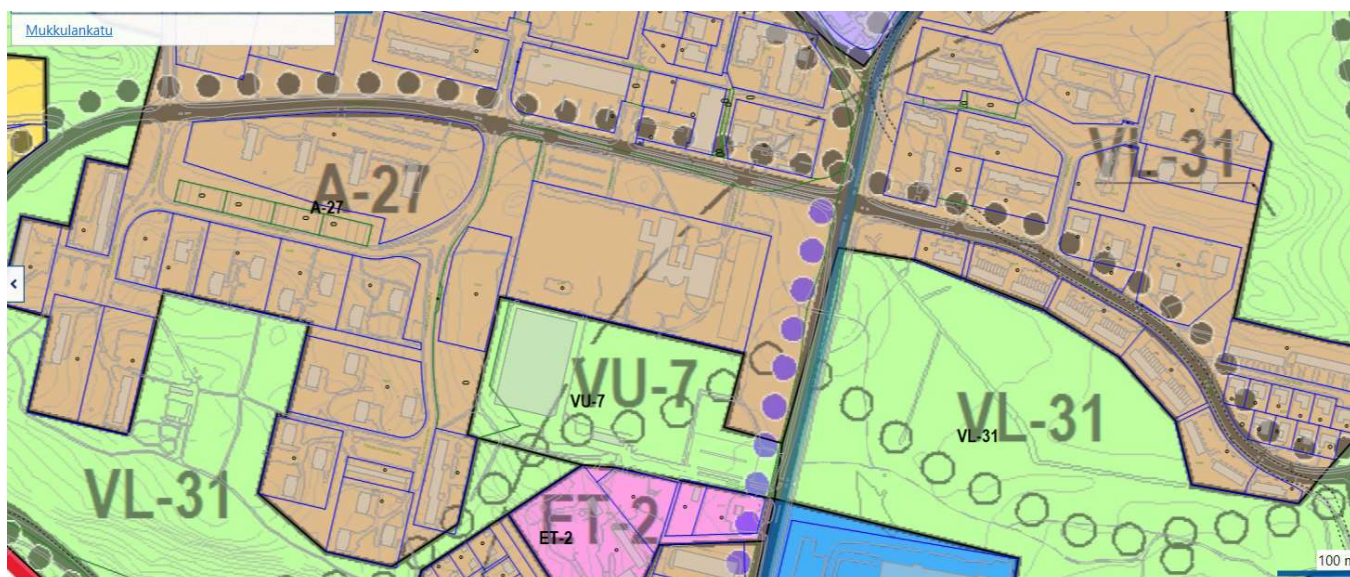
3.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset Maakuntakaava

Lakimuutoksen myötä ympäristöministeriön vahvistusmenettelystä luovuttiin ja maakuntavaltuusto hyväksyi kaavan 2.12.2016. Maakuntakaavasta jätetyt valitukset kumottiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksellä 29.1.2018. Korkeimmalle hallinto-oikeudelle osoitettiin yksi valitus 20.6.2018, jonka korkein hallinto-oikeus hylkäsi 15.4.2019. Maakuntakaava sai lainvoiman 14.5.2019

Maakuntakaavassa alue on osoitettu asumiseen paikallisen aluekeskuksen (Ca) läheisyydessä.

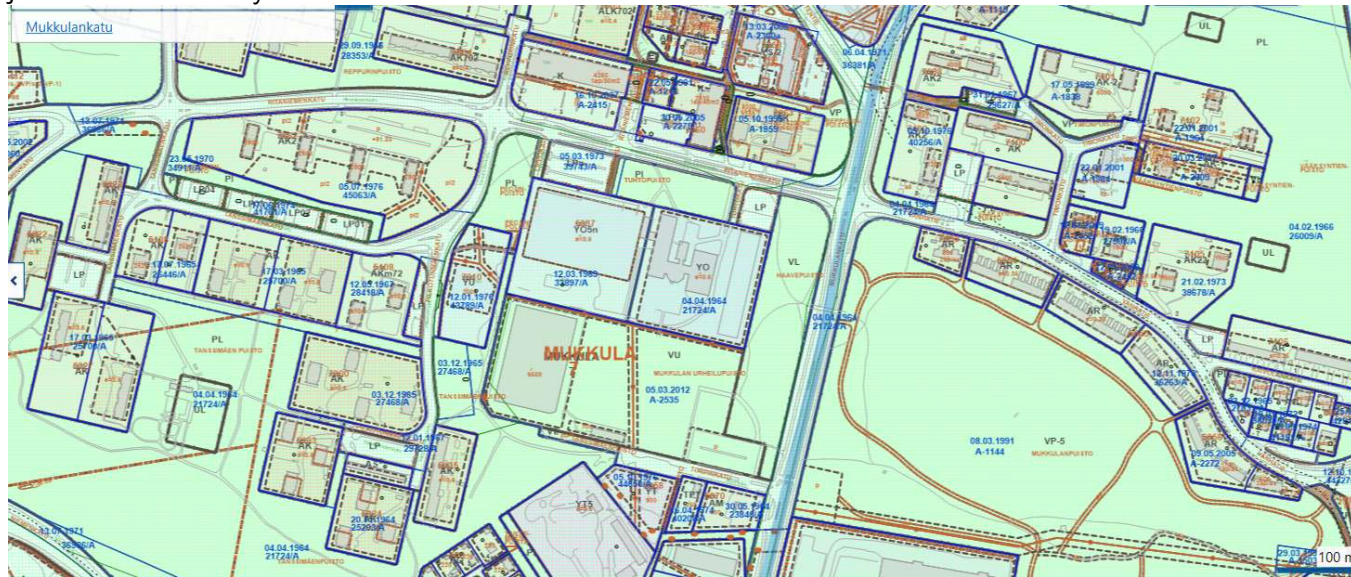
Ote Päijät-Hämeen maakuntakaavasta.

Ote yleiskaavasta 2025. Uuden hallin rakennuspaikka sijoittuu osin urheilupalvelujen ja osin asumisen alueelle.

Asemakaava

Voimassaolevassa (5.3.2012) asemakaavassa alue on osin VU, Urheilu ja virkistyspalvelujen aluetta ja osin VL-lähevirkistysaluetta.

Ote voimassaolevasta asemakaavasta.

Rakennusjärjestys

Rakennusjärjestys Lahti, Nastola, Kärkölä on tullut Nastolan osalta voimaan 1.4.2013 ja Lahden ja Kärkölän osalta voimaan 1.5.2013.

Pohjakartta

Alueen pohjakartta on tarkistettu

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

4.1.1 Aloite

Asemakaavan muutos tehdään Lahden kaupungin omasta aloitteesta,

4.1.2 Pohjakartan tarkistaminen

Alueen pohjakartta on tarkistettu ennen kaavaehdotuksen laatimista. Pohjakartta täyttää MRL 54 §:ssä annetut kaavoitusmittausvaatimukset.

4.2 Osallistuminen ja yhteistyö

4.2.1 Osalliset

MRL 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Osallisia ovat:

- Vaikutusalueen kiinteistöjen omistajat, asukkaat, yritykset
- Mukkulan peruskoulu
- Perusopetuspalvelut
- Liikuntapalvelut
- Mukkula-seura ry
- Kaupunkiympäristöpalvelut
- Lahden tilakeskus
- Rakennus ja ympäristövalvonta
- Hämeen ELY-keskus
- Lahti Energia
- LE-Sähköverkko
- Lahti Aqua Oy
- Päijät-Hämeen Pelastuslaitos

4.2.2 Vireilletulo

Asemakaavatyön vireille tulosta on ilmoitettu MRL 63 §, 3 mom. mukaisesti Lahden kaupungin vuoden 2019 kaavoituskatsauksessa

4.2.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laadittiin ja asetettiin nähtäville kaavamuutoshankkeen kotisivulle 3.5.2019. Alueen naapurikiinteistöille ja maanomistajille on toimitettu postitse kaavaluonnos ja OAS. Valmisteluvaiheen kuuleminen järjestettiin 16.5. – 31.5.2019. Kaavatyöhön liittyvää aineistoa on ollut nähtävillä kaavahankkeen verkkosivulla.

4.2.4 Viranomaisyhteistyö

Valmisteluvaiheen kuuleminen järjestettiin 16.5. – 31.5.2019, jolloin viranomaisille toimitettiin OAS ja kaavaluonnosvaihtoehdot ja pyydettiin niistä viranomaislausunnot.

4.3 Asemakaavan tavoitteet

4.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Tavoite on mahdollistaa n. 6500 m² kokoisen liikuntahallin rakentaminen Mukkulan urheilualueelle muuttamalla osa urheilu- ja virkistyspalveluiden aluetta sekä Haavepuiston aluetta urheilutoimintaa palvelevien rakennusten tontiksi.

4.4 Asemakaavan vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

4.4.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus ja karsinta

Asemakaavan muutoksena esitetään vain yhtä vaihtoehtoa.

4.4.2 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Tiivistelmä lausunnoista ja mielipiteistä ja niiden huomioon ottaminen:

Valmisteluvaiheen kuulemisen aikana asemakaavan muutoksen luonnokseen esitettiin 7 lausuntoa:

Hämeen ELY-keskus

Kaavamuutoksen tavoite on mahdollistaa n. 6500 m² kokoisen liikuntahallin rakentaminen Mukkulan urheilualueelle muuttamalla osa urheilu- ja virkistyspalveluiden aluetta sekä Haavepuiston aluetta urheilutoimintaa palvelevien rakennusten tontiksi.

Täydennysrakentaminen sijoittuu maakuntakaavan mukaiseen asumisen paikalliseen aluekeskukseen Mukkulaan ja täydentää Mukkulan urheilualan toimintaa. Kaavamuutos on lähtökohdiltaan yleiskaavan tavoitteiden mukainen.

Alue on hyvin saavutettavissa jalan, pyöräillen ja joukkoliikenteellä. Kaavan liikenteelliset vaikutukset kohdistuvat katuverkkoon. Liikenteen toimivuus ja pysäköintialueen riittävyys tulee tarkastella kaavaehdotusta valmistellessa.

Valmisteluvaiheen asiakirjoista ei ilmene miten yleiskaavassa esitetty viher- ja ulkoiluyhteys urheilualan kautta on tarkoitus jatkossa järjestää. (VL-31-VU-7-VL-31). Asia tarkentunee kaavan jatkosuunnittelun yhteydessä.

Hämeen ELY-keskus ei näe tarvetta viranomaisneuvottelun järjestämiseen. Luonnos voidaan valmistella kaavaehdotukseksi, ottaen huomioon yleiskaavan tavoite viheralueiden ja ulkoilureittien jatkuvuudesta.

Vastine

Asemakaavan rajausta on muutettu siten, että Mukkulan koulu ja sitä koskevat liikennejärjestelyt on siirretty ratkaistavaksi tulevaisuudessa, eli ne on rajattu asemakaavan muutosalueen ulkopuolelle. Asemakaavan muutoskartassa ei ole esitetty alueen pysäköintipaikkatarvetta, mutta tarve on tiedostettu. Ympäristön pysäköintiresurssit on kartoitettu, ja todettu, että Mukkulankadun itäpuolella, välittömästi suunnittelualan vieressä on toteuttamatonta valmiiksi kaavoitettua p- aluetta kaupungin omistamalla alueella. Alueelle on mahdollista rakentaa n. 80 uutta autopaikkaa. Asemakaavan muutoksella ei vaikuteta nykyisiin viher- ja ulkoiluyhteyksiin.

Lahden ympäristöpalvelut

Lahden ympäristöpalveluilla ei ole lausuttavaa asemakaavan muutosluonnoksesta A-2763

Vastine

OK

Lahden kaupunginmuseo

Kaavoitettava alue sisältyy maakunnallisesti arvokkaaseen Mukkulan asuinalueeseen ja on myös Lahden läntisten osien osayleiskaavan arvokohde. Museo esittää YU-1 merkintää täydennettäväksi rakennusta koskevilla arkkitehtonisen ja kaupunkikuvallisen laadun varmistavilla määräyksillä.

Vastine

YU-1 määräystä täydennetään seuraavasti:

URHEILUTOIMINTAA PALVELEVIEN RAKENNUSTEN KORTTELIALUE, JONNE SAADAAN RAKENTAA MONITOIMIHALLI. MONITOIMIHALLISSA SALLITAAN MYÖS URHEILUSTA POIKKEAVAA TOIMINTAA. Rakennuksen mittakaavan materiaalien ja yksityiskohtien tulee sopia maakunnallisesti arvokkaaseen Mukkulan asuinalueen ympäristöön.

Päijät-Hämeen liitto

Päijät-Hämeen liitolla ei ole tarvetta antaa lausuntoa kaavahankkeesta.

Vastine

OK

Päijät-Hämeen pelastuslaitos

Päijät-Hämeen pelastuslaitoksella ei ole huomauttamista asemakaavan muutokseen

Vastine

OK

Lahti Energia Oy/Lämpöliiketoiminta

Kohteen olevan asemakaavarajauksen eteläpuolella Torpinkadulla sijaitsee merkittävä kaukolämmön runkojohto. Kaukolämmön kapasiteetti alueen tuntumassa on erinomainen. Kohteesta lounaaseen, lähimmillään noin 200 metrin etäisyydellä sijaitsee Lahti Energia Oy:n merkittävä Mukkkulan lämpökeskus, joka on ns. huipun ja poikkeustilan aikana käynnissä. Laitoksen toiminnalla ei ole käsityksemme mukaan vaikutusta suunniteltuun kaavaan.

Suosittellemme kohteen muutos- ja uudisosien lämmitystavaksi kaukolämpöä, ja kaavaan merkintää kaukolämpö.

Vastine

Lisätään asemakaavaehdotukseen seuraava merkintä:

kaukolämpö, UUDISRAKENNUKSET ON LIITETTÄVÄ KAUKOLÄMPÖVERKKOON POIKKEUKSENA MRL 57a

§:ssä LUETELLUT RAKENNUKSET.

Liikuntapalvelut-yksikkö, sivistyksen palvelualue

Liikuntapalvelut-yksiköllä ei ole asemakaavan muutoksen luonnoksesta huomautettavaa.

Vastine

OK

4.4.3 Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset

Luottamuselinkäsittelyjen ja päätösten päivämäärät (lomakkeella)

Listalla Teknisen ja Ympäristötoimilautakunnan kokoukseen 10.12.2019

5 KUVAUS**5.1 Asemakaavan rakenne****5.1.1 Kokonaisrakenne**

Asemakaavan muutosalue on noin 6.7 ha kokoinen. Alueella on seuraavia korttelialueita:

Korttelin 5037 tontit 5 LPA ja 6 YU-1, Mukkulan urheilupuiston VU, eli urheilu- ja virkistyspalvelualue ja Haavepuiston VL lähivirkistysalue.

5.1.2 Mitoitus ja aluevaraukset

LPA autopaikkojen korttelialue

- Osoitettu Mukkulan urheilupuiston ja YU-1 tontin käyttöön.

YU-1 urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue, jonne saadaan rakentaa myös yksityinen monitoimihalli. monitoimihallissa sallitaan myös urheilusta poikkeavaa toimintaa. Rakennuksen mittakaavan materiaalien ja yksityiskohtien tulee sopia maakunnallisesti arvokkaaseen Mukkulan asuinalueen ympäristöön.

VL Lähivirkistysalue

VU urheilu ja virkistyspalvelualue

Urheilu ja virkistyspalvelualueen yhteenlaskettu rakennusoikeus on 10200 kem²
Korttelin 5037 tontin 6 rakennusoikeus on 6800 kem², tontin liittymä on Torpinkadulle.

Autopaikkoja toteutetulla LPA-alueella on n.90

Suunnittelualueen ulkopuolella on Mukkulan kadun itäpuolella valmiiksi asemakaavoitettu p-alue, johon mahtuu n. 80 autopaikkaa. Tämän alueen toteuttaminen tulee luultavasti välttämättömäksi, jotta alueen kasvavaan autopaikkakäyttöön voidaan vastata.

Suunnittelualue on käytännössä Mukkulan aluepalvelukeskuksessa.

5.2 VAT:in, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten toteutuminen

Lahden oikeusvaikutteista yleiskaavaa 2025 laadittaessa on otettu huomioon MRL 39 §:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset, ja asemakaava on yleiskaavan mukainen. Asemakaavan muutos on Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2008 mukainen.

5.3 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Kaavassa on huomioitu kulttuurihistoriallisesti arvokkaan alueen suojelu, viheralueiden säilyminen, sekä hulevesien käsittely.

5.4 Kaavan vaikutukset

5.4.1 Vaikutus rakennettuun ympäristöön ja liikenteeseen

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Asemakaavan toteutuminen tiivistää Mukkulan urheilupuiston ympäristöä

Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön

Rakennuksen ulkomuodolle on annettu laatuvaatimus, jonka toteutuminen arvioidaan rakennusluvan yhteydessä.

Vaikutukset liikenteeseen

Uuden hallin toteutuminen lisää alueen liikennettä, mutta tähän on varauduttu hyvin.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Vaikutukset maisemaan

Uusi halli sulkee alueen näkymiä jonkin verran

Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

YU-1 tontilla joudutaan siirtelemään maamassoja ja tontilla kulkevaa avo-ojaa Haavepuiston puolelle. Avo-ojan uoma ei nytkään ole luonnollinen vaan rakennettu.

5.4.3 Muut vaikutukset

Vaikutukset väestörakenteeseen ja elinoloihin

Uuden hallin rakentuminen vaikuttaa positiivisesti lisäämällä alueen liikuntapalvelutarjontaa

Sosiaaliset vaikutukset

Uusi halli tuo alueelle uusia harrastajaryhmiä

Vaikutukset lapsiin

Lasten liikuntamahdollisuudet lisääntyvät

Vaikutukset yhdyskunta- ja energiatalouteen

Alue on hyvien liikenneyhteyksien päässä. Uusi halli on mahdollista liittää kaukolämpöverkkoon.

Vaikutukset yritystoimintaan

Uusi halli luo mahdollisuuksia uudelle liiketoiminnalle.

5.5 Ympäristön häiriötekijät

Uusi halli tuo alueelle lisää liikennettä, mutta se on hyvin hallittavissa. Alueella on hyvä ja toimiva kevyen liikenteen verkosto.

5.6 Nimistö

Alueelle ei tule uutta nimistöä.

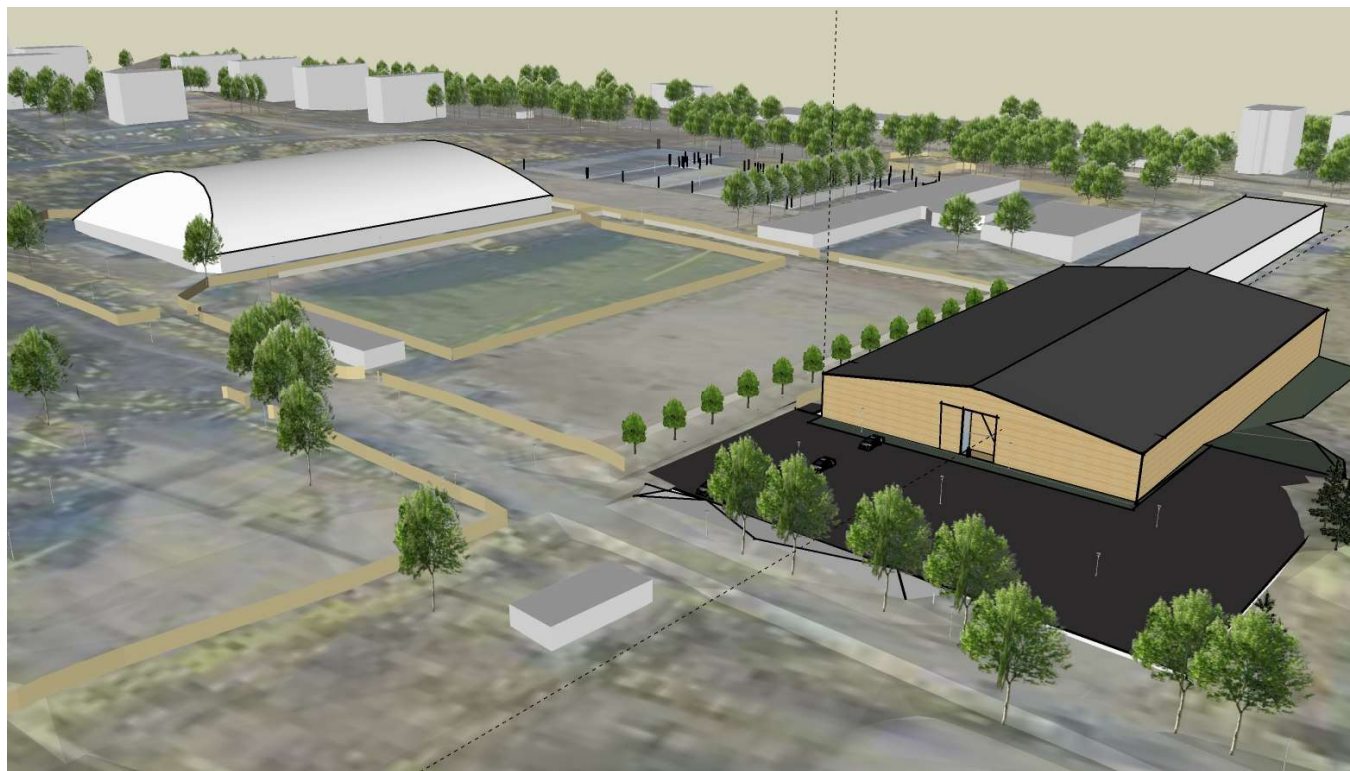
6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

6.1 Toteuttaminen ja ajoitus

Uuden hallin rakentaminen voidaan aloittaa välittömästi asemakaavan muutoksen saatua lain voiman.

6.2 Toteutuksen seuranta

Uuden liikuntahallin ulkonäkö arvioidaan rakennusluvan yhteydessä Yhdessä museon ja kaupunkikuvasta vastaavan elimen yhteistyönä.

7 PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS

Lahdessa 2.12.2019

Asemakaava-arkkitehti Kimmo Sutinen

Tekninen korjaus 24.2.2020:

Korjattu YU-1 määräys seuraavaan muotoon ”YU-1 urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue, jonne saadaan rakentaa **myös yksityinen** monitoimihalli. monitoimihallissa sallitaan myös urheilusta poikkeavaa toimintaa. Rakennuksen mittakaavan materiaalien ja yksityiskohtien tulee sopia maakunnallisesti arvokkaaseen Mukkulan asuinalueen ympäristöön.”

8 SEURANTALOMAKE

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta 398 Lahti Täyttämispvm 21.11.2019

ASEMAKAAVAN MUUTOS KOSKEE:
MUKKULAN (7.) KAUPUNGINOSAN
LÄHIVIRKISTYS- JA URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUALUETTA

Kaavan nimi ASEMAKAAVAN MUUTOKSELLA MUODOSTUU:
MUKKULAN (7.) KAUPUNGINOSAN
KORTTELIN 5037 TONTIT 5 JA 6 SEKÄ
LÄHIVIRKISTYS JA URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUALUETTA

Hyväksymispvm	Ehdotuspvm	2.12.2019
Hyväksyjä	Vireilletulosta ilm. pvm	
Hyväksymispykälä	Kunnan kaavatunnus	398A2763a
Generoitu kaavatunnus		
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	6,3465	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]
		6,3465

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]
Rakennuspaikat [lkm] Omarantaiset Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm] Omarantaiset Ei-omarantaiset

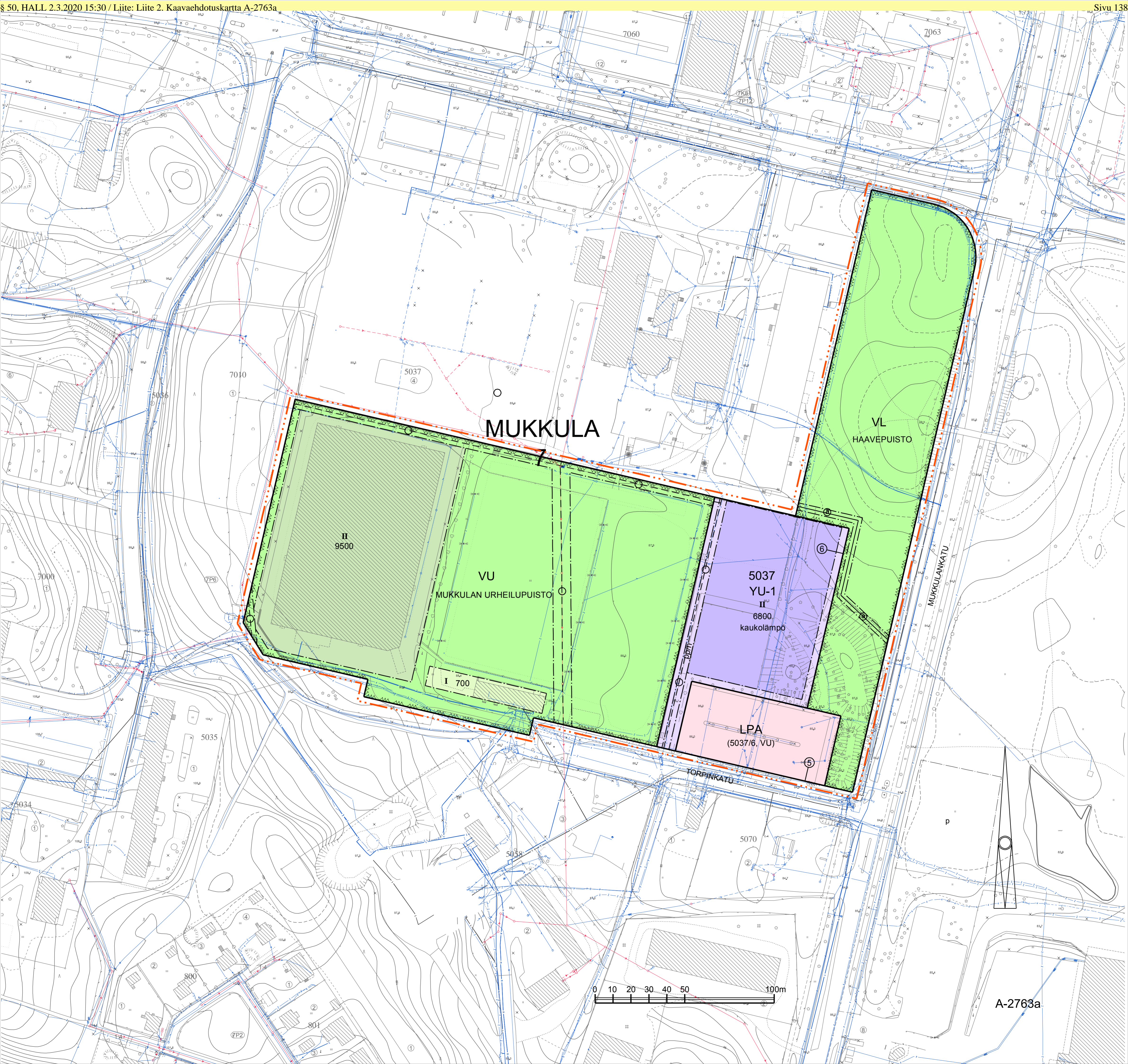
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	6,3465	100,0	16300	0,26	0,0000	16300
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	0,8361	13,2	6800	0,81	0,8361	6800
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	5,1680	81,4	9500	0,18	-1,1785	9500
R yhteensä						
L yhteensä	0,3424	5,4			0,3424	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	6,3465	100,0	16300	0,26	0,0000	16300
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	0,8361	13,2	6800	0,81	0,8361	6800
YU-1	0,8361	100,0	6800	0,81	0,8361	6800
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	5,1680	81,4	9500	0,18	-1,1785	9500
VL	1,6430	31,8			-0,4107	
VU	3,5250	68,2	9500	0,27	-0,7678	9500
R yhteensä						
L yhteensä	0,3424	5,4			0,3424	
LPA	0,3424	100,0			0,3424	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

MUKKULA

VL
HAAVEPUISTO

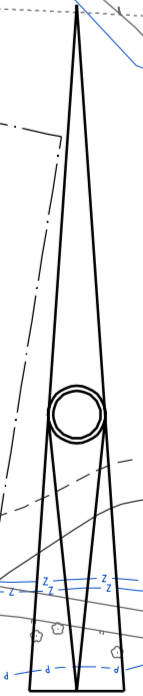
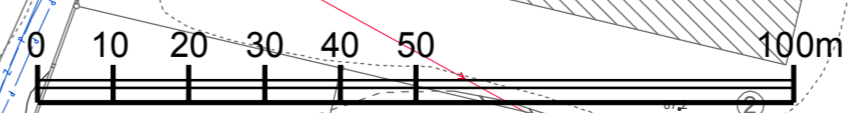
VU
MUKKULAN URHEILUPIUISTO

5037
YU-1
II
6800
kaukolämpö

LPA
(5037/6, VU)

II
9500

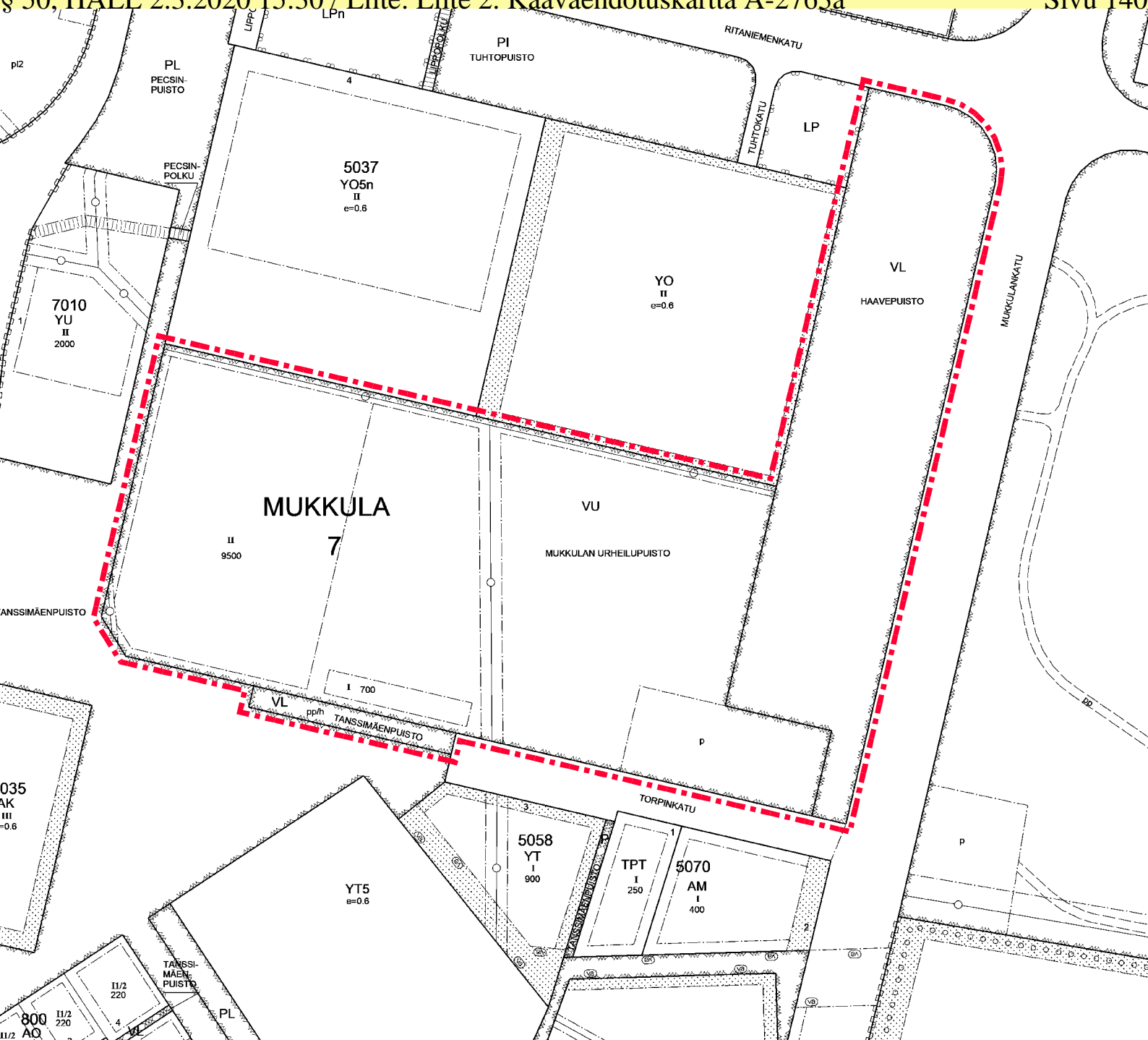
I
700

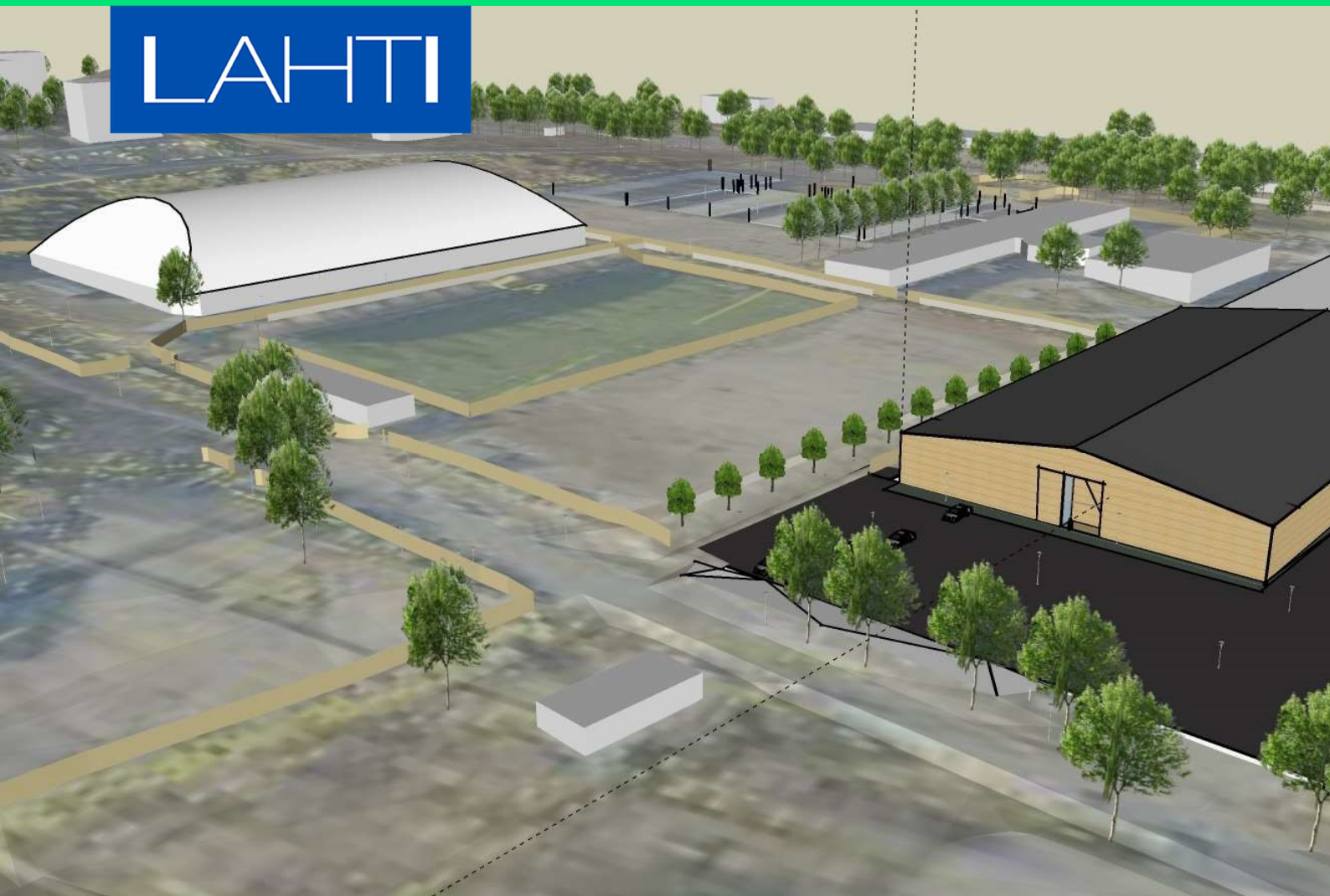
1(1)

A-2763a ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

Nro	Merkintä	Määräys
1		ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET
2		URHEILUTOIMINTAA PALVELEVIEN RAKENNUSTEN KORTTELIALUE, JONNE SAADAAN RAKENTAA MYÖS YKSITYINEN MONITOIMIHALLI. MONITOIMIHALLISSA SALLITAAN MYÖS URHEILUSTA POIKKEAVAA TOIMINTAA. RAKENNUKSEN MITTAKAAVAN MATERIAALIEN JA YKSITYISKOHTIEN TULEE SOPIA MAAKUNNALLISESTI ARVOKKAASEEN MUKKULAN ASUINALUEEN YMPÄRISTÖÖN.
3		LÄHIVIRKISTYSALUE.
4		URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUALUE.
5		AUTOPAikkojen korttelialue.
6		3 m KAAVA-ALUEEN RAJAN ULKOPUOLELLA OLEVA VIIVA.
7		KORTTELIN, KORTTELINOSAN JA ALUEEN RAJA.
8		OSA-ALUEEN RAJA.
9		SITOVAN TONTTIJAON MUKAISEN TONTIN RAJA JA NUMERO.
10		KAUPUNGINOSAN NUMERO.
11		KAUPUNGINOSAN NIMI.
12		KORTTELIN NUMERO.
13		KADUN , PUISTON TAI MUUN YLEISEN ALUEEN NIMI.
14		RAKENNUSOIKEUS KERROSALANELIÖMETREINÄ.
15		ROOMALAINEN NUMERO OSOITTAA RAKENNUSTEN, RAKENNUKSEN TAI SEN OSAN SUURIMMAN SALLITUN KERROSLUVUN.
16		RAKENNUSALA.
17		JALANKULULLE JA PYÖRÄILYLLE VARATTU ALUEEN OSA, JONKA KAUTTA SAA JÄRJESTÄÄ KORTTELEIDEN HUOLTO- JA PAIKOITUSLIIKENNettä PALVELEVAN AJOYHTEYDEN.
18		AVO-OJAA VARTEN VARATTU ALUEEN OSA.
19		MAANALAISTA JOHTOA VARTEN VARATTU ALUEEN OSA.
20		SULUISSA OLEVAT NUMEROT OSOITTAVAT KORTTELIN JA TONTIN JA URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUALUEEN JOIDEN AUTOPAikkoJA SAA ALUEELLE SIOITTAÄ.
21		UUDISRAKENNUKSET ON LIITETTÄVÄ KAUKOLÄMPÖVERKKOON POIKKEUKSENA MRL 57a §:ssä LUETELLUT RAKENNUKSET.
22		ASEMAKAAVAN YHTEYDESSÄ ON TEHTY SITOVA TONTTIJAKO.

POISTOKARTTA MK 1:2500

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTI- SUUNNITELMA

3.5.2019

A-2763

Asemakaavan muutos

Mukkulan liikuntahalli

Lahti.fi

**Maankäyttö- ja rakennuslain 63 § mukainen
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)****Asemakaava A-2763
(Mukkulan liikuntahalli)****ALOITE/HAKIJA**

Asemakaava laaditaan Lahden kaupungin aloitteesta.

SUUNNITTELUALUE

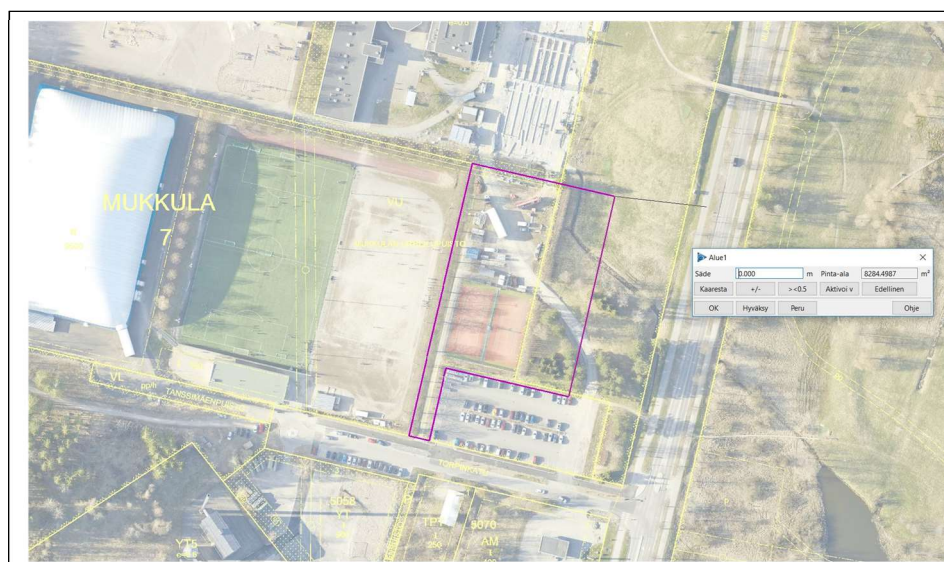
Kaavoitettava alue on Mukkulan (7.) kaupunginosassa kortteli 5037 sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen- ja lähivirkistys- ja katualuetta.

TAVOITE

Tavoite on mahdollistaa n. 6500 m² kokoinen liikuntahallin rakentaminen Mukkulan urheilualueelle muuttamalla osa urheilu- ja virkistyspalveluiden aluetta sekä Haavepuiston aluetta urheilutoimintaa palvelevien rakennusten tontiksi.

LÄHTÖTIEDOT

Aluetta koskevat seuraavat voimassa olevat kaavat ja suunnitelmat:

Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 on tullut voimaan MRA 93 § mukaisten kuulutusten myötä. Kuulutukset on julkaistu liitossa ja kunnissa 10.3.2017 alkaen ja kuntien virallisissa lehdissä viikolla 11. Maakuntahallitus määräsi 20.2.2017 § 19 Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaisesti ennen kuin se on saanut lainvoiman ja että maakuntakaava kumoaa voimaan tullessaan ympäristöministeriön 11.3.2008 vahvistaman Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2006. Maakuntakaavasta on jätetty Korkeimpaan hallinto-oikeuteen yksi valitus.

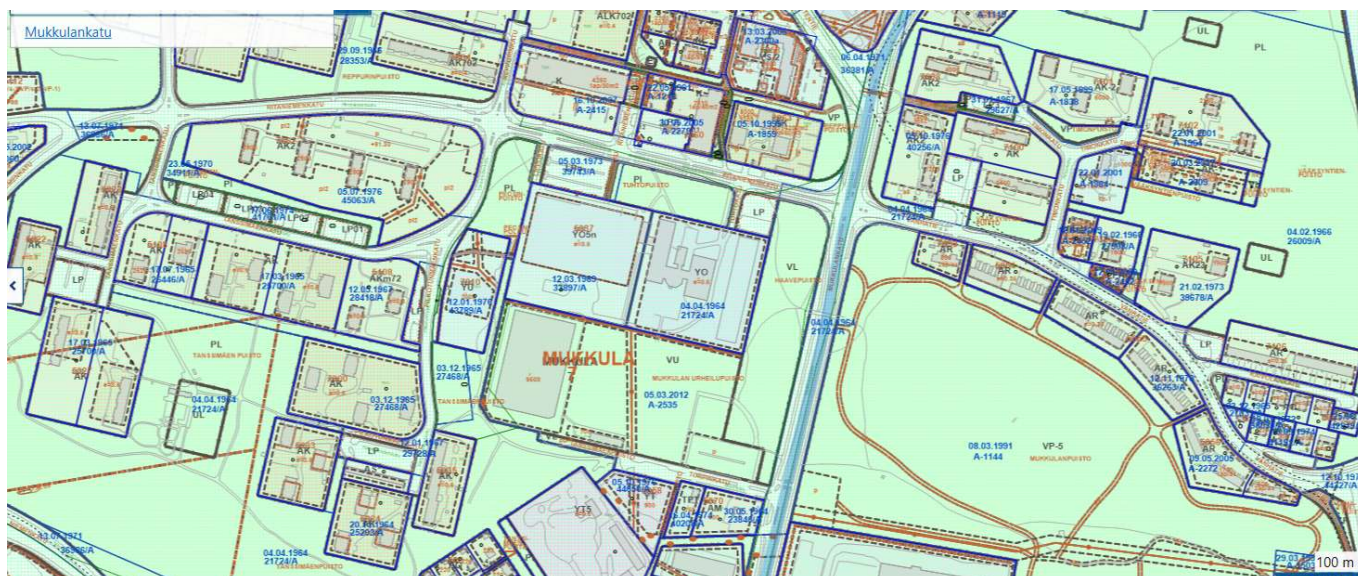

Ote maakuntakaavasta 2014, suunnittelualue on osoitettu asumiseen paikallisen aluekeskuksen (Ca) läheisyydessä.

Ote yleiskaavasta, Uuden hallin rakennuspaikka sijoittuu osin urheilupalvelujen ja osin asumisen alueelle. Aluevaraukset eivät ole muuttumassa yleiskaavan 2025 luonnoksissa.

Ote asemakaavasta Uuden hallin rakennuspaikka asettuu osin VU(urheilu- ja virkistyspalvelut), ja osin VL(lähivirkistys)-alueelle.

Lähtötiedot on esitetty tarkemmin kaavan selostuksessa.

SELVITYSTIEDOT (Maankäyttö- ja rakennusasetus 25 §)

Alueesta on laadittu seuraavat selvitykset:

Lahten yleiskaava 2025 yhteydessä tehdyt perusselvitykset

Kaavatyötä koskevien selvitysten antamat lähtökohdat on esitetty tarkemmin kaavan selostuksessa.

OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

Osalliset (Maankäyttö- ja rakennuslaki 62 §)

Osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Tämän kaavatyön osallisia ovat:

- Vaikutusalueen kiinteistöjen omistajat, asukkaat, yritykset
- Mikkulan peruskoulu
- Perusopetuspalvelut
- Liikuntapalvelut
- Mikkula-seura ry
- Kaupunkiympäristöpalvelut
- Lahden tilakeskus
- Rakennus ja ympäristövalvonta
- Hämeen ELY-keskus
- Lahti Energia
- LE-Sähköverkko
- Lahti Aqua Oy

- Päijät-Hämeen Pelastuslaitos

Osallistuminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on nähtävillä koko kaavoitustyön ajan internetissä osoitteessa www.lahti.fi/kaavoitus sekä ehdotusvaiheen ajan kirjastossa. Suunnitelmaa täydennetään tarvittaessa työn aikana.

Seuraavalla sivulla on esitetty osallistumismahdollisuudet kaavoituksen eri vaiheissa. Kaavatyön aikana saatu palaute kirjataan kaavaselostukseen, jossa myös kerrotaan miten palaute on otettu huomioon kaavoituksessa.

Asemakaavaluonnosta ja sen mahdollisia vaihtoehtoja esittelevä **yleisötilaisuus** (kerrotaan, jos järjestetään) järjestetään ennen asemakaavan tai asemakaavan muutosehdotuksen käsittelyä teknisessä ja ympäristölautakunnassa. Yleisötilaisuudesta ilmoitetaan Uusi Lahti -lehdessä, tarvittaessa Nastola-lehdessä ja kaavan kotisivuilla.

Viranomaisyhteistyö

Viranomaisyhteistyö järjestetään erikseen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma toimitetaan Hämeen ELY-keskukselle tiedoksi. Kunnan ja alueellisen ympäristökeskuksen välinen viranomaisneuvottelu (MRL 66 §) pidetään tarvittaessa. Kaavan luonnosvaiheen valmistelumateriaalista pyydetään viranomaisilta tarvittavat lausunnot. (Mainitse, pyydetäänkö lausunto Uudenmaan ELY:stä, (erillinen liikenneselvitys)) Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot tarvittaessa, mikäli kaava on oleellisesti muuttunut luonnosvaiheesta.

KAAVOITUKSEN ETENEMINEN JA AIKATAULU

Kaavoituksen eteneminen ja alustava/suunniteltu aikataulu on esitetty OAS:n lopussa/liitteenä.

KAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI (MRL 9§, MRA 1§)

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävät suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitysten perusteella on voitava arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset.

Asemakaavan vaikutukset arvioidaan lähtötietojen pohjalta asiantuntijatyönä. Vaikutusarvioinnissa hyödynnetään myös osallisten mielipiteitä ja kommentteja. Vaikutusarviointi esitetään kaavaselostuksessa.

Arvioitavat vaikutukset ovat:

1. ihmisen elinoloihin ja elinympäristöön,
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon,
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin,
4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen,
5. kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön,
6. elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

SOPIMUKSET

ASEMAKAAVAN LAATIJA

Lahden kaupunki

Kaupunkiympäristön palvelualue / Maankäyttö ja aluehankkeet
Asemakaava-arkkitehti Kimmo Sutinen
15100 Lahti(käyntiosoite: Askonkatu 2, 5. kerros)
puh: 050 3985160
sähköposti: etunimi.sukunimi@lahti.fi

Päiväys ja allekirjoitus

Lahdessa 3.5.2019

Kaavan kotisivu

[linkki](#)

Tietoa kaavoituksesta ja kaavoituskatsaus

www.lahti.fi/kaavoitus

Lahden ajankohtaiset hankkeet

www.lahti.fi/palvelut/aluehankkeet

KAAVOITUKSEN ETENEMINEN JA AIKATAULU

Asemakaavan / asemakaavamuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto / tekninen ja ympäristölautakunta. Tavoitteellinen aikataulu, mikäli asemakaavasta ja/tai asemakaavamuutoksesta ei jätetä muistutuksia tai valiteta, on esitetty seuraavana (kuukausi/vuosi).

3 ALOITUSVAIHE3
/19**1**

Kaavan vireilletulosta on ilmoitettu kaavoituskatsauksessa 2019.

5 LUONNOSVAIHE5
/19**2**

Luonnosvaiheessa laaditaan idealuonnoksia ja selvityksiä sekä arvioidaan luonnoksen tai luonnosvaihtoehtojen vaikutuksia. Lisäksi käydään neuvotteluja osallisten kanssa.

Luonnosvaiheessa järjestetään osallisten ennakkokuuleminen ja tarvittaessa yleisötilaisuus.

Osallisille lähetetään osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos. Materiaalit lisätään myös kaavatyön verkkosivuille. Yleisötilaisuudesta ilmoitetaan Uusi Lahti -lehdessä, tarvittaessa Nastola-lehdessä ja kaupungin verkkosivuilla www.lahti.fi.

Osallistuminen

Osalliset voivat lausua kaavaluonnoksesta mielipiteensä kirjallisesti tai suullisesti kaavoittajalle. Mielipiteen voi jättää sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi. Tarvittavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä pyydetään lausunnot. Annetut mielipiteet ja lausunnot julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

8 EHDOTUSVAIHE8
/19**3**

Ehdotusvaiheessa laaditaan kaavaehdotus valitun kaavaluonnoksen pohjalta. Suunnittelussa huomioidaan ennakkokuulemisessa esitetyt mielipiteet. Kaavaehdotus esitellään tekniselle ja ympäristölautakunnalle, jonka päätöksellä se asetetaan nähtäville 30 vuorokaudeksi Lahti-Pisteeseen (Kirkkokatu 31, pääkirjaston aula) sekä kaupungin verkkosivuille. Lisäksi kaava-aineisto on nähtävillä kaava-alueen lähikirjastossa.

Nähtävilläolosta ilmoitetaan kuulutuksilla Lahden kaupungin verkkosivuilla, pääkirjaston Lahti-Pisteen ilmoitustaululla, Uusi Lahti -lehdessä sekä tarvittaessa Nastola-lehdessä. Nähtävilläolon jälkeen kaavan laatija valmistelee vastineet mahdollisiin muistutuksiin. Jos muistutukset eivät aiheuta ehdotukseen olennaisia muutoksia, kaava etenee vastineineen hyväksymisvaiheeseen. Muussa tapauksessa tekninen ja ympäristölautakunta asettaa muutetun kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville.

Osallistuminen

Osalliset voivat jättää kaavaehdotuksesta kirjallisen muistutuksen nähtävillä olon aikana. Muistutus osoitetaan tekniselle ja ympäristölautakunnalle, ja sen voi toimittaa Kirkkokadun Lahti-Pisteeseen tai sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi. Muistutuksen tehneille lähetetään perusteltu vastaus. Lausuntoja pyydetään tarvittavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä, mikäli kaava on oleellisesti muuttunut luonnosvaiheesta. Muistutukset julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

10**/19****4 HYVÄKSYMISVAIHE**

Kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen ja mahdolliset muistutukset vastineineen sekä esittää kaupunginvaltuustolle kaavan hyväksymistä. Kaupunginvaltuusto hyväksyy ehdotuksen. Vaikutukseltaan vähäisen kaavan muutosehdotuksen hyväksyy tekninen ja ympäristölautakunta. Hyväksymispäätöksestä lähetetään tieto kaava-aloitteen tekijälle, muistutuksen tehneille ja viranomaisille.

Osallistuminen

Osalliset ja kunnan jäsenet voivat valittaa kaupunginvaltuuston tai teknisen ja ympäristölautakunnan päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 30 päivän valitusaikana. Hallinto-oikeuden päätöksestä on mahdollisuus valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

12**/19****5 VOIMAANTULO**

Kaava saa lainvoiman noin 1,5–2 kuukauden kuluttua kaupunginvaltuuston päätöksestä, mikäli kaavasta ei valiteta. Kaava kuulutetaan lainvoimaiseksi kaupungintalon ilmoitustaululla ja kaupungin verkkosivulla.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Lausunto

HAMELY/741/2019

24.05.2019

Julkinen

Häme
Ympäristöyksikkö

Lahden kaupunki Tekninen ja ympäristötoimiala
Maankäyttö ja aluehankkeet
PL 126
15141 LAHTI
kirjaamo@lahti.fi
kimmo.sutinen@lahti.fi

Viite. lausuntopyyntö 15.5.2019

**Hämeen ELY-keskuksen lausunto, asemakaavan muutos, Lahti, Mukkulan (7.)
kaupunginosa, kortteli 5037, urheilu- ja virkistyspalvelujen alue sekä
lähivirkistys- ja katualue, A-2763, valmisteluvaihe**

Lausunto annetaan 3.5.2019 päivätyistä OAS:sta ja
kaavakarttaluonnoksesta.

Kaavamuutoksen tavoite on mahdollistaa n. 6500 m² kokoisen liikuntahallin
rakentaminen Mukkulan urheilualueelle muuttamalla osa urheilu- ja
virkistyspalveluiden aluetta sekä Haavepuiston aluetta urheilutoimintaa
palvelevien rakennusten tontiksi.

Täydennysrakentaminen sijoittuu maakuntakaavan mukaiseen asumisen
paikalliseen aluekeskukseen Mukkulaan ja täydentää Mukkulan
urheilualan toimintaa. Kaavamuutos on lähtökohdiltaan yleiskaavan
tavoitteiden mukainen.

Alue on hyvin saavutettavissa jalan, pyöräillen ja joukkoliikenteellä. Kaavan
liikenteelliset vaikutukset kohdistuvat katuverkkoon. Liittymän toimivuus ja
pysäköintialueen riittävyys tulee tarkastella kaavaehdotusta valmisteltaessa.

Valmisteluvaiheen asiakirjoista ei ilmene, miten yleiskaavassa esitetty viher-
ja ulkoiluyhteys urheilualan kautta on tarkoitus jatkossa järjestää. (VL-31-
VU-7-VL-31). Asia tarkentunee kaavan jatkosuunnittelun yhteydessä.

Hämeen ELY-keskus ei näe tarvetta viranomaisneuvottelun järjestämiseen.
Luonnos voidaan valmistella kaavaehdotukseksi, ottaen huomioon
yleiskaavan tavoite viheralueiden ja ulkoilureittien jatkuvuudesta.

Lausunnon on esitellyt alueidenkäytön asiantuntija Annu Tulonen ja
ratkaissut ylitarkastaja Kirsti Nieminen. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja
merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

HÄMEEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Puhelin 0295 025 000
<http://www.ely-keskus.fi/hame>

PL 29
15141 LAHTI

Tämä asiakirja HAMELY/741/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/741/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Tulonen Annu 24.05.2019 09:13

Ratkaisija Nieminen Kirsti 24.05.2019 09:24

Lähtettäjä: [Karu-Hanski Tiina](#)
Vastaanottaja: [Kiriaamo Lahti](#)
Aihe: Lyp:n lausunto asemakaavamuutoksen luonnoksesta A-2763 koskien Mukkulan liikunta-aluetta
Päivämäärä: 27. toukokuuta 2019 15:16:03

Lahden ympäristöpalveluilla ei ole lausuttavaa asemakaavamuutoksen luonnoksesta A-2763, joka koskee Mukkulan kaupunginosan (7.) korttelia 5037 sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen- ja lähivirkistys- ja katualuetta.

*Tiina Karu-Hanski
ympäristönsuojelusihteri
Rakennus- ja ympäristövalvonnan vastuualue
Lahden ympäristöpalvelut*

Lahden kaupunginmuseo

Pvm 28.5.2019

Asemakaava-arkkitehti
Kimmo Sutinen
Maankäyttö ja aluehankkeet
Lahden kaupunkiympäristö
Askonkatu 2
15100 Lahti
kirjaamo@lahti.fi

Viite: Lausuntopyyntö 15.5.2019

Asia: Mukkulan korttelin 5037 urhellupaikat, asemakaavamuutoksen luonnos /
asemakaava-arkkitehti Kimmo Sutinen 3.5.2019

Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen maakuntamuseo, rakennuskulttuuri
esittää otsikon asiasta pyydettyinä lausuntonaan seuraavan:

Kaavoitettava alue sisältyy maakunnallisesti arvokkaaseen Mukkulan
asuinalueeseen ja on myös Lahden läntisten osien osayleiskaavan arvokohde.
Museo esittää YU-1-merkintää täydennettäväksi rakennusta koskevilla
arkkitehtonisen ja kaupunkikuvallisen laadun varmistavilla määräyksillä.

Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen maakuntamuseo

museonjohtaja

Timo Simanainen

tutkija

Riitta Niskanen

Tiedoksi

Museovirasto, Länsi-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut
Hämeen ely-keskus

Lähtettäjä: [riitta.vaananen](#)
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#); [Sutinen Kimmo](#)
Aihe: Lausuntopyyntöne asemakaavan muutoksen luonnoksesta Mukkulan (7.) kaupunginosan korttelia 5037 sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen- ja lähivirkistys- ja katualuetta.
Päivämäärä: 16. toukokuuta 2019 10:34:46

Hei,

Päijät-Hämeen liitolla ei ole tarvetta antaa lausuntoa aiheessa mainitusta kaavahankkeesta.

Ystävällisin terveisin,

Riitta Väänänen

Riitta Väänänen

Aluesuunnittelupäällikkö

Päijät-Hämeen liitto

PL 50 (Hämeenkatu 9)

FI-15111 LAHTI

Manager, Regional Landuse Planning

The Regional Council of Päijät-Häme

GSM +358 40 531 7628

e-mail : riitta.vaananen@paijat-hame.fi

internet: www.paijat-hame.fi

**Päijät-Hämeen
pelastuslaitos**

LAUSUNTO 10 295

slvu 1 / 1

17.05.2019

Vastaanottaja

kirjaamo@lahti.fi

Kohde

Asemakaavan muutos A-2763

Mukkulan liikuntahalli

Lausunto asemakaavan muutos A-2763

Päijät-Hämeen pelastuslaitos on vastaanottanut 16.05.2019 lausuntopyynnön koskien asemakaavan muutosta A-2763 Mukkulan liikuntahalli.

Asemakaavan muutoksen tarkoituksena on on mahdollistaa n. 6500 m2 kokoisen liikuntahallin rakentaminen Mukkulan urheilualueelle.

Olen tutustunut asemakaavan muutosehdotukseen. Päijät-Hämeen pelastuslaitoksella ei ole huomauttamista asemakaavamuutokseen.

Raila Viljamaa

paloinsinööri
Raila Viljamaa

Lähtettäjä: [Mäki-Saari Harri](#)
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Aihe: VS: Valmisteluvaiheen kuuleminen Mukkulan liikunta-alueen a-2763 asemakaavan muutoksen luonnoksesta
Päivämäärä: 17. toukokuuta 2019 15:19:38
Liitteet: [image001.png](#)

Lahti Energia Oy /Lämpöliiketoiminta kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asemakaavan muutoksen luonnoksesta joka koskee Mukkulan (7.) kaupunginosan korttelia 5037 sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen- ja lähivirkistys- ja katualuetta.

Kohteena olevan asemakaavarajauksen eteläpuolella Torpinkadulla sijaitsee merkittävä kaukolämmön runkojohto. Kaukolämmön kapasiteetti alueen tuntumassa on erinomainen. Kohteesta lounaaseen, lähimmillään noin 200 metrin etäisyydellä sijaitsee Lahti Energia Oy:n merkittävä Mukkulan lämpökeskus, joka on ns. huipun ja poikkeustilanteiden aikana käynnissä. Laitoksen toiminnalla ei ole käsityksemme mukaan vaikutusta suunniteltuun kaavaan.

Suosittellemme kohteen muutos- ja uudisosien lämmitystavaksi kaukolämpöä, ja kaavaan merkintää kaukolämpö.

Mikäli lopullinen kaavaehdotus poikkeaa oleellisesti luonnos- ja valmisteluvaiheen suunnitelmista, varaamme oikeuden lausua siitä uudelleen.

Ystävällisin terveisin:

Harri Mäki-Saari
Rakentamispäällikkö

Lahti Energia Oy | Kauppakatu 31, 15140 Lahti
P. 029 000 8009 | M. 044 751 7224
F. 029 000 8400
www.lahtienergia.fi

[Kaukolämpö on helppo ja luotettava lämmitysmuoto - lue lisää kotisivuiltamme!](#)

Lahtelainen
EDELLÄKÄVELIJÄ

Lähtettäjä: [Lanki Tommi](#)
Vastaanottaja: [Kirjaamo Lahti](#)
Kopio: [Granqvist Tiina](#); [Ahokas Markku](#); [Uurainen Harri](#); [Painilainen Vesa](#); [Patrikka Juha](#)
Aihe: VL: Valmisteluvaiheen kuuleminen Mukkulan liikunta-alueen a-2763 asemakaavan muutoksen luonnoksesta
Päivämäärä: 21. toukokuuta 2019 9:29:42
Liitteet: [a_2763_Kuuleminen_Lausuntopyyntö.pdf](#)
[a_2763_oas_mukkulan_liikunta.pdf](#)
[Kuulemiskartta.pdf](#)

Liikuntapalvelut-yksiköllä ei ole Mukkulan liikunta-alueen a-2763 asemakaavan muutoksen luonnoksesta huomautettavaa. Liikuntapalvelut hyväksyy nykyisten tenniskenttien maa-alueen hyödyntämisen mahdollisen liikuntahallin rakentamisessa.

ystävällisin terveisin,

Tommi Lanki
liikuntatoimenjohtaja
Lahden kaupunki
liikuntapalvelut-yksikkö, sivistyksen palvelualue
p. 050-5594145

Director of Sports Department
City Of Lahti
phone: +358 50 5594145

Lähtettäjä: Sutinen Kimmo

Lähetetty: keskiviikko 15. toukokuuta 2019 17.11

Vastaanottaja: Autio Jukka; Solonen Petri; Uurtamo Juha; Järvelä Mika; Tourneur Ritva; Niskanen Riitta; Niskanen Riitta; Silvast Maria; Saari Henrik; Tolvanen-Valkeapää Tarja; Lastikka Mika; Kujala Kirsi; Sivonen Markku; Karu-Hanski Tiina; Lanki Tommi; Venäläinen Miikka; Häyrinen Tiina; Mäkinen Tia; Hurskainen Tanja; Vauramo Saara; Granqvist Tiina; Saarinen Hanna; Hurskainen Tanja; marjo.oksanen@phpela.fi; riskienhallinta@phpela.fi; toimisto@pajjat-hame.fi; harri.maki-saari@lahtienergia.fi; antti.rautiainen; kirsti.nieminen@ely-keskus.fi; kirjaamo.hame@ely-keskus.fi; kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi; outi.hongisto@phyrittajat.fi; annakaisa.ahtiainen@ely-keskus.fi; Laakso Miika; lahden@yrittajat.fi; petri.hankiola@yrittajat.fi; riitta.vaananen; jarmo.joenranta@dna.fi; production-desk@teliacompany.com; verkkontuki@elisa.fi; ari.mustonen@posti.fi

Aihe: Valmisteluvaiheen kuuleminen Mukkulan liikunta-alueen a-2763 asemakaavan muutoksen luonnoksesta

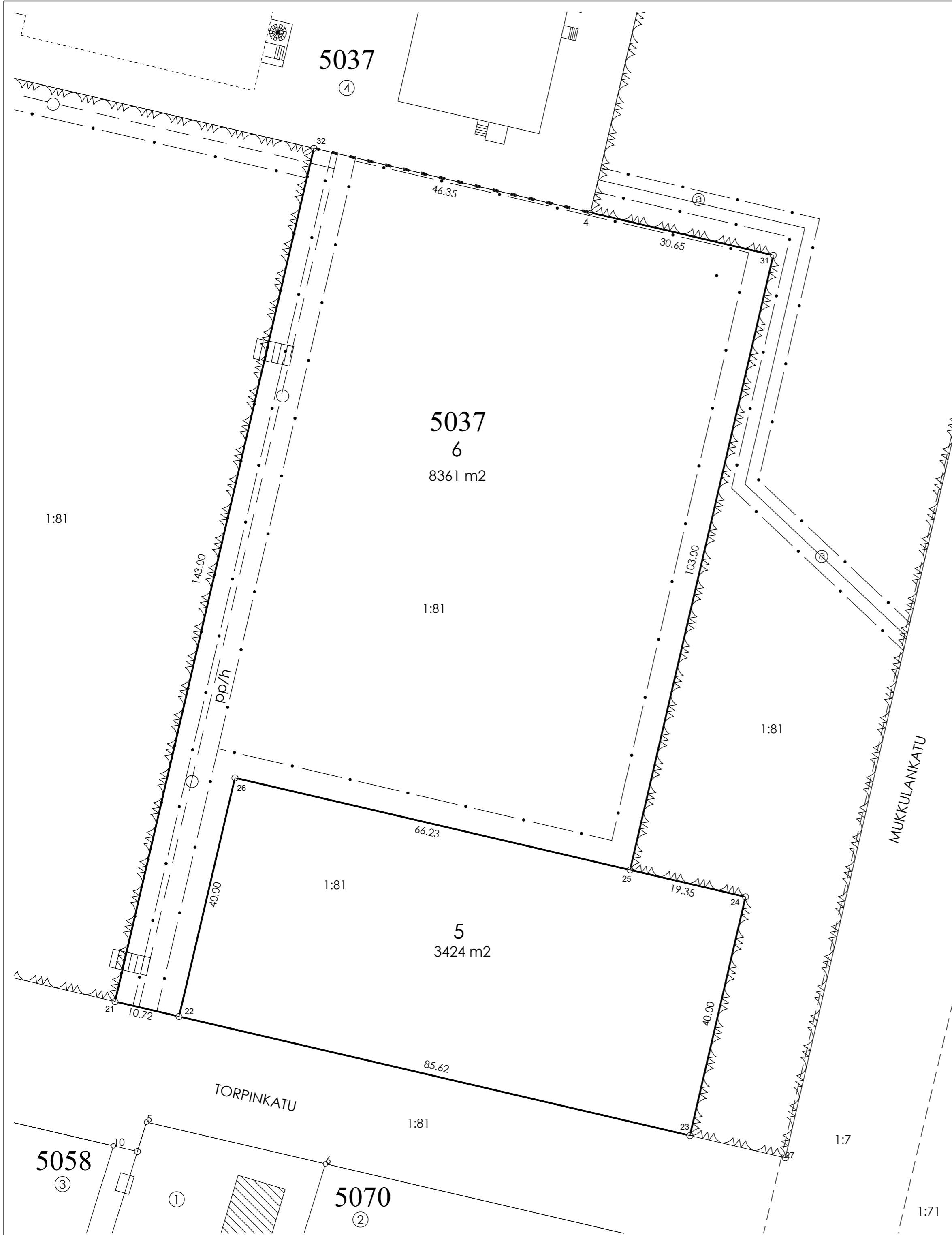
MOi

Valmisteluvaiheen kuuleminen on 16.-31.5.2019

Liiteaineistoa ohessa

Ystävällisin terveisin

.....
Kimmo Sutinen
Asemakaava-arkkitehti
Lahden kaupunki/Tekninen ja ympäristötoimiala
Askonkatu 2 (BW-tower)
P. 050 3985160
.....

KOORDINAATTILUETTELO

N:O	X	Y
4	6767071.083	26481886.703
21	6766942.331	26481809.113
22	6766939.898	26481819.558
23	6766920.467	26481902.948
24	6766959.424	26481912.025
25	6766963.814	26481893.181
26	6766978.843	26481828.681
31	6767064.128	26481916.554
32	6767081.601	26481841.563

MUODOSTUMINEN

TONTTI	P-ALA	OSAP-ALA	KIINTEISTÖTUNNUS	MÄÄRÄALA MOKULLA W
007 5037 0005	3424	3424	410 0001 0081	MOKULLA W
007 5037 0006	8361	8361	410 0001 0081	MOKULLA W

Tonttijako	TJNRO	398M-19-244	LAHTI
ASEMAKAAVA A-2763a	MITTAKAAVA	1:500	
VAHVISTETTU	KARTTALEHDET		
EDELLINEN TONTTIJAKO HYVÄKSYTTY	ON MAAREKISTERIALUETTA		
POHJAKARTAN HYVÄKSYI JA TONTTIJAON LAATI	25.11.2019	KAUP.OSA	7 Mukkula
		KORTTELI	5037
LASKI JU		TONNIT	5,6
PIIRSI OH	Maankäyttöinsinööri Juha Uurtamo		
TEKNINEN JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	HYVÄKSYNYT	TJ-KARTTA	398 M-19-244

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 51

Lähiöohjelmaan 2020-2022 hakeminen

D/521/00.01.05.02/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Asuntoasiainkoordinaattori Helene Vanninen, puh. 044 482 0862

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Lahden kaupunginhallitus päättää, että Lahden kaupunki hakee mukaan ympäristöministeriön ”Lähiöohjelma 2020-2022 – Hyvinvoivat, vetovoimaiset lähiöt” –ohjelmaan. Kohdealueeksi esitetään Mukkulan kaupunginosaa. Samalla kaupunginhallitus valtuuttaa kaupunkiympäristön palvelualueen laatimaan hakemuksen ympäristöministeriöön 31.3.2020 mennessä.

Perusteluosa

Lähiöohjelma 2020-2022 – Hyvinvoivat, vetovoimaiset lähiöt

Lähiöohjelma perustuu pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman pohjalta laadittuun ”Lähiöohjelma 2020-2022: Hyvinvoivat, vetovoimaiset lähiöt” –ohjelmaan. Sen tarkoituksena on antaa kehys kolmivuotisten kokonaisvaltaisten kehittämissuunnitelmien laatimiseen Suomen suurimpien kaupunkien valittuihin lähiöihin. Ohjelma on kohdennettu 14 suurimmalle kaupungille.

Ohjelmaan haetaan poikkihallinnollisia toimia, jotka ehkäisevät asuinalueiden eriytymistä, lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta, edistävät asuinalueen elinvoimaisuutta sekä turvaavat palveluiden ja asumisen hyvän tason.

Kehittämissuunnitelmassa tulee huomioida poikkihallinnollisuus sekä ”Lähiöohjelma 2020-2022” – ohjelmassa asetetut strategiset linjaukset ja kehittämisteemat. Kehittämisteemat ovat:

1. Lähiökoulut edistävät koulutuksen tasa-arvoa ja lasten ja nuorten hyvinvointia
2. Perhe- ja nuorisotyö sekä harrastustoiminta vahvistavat lasten ja nuorten osallisuutta
3. Yhteistyö luo turvallisuutta ja osallisuutta
4. Hiilineutraalius tukee lähiökehittämisen kestävyyttä
5. Viihtyisä, toimiva ja vihreä elin- ja asuinympäristö vahvistaa elinvoimaa
6. Ikäystävällisyys ja esteettömyys tukevat asuinalueen toimivuutta

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 51

7. Taide- ja kulttuuripalvelut elävoittävät lähiötä

Ohjelmaan osallistuvat kunnat laativat kolmivuotiset kehittämissuunnitelmat valitsemiinsa lähiöihin. Suunnitelmien tulee olla kokonaisvaltaisia, poikkihallinnollisia ja niiden on nojattava edellä mainittuihin kehittämisteemoihin.

Ohjelmaan haetaan kunnan valitsemaan lähiöihin laadituin kehittämishankekokonaisuuksin. Lähiöiden valinta tulee tehdä nojaten asuinalueen eriytymistä kuvaaviin indikaattoreihin ja jokaisesta valitusta lähiöstä on laadittava oma hankesuunnitelmansa.

Haku ohjelmaan päättyy 31.3.2020. Hankkeet hyväksyy ohjelman yhteistyöryhmä. Ohjelmaan hyväksytyille kunnille suunnattu avustushaku aukeaa myöhemmin keväällä 2020. Ohjelmakaudella 2020-2022 ympäristöhallinnon rahoitusta on tarjolla yhteensä 21 miljoonaa euroa.

Avustuksen myöntää Valtion asuntorahaston varoista ARA. Kuntien avustusprosentti on 20 % hyväksytyistä kokonaiskustannuksista. Avustusta voidaan myöntää alueen hiilineutraalisuuden edistämiseen, yhteisöllisyyttä ja elinvoimaa vahvistavien tilojen ja toimintojen suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen sekä kehittämisen koordinointiin, täydennys-, lisä- ja korjausrakentamisen edellytysten parantamiseen sekä ympäristön viihtyisyyden, laadun, toimivuuden, turvallisuuden, esteettömyyden ja viheralueiden parantamiseen kohdistuviin investointeihin.

Kohdealueen valitseminen

Päätösesityksen pohjalle on tarkasteltu seuraavia indikaattoreita: koulutusaste, työttömyysaste, keskimääräinen tulotaso, vieraskielisten osuus väestöstä sekä ikääntyneiden osuus asuinalueen asukkaista. Asuinalueen valinnan tueksi on myös kuultu kaupungin eri asiantuntijoita: näkemyksensä kohdelähiöistä ovat antaneet turvallisuuspäällikkö Antti Prepula, kirjastopalvelujohtaja Salla Palmi-Fellin ja kaupunginarkkitehti Anne Karvinen-Jussilainen. Sivistyksen palvelualueen näkemyksen mukaan lähiöohjelma kannattaa nivoa opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustushakuihin, jotka koskevat Oikeus oppia – hankekokonaisuutta. Kohdealueen valinnassa on myös huomioitu aikaisemmin alueille kohdistetut toimenpiteet.

Edellä mainittujen indikaattorien valossa Lahdessa on tunnistettavissa useampia asuinalueita, jotka voisivat täyttää

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 51

Lähiöohjelmassa edellytetyt kriteerit mutta hyvin erilaisin painotuksin. Koulutusaste- ja työttömyysasteindikaattorein ja vieraskielisten määrin tarkasteltuna Mukkulan ja Kerinkallion tilastoalueet nousevat esiin. Korkeakoulutuksen saaneiden määriä tarkastellen myös Rakokiven alue näyttäytyy vaihtoehtona. Keskimääräisillä tuloilla tarkasteltuna puolestaan Kerinkallion, Mukkulan, Kiveriön ja Kivimaan tilastoalueet näyttäytyvät ominaan.

Ikäystävällisyys ja esteettömyys on yksi keskeinen lähiöohjelman teemoista. Yli 75-vuotiaiden asukkaita asuu eniten keskustan tilastoalueiden jälkeen Mukkulassa. 65–74 –vuotiaista väestöä yli kaupungin keskiarvoa (14 %) enemmän on laajalti eri kaupunginosissa: Kartanon, Niemen, Kerinkallion, Jalkarannan, Keskustan, Nastolan, Uusikylän, Kytölän, Kivimaan, Hennala-Okeroinen, Kilpiäisen, Kärpäsen ja Mukkulan tilastoalueilla.

Huomioiden kaupungin rajalliset resurssit sekä ohjelman poikkihallinnollisen ja moniteemaisen luonteen esitämme, että ohjelmaan haetaan yhdellä kehittämishankekokonaisuudella.

Eri indikaattorien kokonaisvaltaisen tarkastelun sekä asiantuntija-arvioiden pohjalta lähiöohjelman kohdealueeksi esitetään Mukkulan kaupunginosaa. Myös Liipolan kaupunginosa voisi tulla kyseeseen. Liipola on ollut mukana kaikissa aikaisemmissa lähiöohjelmissa ja alueelle on investoitu viime vuosina melko paljon. Liipolaan on esimerkiksi valmistunut uusi monitoimitalo kun Mukkulan koulu toimii väistötiloissa. Mukkulan alue on rakentunut 1960 – luvulla aikansa tyypillisen metsäkaupungin ideologiaa noudattaen. Alueella on melko paljon matalia hissittömiä kerrostaloja, mikä puoltaa alueen valintaa ikäystävällisyys ja esteettömyys – teemaan peilaten ja huomioiden ikäänntyneiden määrän alueella. Alueen rakennuskanta on ikänsä puolesta oivallinen lähiöohjelman hiilineutraalius – teeman edistämiseen, jolloin lähiöohjelma voidaan luontevasti sijoittaa osaksi kaupungin ilmastostrategiaa. Mukkulan alueen vetovoimaisuuden lisääminen on erityisen tärkeää myös läheisen Niemen alueen kehittämisen kannalta.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje

Toimenpiteet

ote Helene Vanninen

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 52

Sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelma vuodelle 2020 ja vuosiraportti 2019

D/536/00.01.02.01.01/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Konsernitarkastaja Lotta Mikkola, puh. 040 841 3382

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman vuodelle 2020 ja kirjaa vuoden 2019 vuosiraportin tietoonsa saatetuksi.

Perusteluosa

Sisäinen tarkastus on muusta organisaatiosta riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa organisaatiolle ja parantaa sen toimintaa. Se on osa ohjaus- ja valvontajärjestelmää, jota kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja käyttävät toteuttaessaan valvontavelvollisuuttaan. Sisäisen tarkastus tukee toiminnallaan organisaatiota sen arvojen toteuttamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa, toimintatapojen kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa onkin keskeinen painopiste sisäisen tarkastuksen toiminnassa.

Kaupungin sisäisestä tarkastuksesta vastaa konsernitarkastaja, joka laatii ja esittelee vuosittain sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman ja resurssitarpeet kaupunginjohtajalle. Sisäisen tarkastuksen vuosittaisen toimintasuunnitelman hyväksyy kaupunginhallitus. Merkittävät vuoden aikana tulevat muutokset saatetaan etukäteen kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi. Toimintasuunnitelmaa voidaan tarvittaessa päivittää kaupunginjohtajan ja konsernitarkastajan sopimalla tavalla.

Tarkastuksista raportoidaan sisäisen tarkastuksen toimintasäännön edellyttämällä tavalla. Kaupunginhallitukselle raportoidaan puolivuositarkastus- ja arviointityön keskeisistä tuloksista kaupunginhallitukselle kuuluvan valvontavelvollisuuden täyttämisen mahdollistamiseksi.

Sisäisen tarkastuksen seurantaraportti (projektinhallinta) -niminen asiakirja on tallennettu kaupunginhallituksen extranetin dokumentteihin.

2 (2)

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 52

Muutoksenhaku	muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	ote/tiedoksi: tarkastuslautakunta, tarkastustoimisto, tilintarkastaja, palvelualuejohtajat
Liitteenä	1. Ehdotus sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelmaksi vuodelle 2020 2. Vuosiraportti 2019, sisältäen vuoden 2019 toimintasuunnitelman toteutumisen

LAHTI

Sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelma vuodelle 2020

KH 02.03.2020

Sisällys

1.	Toimintasuunnitelman tausta	3
2.	Organisaation sisäinen valvontajärjestelmä	3
3.	Vuoden 2020 painopisteet, tavoitteet ja kohteet	4
3.1	Kohteet	4
3.2	Vastuu arviointien toteuttamisesta ja sisäisen tarkastuksen resurssit	5
3.3	Raportointi	5
3.4	Tiedoksi antaminen	5
4.	Toimintasuunnitelman seuranta	5
5.	Sisäisen tarkastuksen työnjako vuonna 2020	5

1. Toimintasuunnitelman tausta

Nykyisessä kuntalaissa korostetaan kaupunginhallituksen ja konsernijohdon asemaa kunnan toiminnan ohjaajina sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuuden varmentajina. Kaupunkikonsernin **sisäisen valvonnan** tavoitteena on varmistaa strategisten tavoitteiden saavuttamista ja perustehtävän laadusta tuottamista kustannustehokkaasti, tuloksellisesti ja lain säännöksiä noudattaen. Sisäisen valvonnan järjestäminen on osa kunnan ja kuntakonsernin päivittäistä johtamista, toiminnan ohjaamista ja palveluiden laadun varmistamista. **Riskienhallinta** on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinta on prosessi, jonka avulla on mahdollista tunnistaa potentiaaliset tapahtumat jotka voivat vaikuttaa kaupungin kykyyn saavuttaa sille asetetut tavoitteet.

Sisäinen tarkastus on osa kaupungin sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus on muusta organisaatiosta riippumatonta arviointi-, varmistus ja konsultointitoimintaa, joka toimii suoraan kaupunginjohtajan alaisuudessa ja joka tukee muuta organisaatiota kaupungin strategisten päämäärien ja strategian toteuttamisessa. Sisäistä tarkastusta suoritetaan kaupunginhallituksen hyväksymän sisäisen tarkastuksen toimintasäännön sekä sisäisen tarkastuksen vuosittaisen toimintasuunnitelman mukaisesti.

Sisäinen tarkastus ei korvaa sisäistä valvontaa, eikä se vähennä toimivan johdon velvollisuutta luoda riittävää ja toimivaa sisäistä valvontaa toimintaprosesseihin ja eri toimielimiin. Hyvin järjestetyssä hallinnossa riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat osa päivittäistä toimintaa.

Sisäisen tarkastuksen toimintasäännön mukaan, sisäisen tarkastuksen tehtävänä on selvittää ja arvioida Lahden kaupunkikonsernin toimintojen ja prosessien osalta niiden riskienhallinnan, sisäisen valvonnan sekä johtamis- ja hallintomenettelyiden asianmukaisuutta, toimivuutta, tehokkuutta ja riittävyttä ja antaa suosituksia näiden parantamiseksi.

Sisäistä tarkastusta suoritetaan vuosittaisen sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman mukaisten tehtävien lisäksi muiden tarpeelliseksi katsottujen arviointitehtävien muodossa. Sisäinen tarkastus seuraa, että sen antamia kehityssuosituksia noudatetaan ja että toimenpiteet ovat riittävän tehokkaat riskien hallitsemisen ja toiminnan kehittämisen näkökulmasta.

Sisäisen tarkastuksen kohteena voivat olla kaikki kaupungin toimintayksiköt sekä niiden toiminnot. Sisäinen tarkastus tekee yhteistyötä myös luottamusmiesorganisaation sekä ulkoisen tarkastuksen kanssa. Sisäisellä tarkastuksella ei ole päätösvaltaa, toiminnallista vastuuta tarkastettavien toimintojen suhteen eikä toimeenpano-oikeutta. Sisäisellä tarkastuksella on muuhun organisaatioon nähden neuvottelu- ja tiedonsaantioikeus.

2. Organisaation sisäinen valvontajärjestelmä

Kuntalain säännökset velvoittavat kaupungin järjestämään kaupungin toiminnan sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee kattaa hallinnon ja talouden järjestäminen sekä kunnan toiminta. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista ja ne koskevat kaikkea kuntakonsernin toimintaa. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta operatiivisena toimintana kuuluvat kaupunginhallitukselle, kaupunginjohtajalle ja muulle johdolle.

Hyvin toimiva johtamis- ja hallintojärjestelmä edellyttää, että siihen on integroitu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa johtamista ja esimiestyötä, päätöksentekoa, toimintaprosesseja sekä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavien tilivelvollisten toimielinten ja viranhaltijoiden työskentelyä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla olennainen osa myös kaupungin tytäryhtiöiden hallitustyöskentelyä sekä hyvää hallinto- ja johtamistapaa.

Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla tarkoitetaan kaupunkikonsernin toimintayksiköiden ohjaus- ja toimintaprosesseihin sisältyviä menettelyitä sekä organisaatoratkaisuja ja toimintatapoja, joiden avulla kaupunkikonsernin toimielinten ja tilivelvollisen johdon sekä tytäryhteisöjen hallitusten tulee saada kohtuullinen varmuus

1. lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattamisesta
2. resurssien ja omaisuuden turvaamisesta,
3. toiminnan tuloksellisuudesta sekä
4. raportoinnin oikeellisuudesta ja tietojen luotettavuudesta.

3. Vuoden 2020 painopisteet, tavoitteet ja kohteet

Sisäisen tarkastuksen tavoitteet pohjautuvat kaupungin strategiaan ja sisäinen tarkastus tukee toiminnallaan strategian arvojen ja tavoitteiden toteuttamista. Verkostoituminen organisaation sisällä parantaa mahdollisuuksia olla mukana kehittämässä organisaatiota ja hyvien yhteistyömallien avulla saadaan rakennettua myös toiminnallisia raja-aitoja ylittävää kehittämistä.

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä sekä suorittaa tarkastussuunnitelman mukaiset ja muut kaupunginhallituksen tai kaupunginjohtajan määräämät tarkastus- ja konsultointitehtävät. Tarkastustyön tavoitteena on kaupungin johtamisperiaatteiden, eettisten periaatteiden ja arvojen, hyvän johtamis- ja hallintotavan tukeminen ja edistäminen sekä riski- ja valvontatietoisuuden lisääminen. Sisäinen tarkastus koordinoi ja valmistelelee vuosittain kaupunginhallituksen selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Suunnitelma on laadittu Lahden kaupungin sisäisen tarkastuksen toimintasäännön ja sisäisen tarkastuksen periaatteiden mukaisesti. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä muun organisaation kanssa, jotta päällekkäiseltä työltä välttyttäisiin ja saataisiin mahdollisimman hyvin selvitetyn kokonaiskuvaa.

Toimintasuunnitelmaa voidaan tarvittaessa päivittää kaupunginjohtajan ja konsernitarkastajan sopimalla tavalla. Merkittävät päivittämistarpeet viedään kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

3.1 Kohteet

- Organisaatiokulttuurin kehittämisen tukeminen, avoimuuden lisääminen, sisäisen valvonnan ja ongelmatilanteiden varhaisen esilletuomisen edistäminen.
- Työn vaativuuden arvioinnin tarkastus, aloitettu 2019.
- Koulutusmateriaalin tuottaminen intran oppimisympäristöön.
- Tietotekniikkapalveluiden ulkoistamisen tavoitteiden saavuttamisen arviointi ja tietoteknologikoiden hyödyntämisen ja kehittämisen tuki.

Suunniteltujen arviointien lisäksi tehdään ennakoimattomia arviointeja sisäisen tarkastuksen periaatteiden mukaisesti.

3.2 Vastuu arviointien toteuttamisesta ja sisäisen tarkastuksen resurssit

Kaupungin sisäisestä tarkastuksesta vastaa konsernitarkastaja. Sisäinen tarkastus on oikeutettu saamaan kaupungin toimialueilta tehtäviensä hoitamisen kannalta tarvittavaa apua. Sisäisen tarkastuksen tehtäviä hoitaa toistaiseksi konsernitarkastaja, arvioidaan tarvittaessa resurssitarve sisäinen tarkastajan tehtävän täyttämisen osalta.

3.3 Raportointi

Tarkastuksista raportoidaan sisäisen tarkastuksen toimintasäännön edellyttämällä tavalla.

3.4 Tiedoksi antaminen

Suunnitelma annetaan tiedoksi tilintarkastajalle, tarkastuslautakunnalle, tarkastustoimistolle ja kaupungin johtoryhmälle.

4. Toimintasuunnitelman seuranta

Kaupunginhallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen toiminnan painopisteet ja vuosittaisen työsuunnitelman. Sille raportoidaan myös suunnitelman toteutumisesta yhteenvetoraportilla puolivuositain ja tehtyjen tarkastussuosittelusten toteutumisesta seurantaraportilla puolivuositain. Toimintasuunnitelman toteutumisesta tullaan arvioimaan aina seuraavan vuoden toimintasuunnitelman yhteydessä.

Hyvän tarkastustavan lähtökohtana ovat sisäisten tarkastajien kansainväliset ammattistandardit.

5. Sisäisen tarkastuksen työnjako vuonna 2020

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginhallituksen vahvistaman vuosisuunnitelman ja resurssien mukaisesti. Konsernitarkastaja vastaa sisäisen tarkastuksen toiminnasta kokonaisuutena sekä asioiden valmistelusta ja esittelystä kaupunginjohtajalle ja kaupunginhallitukselle. Konsernitarkastaja vastaa vuosisuunnitelman mukaisen työn suunnittelusta ja raportoinnista.

LAHTI

Sisäisen tarkastuksen raportti vuodelta 2019

KH 2.3.2020

Sisällys

1 Yleistä.....	3
2 Toimintasuunnitelma 2019 toteutuminen.....	3
2.1 Hyvän hallinto- ja johtamistavan kehittäminen.....	3
2.2 Digitaalisten palvelujen hallinta.....	3
2.3 Palkkausjärjestelmään kohdistuva tarkastus.....	3
2.4 Seurantaraportointi	3
2.5 Muut asiat	4
3 Tarkastukset, selvitykset ja muut toimet	4
3.1 Seurantaraportti, projektinhallinta	4
3.2 Muut	5
Sisäisen valvonnan kehittäminen.....	5

1 Yleistä

Sisäisen tarkastuksen toimintasäännön mukaan kaupunginhallitukselle annetaan yhteenvetoraportti puoli-vuosittain, lisäksi kaupunginjohtajalle raportoidaan neljännesvuosittain. Jos sisäinen tarkastus havaitsee merkittäviä puutteita sisäisessä valvonnassa tai riskienhallinnassa, väärinkäytöksiä tai väärinkäytösepäilyjä, raportoidaan niistä kaupunginjohtajalle viivytyksettä.

Tässä raportissa on esitetty kootusti kaupunginhallituksen puolivuosisraportin jälkeen selvitetty ja esille tulleet asiat. Jos tarkastus, konsultointi tai muu toimenpide ei sisälly kaupunginhallituksen hyväksymään toimintasuunnitelmaa, on siitä maininta kyseisessä kohdassa (erillistarkastus). Tarkastusten yhteydessä nousee esille usein uusia tarkastuskohteita. Myös henkilöstön suunnalta on tullut esille toiveita ja huolia, joita on otettu huomioon tarkastuskohteita suunniteltaessa.

2 Toimintasuunnitelma 2019 toteutuminen

Kaupunginhallitus hyväksyi 4.2.2019 Sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelmaa vuodelle 2019.

2.1 Hyvän hallinto- ja johtamistavan kehittäminen

- Organisaation avoimuuden kehittäminen, sisäisen valvonnan ja ongelmatilanteiden varhaisen esilletuomisen edistäminen.

Toteutuminen:

Ei erillisiä selvitys- tai tarkastustehtäviä. Toteutetaan osana kaikkia tehtäviä ja kaikkea toimintaa.

2.2 Digitaalisten palvelujen hallinta

- Digitaalisten ml. sosiaalinen media, palvelujen käyttö ja käyttöönotto, hallinta, hyödyt ja haasteet (case)

Toteutuminen:

Ei toteutettu.

2.3 Palkkausjärjestelmään kohdistuva tarkastus

- Työn vaativuuden arvioinnin prosessin tarkastus

Toteutuminen:

Arviointityö on aloitettu. Arvioitu valmistumisaika on huhtikuussa.

2.4 Seurantaraportointi

- Projektinhallinnan seurantaraportointi

Toteutuminen:

Raportti laadittu. Tarkempi selostus Tarkastukset ja selvitykset –osiossa

2.5 Muut asiat

- Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 10.9.2018 § 88 edellyttää, että sille valmistellaan kaupungin hallintoa ja toimintaa ohjaavat eettiset periaatteet, joka sisältää korruption vastaisen toimintaohjelman. Sisäinen tarkastus osallistuu osaltaan eettisten periaatteiden laadintaan.

Toteutuminen:

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupungin arvoihin perustuvat eettiset toimintaperiaatteet 10.6.2019 § 64.

- Sisäinen tarkastus koordinoi ja valmistelee vuosittain kaupunginhallituksen selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Toteutuminen:

Selonteon sisältöä päivitetty Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston uuden "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta" (2019) mukaiseksi.

Kaupunginhallitus käsittelee selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kokouksessaan 2.3.2020.

3 Tarkastukset, selvitykset ja muut toimet

Tässä esitetään valmiiden tarkastusten keskeiset tulokset ja keskeneräisten tarkastusten tilanne. Ne tarkastukset, joiden osalta on jo aiemmin raportoitu seurannasta, ei raportoida enää tässä yhteydessä. Tarvittaessa kohteisiin palataan myöhemmin esim. vuoden kuluttua, josta tilanteesta raportoidaan myös eteenpäin.

Kevätkaudella tehtiin ensimmäisen kerran aiemmin tehtyjen tarkastuskohteiden toimenpiteiden toteutumisen jälkiseurantaa. Nämä kohteet ja seurannan tulokset esiteltiin ensimmäisen vuosipuoliskon raportissa. Seurantaraportointia kehitetään edelleen tarpeen mukaan ja saadun palautteen perustella. Tavoitteena on kuitenkin pitää seurantaraportointi joustavana ja suhteellisen kevyenä sekä organisaation kehittämiseen kannustavana.

3.1 Seurantaraportti, projektinhallinta

Intranetissä on runsaasti tietoa projektinhallinnasta ja opastusta aivan projektin ideoinnista ja alustavasta suunnittelusta lähtien. Siellä on kerrottu mitä projektilla tässä toimintaympäristössä tarkoitetaan ja missä tilanteissa tehtäväkokonaisuus tulee johtaa määritellyn projektimallin mukaisesti. Annettujen ohjeiden lisäksi apua saa epäselvissä tilanteissa projektitoiminnan tukiverkostosta.

Tietoa on tarjolla paljon, mikä lienee osaltaan syy siihen, että tiedon hallinta on melko haastavaa, niin lukijalle kuin ilmeisesti joiltain osin myös tiedon hallinnasta vastaavalle. Osittain hahmottamista hankaloittaa myös intran rakenne, jonka vuoksi tietoihin "porautuminen" ei tue helppoa ja nopeaa tiedon saatavuutta.

Projektitoiminnan keskeiset ja tärkeimmät asiat on hyvä esittää selkeästi, tiivistetysti ja yksiselitteisesti sekä sellaisessa paikassa, että ne eivät jää huomaamatta tiedon hakijalta. Tieto pitää esittää joka paikassa samansisältöisesti ja mahdollisimman selkeästi ja yksiselitteisesti. Pitkät, monitahoiset, asiantuntijakielellä esitetyt ohjeistukset eivät edesauta ohjeiden noudattamista tai niiden sisäistämistä.

Kirjanpitoon tehtyjen varausten osalta seurantajärjestelmää on kehitetty ja toimiessaan kontrolli vaikuttaa riittävältä. Helppokäyttöinen taloushallinnon raportointijärjestelmä parantaisi talouden seurannan mahdollisuuksia merkittävästi.

3.2 Muut

Lisäksi sisäinen tarkastus osallistui selvitystöihin/tiedonhankintaan, joista ei raportoitu erikseen sisäisen tarkastuksen toimesta.

Sisäisen valvonnan kehittäminen

Intran oppimisympäristöön valmistellaan sisäisen valvonnan koulutusmateriaalia. Sisällössä huomioidaan myös sisäisessä valvonnassa esille nousevien tilanteiden käsittelyt ja siellä esitellään tarkemmin myös eettisissä toimintaperiaatteissa esiintyvä väärinkäytösten käsittely. Tavoitteena on lisätä vastuuhenkilöiden kiinnostusta ja osaamista heidän vastullaan olevia valvontakäytäntöjä kohtaan sekä helpottaa mahdollisimman tiiviillä ja olennaisuuksiin keskittyvillä tietokokonaisuuksilla tiedon omaksumista. Sisäisen valvonnan selonteon yhteydessä nousi jälleen esille sisäisen valvonnan osaamisen merkittävä vaihteluvuus organisaation sisällä.

24.2.2019

Lotta Mikkola, konsernitarkastaja

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 53

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä 2019

D/532/09.00.00.00/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Konsernitarkastaja Lotta Mikkola, puh. 040 841 3382

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen ja lisättäväksi toimintakertomukseen.

Perusteluosa

Kunnanhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kunnanvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Kuntalain 115.1 §:n mukaan toimintakertomuksessa on annettava tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Kunnanhallitus antaa toimintakertomuksessa tiedot siitä

- miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty,
- onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja
- miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Muutoksenhaku

muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Liitteenä

1. Ehdotus kaupunginhallituksen selonteoksi sisäisen valvonnan järjestämisestä vuodelta 2019

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä 2019

Sisäisellä valvonnalla ja riskienhallinnalla tarkoitetaan organisaation sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa toiminnan johtamista, suunnittelua, päätöksentekoa ja toimintaprosesseja. Ne ovat myös olennainen osa läpinäkyvää, laadukasta ja vastuullista päätöksentekoa, jolloin ne pitävät sisällään myös riittävän vaikutusten ja riskien arvioinnin sekä tosiseikkoihin ja lainsäädäntöön perustuvan päätöksenteon.

Asianmukaisesti järjestetty sisäinen valvonta edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja strategisten sekä toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu kunnan perustehtävään, toimintaympäristön analysointiin, kuntastrategiaan sekä toiminnan ja talouden tavoitteisiin.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ulottuvat koko organisaatioon ja kaikkeen sen toimintaan. Se kattaa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaamisena ja väärinkäytösten ehkäisyssä. Hyvin toimiva sisäinen valvonta vähentää tahallisia ja tahattomia virheitä, taloudellisia menetyksiä, epäjohtonmukaisuuksia ja puutteita asioiden hoidossa.

Sisäisen valvonnan selonteko perustuu konsernihallinnon, palvelualueiden ja taseyksiköiden kuvauksiin ja itsearviointeihin hyvän hallinto- ja johtamistavan, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä sisäisen tarkastuksen toimintavuoden aikana tekemiin havaintoihin.

Hallinto- ja johtamiskulttuuri

Lahden kaupungin hallinto- ja johtamiskulttuuri perustuu kuntalain, hallintolain sekä muiden säännösten lisäksi kaupungin toimintaa ohjaaviin periaatteisiin, sääntöihin sekä ohjeistettuihin toimintatapoihin. Erytynen vastuu hallinto- ja johtamiskulttuurin luomisessa, viestinnässä, toimeenpanossa, ylläpitämisessä ja poikkeamiin reagoinnissa on ylimmällä johdolla, johtavilla viranhaltijoilla ja esimiehillä.

Kaupunginvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaisesti tilivelvolliset toimielimet vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Konsernihallinnon, palvelualueiden sekä taseyksiköiden johtavien viranhaltijoiden velvollisuutena on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueillaan ja vasta siihen liittyvästä viestinnästä ja raportoinnista toimielimille. Kaupunkikonserniin kuuluvan yhteisön, säätien ja kuntayhtymän, tms. hallitus tai toimi-

tusjohtaja vastaavat yhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä yhteisöä koskevan lainsäädännön ja kaupungin konserniohjeen mukaisesti.

Hallintosääntö on ajan tasalla ja myös 2021 tapahtuvan pormestarihallinnan siirtymisen aiheuttamat muutokset on pääosin hyväksytty kaupunginvaltuustossa. Hallintosääntöön on kirjattu toimielinten ja viranhaltijoiden toimivalta ja vastuut, tarvittaessa toimivaltainen taho tekee toimivallan delegointipäätöksen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 10.6.2019 eettiset toimintaperiaatteet. Eettiset toimintaperiaatteet on kuvaus yhteisistä toimintavoista ja arvoista, ja se on koko henkilöstön ohjenuora päivittäiseen toimintaan. Toimintaperiaatteiden tarkoituksena on helposti ymmärrettävällä tavalla ohjata kaupungin eri toimijoiden päätöksentekoa, toimintaa ja vuorovaikutusta kaupungin työpaikoilla, luottamustoimissa ja julkisuudessa. Eettisillä toimintaperiaatteilla edistetään lisäksi luottamusta julkisten varojen käyttöön ja hyvään hallintoon. Eettiset toimintaperiaatteet tukevat myös hyvän hallinnon periaatteita sekä hallinnon oikeusperiaatteita. Johtoryhmät ovat käsitelleet Eettiset toimintaperiaatteet ja ohjeistaneet käymään ne läpi henkilöstön kanssa. Eettisten toimintaperiaatteiden juurruttaminen organisaatiossa jatkuu.

Oikeusvaltioperiaatteisiin ja hyvään hallintoon kuuluu oikeus hakea muutosta riippumattomalta taholta kuten tuomioistuimelta. Tämä myös kannustaa hyvään, avoimeen ja huolelliseen asioiden valmisteluun. Vuosittain tehdään melko vakiintunut määrä oikaisuvaatimuksia, kanteluita, valituksia jne. Huomiota on, että vuoden 2019 kaavoista ei ole tehty hallinto-oikeuteen yhtään valitusta. Kaavoitusprosessin aikana käytävään vuorovaikutukseen asukaisen kanssa on panostettu merkittävästi.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupunginvaltuusto ohjaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä mm. hyväksymällä Lahden kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan -asiakirjan. Kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaikilla kaupunkikonserniin kuuluvilla palvelualueilla, yhtiöillä, taseyksiköillä, säätioilla, yhteisöillä ja kuntayhtymillä on asianmukaisesti järjestetty sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Riskienhallinnan toteutus on vastuutettu kaupunginvaltuuston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -päätöksessä, kaupungin hallinto- ja toimintasäännöissä sekä tilivelvollisten toimielinten päätöksissä.

Kaupunginhallituksen hyväksymässä Sisäinen valvonta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa Lahden kaupungissa -asiakirjassa kuvataan tarkemmin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmä. Lisäksi rahoitus- ja sijoitustoiminnan riskienhallintaan otetaan kantaa kaupunginvaltuuston hyväksymässä Lahden kaupungin rahoitustoiminnan ja sijoitustoiminnan periaatteet -asiakirjassa.

Palvelualueiden johtoryhmät tarkastelevat säännöllisesti riskejä. Riskikartoituksia tehdään ja niitä käydään läpi vaihtelevilla aikajänteillä. Kattavuudessa ja tarkastelun kriittisyydessä on palvelualueittain ja toimintayksiköittäin eroja, kaupungissa ei ole käytössä vakioitua tapaa. Riskien tunnistaminen ja kokonaisvaltainen analysointi on keskeinen osa riskienhallintaa. Riskin toteutumisen välittömät vaikutukset voivat olla hyvinkin marginaalisia, mutta seurannaisvaikutuksilla voi olla merkittävää haittaa kaupungille. Palvelualueilta saatujen selvitysten mukaan, riskiarviointi ja riskien hallinta on pääosin hyvällä tasolla.

Merkittävin toteutunut riski vuonna 2019 oli tietotekniikan ja -liikenteen häiriö, jonka aiheutti ns. kyberhyökkäys. Häiriö aiheutti merkittävät välilliset ja välittömät kustannukset. Vaikutukset kestivät pitkään vielä akuuttivaiheen jälkeen, aiheuttaen haasteita mm. asiakastyössä. Lievempiä tilanteita on ollut myös aikaisemmin ja tammikuussa 2019 Lahdessa olikin harjoiteltu kyberhyökkäystilanteesta toimimista. Kesän 2019 hyökkäyksen jälkeen mm. salasanakäytäntöjä on tiukennettu, palvelimiin ja palveluihin kirjautumista on muutettu, palomuurisäännöstöä on muokattu ja tietoteknisen ympäristön valvontaa on tehostettu. Myös henkilöstön tietoturvaosaamista ja varovaisuutta pitää lisätä.

Yksi niin yleisissä keskusteluissa kuin palvelualueiden selvityksissä esille tullut kasvanut riski on väkivallan uhka. Sekä väkivallan uhan että toteutuneen väkivallan määrän todetaan lisääntyneen. Väkivalta- ja vaaratilanteisiin suhtaudutaan aina vakavasti ja niitä koskeva ohjeistus löytyy intrasta.

Vuonna 2020 tehdään kaupunkitasoinen riskienhallintakartoitus, samalla kehitetään riskienhallintaa. Suunnitteilla on myös riskienhallintaohjelmiston hankinta. Näillä keinoin voidaan parantaa ajantasaista riskienhallintaa niin kaupunkitasoisesti kuin toimintayksiköissä ja tehdä siitä näkyvämpää.

Johdon ja esimiesten tietoisuutta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta tulee edelleen parantaa. Tätä tavoitetta tukee mm. intraan rakenteilla oleva oppimisympäristö, josta löytyy jatkossa organisaation sisäistä koulutusta myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulisi olla luonteva osa toiminnan ja talouden suunnittelua, seuranta ja raportointia. Tämän suuntaisia näkemyksiä on esitetty myös palvelualueilta, tavoitteena mm. riskienhallinnan kokonaisarvioinnin ottaminen osaksi vuosisuunnittelua.

Johdon ja esimiesten valvontatoimenpiteet

Kaupunginhallituksen hyväksymässä ohjeessa "Sisäinen valvonta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa" on kuvattu keskeisimpiin prosesseihin sisältyvät valvontatoimenpiteet. Kaupungin muilla määräyksillä ja ohjeilla on lisäksi täydennetty hallinnon ja taloudenhoidon menettelytapavaatimuksia. Konsernihallinto, palvelualueet, toimintayksiköt, taseyksilöt ja muut toimijat ovat määritelleet ne valvonnan tavat, joilla varmennetaan asianmukaiset hallinnon ja taloudenhoidon menettelyt sekä riskienhallinta.

Päätös- ja hyväksymistoiminta järjestetään niin, että vaarallisia työyhdistelmiä ei pääse syntyään. Pienemmissä yksiköissä tämä voi olla haasteellista. Tarvittaessa toimintamalleja luodaan ja edelleen kehitetään yhteistyössä kaupungin eri yksiköiden kanssa, jotta niistä saadaan toimivia, tehokkaita ja luotettavia.

Sopimustoimintaa on ohjeistettu ja valvonta kohdistuu niin sopimusten laadintaan, täytäntöönpanoon ja noudattamiseen sekä sopimusten irtisanomisen ja voimassaolon seurantaan. Sopimusosaamisen ja sopimusten valvonnan merkitys on kasvanut merkittäväksi osaamiskokonaisuudeksi, kun huomattava osa palveluista tuotetaan muualla kuin kaupungin omana toimintana. Sopimushallinnassa koetaan edelleen olevan puutteita, sillä käytössä oleva järjestelmä ei tue

sopimushallinnan tarpeita. Vuonna 2020 tapahtuvassa asianhallintajärjestelmän vaihdoksessa on tähän odotettavissa parannusta. Samassa yhteydessä on hyvä selkeyttää prosesseja ja tarkentaa vastuita.

Kehityskeskustelut on tärkeä johdon ohjausta ja valvontaa toteuttava menetelmä. Sen lisäksi, että se toimii tärkeänä tavoitteiden asetannan ja seurannan työkaluna, on se myös tärkeä keino saada tietoa organisaatioon ja toimintaan liittyvistä haasteista ja kehittämistarpeista. Vuoden 2020 alussa Lahdessa otettiin käyttöön uusi kehityskeskustelusovellus.

Lahden kaupunkikonsernissa on tullut vuoden aikana esille muutamia väärinkäytösepäilyjä. Väärinkäytösepäilyjen selvittäminen on pääsääntöisesti esimiehen vastuulla. Lakipalvelut ja sisäinen tarkastus ovat aloittaneet toimintamallin valmistelun väärinkäytösepäilyjen selvittämiseen. Epäasiallisesta toiminnasta tai kohtelusta on tullut alle kymmenen virallista ilmoitusta. Lisäksi yhteydenottoja epäasialliseen käyttäytymiseen tai vastaavaan liittyen on tullut viitisenkymmentä. Kaikista tapauksista ei ole keskitetysti tietoa. Häirinnän/epäasiallisen kohtelun osalta ohje sekä ilmoituslomake löytyvät intrasta.

Omistajaohjauksessa ja konserniohjauksessa käytetään merkittävää ohjausvaltaa ja toteutetaan valvontavastuuta. Tällä vallalla ja vastuulla on myös merkittäviä vaikutuksia kaupungin talouteen. Vuonna 2019 on omistajaohjauksessa ollut tapauksia, joiden perusteella voidaan todeta, että valvontaa ja reagoitavalmiutta tulee kehittää. Raportointia on kehitettävä ja konserniohjeen noudattamisen tärkeyttä painotettava. Omistajaohjauksen resursseja lisätään vuonna 2020.

Tieto ja tiedonvälitys

Viestintä ja raportointi ovat olennainen osa johtamisen, toimivan suunnittelun ja arvioinnin sekä valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuutta. Tilivelvolliset toimitukset, johtavat viranhaltijat ja esimiehet ovat velvollisia järjestämään oikean ja riittävän sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä raportoinnin, jotta he kykenevät asianmukaisesti valvomaan vastuullaan olevaa toimintaa ja sen riskienhallintaa. Avoimuus tukee hyvän hallintotavan toteutumista ja edistää osallistumista.

Strategiassa ja vuosisuunnitelmissa määritellyt tavoitteet ohjaavat toimintayksiköiden viestintää ja raportointia. Asukkaille, henkilöstölle ja muille sidosryhmille välitetään oikeaa ja ajantasaista tietoa valmisteilla olevista asioista, vaikuttamismahdollisuuksista ja päätöksistä. Ajantasainen ja luotettava raportointi mahdollistaa tilivelvollisten toimielinten ja johdon vastuulla olevan valvonnan, toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamisen seurannan sekä korjaavien toimenpiteiden määrittelyn tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lainsäädännöllä on viime vuosina erityisesti edistetty tiedon saatavuutta ja saavutettavuutta. Tiedon saannin ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamisen eteen on tehty Lahdessa aktiivisesti töitä. Lahden kaupungissa tiedotetaan aktiivisesti eri kanavien kautta ja Lahti on esimerkiksi sosiaalisen median aktiivisuudessa suurista kaupungeista viiden aktiivisimman joukossa. Kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksia kehitetään jatkuvasti, kehitteillä on esimerkiksi kaupunkitasoinen osallistuvan budjetoinnin malli.

Ennuste- ja seurantamenetelmiä on kehitetty. Johdon raportoinnin käyttöönoton myötä toiminnan ja talouden seuranta sekä ennustettavuus helpottuu ja nopeutuu. Raportointiratkaisun avulla on tarkoitus, että johto pystyy vaivattomasti löytämään keskeiset johtamisen ja päätöksenteon tueksi tarvittavat tiedot yhdestä paikasta. Johdon raportointi vastaa onnistuessaan siihen tiedolla johtamisen tarpeeseen, joka on noussut esille palvelualueiden antamien selonteiden ja sisäisen tarkastuksen tekemien havaintojen perusteella.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa. Sen tehtävät, asema ja valtuudet on määritelty kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintasäännössä. Tarkastustyö perustuu vuosittain laadittavaan toimintasuunnitelmaan, jonka kaupunginhallitus hyväksyy. Sisäisessä tarkastuksessa työskentelee konsernitarkastaja.

Sisäinen tarkastus tukee kaupungin johtoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisessa. Sen tehtävänä on arvioida hyvän hallintotavan, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja tehokkuutta sekä tukea organisaatiota sen arvojen toteuttamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa. Sisäinen tarkastus toimii tehtävässään riippumattomana tarkastettavista toiminnoista ja arvioi organisaatiota objektiivisesti.

Kaupunginhallitukselle raportoidaan puolivuositteittäin tarkastus- ja arviointityön keskeisistä tuloksista. Tarkastuskohteille annetaan kehittämissuhteita ja vastaava johto laatii toimenpidesuunnitelman kehittämissuhteille. Kehittämissuhteita seurataan tarkastusraportissa esitetyn aikataulun mukaisesti, noin puoli vuotta tarkastuksesta. Lisäksi kaupunginhallituksen pyynnön perusteella vuonna 2019 on tehty jälkiseuranta 1-2 vuoden kuluessa tarkastuksesta. Seuranta kehitetään edelleen, jotta seurantaan käytetty panos ei olisi liian suuri suhteessa jälkiseurannasta saatuun hyötyyn.

Yhteenveto havainnoista ja arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta

Kaupunginhallitus toteaa arvionaan, että kaupungin toiminnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat tuottaneet pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta ja lainmukaisuudesta.

Kaupunginhallituksen tunnistamat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistarpeet ovat:

- Häiriöttömien tietojärjestelmien ja tietoliikenneyhteyksien varmentaminen
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osaamisen lisääminen
- Sopimushallinnan ja -valvonnan kehittäminen
- Luotettavan ja helppokäyttöisen raportointijärjestelmän käyttöönotto
- Eettisten toimintaperiaatteiden noudattamisen edistäminen

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 54

Lahden kaupungin tilinpäätös vuodelta 2019, sitovuustasojen poikkeamat KV

D/2491/02.02.02.00.02/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Talousjohtaja Tiina Mörsky, puh. 050 383 6502

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan
ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy seuraavat perusteluosassa esitetyt
sitovuustasojen määräraha ja tuloarvioiden poikkeamat
tilinpäätöksessä 2019.”

Perusteluosa Konsernipalvelut / Talouspalvelut 27.2.2020

Tilinpäätöksessä 2019 on ilmennyt joitakin talousarviossa sitoviksi
määriteltyjen kokonaisuuksien poikkeamia määrärahaylityksinä sekä
tuloarvioiden alituksina. Nämä sitovuustasojen poikkeamat saatetaan
kunnan tilinpäätöstä koskevien yleisohjeiden mukaisesti
kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 9.3.2020 kokoukseen, ennen
kuin kaupunginhallitus allekirjoittaa tilinpäätöksen 30.3.2020.

Konsernihallinto

Konsernipalveluiden vastuualueen tuloarvioon esitetään alituslupaa
seuraavasti:

tuloarvio: 203 500 euroa.

Konsernipalvelut: Henkilöstöpalveluiden tuloarvio oli budjetoitu liian
korkeaksi alitus -94 716 euroa, myös korvaukset konserniyhtiöiltä
tuloarvio alittui -155 172 euroa, kun resurssikorvaukset
konserniyhtiöiltä toteutuivat arvioitua pienempinä. Konsernipalvelujen
menot alittuivat 1,0 milj. eurolla, joka voidaan osoittaa katteeksi
tulojen alittumiselle.

Sivistyksen palvelualue

Palvelualueen yhteiskustannusten toimintakatteeseen esitetään
ylityslupaa seuraavasti:

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 54

toimintakate: +26 000 euroa.

Sivistyslautakunta (19.2.2020/§ 17): palvelualueen yhteiskustannusten toimintakatteen ylitys johtuu ulkoisista hankerahoituksista.

Lasten ja nuorten kasvun määrärahavaraukseen esitetään ylityslupaa ja tuloarvioon alituslupaa seuraavasti:

määräraha: +810 000 euroa
tuloarvio: -5 000 euroa.

Sivistyslautakunta (19.2.2020/§ 17): Syksyllä (KV 7.10.2019 § 98) haettu lisämääräraha ei riittänyt täysin kattamaan kustannusten nousua lasten ja nuorten kasvun vastuualueella.

Vuonna 2019 varhaiskasvatuksessa (kunnallinen tai yksityinen) olevien lasten osallistumisaste on kasvanut. Keskeisenä tekijänä kustannusten kasvuun on ollut yksityisen varhaiskasvatuksen laajeneminen ja palveluseteliä käyttävien lasten ennakoitua suurempi määrä. Lisäksi kysyntään vastaamiseksi on perustettu lisäryhmiä.

Osaamisen ja tiedon tuloarvioon esitetään alituslupaa seuraavasti:

tuloarvio: -144 000 euroa.

Sivistyslautakunta (19.2.2020/§ 17): Osaamisen ja tiedon vastuualueella lukiokoulutuksen tulotavoite jäi 30 000 euroa alle talousarvion ja kirjastopalveluiden tulot alittivat 110 000 eurolla. Tulojen toteuma oli kokonaisuudessaan hieman edellistä tilinpäätöstä pienempi. Vastuualueen toimintakulut alittivat talousarvion lähes 900 000 euroa ja kattaa tulojen alituksen.

Kaupunginorkesterin tilikauden yli-/alijäämän osalta esitetään muutosta seuraavasti:

tilikauden alijäämä: 149 500 euroa.

Liikunta- ja kulttuurilautakunta (29.1.2020/§ 2): Lahden kaupunginorkesterin sitovuustasolla (tilikauden yli-/alijäämä) talousarvion 2019 mukainen -67 900 tulos ylittyi ollen -217 313 euroa alijäämäinen, jolloin talousarviopoikkeama on 149 413 euroa.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 54

Syynä sitovasta tavoitteesta poikkeamiseen on liikevaihdon jääminen tavoitteestaan. Pääsylipputulot eivät toteutuneet arvioidun mukaisesti, mutta menoissa saavutettiin säästöä talousarvioon nähden. Kaupunginorkesterin sitovan määrärahan ylitys kirjataan vähennyksenä kaupunginorkesterin taseen omaan pääomaan. Negatiivinen oma pääoma katetaan kaupunginorkesterin aikaisempien vuosien tuloksesta.

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kunnallistekniikka, Maankäyttö ja aluehankkeet sekä Rakennus ja ympäristövalvonta yhteensä määrärahaan esitetään ylityslupaa seuraavasti:

määräraha: +1 942 500 euroa.

Tekninen ja ympäristölautakunta (11.2.2020/§ 16): Vastuualueiden yhteissitovamääräraha ylittyi yhteensä noin 1,9 milj. eurolla, kun: Ranta-Kartanon alueen tonttien pilaantuneiden maiden kunnostushankkeeseen tehtiin pakollinen varaus 1,131 milj. euroa. Kadunpidon menot ylittivät noin 670 000 eurolla johtuen palvelujen ostojen kasvusta maa-aineshuollossa, liikennevalojen kunnossapidossa sekä kunnossapidon alueurakoissa. Puistotoimen menot ylittivät noin 400 000 eurolla johtuen palvelujen ostojen kasvusta kunnossapidon alueurakoissa. Vastuualueiden yhteissitovuuden tulot ylittyivät 2,26 milj. euroa, josta menoilyitys voidaan kattaa.

Joukkoliikenteen vastuualueen toimintakatteeseen esitetään ylityslupaa seuraavasti:

toimintakate: +285 000 euroa.

Tekninen ja ympäristölautakunta (11.2.2020/§ 16): Joukkoliikenteen Waltti kortin kustannukset olivat arvioituja korkeammat johtuen uusista käyttöönotetuista palveluista, kuten itsepalveluautomaatit, työsuhdematkalippu ja reaaliaikainen järjestelmä. Lisäksi Kelan maksama tuki alitti budjetoidun johtuen lasten kausilipun hinnan alentumisesta alle kelatuetun koulumatkatukilipun.

Tuloslaskelmaosan sitovuustasojen poikkeamat

Muut rahoitustuotot ja -menot nettoarvioon esitetään ylityslupaa seuraavasti:

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 54

muut rahoitustuotot ja -menot: +2 820 000 euroa.

Konsernipalvelut: Muita rahoitusmenoja ovat lisänneet tilinpäätöksessä luottotappioiksi kirjatut Lahden Työn Paikka Oy:n toiminnan lakkauttamiseen liittyvät erät yhteensä 2,15 milj. euroa sekä johdannaissopimuksen arvomuutoskirjaus 3,347 milj. euroa. Osinkotuotot ylittyivät 2,1 milj. eurolla.

Rahoitusosan sitovuustasojen poikkeamat

Antolainojen nettoarvioon esitetään ylityslupaa seuraavasti:

antolainat: +1 600 000 euroa.

Konsernipalvelut: Ylitys johtuu antolainaerien käsittelyn eroista talousarviossa ja kirjanpidossa. Pitkäaikaisten antolainasaamisten vähennyksiin oli talousarviossa sisällytetty 4,5 milj. euroa antolainojen lyhennyksiä, jotka kirjanpidossa kuuluvat erään Muut maksuvalmiuden muutokset, joka ei ole valtuustoon nähden sitova erä.

Yhteenveto

Lahden kaupungin talousarvion 2019 talous toteutui kaupungin oman toiminnan osalta lähes alkuperäisen talousarvion mukaisesti. Tämän mahdollisti se, että käyttötaloustulot konsernihallinnossa sekä palvelualueilla toteutuivat arvioutua positiivisemmin ja lisäksi konsernihallinnon käyttötalousmenoihin syntyi säästöjä kaupunkitasoisissa määrärahoissa.

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: valitusosoitus

Toimenpiteet

Kh: Kv
Kv: ote Taloussuunnittelu, rahoituspalvelut, Olli Alho, Tiina Granqvist, Provincia Oy/kirjanpito, KPMG Esko Säilä/
esko.saila@kpmg.fi

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 55

Luettelo kuntalain 23 §:n mukaisista kunnan asukkaiden aloitteista v. 2019 KV

D/375/00.02.00.00.04/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Kaupunginsihteeri Janne Mäki, puh. 044 716 1416

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet tiedokseen sekä toteaa, että aloitteet on käsitelty loppuun.”

Perusteluosa Kuntalain 23 §:

”Kunnan asukkaalla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Jos 1 momentissa tarkoitetun aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, asia on otettava käsiteltäväksi kuuden kuukauden kuluessa asian vireille tulosta.

Lisäksi palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita kyseistä kunnan palvelua koskevassa asiassa.

Valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.”

Lahden kaupungin hallintosäännön yleisten määräysten 7 §
Kaupungin asukkaiden aloitteet:

”Kaupungin asukkaalla sekä kaupungissa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä kaupungille aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Aloite on sen viranomaisen käsiteltävä, jonka tehtäväalueelle aloitetta koskeva asia kaupungissa kuuluu. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava ilman aiheetonta viivytystä aloitetta käsittelevä viranomainen ja arvioitu käsittelyaika.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 55

Kaupunginhallituksen on esitettävä kaupunginvaltuustolle luettelo kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyistä aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä vuosittain kaupunginvaltuuston työjärjestyksessä määrättyyn ajankohtaan mennessä. Kaupunginvaltuusto voi samalla todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.”

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevissa erillissäännöissä on määrätty, että asia on tuotava valtuustolle vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.

Kuntalaisaloitteet, joiden voidaan katsoa kuuluvan valtuuston toimivaltaan:

Lähettäjä: Anttilamäki-Kittelän asukasyhdistys

Asia: Anttilanmäki pihakatualueeksi
D/480/2019

Käsittely: Kaupunkiympäristön palvelualue/kunnallistekniikka
vastannut 4.11.2019

Lähettäjä: Pontus Söderholm ym.

Asia: Kuntaäänestys vastaanottorahan poistosta
D/1352/2019

Käsittely: Asian valmistelu on kesken

Lähettäjä: Saara Mäkiaho

Asia: Alkoholijuomien kieltäminen Pikku Vesijärvellä
D/1914/2019

Käsittely: Asian valmistelu on kesken

Lähettäjä: Sami Ryyänen

Asia: Kevyen liikenteen väylä Nastola kk/Kukkastie
D/2015/2019

Käsittely: Kaupunkiympäristön palvelualueella vastattavana

Lähettäjä: Mika Lahti ym.

Asia: Leikki puisto Lahden pohjoispuolelle
D/2319/2019

Käsittely: Kaupunkiympäristön palvelualue vastannut 26.11.2019

3 (3)

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 55

Lähettäjä: Kerttu Kontinen

Asia: Nuorisotalo vanhan lakkitehtaan tilalle Renkomäkeen
D/2643/2019

Käsittely: Lahden Nuorisopalvelut vastannut 9.1.2020

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: -

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 56

Luettelo valtuustoaloitteista, joita kaupunginvaltuusto ei ole käsitellyt vuoden 2019 loppuun mennessä KV

D/363/00.02.00.00.03/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, puh. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee luettelon ja annetun selvityksen tiedokseen."

Perusteluosa

Lahden kaupungin hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 9 §:n mukaan kaupunginhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kaupunginhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

1) Seppo Korhosen 12.11.2018 jättämä aloite:

Vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun järjestäminen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä
D/2683/2018

Asia on ollut kaupunginhallituksessa 3.2.2020 ja käsitellään kaupunginvaltuustossa 9.3.2020.

2) Kalle Aaltosen 12.11.2018 jättämä aloite:

Lahden kaupunki hylkää Vesijärvenkadun joukkoliikennekaista- ja polkupyöräkaistasuunnitelman mm. kaupungin logistiikalle, Lahden ja etenkin sen keskustan elinkeinotoiminnalle erittäin vahingollisena
D/2681/2018

Asia on ollut kaupunginhallituksessa 27.1.2020 ja käsitellään

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 56

kaupunginvaltuustossa 9.3.2020.

3) Seppo Korhosen ja 32 muun valtuutetun 10.12.2018 jättämä aloite:

Lahden köyhyystyöryhmän perustaminen ja köyhyysohjelman laatiminen
D/2923/2018

Asian valmistelu on kesken.

4) Kalle Aaltosen ja Minni Salmisen 8.4.2019 jättämä aloite:

Toimeenpanosuunnitelman tekeminen lasten seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä torjuvalle Lanzaroten sopimukselle
D/972/2019

Asian valmistelu on kesken.

5) Vihreän valtuustoryhmän 13.5.2019 jättämä aloite:

Kaupungin edustus-, virka- ja ekskursionmatkojen lentomatkojen CO2 -päästöjen kompensoiminen
D/1257/2019

Asia on kaupunginhallituksessa 2.3.2020 ja käsitellään kaupunginvaltuustossa 9.3.2020.

6) Vihreän valtuustoryhmän 13.5.2019 jättämä aloite:

Liha- ja maitotuotteiden kulutuksen puolittaminen vuoteen 2025 mennessä
D/1259/2019

Asian valmistelu on kesken.

7) Pertti Arvajan ja 4 muun kaupunginvaltuutetun 9.9.2019 jättämä aloite:

Perusteettoman ja sananvapautta loukkaavan varoituksen

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 56

peruminen ja hyvittäminen asianosaiselle
D/1917/2019

Asia on ollut kaupunginhallituksessa 27.1.2020 ja käsitellään kaupunginvaltuustossa 9.3.2020.

8) Antti Holopaisen, Elisa Lientolan ja Vuokko Kauton 9.9.2019 jättämä aloite:

Lahden kaupunki yhteistyöhön pääkaupunkiseudun kanssa edistämään huumehaittojen hoidon mahdollistavaa lainsäädäntöä ja kehittämään uusia keinoja huumehaittojen ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi
D/1919/2019

Asia on kaupunginhallituksessa 2.3.2020 ja käsitellään kaupunginvaltuustossa 9.3.2020.

9) Salla Palm-Felinin ja 18 muun kaupunginvaltuutetun 9.9.2019 jättämä aloite:

Anonyymin rekrytointikäytännön aloittaminen
D/1920/2019

Asian valmistelu on kesken.

10) Lahden perussuomalaiset valtuustoryhmän 7.10.2019 jättämä aloite:

Ympäristöpääkaupunki -titteliin liittyvien lentomatkojen hiilidioksidipäästöistä tiedottaminen
D/2118/2019

Asian valmistelu on kesken.

11) Kokoomuksen valtuustoryhmän 7.10.2019 jättämä aloite:

Teatteri ja draama rapistuvan lukutaidon pelastajiksi
D/2121/2019

Asia on ollut kaupunginhallituksessa 27.1.2020 ja käsitellään

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 56

kaupunginvaltuustossa 9.3.2020.

12) Martti Taljan ja 22 muun kaupunginvaltuutetun 7.10.2019 jättämä aloite:

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen Lahdessa
D/2125/2019

Asian valmistelu on kesken.

13) Kalle Aaltosen 11.11.2019 jättämä aloite:

Selvityksen tekeminen, miten Lahden kaupungin viestintä epäonnistuu jopa siinä sinällään erittäin positiivisten hankkeiden julkituonnissa ja mistä tämä johtuu
D/2347/2019

Asia on ollut kaupunginhallituksessa 10.2.2020 ja käsitellään kaupunginvaltuustossa 9.3.2020.

14) Kristillisdemokraattisen valtuustoryhmän 11.11.2019 jättämä aloite:

Kisapuiston stadionhanketta on kiirehdittävä ja hankkeen nykytilanteesta sekä toteutusvaihtoehdoista on annettava selvitys
D/2348/2019

Asian valmistelu on kesken.

15) Kalle Aaltosen ja 4 muun kaupunginvaltuutetun 11.11.2019 jättämä aloite:

Lahden kaupunki tekee selvityksen siitä millä tapaa päihdeongelma on täysin hallinnassa
D/2350/2019

Asian valmistelu on kesken.

16) Kalle Aaltosen ja 3 muun kaupunginvaltuutetun 11.11.2019 jättämä aloite:

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 56

Lahden kaupunki ja sen viranhaltijat sitoutuvat olemaan vähättelemättä, kieltämättä ja olemalla muulla tapaa vetoamatta esimerkiksi siihen, kun muuallakin on päihdeongelmia, kun puhutaan julkisuudessa tai esim. kouluissa Lahden päihdeongelmasta D/2351/2019

Asia on ollut kaupunginhallituksessa 10.2.2020 ja käsitellään kaupunginvaltuustossa 9.3.2020.

17) Vasemmistoliiton Lahden valtuustoryhmän ja Lahden Vihreän valtuustoryhmän 2.10.2017 jättämä aloite:

Paremmat, ongelmat tunnistavan ja vastuutahon osoittavan, koko henkilöstön ja luottamushenkilöt kattavan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen.
D/2280/2017

Asian valmistelu on kesken.

Muutoksenhaku

Kh: kv
Kv: -

Toimenpiteet

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: muutoksenhakukielto

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 57

Lahden kaupungin osakkuus Suomi-Rata Oy -hankeyhtiössä

D/542/00.00.01.02.04/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho, puh. 040 595 4543

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää, että

1) Lahden kaupunki lähtee osakkaaksi Suomi-Rata -hankeyhtiöön esitystekstissä mainituin periaattein,

2) perustettavan yhtiön osakkeita merkitään enintään 3,7 milj. eurolla,

3) vuoden 2020 kustannukset katetaan talousarvion talousarviokohdassa Arvopaperit ja osuudet ja tulevien vuosien talousarvioissa varaudutaan hankkeen pääomittamiseen,

4) Lahden kaupunki sitoutuu tällä päätöksellä ainoastaan hankkeen suunnitteluun nyt päätettävällä sijoituksella, ja

5) kaupunginhallitus hyväksyy lopullisen järjestelyn sekä osakkaiden kesken solmittavan osakassopimuksen erikseen myöhemmin.”

Perusteluosa Kaupungin Lahden kaupunki on osallistunut liikenne- ja viestintäministeriön vetämään valmisteluun Suomirata -hankeyhtiön perustamiseksi. Hankeyhtiön tarkoituksena on nopean raideyhteyden suunnitteleminen Helsingin ja Tampereen välille sekä Helsinki-Vantaan lentokentän sitominen tiiviimmin osaksi rataverkkoa lentoradalla Pasilan ja Keravan välille. Hankeyhtiö on uusi hallitusohjelmassa mainittu toimintamalli, jolla voidaan edistää suurten raidehankkeiden suunnittelua ja toteuttamista valtion lisäksi muiden osapuolten tuella.

Alueiden ja seutujen saavutettavuus on Suomen kilpailukyvyyn ja menestyksen kannalta keskeistä. Suomi-Rata on paitsi kansallinen hanke myös Lahden kaupungin liikenneyhteyksien kannalta

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 57

strateginen hanke. Ratayhteyden ensimmäinen osuus, ns. Lentorata, on Pasilasta Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta Keravalle suunniteltu tunnelirata, jonka päätavoitteena on parantaa pääradan kapasiteettia sekä vähentää häiriöherkkyyttä erottelemalla eri nopeudella kulkevat kauko- ja lähijunat omille raiteilleen. Lentorata nopeuttaa junayhteyksiä oikoradan kautta Lahteen ja Lahdesta idän suuntaan.

Lentorata mahdollistaa junayhteyksien merkittävän parantamisen Lahdesta Helsinki-Vantaan lentokentälle sekä Helsinkiin. Matka-aika lentokentälle muuttuisi vaihdottomaksi ja lyhenisi noin 40 minuuttiin, joka on noin 15 minuuttia nykyistä nopeampi. Vantaan lentokentän alue, Aviapolis, on Suomen toiseksi suurin työpaikkakeskittymä, joten myös työmatkapedelöinti helpottuisi ja nopeutuisi. Matka-aika Helsinkiin ei lyhenisi, mutta ratakapasiteetin lisääminen mahdollistaisi junatarjonnan merkittävän kasvattamisen, sekä lähietä kaukojunien osalta. Nopeiden ratayhteyksien toteuttaminen edistää kaupunkiseutujen muodostumista yhteneväiseksi työssäkäyntialueeksi parantaen mahdollisuuksia työvoiman ja muiden resurssien liikkuvuudelle. Nopeat raide- ja lentoyhteydet ovat yritysten kansainvälisen saavutettavuuden kannalta keskeisiä. Hanke hyödyttää Lahden asukkaita ja laajemminkin Lahden kaupunkiseudun elinkeinotoimintaa tarjoamalla tehokkaampia liikenneyhteyksiä, joten hankkeeseen osallistuminen kuuluisi näin ollen Lahden kaupungin yleiseen toimialaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö on käynyt neuvotteluja Suomi-Rata -hankeyhtiön perustamisesta ja pääomittamisesta useiden kaupunkien, ml. Helsingin, Vantaan, Tampereen, Hämeenlinnan ja Lahden kaupungit sekä Finavia Oyj:n kanssa. Lahden kaupunki katsoo tärkeäksi, että mahdollisimman moni neuvotteluihin osallistunut taho tulisi hankeyhtiön osakkaaksi. Radan toteutuksen kokonaiskustannuksiksi on arvioitu valittavasta vaihtoehdosta riippuen 4.6 – 6 Mrd euroa ja hankeyhtiön suunnitteluvaiheen pääomitustarpeeksi 150 milj. euroa.

Valtion kautta hankeyhtiö Suomi-Rataan on tarkoitus sijoittaa 51 % tarvittavasta pääomasta eli 76,5 milj. euroa. Muiden osakkaiden ml. Finavia pääomituksen tarve on näin ollen 73,5 milj. euroa, josta Lahden kaupungin osuudeksi on arvioitu noin 3,4 milj. euroa, mikäli kaikki neuvotteluissa mukana olleet kunnat lähtevät mukaan yhtiöön. Kaupungin osuus nousee, mikäli kuntia jää pois yhtiöstä, minkä takia on hyvä varautua enintään 3,7 miljoonan euron kustannuksiin. Kustannukset jakautuvat 11 vuodelle, siten että suunnitteluhankkeen alkuvuosina kustannukset jäävät alle 100.000 euron, ja nousevat

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 57

loppuvuosina 200.000 – 800.000 euron välille vuosittain.

Mikäli suunnittelukustannukset nousevat nyt arvioitua suuremmiksi, hankkeeseen mukaan lähtevät osakkaat neuvottelevat siitä, miten alijäämä katetaan kuitenkin niin, että lähtökohtana on pitäytyä mahdollisimman tiukasti nyt esitetystä budjetissa. Mahdollinen myöhempi yhtiön tarvitsema lisäpääomitus ratkaistaan erikseen, koska hankkeen pääomituksen kokonaistarve riippuu lopullisesta rahoituspohjasta.

Rakentamisvaiheen pääomitus ja omistusosuudet ratkaistaan erikseen eikä kaupunki ole niihin sitoutunut ilman uutta päätöksentekoa.

Koska hankkeen kustannukset jakautuvat usealle vuodelle, kaupunginvaltuustolle esitetään periaatepäätöksen hyväksymistä hankkeeseen osallistumisesta.

Kaupunginhallitus hyväksyy lopullisen järjestelyn sekä osakkaiden kesken solmittavan osakassopimuksen erikseen myöhemmin, kuten päätösesityksen 5-kohdassa todetaan.

Muutoksenhaku	Kh: muutoksenhakukielto Kv: valitusosoitus
Toimenpiteet	Kh: kv Kv: ote LVM
Liitteenä	1. Kuntaliiton lausunto

Kai Ketelimäki

Hannu Penttilä
Vantaan kaupunki
Kielotie 28
01300 Vantaa

Lausuntopyyntö

Kunnan toimiala - väyläyhtiön osakkuus ja rahoitus

Kuntaliitolta on pyydetty lausuntoa kunnan mahdollisuudesta osallistua ratahanketta suunnittelevan ja mahdollisesti myöhemmässä vaiheessa hankkeen toteuttavan osakeyhtiön osakkeiden merkitsemiseen ja rahoittamiseen.

Kysymys on kunnan yleisen toimialan tulkinnasta.

Kunnan toimialan sääntely

Kuntalain 7 §:n 1 momentin mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetty tehtävät. Kunnan yleinen toimiala on perustuslain suojaama. Perustuslain 121 §:n 1 momentin mukaan Suomi jakautuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua asukkaiden itsehallintoon. Edelleen toisen momentin mukaan kuntien hallinnon yleisistä perusteista säädetään lailla ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla.

Kunnan toimiala on jaettavissa *yleiseen toimialaan* eli kunnan omilla päätöksillään itselleen ottamat tehtävät ja *erityiseen toimialaan* kuuluvat laissa erikseen kunnan hoidettavaksi säädetty tehtävät.

Yleisen toimialasäännös on luonteeltaan yleislauseke eli toimialaa ei ole rajoitettu yksityiskohtaisella kuvauksella toimialaan kuuluvista tehtävistä tai toimialan rajoista. Kunnan toimialan sisältö määritty tarkemmin oikeuskäytännössä, korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisujen myötä. Kunnan toimialasäännöksen sanamuoto on muuttunut suhteellisen vähän kuntalain ja kunnallislain muutoksissa. Todellisuudessa säännöksen tulkintaan on kuitenkin vaikuttanut yhteiskunnan ja muun lainsäädännön kehitys.

Kuntalain 1 §:n 2 momentin mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kunnan toiminta-ajatuksena on säännöksen mukaan toimia asukkaidensa parhaaksi edistämällä heidän hyvinvointiaan ja alueen elin-

voimaa. Toisaalta kaikessa toiminnassa on vältettävä kohtuuttomia taloudellisia riskejä ja ympäristön ja tulevien sukupolvien kuormittamista. Toiminnassaan kunnan tulee arvioida päätöstensä vaikutuksia tätä taustaa vasten.

Oikeuskäytännössä noudatetun tulkinnan mukaan kunta määrittelee ensisijaisesti oman tehtäväpiirinsä. Hallintotuomioistuimet eivät määrittele kunnan toimialaan kuuluvia tehtäviä, vaan ottavat kantaa siihen, mikä ei ole sallittua. Kunnan tulee omassa toiminnassaan ensisijaisesti itse arvioida, mitkä tehtävät se katsoo voivansa ottaa hoitaakseen. Yleistä toimialaa rajaavat oikeusperiaatteet, jotka kunnan tulee huomioida omassa toiminnassaan.

Toimialaa määriteltäessä on huomioitava hallintolain 6 §:n mukaisten hallinnon yleisten oikeusperiaatteiden lisäksi oikeuskäytännössä muodostuneet, erityisesti yleistä toimialaa rajoittavat periaatteet. Hallinnon yleisiä oikeusperiaatteita ovat yhdenvertaisuusperiaate, objektiviteettiperiaate, suhteellisuusperiaate, tasapuolisen kohtelun vaatimus sekä harkintavallan väärinkäytön kielto. Yleistä toimialaa rajoittavia periaatteita ovat tehtävän yleishyödyllisyys, tehtävän paikallisuus sekä yksityisen tukemisen kielto, hallinnon toissijaisuus, työnjako muiden viranomaisten kesken sekä spekulatiivisen toiminnan kielto.

Yleishyödyllisyys. Yleiseen toimialaan kuuluvien tehtävien tulee olla yleishyödyllinen. Yleishyödyllisyys ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tehtävän tulisi aina hyödyttää kaikkia kuntalaisia. Tehtävän hoitamisen tulee kuitenkin olla yleisesti hyväksyttävää ja tarkoituksenmukaista. Yleishyödyllisyyttä arvioitaessa on hyvä muistaa kuntalain 1 §:n 2 momentti, jonka mukaan kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa kestävällä tavalla.

Paikallisuus. Kunta toimii lähinnä omalla alueellaan ja sen toiminta kohdistuu lähinnä oman kunnan asukkaisiin. Paikallisuuden periaatetta ei tule ymmärtää niin suppeasti, että kunta voisi toimia vain omalla alueellaan tai että kunnan toimet saisivat hyödyttää vain kunnan omia asukkaita. Kunnat ovat mukana laajasti erilaisessa seudullisessa yhteistoiminnassa. Paikallisuuden kannalta ratkaisevaa on, hyödyttääkö tehtävään osallistuminen kuntaa ja sen asukkaita.

Hallinnon toissijaisuus ja työnjako muiden viranomaisten kanssa.

Hallinnon toissijaisuuden periaatteen mukaan kunnan ei tule ottaa hoidettavakseen sellaisia tehtäviä, jotka kansalaiset, kunnan asukkaat tai näiden muodostamat yhteisöt voivat hoitaa tehokkaammin. Yleensä on arvioitava, onko tehtävän hoitamisesta yleisesti hyötyä kunnalle ja sen asukkaille, kun otetaan huomioon myös yksityisten palvelujen saatavuus.

Kunta ei myöskään saa hoitaa sellaisia tehtäviä, jotka on säädetty valtiolle kuuluvaksi. Rajanveto kunnan ja yksinomaan valtion hoidettavan tehtävän välillä ei kuitenkaan ole ehdoton. Tehtävän säätäminen valtiolle tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä säädetyssä laissa ei välttämättä syrjäytä perustuslain suojaamaa itsehallinnollista toimivaltuutta. Sen sijaan perustuslaissa valtion tehtäväksi säädetyn tehtävän, kuten esimerkiksi maanpuolustuksen, hoitaminen ei selvästikään kuulu kunnan yleiseen toimialaan.

Kunnan toimialan kannalta tulee arvioitavaksi muun muassa se, miten paikallisuusvaatimusta on tulkittava. Oikeuskäytännössä (KHO T 1738/2001) on esimerkiksi katsottu, että kaupungin osakkuus seudullisessa IT-yhtiössä edisti elinkeinotoiminnan yleisiä edellytyksiä kaupungissa ja sitä voitiin pitää kaupungin toimialaan kuntalain mukaan kuuluvana itsehallinnollisena tehtävänä. Elinkeinotoiminnan yleisten edellytysten luomisen ja parantamisen onkin vakiintuneesti katsottu kuuluvan kunnan toimialaan. Toisaalta korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan (KHO 3414/6.11.2014) pysyttänyt hallinto-oikeuden päätöksen, jolla oli kumottu valtuuston päätös, joka koski lainan antamista kauppakeskusta toteuttavalle kiinteistöyhtiölle. Perusteluna oli muun muassa se, ettei kaupunki ollut esittänyt riittäviä selvityksiä kauppakeskuksen tarpeellisuudesta palvelun tuottajana siitä, että kaupungin laina olisi ollut tarpeellinen työllisyyden turvaamisen kannalta. Hallinto-oikeuden mukaan hankkeen merkittävydestä matkailun kannalta oli esitetty ainoastaan yleisluonteinen väite.

On esitetty käsityksiä, että liikenneinfrahankkeen paikallisuus edellyttäisi, että liikenneväylä kulkisi asianomaisen kunnan alueen kautta ja hyödyttäisi tällä tavalla kunnan asukkaita. Tätä voinee pitää jonkinlaisena lähtökohtana. Toisaalta kun on kysymys joukkoliikenteestä, ei voitane ehdottomasti edellyttää, että esimerkiksi hankkeen kohteena olevan radan tulisi kulkea kunnan alueen kautta. Esimerkiksi lentokentästä on tyypillisesti hyötyä muillekin kuin sen sijaintipaikkakunnalle. Liikenneväyläkin voi siten hyödyttää kunnan asukkaita siitä huolimatta, että se ei kulje kunnan alueen kautta. Hyöty voi seurata siitä, että niin sanottu pendelöinti on sitä hyväksi käyttäen mahdollista tai että kunnan näkökulmasta keskeinen liikenneyhteys nopeutuu tai muutoin paranee.

Riippuen kunnan sijainnista, voi uusi liikenneväylä, esimerkiksi rata, ratkaisevalla tavalla parantaa kunnan asukkaiden mahdollisuuksia esimerkiksi laajentaa työssäkäyntialuettaan. Tämä voi vähentää tarvetta muuttaa kunnasta siksi, ettei kotikunnassa mahdollisesti ole työtä tarjolla. On selvää, että liikenneyhteyksien paranemisella on myös muita kunnan asukkaita hyödyttäviä vaikutuksia. Vastaavasti kunnassa sijaitsevat tai sinne sijoittumista harkitsevat yritykset voivat ottaa huomioon tällaisen liikenneväylän työvoiman saatavuutta helpottavana tekijänä. Kysymys voi näin ollen olla elinkeinoelämän yleisten edellytysten ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä. Sitä on mahdollista, että liikenneväylällä voi siitä huolimatta, ettei se kulje kunnan alueen kautta, olla pidemmällä aikavälillä esimerkiksi kunnan verotuloja lisääviä vaikutuksia.

Kai Ketelimäki

Toimenpiteitä harkitessaan kunnan tulee aina arvioida sekä niiden tarkoituksenmukaisuus että laillisuus. Investoinnista tai osakkeiden merkinnästä päätettäessä on olennaista myös toimialan kannalta arvioida ja perustella toimenpiteen vaikutus palveluihin tai kunnan talouteen ja sitä kautta asukkaille tai elinkeinoelämälle.

Tietojemme mukaan ainakaan suunnitteluvaiheessa hankkeessa ei ole mukana yksityisiä osakkaita tai rahoittajia. Tästä syystä ei ole tarpeen arvioida hanketta yksityisen tukemisen kiellon kannalta.

Hankkeeseen osallistuminen voi kuulua kunnan toimialaan, mutta kunkin hankkeeseen mahdollisesti osallistuvan kunnan tulisi omalta osaltaan arvioida, mitä mahdollisia hyötyjä ratahanke toteutuessaan voisi kunnalle ja kuntalaisille tuoda. Hankkeeseen osallistumisesta kunnalle ja sen asukkaille ja yrityksille arvioituista hyödyistä, kuten esimerkiksi elinkeinoelämän yleisten edellytysten edistämisestä, tulisi päätöksen yhteydessä esittää riittävät perustelut, jotta osallistumisen voidaan katsoa kuuluvan kunnan toimialaan.

SUOMEN KUNTALIITTO

Juha Myllymäki
lakiasianjohtajaKai Ketelimäki
lakimies

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 58

Lahden pysäköintipolitiikan päivitys

D/2480/08.00.00.00/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Projektipäällikkö Pirkko-Leena Jakonen p. 044 416 3503

Päätös Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

**Käsittely kaupungin-
hallituksessa** Kaupunginjohtaja muutti päätösehdotustaan:

Kaupunginhallitus päättää lisätä raportin kohtaan 3.1. sivulle 13 lauseen: "Pysäköintipolitiikan laaja-alaisiin elinvoimavaikutuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota ja ne tulee selvittää ratkaisujen suunnittelussa."

Kaupunginhallitus päättää palauttaa raportin kohdan 6 lautakunnan valmisteluun keskustan liikennesuunnitelman yhteensovittamiseksi.

Muilta osin kaupunginhallitus päättää hyväksyä päivitetyn Lahden pysäköintipolitiikka -raportin ohjeellisena noudatettavaksi jatkosuunnittelussa ja pysäköintiin liittyvissä ratkaisuissa ja toimenpiteissä.

Jäsen Rami Lehto ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun. Ehdotusta ei kannatettu.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä päivitetyn Lahden pysäköintipolitiikka -raportin ohjeellisena noudatettavaksi jatkosuunnittelussa ja pysäköintiin liittyvissä ratkaisuissa ja toimenpiteissä. Lisäksi kaupunginhallitus palauttaa kohdan 6

Perusteluosa Tekninen ja ympäristölautakunta 11.2.2020 § 18:

"Tekninen ja ympäristölautakunta päätti yksimielisesti palauttaa Lahden pysäköintipolitiikan päivityksen uudelleen valmisteltavaksi kokouksessaan 10.12.2019 § 169.

Lautakunnan jäseniltä tuli sovittuun määräaikaan mennessä yksi korjausesitys, jossa esitettiin muutoksina linjauksiin keskustan maksullisessa pysäköinnissä dynaamiseen hinnoitteluun siirtymistä sekä vähäpäästöisten autojen maksualennuksia ja lisäksi joitakin pienempiä muutoksia.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 58

Kaikki esitetyt muutokset on tutkittu ja niistä on käyty keskustelua asiantuntijoiden kesken. Dynaamiseen, käyttöasteen mukaan muuttuvaan hinnoitteluun ei nähty perusteita Lahden kokoisessa kaupungissa. Lisäksi kaikkiin Lahdessa käytössä oleviin maksuautomaatteihin ei ole teknisiä mahdollisuuksia muuttaa nopeasti maksuperusteita. Automaateissa tulee myös kuluttaja-asiamiehen mukaan olla aina nähtävillä voimassa oleva hinnasto, mikä ei ole nykyisissä automaateissa mahdollista kuin hintatarrat uusimalla, kun hinnat muuttuvat.

Vähäpäästöisten autojen tekniikka kehittyy nyt nopeasti ja vähäpäästöisyyden kriteerit muuttuvat usein, mikä tuo lisähaasteita maksualennusten käyttöönottoon. Teknisesti maksualennus voisi koskea vain mobiilimaksamista. Autokohtainen tarkistustyö maksualennuksen saamiseksi olisi saatavaan hyötyyn nähden työläs ja kallis toteuttaa. Suomessa alennusjärjestelmä on käytössä vain Helsingin ydinkeskustassa. Asiaa voidaan tarkastella uudelleen muutaman vuoden kuluttua.

Lahden keskustan pysäköintipolitiikka laadittiin ensimmäistä kertaa syksyllä 2014 ja hyväksyttiin kaupunginhallituksessa tammikuussa 2015. Nyt raportti on päivitetty. Tavoitteena on tehdä päivitys jatkossa 4–5 vuoden välein. Pysäköintipolitiikka käsittelee pääasiassa kaupungin keskustaa, koska keskustassa kaupungin rooli pysäköinnin järjestelyissä on suurempi kuin muilla alueilla. Tarkastelun kohteena on sekä yleisen pysäköinnin ratkaisut että asemakaavojen auto-paikkamitoitukset. Myös polkupyörien pysäköinnin järjestelyt kuuluvat aihealueeseen.

Yksityiskohtaiset päätökset esimerkiksi pysäköintimaksujen suuruudesta tehdään erikseen ja niitä tarkistetaan tarvittaessa noudattaen tässä raportissa esitettyjä periaatteita.

Kaupungin strategian linjausten perusteella myös pysäköintipolitiikan tulee ohjata kestävien liikkumismuotojen käyttöön. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että keskusta säilyy elinvoimaisen ja on saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla.

Autojen määrä on lisääntynyt

Liikenteessä tapahtuu nyt paljon muutoksia ja pysäköinti on oleellinen osa liikennejärjestelmää. Eri skenaarioiden toteutumistodennäköisyyttä ja aikataulua on vaikea ennakoida. Esimerkiksi

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 58

autojen määrän kehityksestä on olemassa useita toisistaan poikkeavia ennusteita. Toistaiseksi sekä Suomessa yleisesti että myös Lahdessa kokonaisautomäärä sekä niiden määrä asukasta kohti ovat olleet kasvussa. Suuremmissa kaupungeissa kasvu on tasaantumassa.

Pysäköinnin järjestämisen velvoitteet jakautuvat

Pysäköinnissä on velvoitteiden kannalta kaksi toisistaan poikkeavaa asiaa: autojen säilytys ja asiointipysäköinti. Asumiseen liittyvä autojen säilytyspaikan järjestäminen ja sen kustannuksista vastaaminen kuuluvat auton ja asuinkiinteistön omistajalle tai haltijalle. Lyhytaikaisemman asiointipysäköintipaikan tai työpaikkapysäköinnin järjestäminen kuuluu pääosin kiinteistöille, mutta yleisen pysäköinnin osalta myös kaupungille. Kaupunki ei kuitenkaan ole velvollinen järjestämään kenellekään maksutonta pysäköintiä.

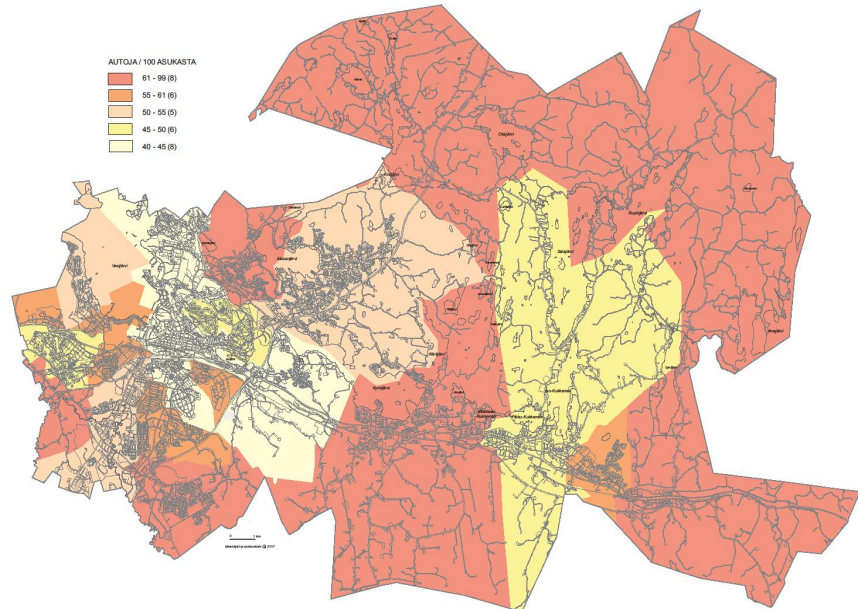
Kestävän liikkumisen kasvu ja pysäköintipolitiikka

Kaupungin tavoitteena on vähentää henkilöautoilla tehtäviä matkoja ja lisätä kestävien kulkumuotojen osuutta. Autojen omistus ja määrä ei välttämättä samalla vähene, mutta keskustan asiointipysäköintipaikkojen tarve saattaa vähentyä, kun yhä useampi tulee keskustaan kävellen, pyörällä tai bussilla.

Nyt on menossa kaupungistumisen trendi, ja erityisesti kaupunkien keskustoihin on muuttoliike käynnissä. Nuorilla keskusta-asukkailla ei aina ole omaa autoa, mutta keski-ikäisillä ja sitä vanhemmilla auto usein on, vaikka sitä ei päivittäin käytetäkään. Tällöin autolla pitää olla säilytyspaikka asuintalon yhteydessä.

Lahdessa on yli 60 000 autoa

Lahdessa on yli 60 000 autoa ja pääosan ajasta autot seisovat pysäköitynä. Kaikki uusi rakentaminen lisää myös pysäköintipaikkatarvetta. Automäärä asukasta kohti on pienin keskustassa ja suurin haja-asutusalueilla sekä erällä pientaloalueilla. Alla olevalla kartalla on esitetty automäärä asukasta kohti postinumeroalueittain vuonna 2017. Vaalean keltaisilla alueilla on vähiten autoja ja punaisilla eniten. Keskimäärin on 50 autoa 100 asukasta kohti.

Keskustapysäköinnin pääperiaatteet säilyvät

Keskustan yleisen pysäköinnin pääperiaatteita ei ole päivityksessä muutettu, ainoastaan pysäköintilaitosten roolia on korostettu. Keskustapysäköinnissä on tärkeää, että ratkaisut edesauttavat keskustan toimintaa; asumista, liike-elämää ja muita palveluja, oleskelua sekä matkailua ja samalla sopivat kaupunkikuvaan. Rajallisen tilan vuoksi julkinen keskustapysäköinti ei voi olla aikarajoituksetonta ja maksutonta.

Pääperiaatteet ovat:

- Kadunvarret lyhytaikaiseen asiointipysäköintiin.
Tavoitteena on, että nopeaan asiointiin löytyy helposti paikka kadunvarrelta. Pitkäaikaisempi pysäköinti keskustassa tapahtuu pysäköintilaitoksissa.
- Pysäköintiä keskitetään pysäköintilaitoksiin
- Pysäköintipaikkojen tehokas vuorottaiskäyttö.

Samaa pysäköintipaikkaa voi käyttää eri vuorokaudenaikoina eri käyttäjäryhmien autot. Tehokkaalla vuorottaiskäytöllä voidaan säästää jopa kolmannes paikkojen määrästä.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 58

Asemakaavoissa käytettävä autopaikkamitoitus

Asemakaavoissa määrätään rakentamisen yhteydessä toteutettava autopaikkamäärä. Tavoitteena on oikea mitoitus, kaikki kiinteistön käyttäjien tarvitsemat paikat tulee kiinteistön rakentaa tai muutoin järjestää sekä vastata kustannuksista. Keskustassa uusien talojen autopaikat ovat rakenteellisia ja siksi myös kalliita rakentaa. Liikaa paikkoja ei tilankäytön ja kustannusten vuoksi kannata vaatia rakennettavaksi. Liian pieni mitoitus taas johtaa siihen, että ylimääräisille autoille etsitään säilytyspaikkoja katujen varsilta ja muilta kaupungin ylläpitämillä alueilla.

Talot rakennetaan kymmeniksi vuosiksi. Tänä aikana liikenteessä tulee tapahtumaan isoja muutoksia, joita ei vielä varmuudella tiedetä. Autojen määrän vähenemiseen tulee varautua muuntojoustavilla ratkaisuille, joiden tulee toimia myös tilanteessa, että ainakin lähitulevaisuudessa autojen määrä vielä kasvaa.

Nykyistä asemakaavojen autopaikkasuositusta esitetään muutettavaksi niin, että erikseen määritellyllä keskustan kävelyvyöhykkeellä olisi kerrostalorakentamisessa käytössä eri normit kuin muualla kaupungissa. Keskusta-asukkailla on myös vähemmän autoja. Keskustassa on nykyiseen autonomistukseen verrattuna mahdollisuus maltillisesti väljentää normia. Muualla kaupungissa nykyiselläkin normilla on ollut uusissa kerrostaloissa pulaa autopaikoista.

Suositukseen on myös otettu normia alentavia joustotekijöitä, kuten laadukkaan pyöräsäilytystilan tai keskitetyn ison, yhteiskäyttöisiin ja nimeämättömiin autopaikkoihin perustuvan pysäköintilaitoksen rakentaminen.

Pysäköintilaitoksia tarvitaan lisää

Keskustassa yleinen pysäköinti pyritään keskittämään pysäköintilaitoksiin, jotta katujen varsilta vapautuu tilaa muuhun käyttöön. Pysäköintipaikat ovat myös tehokkaammin käytössä suurissa yksiköissä, joissa eri käyttäjät voivat käyttää samaa paikkaa eri vuorokaudenaikoina. Jotta laitos olisi taloudellisesti kannattava, tarvitaan monipuolista käyttöä ja useita kiinteistöjä osallistumaan pääomakustannuksiin.

Uusia pysäköintilaitoksia on tarkoitus rakentaa lähivuosina Ranta-Kartanoon ja matkakeskukseen. Lisäksi tarkastellaan tarvetta kaupunginsairaalan läheisyyteen sekä Paavolaan ja matkakeskuksen eteläpuolelle.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 58

Laadukasta polkupyöräpysäköintiä tarvitaan

Polkupyöräilyn edistämiseksi on tärkeää, että pyöräpaikkoja on riittävästi ja oikeissa paikoissa. Uudisrakentamisen yhteydessä tulee tehdä riittävästi ja helposti saavutettavasti pyöräpaikkoja. Erittäin tärkeää on, että paikat ovat laadullisesti sellaisia, että pyörän turvallinen pysäköinti on mahdollista.

Viestintä on tärkeää

Pysäköinti on asia, joka koskettaa suurinta osaa kaupunkilaisista. Kaavoituksen autopaikkamitoitus on valtakunnallisessa keskustelussa nostettu yhdeksi syyksi asuntorakentamisen kalleuteen. Pysäköinnin ja autojen säilyttämisen velvoitteista, kustannusten oikeasta kohdentumisesta ja valituista periaatteista on tärkeää kertoa selkeästi ja ymmärrettävästi. Kaupunki on viestinnän tehostamiseksi mm. teettänyt aiheesta sarjakuvia, joita on käytetty pysäköintipolitiikkaraportissa. Pysäköinnin periaatteista jatketaan myös keskustelua kaupunkilaisten kanssa eri tilaisuuksissa.

Asian käsittely teknisessä ja ympäristölautakunnassa:

Asian käsittelyn kuluessa jäsen Marko Varjonen teki muutosehdotuksen, että Lahden Pysäköintipolitiikka -raporttiin tehdään seuraava lisäys:

- Kohta 1. 3.kappale, lisätään seuraava teksti: ”Pysäköinnin toimivuuden optimoinnin työkalut ovat hinnoittelu (mm. dynaaminen hinnoittelu) ja aikarajoitteet ”

Puheenjohtaja Francis McCarron kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Marko Varjosen muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 8 JAA-ääntä (Sanna Mäkinen, Heikki Moilanen, Minna Lampinen, Jari Hartman, Nelli Nevala, Lasse Pakkanen, Juha-Pekka Forsman ja Pekka Järvinen) ja 4 EI-ääntä

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 58

(Arja Rantala, Marko Varjonen, Maarit Tuomi ja Francis McCarron).

Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä 1.

Puheenjohtaja totesi esittelijän päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Asian käsittelyn kuluessa jäsen Marko Varjonen teki muutosehdotuksen, että Lahden Pysäköintipolitiikka -raporttiin tehdään seuraava lisäys:

- Kohtaan 2.3 5.kappale, tehdään seuraava lisäys: ”kuten myös joukkoliikennepysäkkien sijoittelulla on suuri merkitys kulkutavan valintaan” .

Puheenjohtaja tiedusteli lautakunnalta, voidaanko jäsen Marko Varjosen muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan. Lautakunta hyväksyi yksimielisesti jäsen Marko Varjosen muutosehdotuksen.

Jäsen Marko Varjonen teki muutosehdotuksen, että Lahden Pysäköintipolitiikkaan tehdään seuraava muutos:

- Kohta 9.1 tehdään seuraava lisäys: ”Kaupungin strategiassa mainitaan, että kehitämme toimintaamme joustavasti kokeilemalla. Kokeilua voisi käyttää mm. pysäköinnin hinnoittelussa ja yrittää saada pysäköinnin käyttöaste nousemaan.”

Puheenjohtaja Francis McCarron kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Marko Varjosen muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 9 JAA-ääntä (Arja Rantala, Sanna Mäkinen, Heikki Moilanen, Minna Lampinen, Jari Hartman, Nelli Nevala, Lasse Pakkanen, Juha-Pekka Forsman ja Pekka Järvinen) ja 3 EI-ääntä (Marko Varjonen, Maarit Tuomi ja Francis McCarron).

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 58

Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä 2.

Puheenjohtaja totesi esittelijän päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Jäsen Marko Varjonen teki muutosehdotuksen, että Lahden Pysäköintipolitiikka -raporttiin tehdään seuraava muutos:

- Kohta 10. Vähäpäästöiset autot, tehdään seuraava lisäys:
"Pyritään ottamaan käyttöön kustannustehokas ratkaisu, jolla pystytään tarjoamaan vähäpäästöisille autoille alennus pysäköintimaksusta."

Puheenjohtaja Francis McCarron kannatti esitystä.

Puheenjohtaja tiedusteli lautakunnalta, voidaanko jäsen Marko Varjosen muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan. Lautakunta hyväksyi yksimielisesti jäsen Marko Varjosen muutosehdotuksen.

Lautakunta piti neuvottelutauon klo 18.58-19.02.

Päätösehdotus:
Kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho

Tekninen ja ympäristölautakunta päättää esittää edelleen kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus hyväksyy päivitetyn Lahden pysäköintipolitiikka -raportin ohjeellisenä noudatettavaksi jatkosuunnittelussa ja pysäköintiin liittyvissä ratkaisuissa ja toimenpiteissä.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin seuraavilla lisäyksillä Lahden pysäköintipolitiikka -raporttiin:

- Kohtaan 2.3 viides kappale, tehtiin seuraava lisäys: " kuten myös joukkoliikennepysäkkien sijoittelulla on suuri merkitys kulkutavan valintaan"
- Kohta 10. Vähäpäästöiset autot, tehtiin seuraava lisäys:
"Pyritään ottamaan käyttöön kustannustehokas ratkaisu, jolla pystytään tarjoamaan vähäpäästöisille autoille alennus pysäköintimaksusta."

Muutoksenhaku

Tyla: muutoksenhakukielto

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 58

Kh: oikaisuvaatimusohje

Toimenpiteet

Tyla: Kh
Kh: Maankäyttö ja aluehankkeet, Kunnallistekniikka, Pirkko-Leena
Jakonen

Liitteenä

1. Lahden pysäköintipolitiikka 2020 (luonnos)
2. Äänestyslista 1 (tyla 11.2.2020 § 18)
3. Äänestyslista 2 (tyla 11.2.2020 § 18)

LUONNOS
12.2.2020

LAHTI

LAHDEN PYSÄKÖINTIPOLITIikka 2020

LAHDEN KAUPUNKI
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

12.2.2020
Lahden kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue

Hyväksytty
Tekninen ja ympäristölautakunta 11.2.2020
Kaupunginhallitus xx.xx.xxxx

Aiempi pysäköintipolitiikka hyväksytty
Tekninen lautakunta 9.12.2014
Kaupunginhallitus 12.1.2015

Teksti: Pirkko-Leena Jakonen
Kuvat: Lahden kaupunki
Sarjakuvat: Jukka-Pekka "Jupe" Parkkonen

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto.....	5
1. Tiivistelmä.....	6
2. Lähtökohtia	7
2.1 Kaupungin strategia ja muut päätökset	7
2.2 Autojen määrä	7
2.3 Varautuminen autojen määrän muutoksiin.....	10
2.4 Pysäköinnin järjestämisvelvoite	10
2.5 Lahden keskustan pysäköintipaikat.....	11
2.6 Pysäköintitoiminta kaupungin taloudessa.....	12
2.7 Lahden Pysäköinti Oy	12
3. Keskustapysäköinnin pääperiaatteet.....	13
3.1 Tavoitteet keskustapysäköinnissä	13
3.2 Maksullisuus.....	13
3.3 Keskustapysäköinnin pääperiaatteet	14
3.4 Asukkaiden autopaikat	15
3.5 Kadunvarret kiekkoapaikoiksi kerrostaloalueilla	15
4. Autopaikkamitoitus asemakaavoissa.....	16
4.1 Asemakaavamääräykset.....	16
4.3 Taloyhtiöiden paikkojen omistus ja käyttö.....	20
4.4 Keskustan alueen asemakaavoissa noudatettava menettely	21
5. Lahden Pysäköinti Oy	23
5.1 Pysäköintilaitokset Lahdessa	23
5.2 Lahden Pysäköinti Oy:n hoidossa olevat pysäköintilaitokset	23
5.3 Maksullisen kadunvarsipysäköinnin operointi	24
5.4 Lahden Pysäköinti Oy osana kaupungin organisaatiota	24
5.5 Yksityisten pysäköintilaitosten rooli	24
6. Keskustan uudet pysäköintitalot ja muuttuvat alueet	25
6.1 Pysäköintilaitos taloudellisena yksikkönä	25
6.2 Paavola.....	26
6.3 Ranta-Kartano	26
6.4 Siltapuisto ja Pässinparkki.....	27
6.5 Matkakeskuksen liityntäpysäköinti	27
6.6 Urheilukeskuksen ja messujen alue	28
7. Asukas- ja yleispysäköintitunnukset ja nuut erityisluvut	30
7.1 Asukaspysäköintitunnukset.....	30
7.2 Yleispysäköintitunnus.....	31
7.3 Yhteiskäyttöautojen paikat määräaikaisena kokeiluna	32
7.4 Veteraanitunnus	32

7.6 Paavolan pysäköintilupa.....	32
8. Polkupyöräpysäköinti.....	33
8.1 Pyöräpaikkamitoitus asemakaavoituksessa.....	33
8.2 Pyöräpaikat yleisillä alueilla	34
8.3 Kaavavelvoitepyöräpaikkojen sijoittaminen yleiselle alueelle.....	34
8.4 Yritysten asiakaspyöräpaikat yleisellä alueella.....	34
8.5 Uudet ratkaisut	34
9. Pysäköinnin maksamistavat, Opastusjärjestelmät ja pysäköinninvalvonta.....	35
9.1 Kadunvarsipysäköinti	35
9.2 Pysäköinnin maksamistavat	35
9.3 Digitaaliset varausjärjestelmät	36
9.4 Opastusjärjestelmät.....	36
9.5 Pysäköinninvalvonta	36
10. Erityistapaukset	37
Pysäköintipolitiikkaan liittyvää aineistoa.....	40

JOHDANTO

Lahden keskustan pysäköintipolitiikan linjaukset määriteltiin ensimmäisen kerran viisi vuotta sitten. Tällä hetkellä liikennejärjestelmä on murroksessa, ilmastonmuutoksen torjuminen tuo paineita kestäviin liikkumismuotoihin siirtymiseen ja kaupungistuminen sekä väestön vanheneminen tuovat omat haasteensa palvelujen saavutettavuudelle ja keskustan viihtyisyyden lisäämiselle. Lisäksi tekninen kehitys avaa uusia mahdollisuuksia. Keskustan tiivistyessä pysäköinti siirtyy yhä enemmän katujen varsilta ja pihoilta laitoksiin, mikä tuo tarvetta kalliiden paikkojen tehokkaaseen käyttöön. Pysäköintipolitiikan linjaukset oli nyt ajankohtaista tarkistaa.

Lahden kaupunki on määritellyt strategiatyössä visioksi ”Lahti – rohkea ympäristökaupunki. Kansainvälinen yliopistokaupunki ratkaisee tulevaisuuden haasteita. Lahdessa teemme rohkeita valintoja sujuvan arjen, hyvinvoinnin ja yrittämisen edistämiseksi”. Lahdessa on käynnissä myös kestävä liikuttamisen ohjelman laatiminen osana Lahden suunta -kokonaisuutta. Nämä linjaukset ovat ohjanneet myös pysäköinnin linjausten tarkistusta.

Pysäköintipolitiikan linjausten tavoitteena on ohjata keskustan asiointipysäköinnissä ratkaisuja niin, että edistetään sekä palvelujen saavutettavuutta että keskustan viihtyisyyttä. Henkilöautolla kulkevilla on tärkeä rooli keskustan palvelujen käyttäjinä ja siksi asiointipysäköinnin tulee olla selkeää ja helppokäyttöistä. Työn yhteydessä on tarkistettu myös mm. tavoitteet uusien pysäköintilaitosten rakentamiseksi.

Asumiseen liittyviä autopaikkanormeja uudisrakentamisessa on tarkistettu niin, että paikkojen tehokkaalla käytöllä ja kestävä liikuttamista tukevalla ratkaisulla on mahdollista päästä pienempään kokonaispaikkamäärään.

Pysäköintipolitiikan laatimista on ohjannut alan lainsäädäntö ja sen soveltamisohjeet. Työn yhteydessä on tutustuttu alan tutkimusaineistoon ja tilastotietoihin sekä kerätty muista kaupungeista vertailutietoa. Lahden kaupunki on myös osallistunut valtakunnallisiin pysäköinnin selvitys- ja kehittämishankkeisiin ja kehitystä muissa kaupungeissa Suomessa ja Euroopassa seurataan jatkuvasti.

Pysäköintipolitiikan päivytyöhön on osallistunut lukuisa määrä henkilöitä kaikilta kaupunkiympäristön palvelualueen tulosalueilta sekä konsernihallinnosta ja Lahden Pysäköinti Oy:stä. Julkista keskustelua on käyty asukkaiden ja yritysten kanssa eri tilaisuuksissa. Tekninen ja ympäristölautakunta on käsitellyt pysäköintipolitiikkaa vuoden 2019 aikana kahdessa iltakoulussa.

1. TIIVISTELMÄ – PYSÄKÖINTIPOLITIIKAN PÄÄASIAT

Tämä on päivitys Lahden pysäköintipolitiikkaan, joka laadittiin vuonna 2014 ensimmäistä kertaa. Pääperiaatteita ei ole muutettu, mutta päivityksiä ja tarkennuksia on tehty useaan kohtaan. Yksityiskohtaiset päätökset esimerkiksi pysäköintimaksujen suuruudesta tehdään erikseen ja niitä tarkistetaan tarvittaessa noudattaen tässä pysäköintipolitiikassa esitetyjä periaatteita.

Keskustan asukasluku kasvaa ja autojen määrä kaupungissa lisääntyy

Lahdessa on yli 60 000 autoa ja pääosan ajasta autot seisovat pysäköitynä. Autojen määrä asukasta kohti on ollut edelleen kasvussa. Kaikki uusi rakentaminen lisää myös autopaikkatarvetta. Keskustaan on viime vuosina rakennettu lisää asuntoja ja keskustan asukasluku on 2000-luvulla kasvanut noin prosentin vuodessa. Keskustassa on nyt noin 16 000 asukasta.

Keskustapysäköinnin pääperiaatteet

Keskustapysäköinnissä on tärkeää, että ratkaisut edesauttavat keskustan toimintaa; asumista, liike-elämää ja muita palveluja, oleskelua sekä matkailua ja samalla sopivat kaupunkikuvaan.

Pysäköintipaikkojen järjestäminen on kiinteistöjen omistajien ja kaupungin vastuulla. Autojen säilytyspaikkojen järjestäminen ja kustannuksista huolehtiminen kuuluu autojen ja kiinteistöjen omistajille. Pysäköinnin kustannuksista tulee aiempaa enemmän vastata käyttäjien ja muiden hyödynsaajien.

Seuraavilla pääperiaatteilla pyritään Lahdessa hoitamaan keskustapysäköintiä:

- Kadunvarsien paikat lyhytaikaiseen asiointipysäköintiin
Tavoitteena on, että nopeaan asiointiin löytyy helposti paikka läheltä.
- Pysäköintiä keskitetään pysäköintilaitoksiin.
- Pysäköintipaikkojen tehokas vuorottaiskäyttö
Tehokkaalla vuorottaiskäytöllä voidaan säästää jopa kolmannes paikkojen määrästä.

Asemakaavoissa käytettävä pysäköintipaikkamitoitus

Asemakaavoissa määrätään rakentamisen yhteydessä toteutettava autopaikkamäärä. Tavoitteena on oikea mitoitus, kaikki kiinteistön käyttäjien tarvitsemat paikat tulee kiinteistön rakentaa tai muutoin järjestää sekä vastata kustannuksista.

Varautuminen autojen määrän muutokseen

Talot rakennetaan kymmeniksi vuosiksi. Tänä aikana liikenteessä tulee tapahtumaan isoja muutoksia, joita ei vielä varmuudella tiedetä. Autojen määrä on nyt kasvussa, mutta ennusteiden mukaiseen vähenemiseen tulee varautua muuntojoustavilla ratkaisuilla. Autojen määrää lisää myös asukasluvun kasvu.

Polkupyöräpysäköinti

Polkupyöräilyn edistämiseksi on tärkeää, että pyöräpaikkoja on riittävästi ja oikeissa paikoissa. Erittäin tärkeää on, että paikat ovat laadullisesti sellaisia, että pyörän turvallinen pysäköinti on mahdollista.

2. LÄHTÖKOHTIA

Lahdessa on yli 60 000 autoa ja pääosan ajasta autot seisovat pysäköitynä. Autojen määrä kasvaa edelleen.

Lahden keskustaa halutaan kehittää jalankulun ja pyöräilyn sekä muiden kestävien kulkumuotojen alueena, mutta samalla turvata keskustan saavutettavuus myös henkilöautolla.

2.1 Kaupungin strategia ja muut päätökset

Kaupungin keväällä 2018 hyväksytyin strategian kohdan A4. mukaan ”Kasvatamme keskustan elinvoimaa ja lisäämme asuinalueiden viihtyisyyttä. Edistämme kestäväin kehityksen mukaista yhdyskuntarakennetta ja liikkumista”. Strategian tavoitteina on mm. keskustan elinvoiman kasvu sekä asukaskohtaisten päästöjen merkittävä väheneminen.

Lahden suunta

Lahden suunta -työ yhdistää yleiskaavan ja liikennejärjestelmäsuunnittelun.

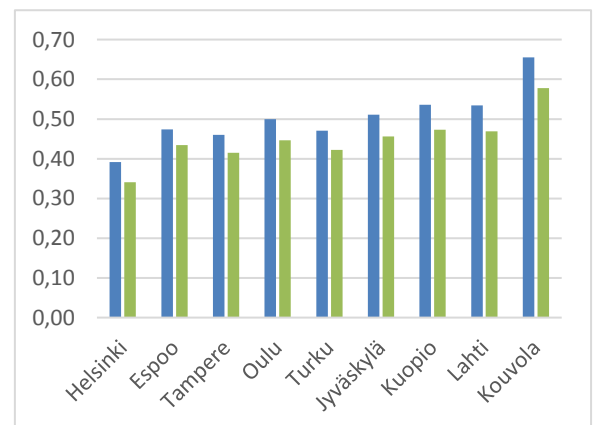
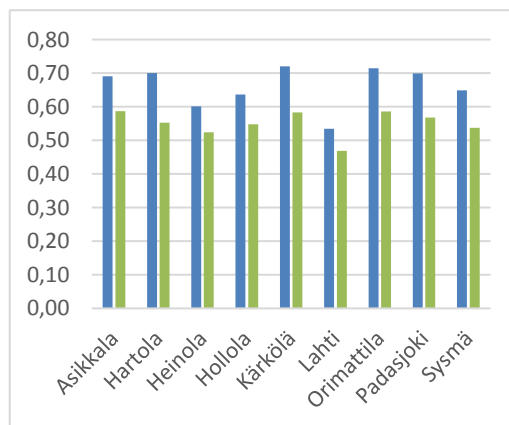
Työssä on hyväksytty keskustan kehittämislle seuraavat tavoitteet:

Lahden keskusta on vuonna 2030

- *Lahden keskusta on kasvanut ja vahvistunut koko maakunnan keskuksena. Keskusta on viihtyisä kaupunkielämän sydän, jossa käydään työssä, asioidaan, oleskellaan ja jossa on tiloja yritysten erilaisiin tarpeisiin.*
- *Keskusta on lähellä lahtelaisia. Keskustaan pääsee sujuvasti kaikilla kulkumuodoilla. Keskitettyä pysäköintiä suositaan.*
- *Keskustan liikennejärjestelyissä etusijalla ovat jalankulku, pyöräily ja joukkoliikenne. Autoliikenne on sopeutettu muihin liikkumismuotoihin.*

2.2 Autojen määrä

Laskennallisesti joka toisella lahtelaisella on auto. Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien tilastojen mukaan Lahdessa oli vuoden 2019 syyskuussa liikennekäytössä 65 096 autoa, joista 57 100 henkilö- ja 5300 pakettiautoja. Samaan aikaan asukasmäärä oli noin 120 100. Lahdessa on sataa asukasta kohti 54 autoa. Autotiheys vastaa muita vastaavan kokoisia kuntia Suomessa. Lahden maaseutumaisemmissa naapurikunnissa autojen määrä on suurempi, esimerkiksi Orimattilassa on sataa asukasta kohti 74 autoa.

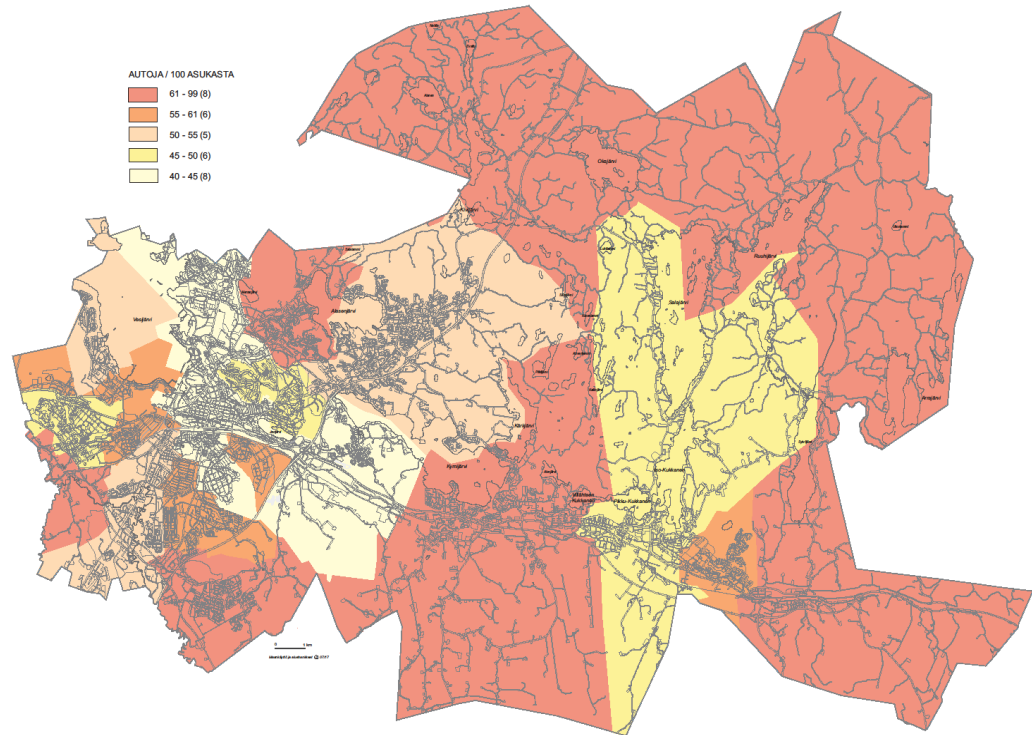

Autojen määrä asukasta kohti Päijät-Hämeessä sekä vertailukaupungeissa

Sinisellä kaikki autot, vihreällä henkilöautot

Pääosan ajasta yksityisomistuksessa oleva auto on pysäköitynä. Tutkimustietona on esitetty, että auto on paikallaan 96 % ajasta eli ajossa keskimäärin tunnin vuorokaudessa ja pysäköitynä loput 23 tuntia.

Lahden ollessa maakuntakeskus tulee keskustaan runsaasti asiointiliikennettä lähikunnista. Lisäksi kaupunkiin suuntautuu työmatkaliikennettä. Lahdessa käy töissä 15 000 ulkopaikkakuntalaista, joista noin 10 000 muualta Päijät-Hämeestä.

Autojen määrä/100 asukasta postinumeroalueittain Lahdessa 2017

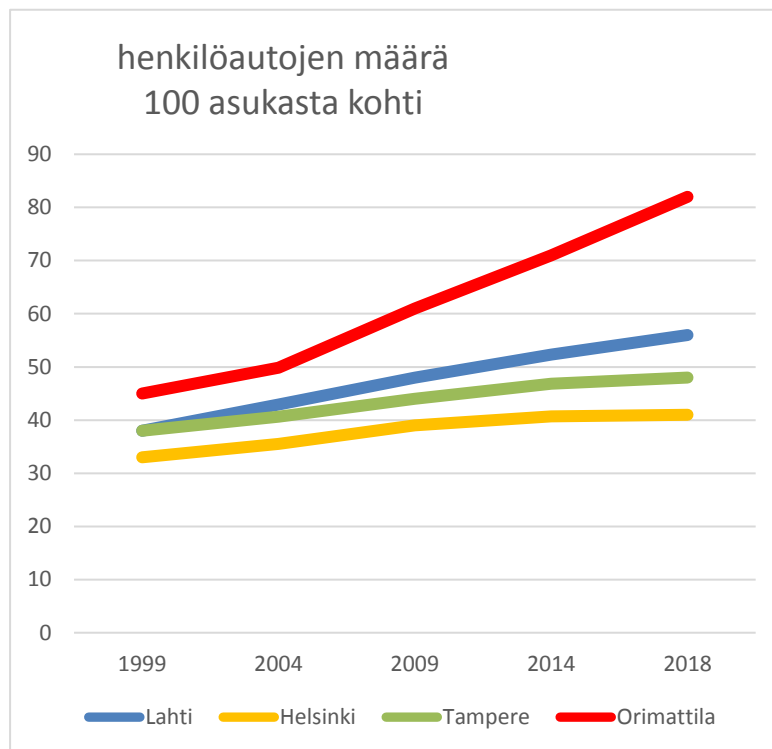
Lahdessa autoja on asukasta kohden eniten haja-asutusalueella sekä eräillä pientaloalueilla. Vähiten autoja on asukasta kohden ydinkeskustassa, jossa suurin osa palveluista on kävelytetäisyydellä ja joukkoliikenneyhteydet ovat hyvät.

Yhä useammalla on auto

Autotiheys eli autojen määrä asukasta kohti on ollut edelleen kasvussa. Lahdessa kasvu on ollut voimakkaampaa kuin isommissa vertailukaupungeissa, mutta selvästi vähäisempää kuin ympäristön maaseutumaisemmissa kunnissa.

Vuonna 1999 sekä Lahdessa että Tampereella rekisteröityjä henkilöautoja oli noin 38 autoa/100 asukasta, mutta 20 vuodessa Lahden autokanta on kasvanut nopeammin kuin Tampereen tai Helsingin, joissa kasvu on nyt tasaantumassa. Vertailuluku vuoden 2018 lopussa on Lahdessa 56 autoa/100 asukasta, kun Tampereella se on 48.

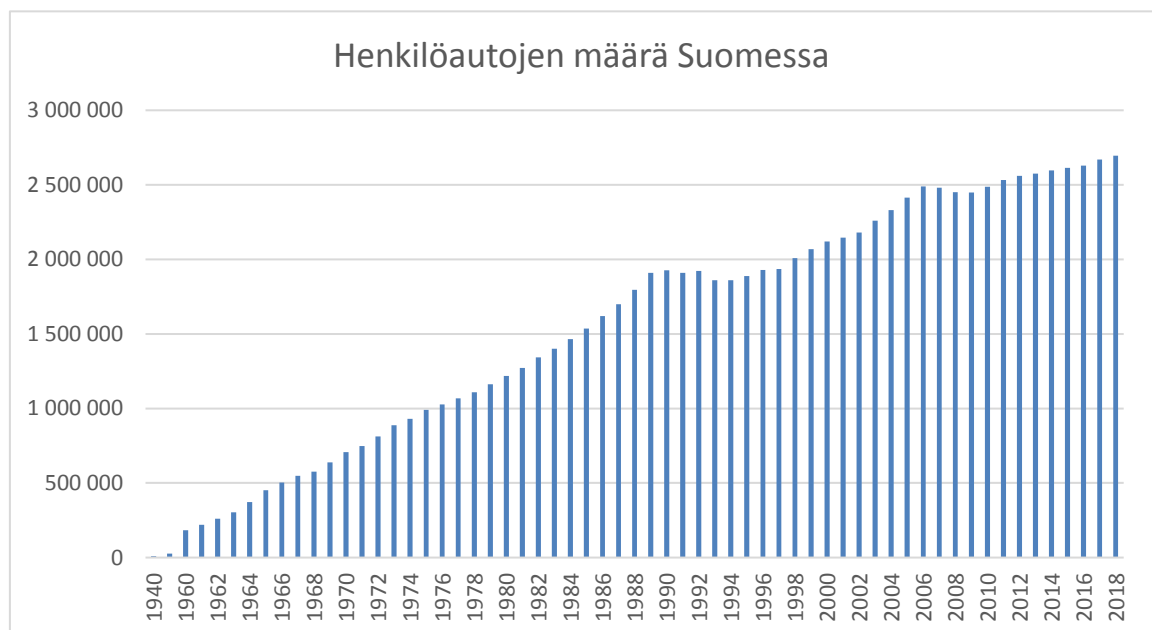
Nopeimmin kasvu jatkuu pienemmissä kunnissa, joista esimerkiksi Orimattilassa kasvu on edelleen ollut nopeaa ja vuoden 2018 lopussa rekisteröityjä henkilöautoja oli 82 autoa/100 asukasta.

Henkilöautotiheyden
muutokset 1999-2018
Lahdessa ja eräissä
vertailukunnissa

Autojen määrä Suomessa

Suomessa autojen määrä on edelleen kasvussa. 1990-luvun lamavuosina määrä pysyi joitakin vuosia suunnilleen vakiona, mutta lähti uudelleen nousuun vuosikymmenen lopussa.

Autojen määrä Suomessa 1940-2018 (huom. vuonna 2007 laskentatavan muutos)

2.3 Varautuminen autojen määrän muutoksiin

Autojen määrän ei uskota vähenevän Lahdessa nopealla aikataululla, mutta nykyisten rakennusten elinkaaren aikana muutokset ovat todennäköisiä. Muutospaineita tuo tarve vähentää autoilua ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Myös uudet jakamistolouteen perustuvat liikkumISRatkaisut, jotka eivät edellytä auton omistamista, vähentävät kokonaisautomäärää.

Itseohjautuvat autot – jos ne yleistyvät - tulevat muuttamaan pysäköintipaikkatarvetta merkittävästi. Tällöin suuret pysäköintilaitokset voivat sijaita kauempana ja katujen varsilla on runsaasti nouto- ja jättöpaikkoja. Itseohjautuvien autojen säilytyspaikka on nykyistä pienempi, koska kenenkään ei tarvitse mahtua poistumaan autosta. Merkittävää on, ovatko tällaiset autot yhteiskäyttöisiä vai perustuuko autonkäyttö pääosin yksityisomistukseen, kuten nykyisin.

Autojen määrän vähenemiseen voi varautua suunnittelemalla uudet pysäköintitilat muuntojoustaviksi tai niin, että ne voidaan tarvittaessa purkaa ja rakentaa tilalle esimerkiksi asuntoja. Keskittämällä pysäköintiä erillisiin taloihin tämä on helpommin toteuttavissa kuin rakennuskohtaisilla maanalaisilla pysäköintiluoilla.

Ruotsissa on käytössä periaate, että jokaisella autolla tulisi olla asunnon yhteydessä paikka, mistä autoa ei tarvitse päivittäin ottaa käyttöön. On tärkeää, että vuorottaiskäyttöratkaisuja ei suunnitella niin tiukoiksi, että auto on pakko ottaa käyttöön joka arkipäivä.

Pysäköintipolitiikka liikumisen ohjaamisen välineenä

Suomessa, kuten monissa muissakin Euroopan maissa, on tavoitteena autoliikenteen kasvun hillintä ja kestävien kulkutapojen suosion kasvattaminen. Pysäköintiratkaisuilla ja pysäköinnin hinnalla lähtö- ja määräpäässä kuten myös joukkoliikennepysäkkien sijoittelulla on suuri merkitys kulkutavan valinnassa.

2.4 Pysäköinnin järjestämisvelvoite

Pysäköintipaikkojen järjestäminen on ensisijaisesti autojen ja kiinteistöjen omistajien velvollisuus. Kaupungin tehtävänä keskusta-alueella on järjestää pysäköintipaikkoja sellaisille käyttäjille, joiden asiointi ei kohdistu suoraan mihinkään nimettyyn kiinteistöön. Tällaisia ryhmiä ovat mm. ostoksilla kävijät, vapaa-ajan viettäjät ja matkailijat. Liityntäpysäköinnin järjestäminen matkakeskuksen läheisyyteen tukee kaupungin tavoitteita julkisen liikenteen käytön lisäämiseksi.

Kaupungilla on myös samat velvoitteet kuin muillakin kiinteistöjen omistajilla pysäköintipaikkojen järjestämiseen. Kaupungin tulee siten huolehtia myös julkisen palvelun kiinteistöjen, kuten esim. koulujen, virastojen, kulttuurilaitosten ja liikuntapaikkojen pysäköintipaikkatarpeesta. Katutilaa kaupunki ei ole velvollinen tarjoamaan autojen säilyttämiselle.

Pysäköintipaikkoja tulee autojen lisäksi järjestää myös mopoille, mopoautoille, polkupyörille ja muille ajoneuvoille.

Kiinteistön asukkaiden ja muiden käyttäjien tarvitsemat autopaikat järjestää kiinteistö → Yksityisen rakentamisen velvoite	Kaupungin keskustassa tulee olla pysäköintitilaa myös satunnaisille kävijöille ja matkailijoille → Yleisen pysäköinnin järjestämisen velvoite	Julkisilla palveluilla (sairaalat, koulut, kirjastot yms.) tulee olla myös asiakkaille riittävästi pysäköintipaikkoja → julkisen rakentamisen velvoite
Kaupunki ei ole velvollinen tarjoamaan katutilaa yksityisen omaisuuden säilyttämiseen	Pysäköinnin kustannuksista vastaavat käyttäjät ja muut hyödynsaajat	Kaupungilla ei ole velvollisuutta tarjota missään maksuttomia pysäköintipaikkoja

Pysäköinnin järjestämiseen liittyy erilaisia velvoitteita

2.5 Lahden keskustan pysäköintipaikat

Lahden keskustassa on noin 4000 kaupungin ylläpitämää yleisessä käytössä olevaa pysäköintipaikkaa. Paikoista noin 2300 on kadunvarsilla ja kentillä sekä 1700 pysäköintilaitoksissa. Lisäksi yksityisten liikekiinteistöjen pysäköintihalleissa on noin 1100 paikkaa.

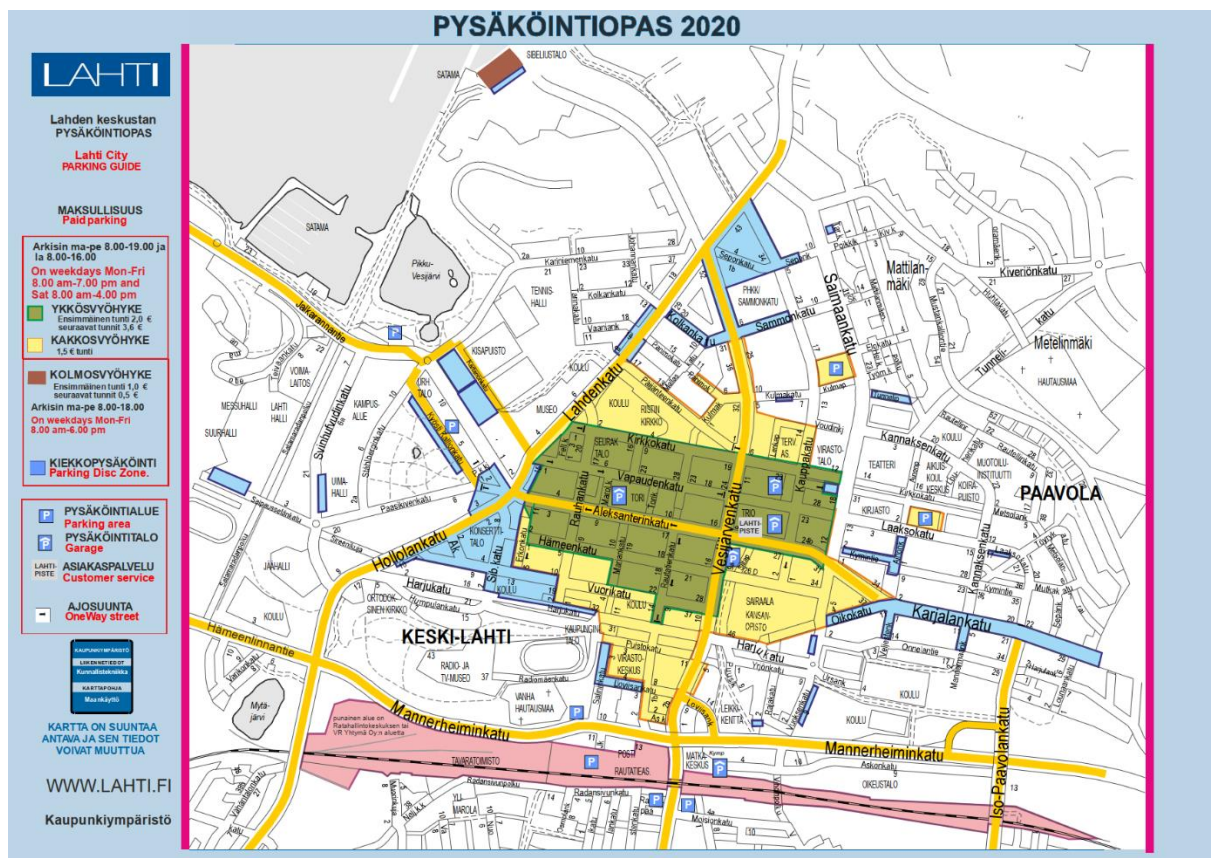
Kadunvarsipaikkoja on vähentynyt jonkin verran, kun keskustan viihtyisyyttä ja käveltävyyttä on parannettu laajentamalla kävelyalueita ja rakentamalla erillisiä pyöräteitä.

Sataman ja Sibeliustalon alue

Tekninen ja ympäristölautakunnan päätöksen mukaisesti sataman ja Sibeliustalon käytössä oleva pysäköintikenttä sekä Sibeliustalon vieressä olevalla rakentamattomalla tontilla oleva tilapäinen pysäköintialue muuttuivat syyskuussa 2018 maksulliseksi.

Pysäköinnin tilantarve

Pysäköinti vaatii huomattavasti tilaa. Yhden auton pysäköintipaikan tilantarve ajoyhteyksineen vaihtelee kadunvarsipysäköinnin 12 m²/auto laitospysäköinnin 30 neliöön. Keskimääräinen tilantarve on 20 – 25 m²/autopaikka.

Keskustassa olevat pysäköintipaikat ja maksuvyöhykkeet vuonna 2020.

2.6 Pysäköintitoiminta kaupungin taloudessa

Kaupungille tulee kuluja pysäköintialueiden ja kadunvarsipaikkojen rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä liikennemerkkien ja pysäköintiautomaattien hankinnasta, asennuksesta ja hoitamisesta. Tuloja kertyy pysäköintimaksuista.

Pysäköinninvalvonnasta tulee sekä kuluja että tuottoja. Pysäköintivirhemaksun suuruus on Lahdessa keskustan kalliimmalla vyöhykkeellä 60 euroa ja muualla 50 euroa. Virhemaksun suuruudesta on säädetty asetuksella.

2.7 Lahden Pysäköinti Oy

Lahden Pysäköinti Oy on kaupungin kokonaan omistama tytäryhtiö.

Lahden Pysäköinti Oy omistaa Siltapuiston pysäköintitalon ja Toriparkin sekä Päijät-Hämeen keskussairaalan yhteydessä olevasta Sairaalaparkista 62%. Yhtiö on vuokrannut operoitavakseen Hansa-parkin sekä BWT-talon parkin.

3. Keskustapysäköinnin pääperiaatteet

Keskustapysäköinnissä on tärkeää, että ratkaisut edesauttavat keskustan toimintaa; asumista, liike-elämää ja muita palveluja, oleskelua sekä matkailua ja samalla sopivat kaupunkikuvaan.

3.1 Tavoitteet keskustapysäköinnissä

Keskustan suunnittelu on fyysisen ympäristön, siellä sijaitsevien toimintojen sekä liikkumisen kokonaisuuden suunnittelua. Keskustassa on tilaa rajallisesti ja katu-, puisto- ja muiden julkisten tilojen käytön tulee tukea keskustan viihtyisyyttä, elinvoimaa ja saavutettavuutta.

Keskustapysäköinnissä on karkeasti jaoteltuna kolme pääkäyttäjryhmää: Asuminen, työmatka ja asiointi. Asumisen ja työpaikkojen pysäköintipaikkojen järjestäminen kuuluu ensisijaisesti kiinteistöille ja käyttäjille. Asiointipysäköinnistä osa ei kohdistu suoraan yhteen kiinteistöön, vaan keskustaan tullaan ostoksille, viihtymään ja oleskelemaan tai turisteina katselemaan kaupunkia. Kaupungin intressissä on tukea keskustan elävyyttä ja tarjota siellä liikkuville pysäköintipaikkoja.

Keskustan asiointipysäköinnin kehittämisellä on useita toisilleen ristiriitaisiakin tavoitteita. Toisaalta keskustan liikkeisiin toivotaan asiakkaita sekä kaupunkiin matkailijoita ja toisaalta keskustasta halutaan vähentää autoliikennettä sen tuottamien päästöjen, meluhaitan ja turvallisuusriskin vuoksi. Lisäksi keskustasta halutaan lisää tilaa kävelijöille ja pyöräilijöille. Julkisen keskustapysäköinnin ohjaamisessa tavoitteena on yhteensovittaa eri intressejä siten, että keskustassa kävijät löytävät autoilleen pysäköintipaikan aiheuttamatta ylimääräistä haittaa kävelylle ja keskustan viihtyisyydelle. Siirtämällä pysäköintiä kadunvarsilta laitoksiin saadaan lisätilaa kävelylle, pyöräilylle ja oleskelulle sekä parannettua keskustan viihtyisyyttä ja vetovoimaa.

3.2 Maksullisuus

Keskustapysäköinti ei voi olla Lahden kokoisessa kaupungissa maksutonta ja aikarajoituksetonta, koska se lisäisi katujen varsilla ja pysäköintialueilla asumiseen ja työmatkaliikenteeseen liittyvää pitkäaikaispysäköintiä niin paljon, että asiointipysäköinnille ei jäisi vapaita paikkoja. Maksullisuuden avulla varmistetaan paikkojen riittävä vaihtuvuus. Mikäli käytössä on vain aikarajoitus, on valvonta huomattavasti hitaampaa ja vaikeampaa ja kokemusten mukaan väärinkäytöksiä esiintyy selvästi enemmän.

Maksullisuudella sekä säädellään pysäköintiajan pituutta ja ohjataan pysäköintipaikan valintaa että saadaan käyttäjiltä rahaa pysäköintipaikkojen ylläpitoon.

3.3 Keskustapysäköinnin pääperiaatteet

Pysäköintipaikkojen järjestäminen ja niiden kustannuksista vastaaminen on ensisijaisesti kiinteistöjen ja ajoneuvojen omistajien vastuulla. Myös keskustapysäköinnissä tulee pyrkiä siihen, että käyttäjät tai muut hyödynsaajat maksavat kustannukset.

Kaupungilla ei ole velvollisuutta järjestää pysäköintialueita esimerkiksi keskustan yritysten työntekijöiden käyttöön, mutta kaupungin tavoitteena on työpaikkojen säilyminen alueella. Keskustassa tapahtuvalle yleiselle pysäköinnille tulee kaupungin järjestää paikkoja. Kaupungin tavoitteena on rakentaa ja ylläpitää pysäköintilaitoksia ja muita pysäköintipaikkoja siten, että niiden kustannukset on katettavissa pysäköintimaksuilla ja velvoiteautopaikkojen myynnillä.

Keskustapysäköintiä suunnitellaan Lahdessa seuraavien kolmen periaatteen pohjalta:

- Kadunvarsilla paikkoja lyhytaikaiseen asiakaspysäköintiin
Tavoitteena on, että nopeaan asiointiin löytyy helposti paikka kadunvarrelta ja autojen vaihtuvuus näillä paikoilla on nopeaa. Pitkäaikaisempi pysäköinti keskustassa tapahtuu pysäköintilaitoksissa ja kauempana ydinkeskustasta. Keinoja tähän on kadunvarsipysäköinnin enimmäisajan rajoittaminen sekä progressiivinen maksupolitiikka. Ydinkeskustassa asiointipysäköinti on pääasiassa lyhytaikaista asioiden hoitoa, jolloin tunnin tai joissain paikoissa jopa tätä lyhyempi maksimipysäköintiaika on riittävä. Progressiivisesti nousevassa maksukäytännössä ensimmäinen puoli tuntia tai tunti on selkeästi halvempi kuin seuraavat tunnit.
- Pysäköintiä keskitetään pysäköintilaitoksiin
Keskustaan on tavoitteena rakentaa pysäköintilaitosverkosto, johon pääosa pysäköinnistä keskitetään. Pysäköintilaitoksia on suunnitteilla keskustan eri osiin niin, että keskustaan tulija saa vaivattomasti autonsa pysäköityä ajamatta keskustan läpi (ks. kohta 6). Kun sama laitos palvelee eri käyttötarkoituksia vuorokauden eri aikoina, päästään tehokkaaseen käyttöön. Pysäköintiä keskittämällä pysäköintilaitoksiin saadaan katutilaa vapautettua muuhun käyttöön ja vähennettyä keskustan autoliikennettä.
- Pysäköintipaikkojen tehokas vuorottaiskäyttö
Samaa pysäköintipaikkaa voi käyttää eri vuorokaudenaikoina eri käyttäjäryhmien autot. Tutkimuksissa on todettu, että tehokkaalla vuorottaispysäköinnillä voidaan säästää noin kolmannes paikkojen määrästä. Jo pelkällä nimetyistä paikoista luopumisella voidaan asuntoyhtiöiden ja työpaikkojen pysäköintialueilla vähentää noin 10 % paikkamäärästä. Paikkojen rakentaminen on kallista, joten tehokkaalla vuorottaispysäköinnillä voidaan vähentää merkittävästi rakentamiskustannuksia. Lisäksi sillä saadaan enemmän paikkoja käyttöön, kun paikat eivät seiso tyhjinä varattuina nimetyille käyttäjille.

Pääperiaatteet keskustassa:

kadunvarsilla lyhytaikaista asiointipysäköintiä

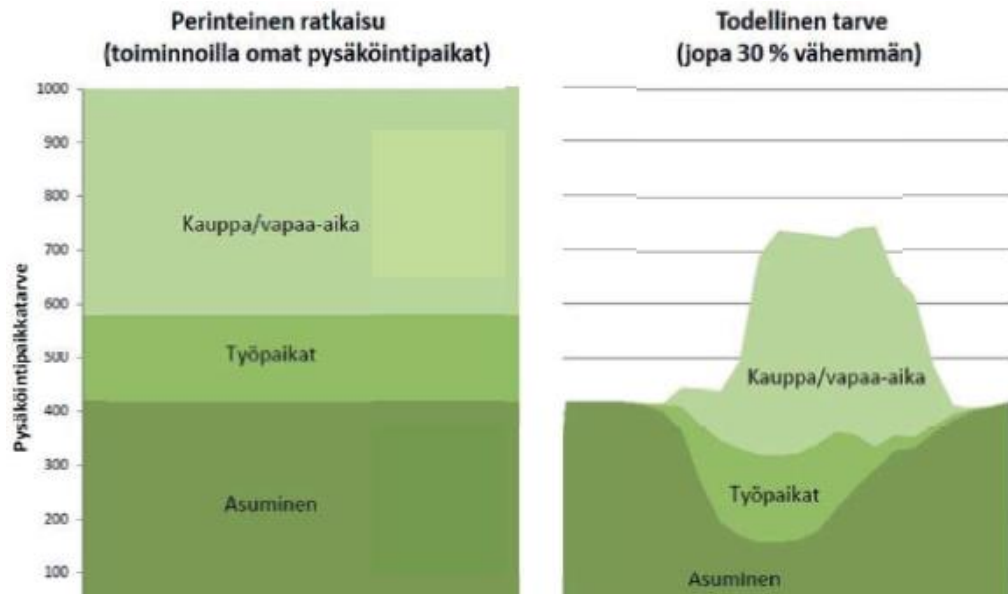
pysäköintiä keskitetään pysäköintilaitoksiin

kaikki pysäköintipaikat tehokkaaseen vuorottaiskäyttöön

Yleisessä käytössä olevien pysäköintipaikkojen lisäksi tulee tutkia myös mahdollisuutta saada kaupungin omistamien kiinteistöjen omat pysäköintipaikat

mahdollisimman tehokkaaseen ympärivuorokautiseen ja ympärivuotiseen käyttöön erityisesti keskustan alueella.

Tulevaisuuden liikenteen skenaariossa ennustetaan henkilöautojen määrän vähentymistä. Mikäli keskustassa pysäköintipaikkojen tarve vähenee, voidaan osa kadunvarsipaikoista poistaa ja muuttaa vapautuva tila keskustan viihtyisyyttä lisäävään toimintaan tai esim. pyörätieverkoston osaksi.

Eri toimintojen pysäköintipaikkatarve eri kellonaikoina (Helsingin kaupunki 2013)

3.4 Asukkaiden autopaikat

Henkilöautojen säilytyksen järjestäminen on omistajan vastuulla. Kaupungilla ei ole velvollisuutta järjestää autoille säilytyspaikkoja. Asemakaavoissa osoitetaan velvoite, kuinka paljon kussakin rakennushankkeessa tulee autopaikkoja vähintään rakentaa kiinteistön asukkaiden ja muiden käyttäjien käyttöön. (ks. kohta 4.)

Keskustassa on eräiden vanhojen kerrostalojen asukkailla mahdollisuus hankkia asukaspysäköintitunnus (ks. kohta 7).

3.5 Kadunvarret kiekkoapaikoiksi kerrostaloalueilla

Useilla kerrostaloalueilla on ongelmana, että alueella vierailevat ja esim. kotihoito eivät löydä vapaata paikkaa, koska paikkoja käytetään työmatkapysäköintiin ja asukkaat säilyttävät autojaan katujen varsilla. 2000-luvulla kaavoitetuilla alueilla kiinteistöjen pysäköintipaikkamitoitus vastaa nykyistä autotiheyttä ja asukkaiden sekä työntekijöiden autojen tulisi mahtua talojen omille pysäköintipaikoille. Koska katujen varsille on voinut pysäköidä maksutta ja aikarajoituksetta, niitä käytetään myös autojen pitkäaikaiseen pysäköintiin ja säilyttämiseen, mikä ei ole kadunvarsipaikkojen tarkoitus.

Uusilla kerros- ja rivitaloalueilla pyritään siihen, että jo rakennusvaiheessa kadunvarsien paikat osoitetaan ensisijaisesti aikarajoitetuiksi kiekkoapaikoiksi. Aiemmin rakennetuilla alueilla muutosmahdollisuus tutkitaan tapauskohtaisesti. Aikarajoituksen pituus harkitaan kohteen mukaan.

4. AUTOPAIKKAMITOITUS ASEMAKAAVOISSA

Asemakaavassa määrätään rakentamisen yhteydessä toteutettava autopaikkamäärä. Tavoitteena on oikea mitoitus, kaikki kiinteistön tarvitsemat paikat tulee kiinteistön järjestää sekä vastata kustannuksista.

Asemakaavoissa määrätään, kuinka paljon auto- ja pyöräpaikkoja rakentamisen yhteydessä tulee tehdä ja mihin ne sijoitetaan. Pääperiaatteena on, että kaikki kiinteistön tarvitsemat pysäköintipaikat toteutetaan joko kiinteistön alueella tai suunnitellusti muualla. Normia määritettäessä pyritään ottamaan huomioon rakennuksen koko käyttöikä. Paikkoja on jälkikäteen vaikeaa merkittävästi lisätä. Asemakaavoissa olisi myös mahdollista määrätä enimmäispaikkamääriä, mitä saa toteuttaa, mutta Lahdessa ei ole ollut tarvetta tämän kaltaiselle sääntelylle.

Mikäli asemakaavassa ei autopaikkamääräystä ole tai alueella ei ole asemakaavaa, noudatetaan rakennusjärjestyksen määräyksiä. Paikat tulee toteuttaa rakentamisen yhteydessä.

4.1 Asemakaavamääräykset

Asuintalojen pysäköintipaikkamitoitus

Lahdessa on asukkaita noin 120 000 ja autoja yli 60 000, joten karkeasti laskien joka toisella lahtelaisella on auto. Autojen määrä on edelleen vuosittain lisääntynyt.

Asumisväljyys on tällä hetkellä noin 40 huoneisto-m²/henkilö. Autopaikkoja mitoittavia kerrosneliöitä on noin 50 k-m²/asukas.

Lisäksi taloihin tarvitaan vieraspaikkoja sekä mahdollisten liiketilojen työntekijöille ja asiakkaille autopaikkoja.

Keskustassa on asukasta kohti vähemmän autoja kuin muualla Lahdessa.

Ydinkeskustassa on Traficomien tilastojen mukaan keskimäärin 36 autoa sataa asukasta kohti.

Lahden keskustan alue

Ydinkeskustaan on määritelty kävelyvyöhyke, jolla normi on pienempi kuin muualla kaupungissa.

Keskustassa kerrostalojen kaavamerkintä on usein sellainen, että samassa talossa voi olla sekä asuin- että toimisto- ja liiketiloja näiden määrien suhdetta tarkasti erittelemättä. Tällöin käytännössä toimivin on kerrosneliöihin perustuva mitoitus,

jolloin kaavavaiheessa tiedetään lopullinen paikkamäärä ja sen tilantarve, eikä käyttötarkoituksen muuttuessa mitoitusperuste muutu.

Suosituspaikkamäärät

Asemakaavojen suositusnormit on esitetty oheisessa taulukossa. Kaavoituksen yhteydessä on mahdollista perustellusta syystä poiketa näistä. Kaavan laatija ratkaisee aina tapauskohtaisesti kussakin kaavassa käytettävän normin ja esimerkiksi hyvät joukkoliikenneyhteydet voivat vaikuttaa normia alentavasti.

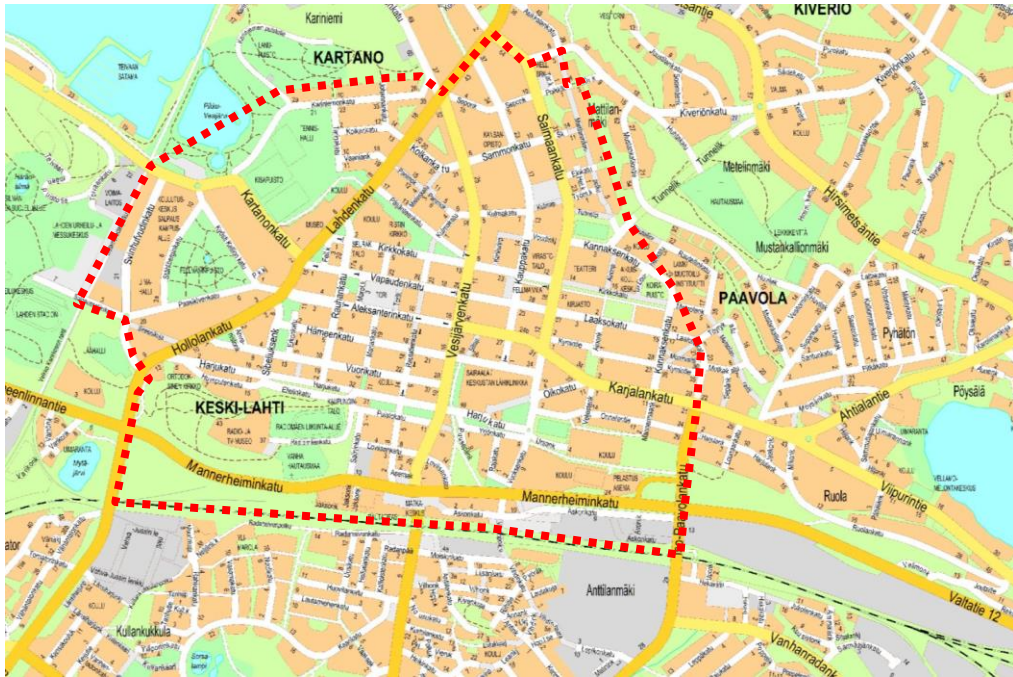
Näistä suosituspaikkamääristä voi kerrostalokohteissa hakea joustona vähennyksiä joustotekijä-taulukon mukaisesti kuitenkin enintään 30% kokonaispaikkamäärästä, mikäli näin on uusissa kaavoissa (vuonna 2020 ja sen jälkeen laadituissa) määräyksissä todettu. Vanhempien asemakaavojen alueilla on mahdollista hakea poikkeamislupaa rakennuslupan yhteydessä taulukoissa esitetyillä perusteilla ja erillisillä selvityksillä. Joustovähennyksien käytöstä päätetään tapauskohtaisesti.

	Keskustan kävelyvyöhyke	Muu kaupunki
AK, AL asuinkerrostalot (voi olla myös osittain liiketilaa)	1ap/110 k-m2	1 ap/90 k-m2
Rivitalo	2 ap/asunto	2 ap/asunto
Omakotitalo	2 ap/asunto	2 ap/asunto
Liiketilat käyttötarkoituksen mukaan	1 ap/50 - 1 ap/110	1 ap/50
Toimistot	1 ap/110	1 ap/90
Hotelli	1 ap/150	<i>tapauskohtaisesti</i>
Opiskelija- asuminen* (ARA tms.)	1 ap/200	1 ap/160
Palveluasuminen	1ap/200	1 ap/160
Muu palvelu- rakentaminen** käyttötarkoituksen mukaan	1 ap/50 - 1ap/200	1 ap/50 - 1 ap/200
Yleiset rakennukset ensisijaisesti käyttötarkoituksen mukaan	1 ap/100	1 ap/80
	luku 1 ap/x k-m2	

* *Opiskelija-asuminen: oltava pysyvästi (esim. ARA:n lainoituksella) opiskelija-asumiseen. Jos muutetaan muuhun käyttöön, muuttuu normikin ja puuttuvat paikat on toteutettava.*

** *Muu palvelurakentaminen (esim. yksityiset päiväkodit) käyttötarkoituksen mukaan huomioiden sekä työntekijät että asiakkaat*

Nykyisten olemassa olevien rakennusten mitoitusnormia ei tiukenneta, vaikka ne sijaitsisivat kaavamutosalueella.

Keskustan kävelyyöhyke autopaikkamitoituksessa

RKY-alue ja suojelumääräykset

Suojelluissa rakennuksissa (sr) nykyinen paikkamäärä riittää, vaikka käyttötarkoitus muuttuisi. Uudisrakentaminen normin mukaan.

RKY-alue ei tuo helpotusta normiin, jos kyse on uudisrakentamisesta.

Tehostettu palveluasuminen

Tehostetun palveluasumisen ollessa kyseessä autopaikkamäärä mitoitetaan henkilökunnan ja vierailijoiden paikkatarpeen mukaan, koska asukkailla ei ole autoja.

Paikkamäärän esittäminen

Toteutettava autopaikkamäärä on selkeintä esittää autopaikkamääränä kerrosneliömäärää kohti tai kiinteänä kokonaismääränä. Lahtelaistalouksista jo puolet on yhden hengen talouksia, keskustassa yli 60 %. Asuntokohtainen autopaikkamäärä johtaa helposti ylimitoitukseen paikkojen määrässä.

Työpaikka-alueilla on ollut käytössä myös mitoitusperuste ”xx kpl ap/työntekijä”, jonka määräyksen tulkinta on rakennusvalvonnassa hyvin hankalaa. Mitoitusperusteen tulisi olla sellainen, että rakennusluvan yhteydessä sen tulkinta olisi yksiselitteistä.

Paikkamäärä voidaan asemakaavassa poikkeustapauksissa esittää myös vaihtoehtoisina normeina silloin, kun käyttötarkoitusmahdollisuuksiakin on useampia. Tällöin rakennusluvan yhteydessä määrätään toteutettava vähimmäispaikkamäärä rakennettavan käyttötarkoituksen mukaisesti.

Asuinkerrostalot (AK, AL)	Vähennys autopaikoista <i>Tapauskohtaisen harkinnan mukaan</i>	Kriteerit
Erityisen hyvät pyöräsäilytys ja -huoltotilat parannus kaavassa määrättyyn	vähennys 10% pienempi parannus 5% asuntokohtainen lukittava pyöräsäilytystila, jossa sähköliittymä latausta varten vähennys 15%	vähintään 1 ppp/40 k-m² 70% pyöräpaikoista sisätiloissa esteetön kulku katu-/pihatasosta kaikki pyöräpaikat runkolukittavia Pyörähuoltotila sisätiloissa
Kun autopaikat on sijoitettu keskitettyyn P-laitokseen ja kaikki paikat ovat nimeämättömiä ja yhteiskäyttöisiä ja paikoilla on erittäin monipuolista käyttöä.	vähennys 15%, kun autopaikkoja vähintään 200 vähennys 25%, kun vähintään 400 ap	Nimeämättömyys määrättävä asemakaavassa tai yhtiöjärjestyksessä/talokirjassa ja rakennusluvassa. Jos muuttuu, puuttuvat paikat toteutettava Oltava useampaa käyttötarkoitusta, joiden käyttöajat jakautuvat eri osiin vuorokautta.
Keskustan kävelyvyöhykkeen ulkopuolella rakenteellinen pysäköinti	kansiratkaisu, vähennys 10% pysäköintitalo tai maanalainen pysäköintilaitos, vähennys 15%	pihapaikkoja enintään 20% paikoista
Paikoista osa sijoitettu yleiseen pysäköintitaloon	vähennys 25% sijoitettujen paikkojen määrästä	paikat ostettava yleisestä pysäköintitalosta veloittepaikkoina koskee myös liiketiloja
Katutason näyteikkunallinen liiketila	ei lasketa autopaikkoja mitoittaviin neliöihin vähennys enintään 10 % kokonaisautopaikkamäärästä	liiketila katutasossa, kulku kadulta rakennusluvassa merkitty liiketilaksi Isot näyteikkunat.
Yhteiskäyttöautot	yksi yhteiskäyttöautopaikka korvaa 5 tavallista autopaikkaa, vähennys enintään 10% kokonaispaikkamäärästä.	yhtiöjärjestyksessä maininta tai pitkäaikainen sopimus auto vain ko. taloyhtiön asukkaiden ja työntekijöiden käytössä jos luovutaan, paikat toteutettava (tarvittaessa vakuus)
Maksimivähennys	kaikki vähennykset yhteensä enintään 30% toteutettavan rakennusoikeuden mukaisesta kokonaisautopaikkamäärästä laskettuna	

Autopaikkamäärän joustotekijät.

Vuonna 2020 ja sen jälkeen laadituissa kaavoissa tulee olla maininta, millä edellytyksillä vähennys voidaan myöntää, mikäli mahdollisuus on käytettävissä. Vanhempien kaavojen alueella vähennys käsitellään rakennuslupavaiheessa poikkeamislupana. Vähennysten myöntämiseen liittyy aina tapauskohtaista harkintaa.

Matkakeskuksen läheisyydessä olevat tontit, joilla on jo kaavassa -30% vähennys hyvien joukkoliikenneyhteyksien perusteella, ovat erityistapauksisia, eikä niiden kohdalla enää pääsääntöisesti myönnetä lisävähennyksiä tämän taulukon perusteella.

Autopaikkojen rakentamisvelka

Keskustassa on kohteita, joissa kaikkia kaavan mukaisia autopaikkoja ei ole koskaan rakennettu. Nykyisin edellytetään rakennusten käyttöönottokatselmuksessa, että paikat rakennetaan ja näin vastaava tilannetta ei enää synny. Jos haetaan uutta rakennuslupaa, myös vanhat rakentamattomat paikat vaaditaan rakennettavaksi uuden hankkeen yhteydessä.

Autottomat korttelit

Tehtäessä kokonaan autopaikaton kortteli tarkoittaa se sitä, että koko talon elinkaaren ajan sen tulee toimia autottomana. Kaupunki ei järjestä tällaisen kohteen lähelle autopaikkoja ja selvityksissä on todettu, että autottomien kortteleiden läheisyydessä ei pidä olla yhtään maksuttomia pysäköintipaikkoja. Toistaiseksi Lahdessa ei ole edellytyksiä täysin autottomien korttelien toteuttamiselle, mutta kokemuksia asiasta seurataan.

Vaiheittainen toteuttaminen

Asemakaavassa voidaan määrätä autopaikkojen toteuttamisesta myös vaiheittain. Asemakaavamääräyksessä voidaan rakennuslupaviranomaiselle antaa oikeus myöntää lykkäystä autopaikkojen toteuttamisvelvollisuudesta. Tätä määräystä käytettäessä tulee varmistaa, että myöhemmin toteutettaviksi jäävillä paikoilla on taloudelliset edellytykset toteutua.

Rakennusjärjestys

Lahdessa voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä (tullut voimaan 1.5.2013) määrätään, että autopaikkoja tulee osoittaa uudisrakentamisessa seuraavasti, ellei asemakaavassa toisin määrätä:

- 1 ap (autopaikka) / 80 k-m² asuin-, liike-, toimisto- tai muuta kerrosalaa kohti, kuitenkin keskustan ulkopuolella 1 ap/ 50 liike- tai toimisto-k-m² kohti
- 2 ap/ erillispientalo
- 1 ap/ yleisten rakennusten 100 k- m²
- 1 ap kokoustilojen kahdeksaa istumapaikkaa kohti
- 1 ap teollisuuslaitoksen 100 k- m² kohti

Polkupyöräpaikat

paikkojen määrää on käsitelty luvussa 8.

4.3 Taloyhtiöiden paikkojen omistus ja käyttö

Osakehuoneistoja sisältäviin kerrostaloihin toteutettavat autopaikat voivat taloyhtiöt myydä erillisinä osakkeina, ne voivat kuulua asunto-osakkeisiin tai taloyhtiö voi pitää ne omistuksensa ja vuokrata paikkoja. Pitkällä tähtäimellä on tärkeää, että paikat ovat talon asukkaiden käytössä, jotta heidän pysäköintipaikkatarpeensa tulee hoidettua talon omilla paikoilla. Kaupungin velvollisuus ei ole järjestää paikkoja asukkaiden ylimääräisille autoille.

Asunto-osakeyhtiöistä on tullut kaupungille kyselyjä mahdollisuudesta myydä vapaita paikkoja ulkopuolisille. Samaan aikaan samalta alueelta on tullut kaupungille pyyntöjä lisätä kadunvarsipaikkoja. Mahdollisesti on kyse siitä, että asukkaat eivät ole valmiita ostamaan kalliita hallipaikkoja, ja pyrkivät löytämään autoilleen halvemman tai ilmaisen paikan lähitoltä. Ongelmaan ei ole helppoa ratkaisua, mutta

Taloyhtiöiden

autopaikkamäärä on mitoitettu kiinteistön arvioidun tarpeen mukaan. Paikkojen pitäisi pysyä talon asukkaiden käytössä. Jos myöhemmin syntyy tarvetta lisäpaikoista, kaupungin velvollisuus ei ole järjestää paikkoja asukkaiden ylimääräisille autoille.

velvoitepaikkamäärään laskettujen paikkojen myymistä ulkopuolisille ei tulisi sallia, koska silloin ne ovat pysyvästi talon ulkopuolisten käyttäjien käytössä. Paikkojen vuokraaminen määräaikaisilla sopimuksilla myös taloyhtiön ulkopuolisille yksittäisille käyttäjille on mahdollista, koska tällöin paikat voidaan helposti palauttaa talon asukkaiden käyttöön. Yhden talon velvoiteautopaikkoja ei voida osoittaa toiselle taloyhtiölle samaan käyttöön.

4.4 Keskustan alueen asemakaavoissa noudatettava menettely

Lahdessa on ydinkeskustan asemakaavoissa vuodesta 2012 lähtien määrätty, että määritellyllä alueella täydennys- ja uudisrakentamishankkeiden velvoiteautopaikoista tulee sijoittaa vähintään 30 % julkiseen pysäköintilaitokseen. Samalla ne vapautuvat omalla tontillaan tästä osasta velvollisuutta. Kunta päättää paikoista maksettavan korvauksen suuruuden. Kaavamääräys pohjautuu MRL 156§ säädökseen.

Taustaa

Sääntö perustuu kaupunginvaltuuston kesäkuussa 2011 tekemään päätökseen, että keskustan asemakaavojen yhteydessä selvitetään mahdollisuudet ja tarvittaessa osoitetaan asemakaavamerkinnoin korttelialueiden tarvitsemia autopaikkoja keskusta-alueella kaupunkikonsernin omistuksessa oleviin pysäköintilaitoksiin.

Tämä linjaus perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 156 §:n määräykseen autopaikkojen järjestämisestä:

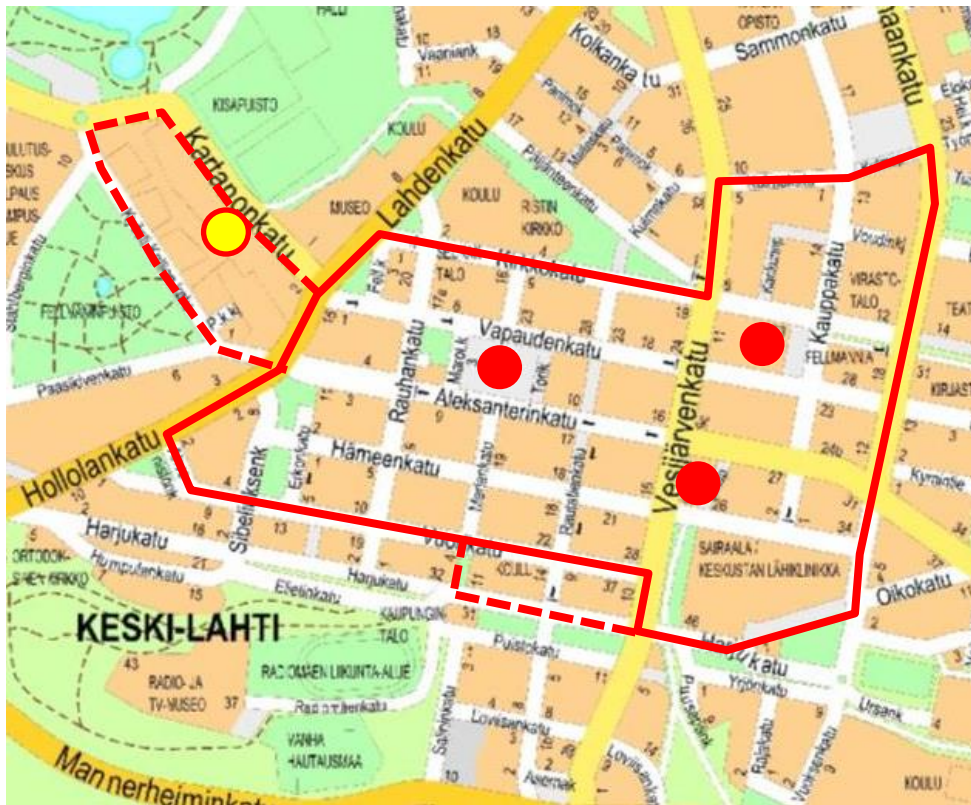
"Kiinteistöä varten asemakaavassa ja rakennusluvassa määrätty autopaikat tulee järjestää rakentamisen yhteydessä. Jos asemakaavassa niin määrätään, kunta voi osoittaa ja luovuttaa kiinteistöjen käyttöön tarvittavat autopaikat kohtuulliselta etäisyydeltä. Tässä tapauksessa kiinteistönomistajalta peritään autopaikkojen järjestämisestä vapautumisesta vastaava korvaus kunnan hyväksymien maksuperusteiden mukaisesti."

Periaate

Yleisperiaatteena, että vähintään 30 % uuden rakennusoikeuden edellyttämistä autopaikoista osoitetaan julkisesta pysäköintilaitoksesta (Siltapuistosta, Hansaparkista, Toriparkista tai myöhemmin rakennettavista pysäköintilaitoksista). Rakennusluvan yhteydessä voidaan vähentää 25 % siitä paikkamäärästä, joka hankitaan pysäköintilaitoksesta velvoiteautopaikkoina. Perusteena tälle on se, että pysäköintilaitokseen osoitettavat paikat ovat nimeämättömiä ja yhteiskäyttöisiä. Paikkojen osoittamisesta sovitaan asemakaavoihin liittyvissä maankäytösopimuksissa ja kiinteistöjen on järjestettävä autopaikat rakentamisen yhteydessä. Kiinteistöt ostavat kaavojen edellyttämät ja muutoin tarvitsemansa autopaikat suoraan Lahden Pysäköinti Oy:ltä, ellei muutoin sovita.

Ydinkeskustassa osa uudisrakentamisen autopaikoista tulee hankkia yleisestä pysäköintilaitoksesta

paikkojen määrästä saa alennusta, koska paikat ovat yhteiskäyttöisiä

Punaisella rajatulla alueella keskustassa on voimassa menettely, että tietty osa autopaikoista tulee sijoittaa julkiseen pysäköintitaloon. Katkoviivalla on esitetty alueen laajennus Harjukadun suuntaan sekä Ranta-Kartanon alue.

Autopaikkojen kohtuullinen etäisyys

Lain mukaan autopaikat pitää osoittaa kohtuulliselta etäisyydeltä. Rakennusvalvonta harkitsee rakennusluvan myöntämisen yhteydessä, mikä kussakin kohteessa on kohtuullinen etäisyys. Yleisperiaatteena on, että kohtuullinen kävelyetäisyys Lahden keskustassa on 300 metriä asumisen autopaikoissa, 600 metriä liikerakentamisen autopaikoissa ja kilometri työpaikkapysäköinnissä sekä tapahtumapaikoilta, kuten esim. messu- ja urheilukeskuksesta. Lain perusteella ei ole vahvistettu kohtuullisen etäisyyden metrimääriä.

AUTOPAIKKOJEN KOHTUULLINEN KÄVELYETÄISYYS

asuminen	300 m
liiketilat	600 m
työpaikat	1 km
tapahtumapaikat	1 km

Paikkojen käyttöoikeudet

Julkisiin pysäköintilaitoksiin osoitettavat paikat eivät ole nimettyjä, mutta niiden lukumäärä on merkitty taloyhtiön ja Lahden Pysäköinti Oy:n väliseen sopimukseen. Paikat voidaan myös merkitä rasitteeksi. Pysäköintipaikkoja on oikeus käyttää, mutta pysäköintilaitos perii käytöstä taksojensa mukaisen maksun.

Autopaikan hinta

Lunastettavan autopaikan hinnasta on kaupunginvaltuuston tai johtosäännössä nimetyn toimielimen tehtävä päätös ja tarkistettava sitä määräajoin ja olosuhteiden muuttuessa. Hinta perustuu keskustassa toteutuneiden julkisten pysäköintilaitosten toteutuneisiin autopaikkakustannuksiin. Hinnan tulee vastata sitä hyötyä, jonka kiinteistö saa vapautuessaan autopaikkojen järjestelystä.

5. LAHDEN PYSÄKÖINTI OY

Lahden Pysäköinti Oy on kokonaan kaupungin omistama tytäryhtiö. Yhtiön toimialana on kehittää pysäköintimahdollisuuksia Lahden kaupungissa ylläpitämällä, rakennuttamalla tai vuokraamalla pysäköintitaloja ja -paikkoja.

5.1 Pysäköintilaitokset Lahdessa

Kaupungissa on julkisessa käytössä Lahden Pysäköinti Oy:n omistamia ja/tai operoimia pysäköintilaitoksia sekä yksityisiä liiketiloihin liittyviä pysäköintilaitoksia. Yksityisillä kiinteistöillä on lisäksi lukuisia pienempiä pysäköintihalleja, jotka on tarkoitettu ainoastaan niiden asukkaille ja työntekijöille ja muuhun omaan käyttöön.

Uusia pysäköintilaitoksia on käsitelty luvussa 6.

Velvoiteautopaikat pysäköintilaitoksissa

Kaupunkikonsernin omistuksessa olevista pysäköintilaitoksista on myyty velvoiteautopaikkoja kiinteistöille MRL 156§ mukaisesti (ks. kohta 4.4).

5.2 Lahden Pysäköinti Oy:n hoidossa olevat pysäköintilaitokset

Hansa, noin 540 paikkaa

- kaupunki omistaa 57 %, Lahden Pysäköinti Oy vuokrannut ja operoi
- velvoiteautopaikat kaikki myyty/varattu
- korjaustarvetta
- ongelmana on Trion pysäköintitalon ajoyhteydestä johtuvat maksuepäselvydyt.

Siltapuisto, noin 540 paikkaa

- Lahden Pysäköinti Oy omistaa
- koostuu vuonna 1976 rakennetusta vanhasta osasta ja vuoden 1992 valmistuneesta uudesta osasta
- kaikki velvoiteautopaikat myyty
- vanhassa osassa korjaustarvetta

Toriparkki, 600 paikkaa

- Lahden Pysäköinti Oy omistaa parkin
- velvoitepaikkoja myyty 118

P-matka/BWT

- Lahden Pysäköinti on tehnyt 10 vuoden vuokrasopimuksen (+10 vuoden optio)
- Lahden Pysäköinti Oy:llä operoitavana myös radan eteläpuolen ulkopaikat kaupungin maalla

Lisäksi Lahden Pysäköinti Oy omistaa 62% ja operoi Sairaalaparkkia Päijät-Hämeen keskussairaalan alueella.

Kuukausikortit yleisiin pysäköintilaitoksiin

Tuntiveloitusten lisäksi Lahden Pysäköinti Oy:n operoimiin pysäköintilaitoksiin myydään kuukausikortteja. Tavoitteena on sekä pysäköintilaitoksen tehokas käyttö että eri asiakasryhmien palveleminen. Pysäköintilaitoksissa voidaan rajoittaa myytävien kuukausikorttien enimmäismäärää, jotta asiointipysäköintiin jää riittävästi paikkoja. Etusijalla ovat niiden kiinteistöjen asukkaat ja työntekijät, joilla on veloittepaikkoja ko. parkissa.

5.3 Maksullisen kadunvarsipysäköinnin operointi

Kaupungin maksullisen kadunvarsi- ja aluepysäköinnin operoinnin hoitaa Lahden Pysäköinti Oy. Se vastaa automaattien toimivuudesta, huollosta ja siisteydestä sekä tyhjentämisestä. Kaupunkiympäristön kunnallistekniikan yksikkö vastaa pysäköintipaikkojen rakentamisesta, talvi- ja kesähuollosta sekä puhtaanapidosta ja maksullisuutta ja aikarajoituksia koskevien päätösten ja muutosten valmistelu.

5.4 Lahden Pysäköinti Oy osana kaupungin organisaatiota

Lahden Pysäköinti Oy on kokonaan kaupungin omistama yhtiö. Konserni- ja tilajaoston marraskuussa 2019 tekemän päätöksen mukaisesti:

- Lahden Pysäköinti Oy:lle keskitetään kaikki kaupungin harjoittaman maksullisen pysäköinnin operointi. Myös keskustassa katujen varsilla ja pysäköintialueilla olevien kaupungin omistamien pysäköintiautomaattien omistus ja ylläpito ovat yhtiön vastuulla
- Kiinteistöt ja Lahden Pysäköinti Oy voivat perustaa yhteisyrityksiä hoitamaan alueen pysäköintiä. Ainoastaan yksityisten kiinteistöjen pysäköintitarvetta varten rakennettavien pysäköintilaitosten investointeihin ei Lahden Pysäköinti Oy osallistu.
- Lahden Pysäköinti Oy:lle voidaan osoittaa myös muita pysäköintiin liittyviä tehtäviä. Nämä voivat liittyä esim. sähköautojen latausasemien sijoittamiseen pysäköintitaloihin tai mopojen ja polkupyörien pysäköintiratkaisuihin

5.5 Yksityisten pysäköintilaitosten rooli

Yksityiset pysäköintilaitokset hoitavat ensisijaisesti omistajakiinteistönsä omaa asiakas-, asukas- ja työntekijäpysäköintiä. Yksityisillä liikekiinteistöjen pysäköintilaitoksilla on merkittävä rooli myös koko keskustan pysäköinnissä ja kaupungin tulee liikenne- ja kaavaratkaisuilla turvata niiden toimintaedellytyksien säilyminen.

Yksityisiä, asiakkaiden käytössä olevia pysäköintilaitoksia keskustassa

- Trio, Citycon 300 ap
- Sokos, Hämeenmaa 220
- SYKE 420

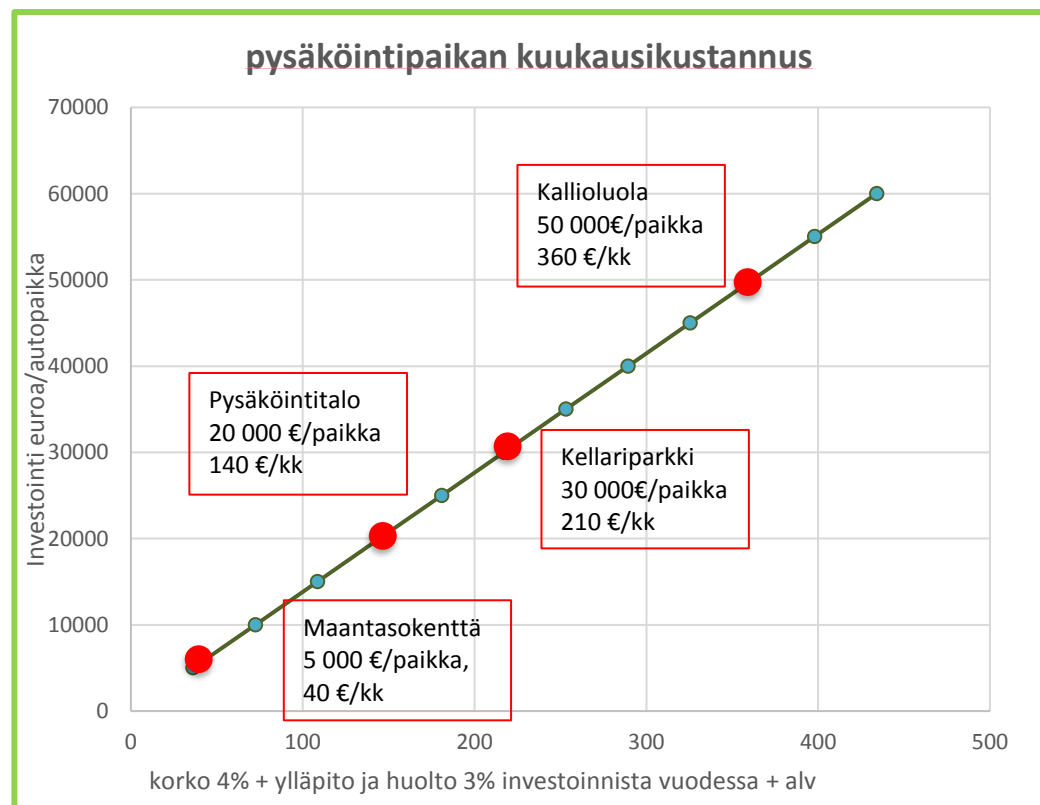
6. KESKUSTAN UUDET PYSÄKÖINTITALOT

Keskustassa pysäköinti pyritään keskittämään pysäköintilaitoksiin, jotta katujen varsilta vapautuu tilaa muuhun käyttöön. Pysäköintipaikat ovat myös tehokkaammin käytössä suurissa yksiköissä, joissa eri käyttäjät voivat käyttää samaa paikkaa eri vuorokaudenaikoina.

6.1 Pysäköintilaitos taloudellisena yksikkönä

Taloudellisesti pysäköintilaitos Lahdessa voi olla kannattava, kun sillä on monipuolista käyttöä eri vuorokaudenaikoina. Laitoksessa tulee olla myös lyhytaikaista asiointipysäköintiä. Pääomakuluihin tulee saada eri kiinteistöjä osallistumaan veloittepaikkojen lunastamisella tai olemalla osakas. Kaupallinen, vain asumisen tarkoituksiin tehty pysäköintilaitos ei Lahdessa ole liiketaloudellisesti kannattava, koska pääoma- ja käyttökulut ylittävät maksukyvyyn ja -halukkuuden.

Pysäköintitalossa yhden autopaikan rakentamiskustannus on 18 – 25 000 euroa. Kun mukaan lasketaan sekä pääomakustannukset että ylläpitokustannukset, kuukausimaksun tulisi olla 130 – 200 euroa ja kaikkien paikkojen varattuja vuoden jokaisena kuukautena. Kuukausimaksujen lisäksi tulee saada merkittävästi tuloja myös lyhytaikaisesta pysäköinnistä. Lahdessa hintataso, jolle löytyy käyttäjiä, on alle sata euroa kuukaudessa.

Yhden autopaikan todellinen kuukausikustannus, kun mukaan on laskettu sekä investointikustannus että ylläpito ja huolto.

Velvoiteautopaikkoja on selostettu luvussa 4.4. Lyhyesti tämä tarkoittaa, että osa tai kaikki kiinteistön autopaikat sijoitetaan yleiseen pysäköintilaitokseen. Kiinteistö maksaa paikoista niiden lukumäärää vastaavan pääomakustannusten osuuden ja paikkoja tarvitsevat asukkaat tai työntekijät vuokraavat itselleen kuukausihintaisia paikkoja suoraan pysäköintilaitoksesta.

6.2 Paavola

Keskustassa pyritään lyhytaikaista asiointipysäköintiä lukuun ottamatta pysäköinti keskittämään pysäköintilaitoksiin ja vapauttamaan katujen varsia muuhun käyttöön.

Laajat avoimet pysäköintikentät eivät kuulu keskustaan. Laaksokadun kenttä kirjaston takana säilyy pysäköintikäytössä, koska naapuriin rakennettava Paavolan koulukampus lisää pysäköintipaikkatarvetta alueella.

Paavola tulee olemaan 2020-luvulla voimakkaasti uudistuva alue. Nykyisiä market-tyyppisiä rakennuksia ja vanhoja teollisuusrakennuksia puretaan ja tilalle rakennetaan asumista, liiketilaa ja palveluita. Alueella myös pysäköinti muuttuu. Alueelle tarvitaan uusi yleinen pysäköintitalo, johon tulee kaavamuutoksissa osoittaa myös läheisten uudisrakennuskohteiden

velvoiteautopaikkoja. Paikkana on kaupungin omistama pysäköintialue Paavolan Citymarketin ja Hong Kongin liikekiinteistöjen välissä. Muualla Paavolassa ei ole kaupungin omistamaa tähän soveltuvaa rakentamatonta aluetta.

Pysäköintitalo tulisi rakentaa 2020-luvulla, jotta osa uusien rakennushankkeiden autopaikoista voidaan sijoittaa tänne velvoitepaikkoina ja täten saada ne osallistumaan pääomakustannuksiin velvoitepaikkoja hankkimalla. Paavolaa lähinnä oleva yleinen pysäköintitalo on Hansa, jonka velvoiteautopaikat on jo myyty.

6.3 Ranta-Kartano

Ranta-Kartanon kaavaratkaisu perustuu pysäköintipaikkojen sijoittamiseen korttelien kellarikerroksiin ja kansipihojen alle sekä Kartanonkadun varteen rakennettavaan pysäköintitaloon. Kaupunki on velvollinen toteuttamaan autopaikkoja myös Kisapuiston käyttäjiä varten.

Ranta-Kartanoon on osana hotelli-vesiliikuntakeskus-hanketta suunnitteilla noin 550 autopaikan pysäköintitalo. Sen kaikki paikat tulevat olemaan nimeämättömiä ja yhteiskäyttöisiä. Pysäköintitalon suurimmat käyttäjät ovat kylpylähotelli sekä uimahallin ja Kisapuiston kävijät. Yhteiskäyttöisyydellä saadaan paikat tehokkaaseen kiertoon ja voidaan hyödyntää eri käyttäjäryhmien eri vuoden- ja vuorokaudenaikoihin sijoituvia ruuhkauippuja. Esimerkiksi Kisapuiston ja uimahallin suurimmat käyttäjämäärät sijoittuvat eri vuodenaikoihin. Tehokas käyttö edellyttää paikkojen digitaalisen varausjärjestelmän huolellista suunnittelua.

Pysäköintitaloon on tarkoitus sijoittaa myös osa Kyösti Kallion kadun puolelle rakennettavien asuinkorttelien pysäköintipaikoista siten, että sijoitettavasta paikkamäärästä saa 25 % vähennyksen, kun paikat ovat nimeämättömiä ja yhteiskäyttöisiä.

Pysäköintilaitos voi olla Lahdessa kannattava, kun käyttö on

- ympärivuorokautista
- monipuolista
- myös lyhytaikaista, tuntipysäköintiä
- oikein hinnoiteltua

ja kiinteistöt ovat osallistuneet investointikustannuksiin

Lahdessa kaupallinen vain asukas- tai esim. liityntäpysäköintiin tehty pysäköintilaitos ei ole liiketaloudellisesti kannattava, jos asuin-kiinteistöt eivät ole osallistuneet investointikustannuksiin

Pysäköintitalo on suunniteltu yhtiömuotoiseksi, jossa Lahden Pysäköinti (tai kaupunki) on pääosakas ja hotelli-kiinteistöjen omistaja toinen osakas. Muille alueen kiinteistöille myydään velvoiteautopaikkoja kaupungin osuudesta. Pysäköintitaloon on mahdollista sijoittaa myös osa niistä Lahden messukeskuksen rakentamattomista paikoista, jotka nyt on tilapäisesti sijoitettu Ranta-Kartanon kenttäalueelle.

Ranta-Kartanon pysäköintitalo rakennetaan osana hotelli-vesiliikuntakeskus -hanketta vuosina 2020-2023.

6.4 Siltapuisto ja Pässinparkki

Siltapuiston pysäköintitalo on rakennettu kahdessa osassa ja vanhempi osa on pikaisen peruskorjauksen tarpeessa. Siltapuistossa on 540 paikkaa ja kaikki velvoitepaikat on myyty.

Siltapuiston vaihtoehtona on tutkittu uuden pysäköintilaitoksen, Pässinparkin, sijoittamista kaupunginsairaalan mäen sisään. Alustavien selvitysten mukaan sinne on mahdollista tehdä 490-paikkainen pysäköintilaitos, jonka kustannusarvio on 16 milj. euroa (32 000 €/paikka). Ongelmana on ajo pysäköintilaitokseen, koska kaavan mukainen ratkaisu ei ole enää sairaalarakennuksen saneerauksen jälkeen mahdollinen.

Mikäli hyvinvointikuntayhtymä keskittää toimintojaan kaupunginsairaalaan, lisää se sekä asiakas- että henkilökuntapysäköinnin pysäköintipaikkatarvetta. Ainoa ratkaisu lisätä pysäköintipaikkoja sairaalan lähialueella on rakentaa sairaalan mäkeen tai lähistölle uusi pysäköintilaitos (Pässinparkki) sekä korjata Siltapuisto. Maantasopaikoitusta ei lähialueilla ole mahdollista lisätä.

6.5 Matkakeskuksen liityntäpysäköinti

Liityntäpysäköinnin järjestäminen matkakeskuksen ympäristössä on tärkeää työmatkapedelöinnin sujumiseksi ja kulkumuodosta toiseen vaihtamisen mahdollistamiseksi. Radan pohjoispuolelta on poistunut pääosa maantasopysäköinnistä ja uudet pysäköintipaikat tulevat pysäköintilaitoksiin. Radan eteläpuolella pysäköintiä on Radanpään ja Moisionkadun pysäköintialueilla.

Matkakeskuksen alueen kehittämistavoitteiden mukaan alueelle tarvitaan 600 liityntäpysäköintipaikkaa. Paikkojen rahoituksesta neuvotellaan osana MAL-sopimusta ja tavoitteena on saada myös valtio osallistumaan investointirahoitukseen. Toteutuksella on kiire.

Liityntäpysäköinnin pysäköintimaksujen tulee olla kohtuullisia ja säännöllisten käyttäjien tulee voida hankkia kuukausikortti osana matkalippua tai erikseen. Pysäköintilaitoksessa tulee olla mahdollisuus myös lyhytaikaiseen, tuntiveloitukseen perustuvaan pysäköintiin sekä satunnaiseen koko päivän kestävään pysäköintiin.

Liityntäpysäköintipaikat eivät voi olla maksuttomia, koska matkakeskus sijaitsee keskellä asunto- ja työpaikka-aluetta ja maksuttomat paikat täytyisivät asukkaiden ja lähistön työntekijöiden autoista.

Matkakeskuksen uudet paikat

Matkakeskuksen länsipuoliselle alueelle (Radanvarren alue) on kaavoitettu asumisen, työpaikkojen ja liiketilojen korttelialueita. Asemakaavoissa on osoitettu kortteille yhteisiä pysäköintilaitoksia, joihin voi sijoittua sekä korttelin omia autopaikkoja että myös liityntäpysäköintipaikkoja. Kaupungin tavoitteena on saada

liityntäpysäköintiä välittömästi matkakeskuksen länsipuolella olevaan kortteliin. Asia on syksyllä 2019 selvitys- ja neuvotteluvaiheessa.

Radan eteläpuolelle Moisionkatu 4:n tontille tutkitaan pysäköintitalon sijoittamista uudisrakentamisen yhteydessä. Tontti on kaupungin omistama ja kaavoitus-ohjelmassa. Radanpään pysäköintialueelle on mahdollista rakentaa toinen pysäköintikerros kansiratkaisuna.

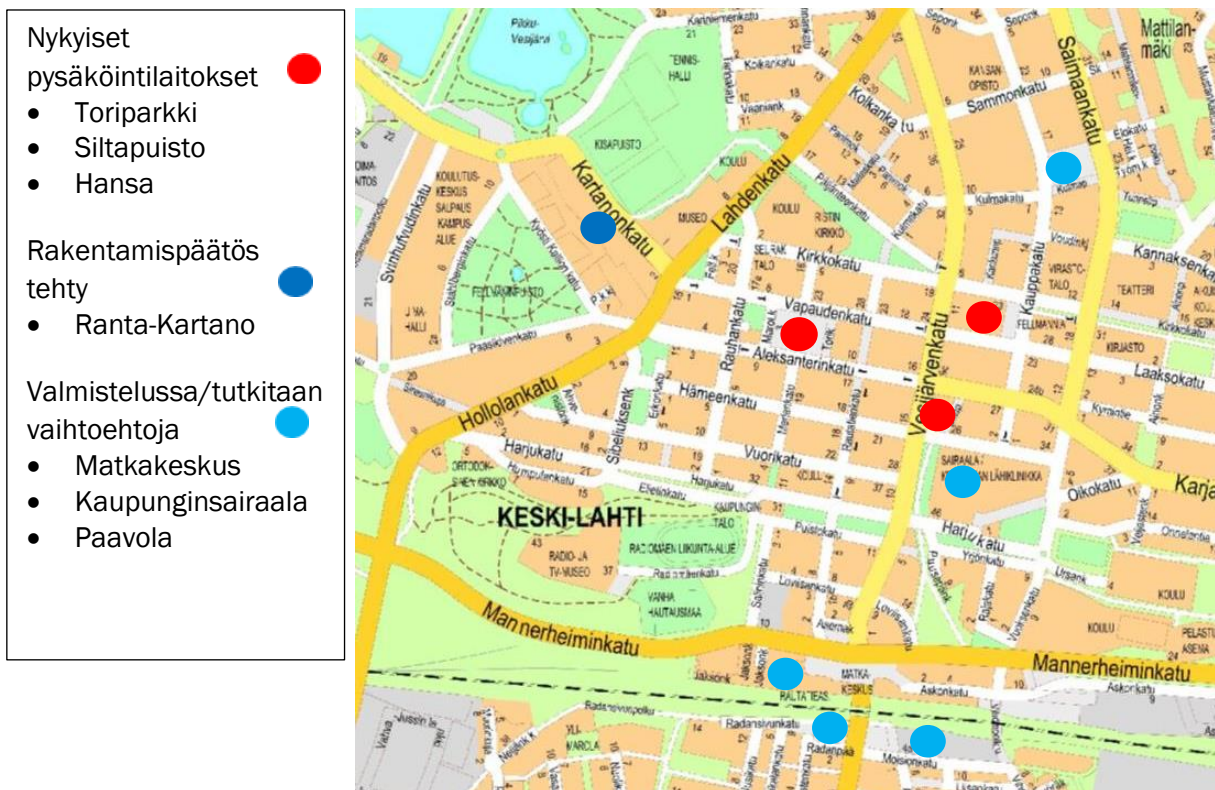
Liityntäpysäköinti muualla kaupungissa

Lahden paikallisbussiliikenteessä on suunnitteilla uudistus, joka perustuu runkolinjoihin. Suunnittelun yhteydessä tulee tutkia liityntäpysäköintipaikkojen tarve ja järjestämismahdollisuudet runkolinjan pysäkeille.

6.6 Urheilukeskuksen ja messujen alue

Spatium Oy:n asemakaavan edellyttämistä autopaikoista noin sata on sijoitettu tilapäisesti Ranta-Kartanon kentälle. Nämä paikat poistuvat Ranta-Kartanon rakentamisen yhteydessä ja tilanteelle tulee löytää pysyvä ratkaisu.

Rakenteellista pysäköintiä on haastavaa taloudellisesti kannattavasti toteuttaa messujen tai urheilukeskuksen alueelle, koska paikoille ei ole saatavissa riittävän monipuolista ja jatkuvaa ympärivuorokautista käyttöä. Tästä syystä ja kaupunki-konsernin kannalta puuttuvat veloittepaikat on perusteltua hankkia Ranta-Kartanon pysäköintitalosta ja/tai Toriparkista. Nämä pysäköintilaitokset myös palvelevat urheilukeskuksessa ja messuilla kävijöitä.

Suunnitelmissa olevat uudet pysäköintilaitokset

	paikka	omistus ja rahoitus	toteutus	hinta-arvio
Ranta-Kartano	550	kaupunki noin 82%, hotelli n. 18% velvoitepaikkoja alueen kortteleille	hotellihankkeen yhteydessä 2020-2023 Päätös tehty KV kesäkuu 2019: toteutetaan, jos koko hanke toteutuu	11 milj.€ kaupungin osuus 9 milj., mistä velvoitepaikkoina myytävien osuus 5-6 milj.
MATKAKESKUS liityntäpysäköinti			tärkeää löytää pikaisesti ratkaisu	
Matkakeskus länsi		VR, yksityinen ja kaupunki	korttelin rakentamisen yhteydessä 2020-	kaupungin osuus
tai Matkakeskus etelä Moisionkatu tai Radanpää (kansi)			(jos matkakeskus länsi toteutuu, tämä siirtyy 2030-luvulle)	
Kaupunginsairaalan Pässinparkki tai muu pysäköintiratkaisu ja/tai Siltapuiston uusiminen			selvitetään osana PHHYKY:n terveysasemaratkaisua. Siltapuiston osalta on pikaisesti tehtävä ratkaisu korjauksesta tai purkamisesta Tutkittava kaikki ratkaisuvaihtoehdot kaupunginsairaalan läheisyydestä ottaen huomioon myös keskustan liikennesuunnitelman.	
Paavola			Tutkitaan osana alueen kaavamuutoksia	velvoitepaikkojen myynnillä osa kustannuksista

Maanpäällisen pysäköintitalon rakentaminen maksaa noin 20 000 euroa per autopaikka. Maanalainen ratkaisu on kalliimpi ja maksaa maaperäolosuhteista riippuen 30 – 60 000 euroa paikkaa kohti.

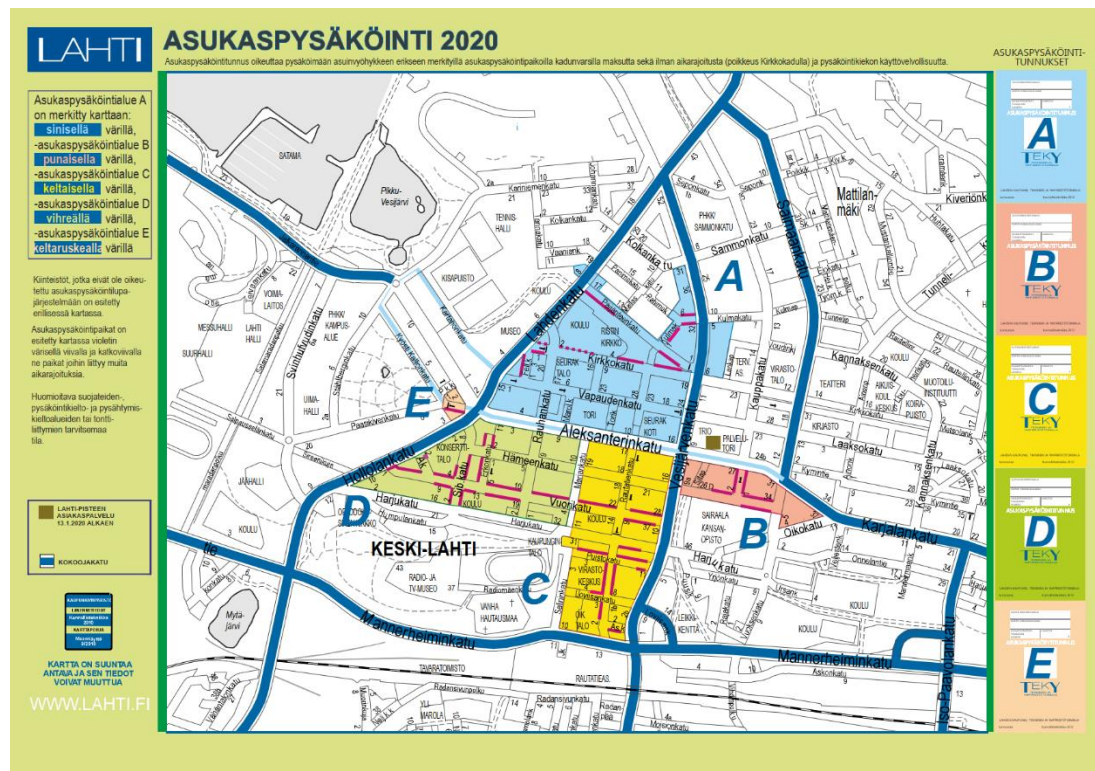
7. ASUKAS- JA YLEISPYSÄKÖINTITUNNUKSET JA MUUT ERITYISLUVAT

Asukaspysäköintitunnus on tarkoitettu keskustassa vanhoissa kerrostaloissa asuville, joiden taloyhtiöissä ei ole nykymitoitusta vastaavaa määrää autopaikkoja. Se oikeuttaa pysäköimään kadun varteen erikseen merkityille paikoille ilman maksua tai aikarajoitusta. Yrityksille myydään yleispysäköintitunnuksia, joilla voi maksutta ja aikarajoituksetta pysäköidä asukaspysäköintipaikoilla.

7.1 Asukaspysäköintitunnukset

Keskustassa erikseen määritellyissä vanhoissa kerrostaloissa asuvat voivat lunastaa asukaspysäköintitunnuksen, jolla voi pysäköidä kadun varteen määrätyille maksullisille ja aikarajoitetuille paikoille ilman maksua ja pysäköintikiekon käyttöä. Asukaspysäköintitunnuksilla oli vuonna 2019 noin 400 käyttäjää.

Pääsääntöisesti kiinteistöjen tulee järjestää omien asukkaiden ja käyttäjien tarvitsemat pysäköintipaikat itse, mutta keskustan vanhojen asemakaavojen alueella ei nykyiseen autojen määrään ole voitu varautua vuosikymmenet sitten. Vastaava järjestelmä on käytössä useissa suuremmissa kaupungeissa.

Asukaspysäköintialueet Lahden keskustassa. Kaikilla kiinteistöillä alueiden sisällä ei ole oikeutta asukaspysäköintitunnuksiin.

Asukaspysäköinnin katualueet

Nykyrajauksen mukaan aivan ydinkeskustassa ei ole mahdollisuutta pysäköidä asukaspysäköintitunnuksella. Asukaspysäköintiä ei ole tarkoitus sallia keskustan kauppojen ja muiden palveluyritysten asiakkaiden kannalta tärkeimmillä kaduilla.

Asukaspysäköintipaikan ei tarvitse olla talon edessä, vaan se voi sijaita kauempana keskustan alueella.

Asukaspysäköintitunnukseen oikeutettujen rajaus

Vuonna 2019 rajattiin aiempien päätösten mukaisesti tunnukseen oikeutettuja siten, että oikeus on vain niiden kiinteistöjen asukkailla, joissa asemakaavan mukainen normi ei vastaa nykyistä autotihyettä ja kaavamääräyksiä.

Vanhan rakennuksen purkaminen ja korvaaminen uudella myös poistaa oikeuden asukaspysäköintitunnuksiin.

Uusia rakennuksia ei oteta tunnuksen piiriin, vaan niiden tulee itse toteuttaa asukkaidensa tarvitsemat autopaikat.

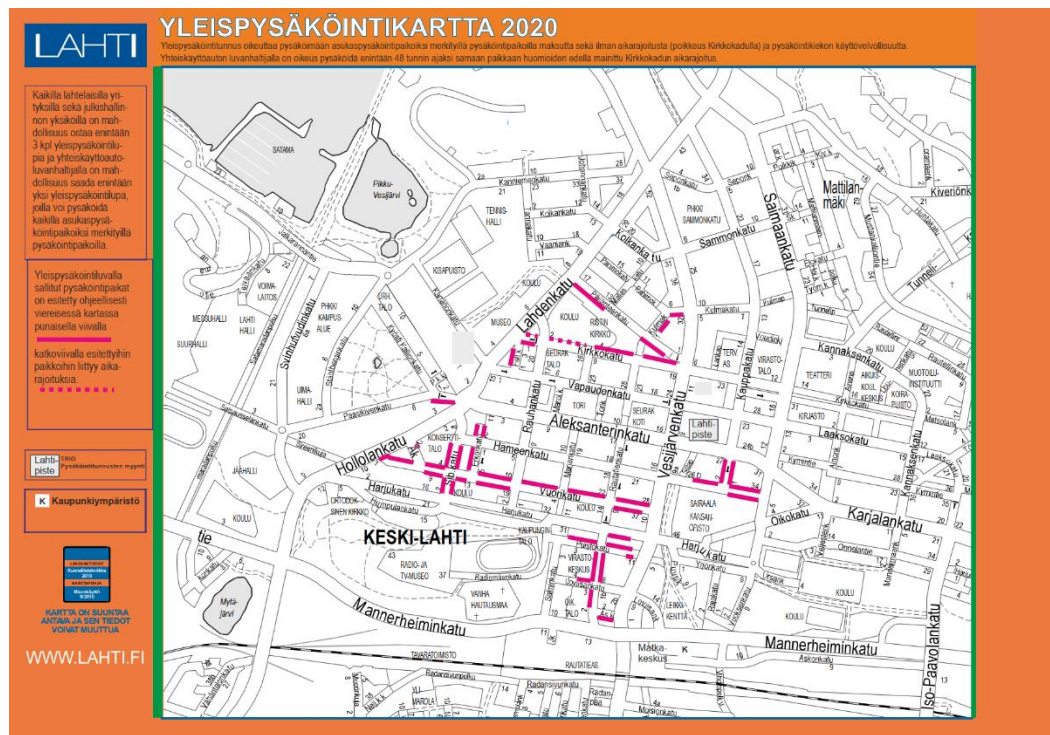
Pysäköintiluvan muuttamista sähköiseksi selvitetään. Tällöin lupakortin korvaa tieto auton rekisteritunnuksesta.

Asukaspysäköintitunnuksen tulevaisuus

Tulevaisuudessa, kun keskustan alueella yleisten pysäköintilaitosten määrä kasvaa ja mahdollisesti myös henkilöautomäärä vähenee, asukaspysäköintitunnuksen oikeutettujen määrää voidaan rajata lisää.

7.2 Yleispysäköintitunnus

Lahtelainen yritys tai julkishallinnon yhteisö voi hankkia enintään 3 kpl samanaikaisesti voimassa olevia yleispysäköintitunnuksia. Tunnus on autokohtainen. Yleispysäköintitunnus oikeuttaa pysäköimiseen kadunvarren asukaspysäköintipaikoilla, jotka on esitetty oheisella kartalla. Pysäköintimaksua ei tarvitse maksaa, eikä pysäköintikiekkoa tarvitse käyttää.

Yleispysäköintitunnuksen alueet 2020

7.3 Yhteiskäyttöautojen paikat määräaikaisena kokeiluna

Yhteiskäyttöautopalveluja tarjoaville yrityksille myönnetään hakemuksesta maksuton yleispysäköintitunnus (ks. kohta 7.2) silloin, kun ne ja niiden tarjoama palvelu täyttävät erikseen asetetut ehdot. Yleispysäköintitunnuksen myöntäminen on määräaikainen kokeilu vuoden 2021 loppuun saakka. Asiaa tarkastellaan uudelleen vuoden 2021 aikana ja jatkoesitys tuodaan päätöksentekoon viimeistään syyskuussa 2021.

7.4 Veteraanitunnus

Veteraanit saavat ilmaisen pysäköintitunnuksen, joka oikeuttaa pysäköimään maksutta kaupungin hallitsemilla maksullisilla pysäköintipaikoilla. Tämä on poistuva tunnus, mutta edelleen tarpeellinen. Tunnuksen ehtoihin ei ole tarpeen tehdä muutoksia.

7.5 Sataman pysäköintilupa

Teknisen ja ympäristölautakunnan toukokuussa 2018 tekemän päätöksen mukaisesti otettiin käyttöön sataman ja Sibeliustalon työntekijöille yleispysäköintilupa tämän alueen maksullisille pysäköintipaikoille. Lupa on oikeutettuja sataman henkilökunta ja Sibeliustalolla työskentelevät. Lupa on sähköinen.

7.6 Paavolan kampuksen pysäköintilupa

Laaksokadun pysäköintialueelle on mahdollistettu sopimuspysäköinti, joka on tarkoitettu ensisijaisesti Paavolan kampusalueella ja lähiympäristössä työskenteleville.

Vastaavanlaisen luvan voivat alueella työskentelevät hankkia myös Kauppakadun pysäköintialueelle.

8. POLKUPYÖRÄPYSÄKÖINTI

Kaupungissa tarvitaan turvallisia pyöräpysäköintipaikkoja lähellä asiointikohteita sekä asuntojen ja työpaikkojen yhteydessä. Pyörän turvallinen säilytysmahdollisuus edistää pyöräilyn suosion kasvua.

Polkupyöräilyn suosio on kasvussa. Kaupungin tavoitteena on parantaa polkupyöräilyn edellytyksiä Lahdessa sekä kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvua erityisesti lyhyillä matkoilla. Kaupungissa tarvitaan turvallisia pyöräpysäköintipaikkoja lähellä asiointikohteita sekä asuntojen ja työpaikkojen yhteydessä. Yksi suurimmista pyöräilyn lisääntymistä rajoittavista tekijöistä on polkupyörävarkaudet ja paras keino niiden ehkäisyyn on laadukkaan ja turvallisen pyöräpysäköinnin järjestäminen.

8.1 Pyöräpaikkamitoitus asemakaavoituksessa

Asemakaavamääräyksissä tulee määrittää rakennuspaikoille pyöräpaikkamäärä (ppp) sekä myös laatuvaatimuksia pyöräpaikoille. Polkupyöräpaikkojen osoittaminen ja rakentaminen tulee ulottaa kaikkien rakennuspaikkojen kaavamääräyksiin. Sähköpyörien ja muiden uusien liikkumisvälineiden yleistyessä niiden säilyttämisen tilantarve ja latausmahdollisuudet tulee ottaa huomioon säilytystilojen mitoituksessa ja varustuksessa.

Asuminen

Asuinkerros- ja rivitaloissa kaavassa normi on pääsääntöisesti 1 ppp/40 k-m², mutta kuitenkin vähintään 1 ppp/asunto. Palveluasumisessa mitoitusta määritellään tapauskohtaisesti ottaen huomioon sekä asukkaat, työntekijät että vierailijat. Kaikissa asumismuodoissa paikoista puolet tulee olla katetussa tilassa ja kaikissa runkolukitusmahdollisuus.

Toimistot ja liiketilat

Toimistoissa ja liiketiloissa pyöräpaikkoja tarvitaan sekä työntekijöille että asiakkaille. Työntekijöiden pyöräpaikat suositellaan sijoitettavaksi katettuun lukolliseen tilaan tai muuhun katettuun tilaan, jossa on runkolukitusmahdollisuus. Asiakkaiden pyöräpaikkojen tulee sijaita hyvin saavutettavilla paikoilla lähellä sisäänkäyntiä ja myös niissä tulee olla runkolukitusmahdollisuus. Asemakaavanormi määritellään tapauskohtaisesti, mutta toimistoissa ja liiketiloissa se on pääsääntöisesti vähintään 1 ppp/100 k-m².

Julkinen rakentaminen

Koulujen, terveysasemien, kirjastojen, kulttuuri- ja liikuntatilojen ja muun julkisen rakentamisen kaavoituksessa määritetään pyöräpaikkojen määrä tapauskohtaisesti. Kaikkiin näihin tulee rakentaa turvallisia pyöräpaikkoja sekä työntekijöiden että asiakkaiden tarpeisiin. Asiakaspaidat tulee olla hyvin saavutettavia, runkolukittavia paikkoja sisäänkäyntien läheisyydessä.

Pyörälle varattava tila

Pyöräpysäköinnin tilantarvetta on määritelty RT-kortissa 98-11207. Tavallisen pyörän pituus on 180 ja leveydtilassa tilantarve 60 cm. Erikoispyörät tarvitsevat enemmän tilaa. Erilaisilla telineratkaisuilla voidaan säästää tilaa.

8.2 Pyöräpaikat yleisillä alueilla

Polkupyörien pysäköintipaikkoja on järjestetty eri puolille keskustaa vuonna 2012 valmistuneen Lahden kävelyn ja pyöräily kehittämissuunnitelman mukaisesti. On tärkeää, että keskustassa asioiva voi jättää pyöränsä lähelle asiointikohdetta turvalliseen, runkolukittavaan telineeseen. Katu- ja puistoalueilla olevien telineiden sijoittamiseen vaikuttavat myös tilan muu käyttö, kunnossapitokysymykset sekä kaupunkivalliset asiat.

Liityntäpysäköinnin pyöräpaikat

Matkakeskuksen yhteyteen on tavoitteena saada 700 polkupyöräpaikkaa. Tavoitteena on myös pyörien säilytysturvallisuuden parantaminen.

Mahdollisuuksien mukaan myös bussien runkolinjojen tärkeimmillä liityntäpysäkeillä tulisi olla runkolukittavia pyöräpaikkoja.

8.3 Kaavavelvoitepyöräpaikkojen sijoittaminen yleiselle alueelle

Keskustan umpikortteleissa ei ole mahdollista sijoittaa asiakkaille pyöräpaikkoja tontin alueelle. Uudisrakentamisen pyöräpysäköintinormi sisältää myös asiakaspaikat, joiden tulisi olla asiakkaiden helposti saavutettavissa. Tähän tulee kehittää autopaikkojen velvoitepaikkahankintaa vastaava käytäntö, jolla rakentaja voi hankkia asiakaspyöräpaikat kaupungilta maksamalla paikkojen rakentamisesta aiheutuvat kustannukset. Maksujen kohdentuminen pyöräpaikkojen rakentamiseen tulee kaupungin sisäisesti selvittää. Asiasta tulee tehdä sopimus rakennusluvan hakuvaiheessa. Vastaavan kaltainen menettely on käytössä ainakin Tampereen ja Jyväskylän keskustoissa.

8.4 Yritysten asiakaspyöräpaikat yleisellä alueella

Kivijalkamyymälä tai muu kadunvarren yritys voi tehdä aloitteen lisäpyöräpaikkojen rakentamisesta kustannuksellaan yrityksensä sisäänkäynnin läheisyyteen. Tällöin tutkitaan paikan soveltuvuus pyöräpysäköinnille kaupunkikuvan, kunnossapidon ja liikenteen näkökulmasta. Telinemallin tulee sopia kaupunkikuvaan ja se ei saa vaikeuttaa kunnossapitoa tai muuta liikennettä. Telineen omistajan kanssa tehdään asiasta sopimus, jossa omistajan tulee sitoutua pitämään teline kunnossa ja vastaamaan myös sen poistamisesta.

8.5 Uudet ratkaisut

Turvallisimpia pyöräsäilytyspaikkoja ovat lukitut ja/tai vartioidut tilat. Pyöräilyn suosion kasvaessa tulee tutkia mahdollisuutta tehdä liityntäpysäköintiin ja muille suosituille paikoille turvallisia maksullisia säilytyspaikkoja joko lukittavissa tiloissa, kaapeissa tai vartioiduilla alueilla.

Amsterdammassa on valvottuja pyöräpysäköintilaitoksia, joihin voi pyörän turvallisesti jättää. Tällä asemalla ensimmäisen vuorokauden säilytys on maksuton, seuraavat 1,25€/päivä.

9. PYSÄKÖINNIN MAKSAMISTAVAT, OPASTUSJÄRJESTELMÄT JA PYSÄKÖINNINVALVONTA

Pysäköinnin maksamisessa ollaan siirtymässä kolikoista kortti- ja mobiilimaksamiseen.

Pysäköinnissä digitalisaatio tulee helpottamaan paikkojen varaamista ja siten myös niiden tehokasta käyttöä.

Toimiakseen pysäköintijärjestelmä tarvitsee myös tehokasta valvontaa.

9.1 Kadunvarsipysäköinti

Lahdessa kadunvarsipysäköinti on maksullista ydinkeskustassa sekä sataman alueella. Tekninen ja ympäristölautakunta päättää maksullisesta ajasta, maksujen suuruudesta sekä uusista maksullisista alueista ja muutoksista näihin. Nykyinen maksutaso ja maksullinen aika vastaavat vertailukaupunkien käytäntöjä. Maksullisen alueen II-vyöhykettä voidaan laajentaa nykyisestä.

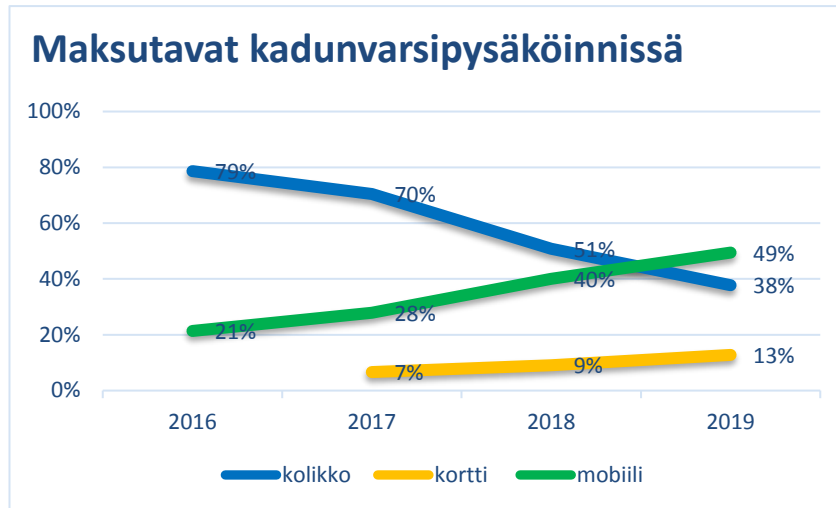

9.2 Pysäköinnin maksamistavat

Kadunvarsipysäköinnin maksamistavat ovat muuttuneet nopeasti. Mobiilimaksu (ParkMan ja EasyPark) otettiin Lahdessa käyttöön vuonna 2015 ja vuoden 2019 alussa jo puolet maksuista hoidettiin sitä kautta. Korttimaksaminen otettiin käyttöön vuonna 2017 ja sen osuus on nyt 13 % maksuista.

Uusia automaatteja on tarkoitus hankkia korvaamaan vanhoja laitteita kymmenen kappaletta vuosittain. Uusissa automaateissa ei ole kolikkomaksamismahdollisuutta. Kolikkojen poistuessa automaattien ylläpitokulut vähenevät, eikä niihin kohdistu enää murtoriskiä.

Tulevaisuudessa ollaan siirtymässä pois kolikkoautomaateista, eikä jatkossa kaikkien pysäköintipaikkojen lähellä ole automaattia, jossa on mahdollista maksaa myös kolikoilla.

Kadunvarsipysäköinnistä jo puolet maksetaan mobiilisti

9.3 Digitaaliset varausjärjestelmät

Digitalisaatio edesauttaa erityisesti rakenteellisissa pysäköinnissä pysäköinti-paikkojen tehokasta käyttöä. Hyvässä digitaalisessa varausjärjestelmässä voi paikan varata etukäteen ja sisäänajettaessa rekisterinumeron tunnustin avaa portin ja näyttää valotaululla tai mobiilisti vapaan paikan. Kun paikat eivät ole nimettyjä, on niiden käyttö selvästi tehokkaampaa. Varausjärjestelmän avulla esim. kuukausisopimuksen tehnyt asiakas voi pitää paikan ennakkoon varattuna silloin, kun sitä tarvitsee, mutta pidempien poissaolojen ajaksi vapauttaa paikan muiden käyttöön. Ideaalitulanteessa järjestelmä linkittyy laskutukseen niin, että pidempiä poissaolojaksia, kuten lomina, ei laskuteta, jos paikoilla on tänä aikana muuta kysyntää.

Järjestelmien kehitys on käynnissä ja jo nyt esimerkiksi lentokentällä voi etukäteen varata ja maksaa pysäköintipaikan.

9.4 Opastusjärjestelmät

Opastus pysäköintilaitoksiin hoidetaan liikennemerkillä ja kiinteillä opastauluilla. Tavoitteena on saada käyttöön opastusjärjestelmä, joka sekä ohjaa pysäköintitaloihin että näyttää niissä olevien vapaiden paikkojen määrän.

9.5 Pysäköinninvalvonta

Maksullinen sekä aikarajoitettu pysäköinti vaatii toimiakseen tehokasta valvontaa. Pysäköinninvalvonta on viranomaistehtävä, jota hoitaa poliisi sekä mm. Lahdessa kunnallinen pysäköinninvalvoja. Lahdessa on pysäköinninvalvojan apuna 8 pysäköintitarkastajaa, joiden tehtävänä on opastaa ja neuvoa pysäköintiasioissa sekä määrätä pysäköintivirhemaksuja.

Pysäköinninvalvonnasta tulee palkkakulujen lisäksi kuluja tarkistuskoneista ja muista työvälineistä, ohjelmistoista, autoista ja työvaatetuksesta. Tuloja kertyy pysäköintivirhemaksuista. Tuloja kertyy vuosittain enemmän kuin menoja. Pysäköinninvalvonta toimii hyvin, eikä sen toimintaan esitetä muutoksia.

10. ERITYISTAPAUKSET

Henkilöautojen lisäksi pysäköintipaikkatarvetta on keskustassa mm. jakeluautoilla ja busseilla. Keskustapysäköinnin yhteydessä ratkaistavia asioita ovat myös mm. sähköautojen latauspaikat.

Pääosa keskustan pysäköinnistä on henkilöautojen paikoitusta, mutta suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös muut ajoneuvo- ja käyttäjäryhmät. Selkeät määritellyt estävät ristiriitatilanteiden syntyä.

Katujen varret

Katujen varsilta ei osoiteta millekään organisaatiolle tai henkilölle pysäköintiin vakiopaikkoja. Ainoastaan invapaikat ovat tästä poikkeus. Katualuetta ei myöskään ole sallittua osoittaa kiinteistöjen autopaikoiksi. Rakennustyömaiden yhteydessä kadunvarsien pysäköintipaikkojen aluetta vuokrataan työmaa-alueeksi, mutta pysäköintikäyttöön niitä ei ole mahdollista vuokrata.

Jakeluautot

Jakeluautoille on rakennettu keskustaan katujen varsille muutamia huoltotaskuja, jotka on tarkoitettu lähialueen liikkeiden huoltoliikenteen käyttöön. Nämä ovat aikarajoitettuja kiekkoapaikkoja.

Linja-autot

Linjaliikenteessä olevat linja-autot tarvitsevat taukopysäköintipaikkoja. Lisäksi tilausajobussit sekä esimerkiksi urheilujoukkueiden bussit tarvitsevat paikkoja. Näistä on selvitys tehty vuonna 2018. Busseille ei ole isoa yhtenäistä aluetta, vaan paikat jakautuvat eri puolille kaupunkia.

Sähköautot

Sähköautojen latauspaikkoja pyritään saamaan ensisijaisesti pysäköintitaloihin ja asuntojen sekä työpaikkojen tonteille. Tutkimusten mukaan pääosa lautauksista tapahtuu kodin yhteydessä. Katujen varsilla tai yleisillä pysäköintialueilla latauspaikkoja on perusteltua olla vain julkisten yleisötilojen yhteydessä tai paikoissa, joissa ne palvelevat matkailijoita ja muita satunnaisia kävijöitä. Latauspaikoista on valmisteilla lakiehdotus.

Vähäpäästöiset autot

Alennuksen myöntäminen vähäpäästöisille autoille on keino osoittaa kaupungin kannustusta näiden autojen valintaan. Samalla se kuitenkin vähentää kaupungin pysäköintimaksutuloja. Suomessa vastaava alennus on käytössä Helsingin ydinkeskustassa.

Vähäpäästöisten autojen tekniikka kehittyy nyt nopeasti ja vähäpäästöisyyden kriteerit muuttuvat vuosittain, mikä tuo lisähaasteita maksualennusten käyttöön-ottoon. Lahdessa nykyisillä maksuautomaateilla ei eri käyttäjillä voi olla erisuuruisia maksuja. Mobiilimaksamisessa tämä olisi mahdollista, mutta vaatisi erityisen järjestelmän, jossa tarkistetaan kunkin auton vähäpäästöisyys. Helsingissä tämä tarkistustyö ja tietojen välitys mobiilimaksuuyrityksiin tehdään manuaalisesti. Vuositainen tarkistustyö olisi saavutettavaan hyötyyn nähden työläs ja kallis toteuttaa,

Pyritään ottamaan käyttöön kustannustehokas ratkaisu, jolla pystytään tarjoamaan vähäpäästöisille autoille alennus pysäköintimaksusta.

Liikkumisesteisten autopaikat

Liikkumisesteisille, joilla on vammaisen pysäköintilupa, pyritään järjestämään vähintään lain velvoittama vähimmäismäärä paikkoja. Tärkeää on, että näiltä paikoilta on esteettömät yhteydet jalankulkualueille.

Moottoripyörät

Moottoripyörille voidaan järjestää omia pysäköintiruutuja, vaikka lain mukaan ne voidaan pysäköidä myös autojen ruutuihin. Moottoripyörien ruudut voivat olla pienempiä ja niitä voidaan sijoittaa paikkoihin, johon autopaikat eivät mahdu.

Tapahtumapysäköinti

Suurten tapahtumien massapysäköinti tapahtuu etäpysäköintialueilla keskustan ulkopuolella. Näissä panostetaan hyvään opastukseen ja liityntäkuljetuksiin. Keskustassa ei ole mahdollista varata pysyvästi tilaa tapahtumapysäköinnin alueita varten.

PYSÄKÖINTIPOLITIikkaAN LIITTYVÄÄ AINEISTOA

Pysäköintiin liittyviä selvityshankkeita, joissa Lahden kaupunki on ollut mukana
Uudet pysäköintiratkaisut osana älykästä liikennejärjestelmää. HSL ja MAL-verkosto. (2017)

Pysäköinti 2.0 (2019). Pysäköinti osana kestäväää kaupunkikehitystä.
<http://pysakointi20.com/>

Muiden kaupunkien pysäköinnin linjauksia ja ohjelmia

Tampere

pysäköintipolitiikan linjaukset (2016)
normin päivitys 2018

Oulu

pysäköintinormit Oulun kaupungin alueella (2018)
Pysäköintinormit taustaselvitys (2018)

Jyväskylä

Pysäköinti – hallinta ja normit Jyväskylässä (2018)

Kuopio

Kuopion keskustapysäköinnin yleissuunnitelma (2017)

Helsinki

Helsingin pysäköintipolitiikka (2013)
Asuintonttien pysäköintipaikkamäärien laskentaohjeet (2015)
Markkinaehtoisen pysäköinnin selvitysaineisto (2019)

Espoo

Pysäköinnin periaatteet, asuntojen pysäköintipaikkojen laskentaohje ja pysäköinnin kehittämisohjelma (2015)

Vaasa

Vaasan kaupungin pysäköintipolitiikka (2017)

Turku

Pysäköinnin linjaukset (2019)
Pysäköintinormit Turussa (luonnos 2019)
Lupapysäköintijärjestelmä Turussa (2019)

Opinnäytetöitä

Riku Tiittanen: Ankkurin – Ruoriniemen pysäköintiselvitys. HAMK 2019.

Antti Ollila: Julkisen pysäköinnin hinnoittelun kehittäminen Tampereen keskustassa. TTY 2016.

ÄÄNESTYSLISTA**Tekninen ja ympäristölautakunta**pvm 11.2.2020§ 18 Lahden pysäköintipolitiikan päivitys

Liite 1.

JAA = esittelijän pohjaehdotus

EI = jäsen Marko Varjosen muutosehdotus (Kohta 1. 3.kappale, lisätään seuraava teksti: "Pysäköinnin toimivuuden optimoinnin työkalut ovat hinnoittelu (mm. dynaaminen hinnoittelu) ja aikarajoitteet)

JÄSEN/varajäsen	JAA	EI	Huomautuksia
RANTALA ARJA		x	
Pohjolainen Terttu			
VARJONEN MARKO		x	
Lahtinen Ville			
MÄKINEN SANNA	x		
Vaalajoki Tuula			
MOILANEN HEIKKI	x		
Sutela Esko			
LAMPINEN MINNA	x		
Similä Neea			
HARTMAN JARI	x		
Kautonen Olli			
NEVALA NELLI	x		
Juhola Minerva			
TUOMI MAARIT		x	
Granlund Päivi			
PAKKANEN LASSE	x		
Kaukinen Jesse			
FORSMAN JUHA-PEKKA	x		
Pohjola Aarre			
JÄRVINEN PEKKA	x		
Kousa Pasi			
MCCARRON FRANCIS		x	
Laitila Mika			
	8	4	

ÄÄNESTYSLISTA**Tekninen ja ympäristölautakunta**pvm 11.2.2020§ 18 Lahden pysäköintipolitiikan päivitys

Liite 2.

JAA = esittelijän ehdotus

EI = jäsen Marko Varjosen muutosehdotus (Kohta 9.1 tehdään seuraava lisäys: "Kaupungin strategiassa mainitaan, että kehitämme toimintaamme joustavasti kokeilemalla. Kokeilua voisi käyttää mm. pysäköinnin hinnoittelussa ja yrittää saada pysäköinnin käyttöaste nousemaan.")

JÄSEN/varajäsen	JAA	EI	Huomautuksia
RANTALA ARJA	x		
Pohjolainen Terttu			
VARJONEN MARKO		x	
Lahtinen Ville			
MÄKINEN SANNA	x		
Vaalajoki Tuula			
MOILANEN HEIKKI	x		
Sutela Esko			
LAMPINEN MINNA	x		
Similä Neea			
HARTMAN JARI	x		
Kautonen Olli			
NEVALA NELLI	x		
Juhola Minerva			
TUOMI MAARIT		x	
Granlund Päivi			
PAKKANEN LASSE	x		
Kaukinen Jesse			
FORSMAN JUHA-PEKKA	x		
Pohjola Aarre			
JÄRVINEN PEKKA	x		
Kousa Pasi			
MCCARRON FRANCIS		x	
Laitila Mika			

9

3

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 59

Saapuneet ja lähteneet asiakirjat 2.3.2020

D/49/07.01.03.00.02/2020

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee luettelossa mainitut asiakirjat tiedokseen.
Perusteluosa	Kaupunginhallituksen jäsenille jaetaan luettelo saapuneista ja lähteneistä asiakirjoista.
Muutoksenhaku	muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-
Liitteenä	1. Luettelo

Kaupunginhallituksen kokous 2.3.2020**Saapuneet ja lähteneet asiakirjat**

- 1. Lautakuntien ja jaostojen pöytäkirjoja**
- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta 12.2.2020 D/20/2020
 - Päijät-Hämeen jätelautakunta 20.2.2020 D/19/2020
 - Tekninen ja ympäristölautakunta 11.2.2020 D/17/2020
 - Elinvoima- ja työllisyysjaosto 17.2.2020 D/35/2020
 - Konserni- ja tilajaosto 17.2.2020 D/36/2020
 - Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto 13.2.2020 D/14/2020
- 2. Kaupunginjohtajan päätöksiä**
- 10.2.2020 § 7: Suomen Kuntaliiton ansiomerkkien anominen Lahden kaupungin henkilöstölle v. 2020 D/357/2020
 - 12.2.2020 § 8: Vieraanvaraisuuden osoittaminen Lahden Sotilaskotiyhdistys ry:n 100-vuotisjuhlan yhteydessä D/411/2020
 - 11.2.2020 § 9: Vieraanvaraisuuden osoittaminen Talvisodan rauhan muistopäivän yhteydessä 13.3.2020 D/444/2020
- 3. Saapuneita kirjeitä**
- Eduskunnan apulaisoikeusasiamies** 30.1.2020 EOAK/1607/2019 D/2022/2018
Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös Spatium Toimitilat Oy:n toimintaa koskevassa kanteluasiassa
- Heinolan kaupunki**
- Heinolan kaupunginhallituksen ote 17.2.2020 § 38: Edustajien valitseminen Lahden seudun MAL-sopimusvalmistelun ohjausryhmään D/912/2020
- Hollolan kunta**
- Hollolan kunnanhallituksen ote 10.2.2020 § 22: European Green Capital 2021 -hanke, Kestävä Lahti -säätio D/2554/2019
 - Hollolan kunnanhallituksen ote 10.2.2020 § 27: Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimusmenettely (MAL)/ohjausryhmä D/912/2019
- Orimattilan kaupunki**
- Orimattilan kaupunginhallituksen ote 27.1.2020 § 31: Kestävä Lahti -säätioon liittyminen D/2554/2019
 - Orimattilan kaupunginhallituksen ote 10.2.2020 § 86: Edustajat Lahden seudun MAL-työryhmään D/912/2019
- Valtiovarainministeriö, Suomen Kuntaliitto** 6.2.2020 D/439/2020
Toimeenpanokirje 2020: Suomen avoimen hallinnon toimintaohjelman toimeenpano

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 60

Kestävä Lahti -säätiön perustaminen

D/2554/00.04.02.02/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Kaupunginlakimies Pekka Virkkunen, puh. 044 416 3072

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

- perustaa esittelytekstissä mainitun säätiön hoitamaan vuoden 2021 Euroopan ympäristöpääkaupunki -tittelistä aiheutuvia tehtäviä;
- sijoittaa säätiöön peruspääomaa 60.000 €, joka maksetaan kustannuspaikalta 101010027 Euroopan ympäristöpääkaupunki. Säädepääoma kirjataan käyttötaloudesta tililtä Avustukset yhteisöille.
- valita säätiön hallitukseen Suomen Pankin pääjohtajana ja EU-komissaarina toimineen Erkki Liikasen, Päijät-Hämeen maakuntajohtaja Laura Leppäsen, toimitusjohtaja Simo Santapukin ja kaupunginhallituksen jäsenen Pekka Komun.
- edellyttää, että säätiö raportoi toiminnastaan kaupunginhallitukselle vähintään jokaisen vuoden toukokuun ja marraskuun lopussa, laatii hallintosäännön, jossa kiinnitetään erityistä huomiota säätiön toiminnan avoimuuteen sekä noudattaa hallituksen palkkioiden osalta Lahden kaupungin tytäryhteisöjen palkkiotasoa siten, että hallituksen jäsenille maksetaan kokouspalkkiota 135 euroa per kokous (+50 % puheenjohtaja), puheenjohtajalle vuosipalkkiona 2500 euroa ja varapuheenjohtajalle vuosipalkkiona 1250 euroa.
- pyytää niitä perustajia, jotka eivät ole vielä nimenneet hallituksen jäseniä, nimeämään edustajansa.
- oikeuttaa kaupunginjohtajan päättämään mahdollisista vähäisistä tarpeellisista muutoksista/korjauksista perustamiskirjaan ja säätiön sääntöihin sekä mahdolliset säätiörekisterin vaatimat muutokset asiakirjoihin.

Samalla kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus päättää

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 60

- perustaa esittelytekstissä mainitun säätiön hoitamaan vuoden 2021 Euroopan ympäristöpääkaupunki -tittelistä aiheutuvia tehtäviä;
- sijoittaa säätiöön peruspääomaa 60.000 €, joka maksetaan kustannuspaikalta 101010027 Euroopan ympäristöpääkaupunki. Säädepääoma kirjataan käyttötaloudesta tililtä Avustukset yhteisöille.
- valita säätiön hallitukseen 4 jäsentä, Erkki Liikanen, maakuntajohdaja Laura Leppänen, toimitusjohtaja Simo Santapukki ja Pekka Komu
- edellyttää, että säätiö raportoi toiminnastaan kaupunginhallitukselle vähintään jokaisen vuoden toukokuun ja marraskuun lopussa, laatii hallintosäännön, jossa kiinnitetään erityistä huomiota säätiön toiminnan avoimuuteen sekä noudattaa hallituksen palkkioiden osalta Lahden kaupungin tytäryhteisöjen palkkiotasoa siten että hallituksen jäsenille maksetaan kokouspalkkiota 135 euroa per kokous (+50 % puheenjohtaja), puheenjohtajan vuosipalkkiona 2500 euroa ja varapuheenjohtajan vuosipalkkiona 1250 euroa.
- merkitä tiedoksi ne hallituksen jäsenet, jotka muut säätiön perustajat ovat jo nimenneet hallitukseen
- pyytää niitä perustajia, jotka eivät ole vielä nimenneet hallituksen jäseniä, nimeämään edustajansa
- oikeuttaa kaupunginjohtajan päättämään mahdollisista vähäisistä tarpeellisista muutoksista/korjauksista perustamiskirjaan ja säätiön sääntöihin sekä mahdolliset säätiörekisterin vaatimat muutokset asiakirjoihin.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus on tehnyt 16.12.2019 § 332 periaatepäätöksen säätiön perustamisesta ja kutsunut siihen mukaan yhteistyökumppaneita.

Kutsuilla yhteistyökumppaneilta on tullut myönteiset vastaukset säätiön toimintaan osallistumisesta.

Oheisesta perustamiskirjasta käy ilmi kumppanien peruspääomasi-
joitukset. Säätiön hallitukseen valitaan 9 jäsentä ja 3 varajäsentä.
Lahden kaupunki nimeää näistä 4 varsinaista. Hallituksen jäsenten ja

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
02.03.2020 § 60

varajäsenten nimeäminen ei ole kumppaneiden osalta vielä kaikilta osin valmis mutta säätiö ilmoitetaan rekisteröitäväksi välittömästi, kun lopulliset päätökset saadaan ja peruspääoma on maksettu.

Muutoksenhaku

oikaisuvaatimusohje

Toimenpiteet

ote Pekka Virkkunen, Kuntaliitto, Sitra, ympäristöministeriö, tiedoksi: Hämeen kauppakamari ry, Heinolan kaupunki, Hollolan kunta, Asikkalan kunta, Orimattilan kaupunki, luettelot

Liitteenä

1. Säätiön perustamiskirja
2. Säätiön säännöt

SÄÄTIÖN PERUSTAMISKIRJA

SÄÄTIÖN NIMI JA KOTIPAIKKA

KESTÄVÄ LAHTI – säätiö sr, Lahti

PERUSTAJAT JA HEIDÄN SÄÄTIÖLLE ANTAMANSÄ PERUSPÄÄOMASIIJOITUS

- Lahden kaupunki (0149669-3)	60.000 €
- Hämeen kauppakamari ry (2079317-5)	20.000 €
- Heinolan kaupunki (1068892-9)	10.000 €
- Hollolan kunta (0146248-5)	10.000 €
- Asikkalan kunta (0145208-4)	10.000 €
- Orimattilan kaupunki (0129920-0)	10.000 €

SÄÄTIÖN ENSIMMÄISET HALLITUKSEN JÄSENET JA VARAJÄSENET

Varsinaiset jäsenet:

- Lahti
- Lahti
- Lahti
- Lahti
- Valtio/Ympäristöministeriö
- Sitra
- Kuntaliitto
- Hämeen kauppakamari
- Asikkala/Heinola/Hollola/Orimattila

varajäsenet sijaantulojärjestyksessä

- Asikkala, Hollola, Heinola, Orimattila

SÄÄTIÖN ENSIMMÄINEN TILINTARKASTAJA

KPMG Oy Ab ja päävastuullisena tarkastajana KHT Katri Lehtikangas

SÄÄTIÖN ENSIMMÄINEN TILIKAUSI

Säätiön ensimmäinen tilikausi päättyy 31.12.2020

Lahdessa xx.xx.2020

Lahden kaupunki

Hämeen kauppakamari

Asikkalan kunta

Heinolan kaupunki

Hollolan kunta

Orimattilan kaupunki

LIITE

Säätiön säännöt

Päivitys 28.2.2020

KESTÄVÄ LAHTI – säätiö

1 § Säätiön nimi ja kotipaikka

Säätiön nimi on Kestävä Lahti (englanniksi Sustainable Lahti foundation ja ruotsiksi Hållbar Lahtis stiftelse)

ja sen kotipaikka on Lahden kaupunki

Säätiö perustetaan määräajaksi 31.12.2025 saakka.

2 § Säätiön tarkoitus

Säätiön tarkoituksena on edistää ja tukea kestävää yhteiskuntakehitystä ja hoitaa Lahti European Green Capital 2021 –hankkeen suunnittelua, toteutusta ja perinnön vaalimista Lahdessa ja Päijät-Hämeessä sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

3 § Tarkoituksen toteuttaminen

Säätiö toteuttaa tarkoitustaan huolehtimalla Lahti Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021 –hankkeesta, järjestämällä ja koordinoimalla Lahden ympäristökaupunkitavoitteita tukevia paikallisia, alueellisia, kansallisia ja kansainvälisiä hankkeita sekä vastaamalla näihin liittyvästä viestinnästä ja muista toiminnoista.

Säätiö voi tuottaa toimintamuotojensa mukaisesti etua säätiön perustajalle yleishyödyllistä tarkoitusta varten.

4 § Varainhoito

Säätiö on oikeutettu vastaanottamaan lahjoituksia, testamentteja ja avustuksia sekä muulla tavalla kartuttamaan omaisuuttaan.

Säätiön varat, joita ei välittömästi käytetä säätiön tarkoituksen toteuttamiseen, on sijoitettava suunnitelmallisesti.

Säätiö voi harjoittaa kaikkea liiketoimintaa toimintamuotojen rahoittamiseksi.

Säätiöllä voi olla erikoisrahastoja.

5 § Hallitus

Säätiön päätösvaltaa käyttävä elin on hallitus, johon kuuluu 9 jäsentä ja 3 varajäsentä sijaantulojärjestyksessä.

Hallituksen jäsenistä 4 valitsee Lahden kaupunginhallitus ja yhden jäsenen: Suomen Valtio/Ympäristöministeriö, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra sekä Suomen Kuntaliitto ry ja Hämeen kauppakamari.

Päivitys 28.2.2020

Yhden hallituksen varsinaisen jäsenen ja kaikki 3 varajäsentä valitsevat keskuudestaan seuraavat kunnat: Asikkalan kunta, Heinolan kaupunki, Hollolan kunta ja Orimattilan kaupunki. Kyseiset kunnat päättävät myös varajäsenten sijaantulojärjestyksen.

Hallitus valitsee keskuudestaan hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan

Hallituksen toimikausi on 2 kalenterivuotta siten, että ensimmäisen hallituksen toimikausi päättyy 1.4.2022.

Hallitus valitsee itselleen tarvittaessa esittelijän ja sihteerin.

Hallitus voi kutsua kokouksiinsa pysyviä asiantuntijoita.

Hallitus voi asettaa alaisenaan toimivia tai pysyviä toimikuntia, joiden kokoonpanon ja tehtävät se määrää.

6 § Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on mm.:

- hoitaa säätiön asioita ja edustaa säätiötä
- hoitaa säätiön varoja sekä huolehtia niiden turvatusta ja tuloa tuottavasta sijoittamisesta.
- huolehtia säätiön toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä sen toiminnan johtamisesta ja kehittämisestä
- päättää säätiön toimintaperiaatteista ja tulojen käytöstä näiden sääntöjen ja säätiölain mukaan,
- hyväksyä säätiön hallintosäännön ja tarvittaessa sisäiset ohjeet
- hyväksyä Lahti -konsernin konserniohjeet sekä hyvä hallinto- ja johtamistapa Lahti – konsernissa ohjeet säätiötä sitoviksi
- huolehtia yhdessä operatiivisen johdon kanssa yhteyksistä Lahden kaupunkiin, eri viranomaisiin, toimintaansa liittyviin laitoksiin ja yhteisöihin sekä elinkeinoelämään.
- valita toimitusjohtaja ja tarvittaessa säätiölle asiamies

7 § Hallituksen kokous

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta. Lisäksi hallitus kokoontuu, jos vähintään 5 hallituksen jäsentä sitä kirjallisesti vaatii.

Kokouskutsu hallituksen kokouksiin toimitetaan kullekin jäsenelle vähintään 5 päivää ennen kokousta hallituksen päättämällä tavalla.

Hallitus on päätösvaltainen, kun läsnä on enemmän kuin puolet hallituksen kaikista jäsenistä.

Päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä, mikäli näistä säännöistä tai lain määräyksistä ei muuta johdu. Äänten mennessä tasan tulee päätökseksi se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt paitsi vaaleissa, jotka tällöin ratkaistaan arvalla.

Päivitys 28.2.2020

Hallituksen kokouksesta on laadittava pöytäkirja, johon merkitään tehdyt päätökset ja äänestykset. Pöytäkirjan allekirjoittavat puheenjohtaja ja vähintään 1 kokouksessa siihen valittu jäsen.

Hallituksen kokouksissa on puhe- ja läsnäolo-oikeus hallituksen varajäsenillä sekä Lahden kaupungin kaupunginjohtajalla/pormestarilla.

8 § Vuosikokous

Säätiön hallituksen vuosikokous on pidettävä vuosittain viimeistään helmikuun loppuun mennessä. Vuosikokouksesta on ilmoitettava Lahden kaupunginhallitukselle siten, että kokouksessa käsiteltävänä olevat alla mainitut asiakirjat annetaan myös kaupunginhallitukselle tiedoksi. Muita kokouksia hallitus pitää tarvittaessa.

Vuosikokouksessa

- käsitellään tilintarkastuskertomus ja vahvistetaan tilinpäätös ja toimintakertomus;
- vahvistetaan talousarvio ja toimintasuunnitelma kulumassa olevalle vuodelle;
- todetaan 12 §:n mukaan valittu tilintarkastaja
- vahvistetaan hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkio
- käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.

9 § Säätiön toimitusjohtaja

Säätiöllä voi olla toimitusjohtaja, jonka hallitus valitsee

10 § Säätiön edustaminen ja nimenkirjoitus

Säätiötä edustaa ja sen nimen kirjoittaa hallituksen puheenjohtaja sekä toimitusjohtaja kumpikin yksin.

Hallitus voi myös antaa nimetyille henkilöille oikeuden edustaa säätiötä joko yksin tai yhdessä puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan kanssa.

11 § Palkkiot

Hallituksen jäsenille maksetaan kokouspalkkiot noudattaen soveltuvin osin Lahden kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallituksen jäsenille maksettavien palkkion määräytymisperusteita.

12 § Tilikausi ja tilintarkastajat

Säätiön tilikausi on kalenterivuosi

Säätiön tilintarkastajana on Lahden kaupungin hyväksymä Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö.

Päivitys 28.2.2020

Tilintarkastajan toimikausi on 2 vuotta siten, että toimikausi se päättyy tilintarkastajan valinnan todenneen vuosikokouksen jälkeen pidettävän toisen vuosikokouksen päättyessä.

13 § Vuosiselvityksen ja ilmoitusten tekeminen patentti- ja rekisterihallitukselle

Oikeaksi todistetut jäljennökset tuloslaskelmasta ja taseesta liitteineen, tase-erittelystä sekä toiminta- ja tilintarkastuskertomuksista on vuosittain toimitettava patentti- ja rekisterihallitukselle 6 kuukauden kuluessa tilinkauden päättymisestä. Samalla lähetetään myös selostus siitä, onko tilintarkastajan lausunto antanut aihetta toimenpiteisiin hallituksen taholta.

14 § Sääntöjen muuttaminen

Säätiön sääntöjä voidaan muuttaa tai säätiön toiminta lakkauttaa hallituksen esityksestä sen jälkeen, kun Lahden kaupunki on antanut siitä lausuntonsa ja suostumuksensa sekä jos vähintään 6 hallituksen jäsentä sitä kannattaa. Toimenpiteelle on saatava Patentti- ja rekisterihallituksen vahvistus.

15 § Säätiön lakkaaminen

Säätiö on perustettu määrätyksi ajaksi. Määräajan kuluttua säätiö on Patentti- ja rekisterihallituksen suostumuksella lakkautettava.

Jos säätiö purkautuu tai lakkautetaan, luovutetaan säätiön koko omaisuus säädepääoman suhteessa sitä sijoittaneille tahoille käytettäväksi säätiön tarkoituksen mukaiseen toimintaan.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Liitetään pöytäkirjaan

Lahden kaupunki
Toimielin:
Kaupunginhallitus

Kunnallisasiat
Kokouspäivämäärä:
02.03.2020

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Pykälät: 40-44, 46-48, 50, 52-57, 59
	Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 mom. /muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälät ja valituskieltojen perusteet Pöytäkirjan §:n osalta muutoksenhakuoikeus on siten rajoitettu, että kunnallisen virkaehtosopimuksen 26 §:n mukaan viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen tai saattaa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintovalitusasiana käsiteltäväksi siltä osin kuin päätös koskee viranhaltijan palvelussuhteen ehtoja, jos hänellä tai viranhaltijayhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	Kuntalain 89 §:n 1 mom. mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla, mikäli niistä voidaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus. Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.
	Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, ja sen yhteystiedot: Toimielin: Lahden kaupunginhallitus Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu 18 Puh.: (03) 814 11 Faksi: (03) 814 2244 Sähköpostiosoite: kirjaamo@lahti.fi Aukioloaika: klo 9-18 Pykälät: 45, 49, 51, 58, 60 Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituksen tekoon oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Oikaisuvaatimusaika taloudellisiin ja tuotannollisiin perusteiden tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päätyttyä.
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen sekä sen tekijä ja yhteystiedot.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

	Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hao/hameenlinna Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42200 Telekopio 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi <i>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa</i> https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet Kunnallisvalitus, pykälät:	Valitusaika: 30 päivää
	Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot: Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hao/hameenlinna Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42200 Telekopio 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi <i>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa</i> https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet Hallintovalitus, pykälät:	Valitusaika: 30 päivää
Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnallisvalituksen tekoon oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.		
Valituskirjelmä	Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä - perusteet, joilla muutosta vaaditaan. Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Valituskirjelmään on liitettävä - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HLL 21 §).	
Valitusasiakirjojen toimittaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.	
Tuomioistuinmaksut	Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suorite- tuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsitte-	

	lyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.
Lisätiedot	Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje / valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen. Hankinta-asioita (pykälät) koskeva oikaisuohje ja valitusosoitus on pöytäkirjan erillisenä liitteenä.